

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Concluzii

Județul Cluj are un grad ridicat de urbanizare (2/3 din populație) și o rețea stabilă de centre urbane, dominată absolut de Municipiul Cluj-Napoca, cu peste 300.000 de locuitori. Diferențele de dezvoltare între reședința de județ și celelalte orașe este foarte mare și se adâncește continuu.

Municipiul Cluj-Napoca este un pol național de creștere, al doilea centru urban al țării ca populație, cu o arie de influență ce acoperă întreaga Transilvanie.

Piața imobiliară din județ este una dintre cele mai dinamice din țară, după anul 2005 fiind construite peste 20.000 de noi locuințe, mai ales în zona metropolitană Cluj. Adesea, dezvoltarea noilor rezidențiale din aceste zone s-a făcut haotic, fără reglementări urbanistice clare și în lipsa unei infrastructuri adecvate. Totuși, noile locuințe sunt superioare calitativ celor construite în perioada construită.

Orașele mici din județ au cunoscut în ultimii 20 de ani un fenomen de depopulare și dezindustrializare, fiind puternic polarizate de Municipiul Cluj-Napoca. Aceste localități nu îndeplinesc o serie de criterii legale pentru rangul urban în care sunt încadrate în prezent.

Expansiunea rezidențială și creșterea foarte rapidă a populației din zona metropolitană a Municipiului Cluj-Napoca a afectat calitatea mediului înconjurător și a condus la o creștere necontrolată a suprafețelor intravilane în detrimentul spațiilor cu caracter natural, inclusiv spații verzi.

Cea mai mare parte a populației urbane continuă să trăiască în locuințe colective (blocuri) construite în perioada comunistă, cu un confort redus și care afectează negativ peisajul urban.

Ca urmare a procesului de dezindustrializare de după 1990, în cele mai multe dintre orașe există suprafețe extinse ocupate de obiective industriale dezafectate, adesea poluate istoric (situri brownfield).

Județul Cluj se situează pe ultimul loc între județele Regiunii Nord-Vest în privința ponderii populației rurale și pe primul loc la indicatorul densitatea populației. Majoritatea localităților rurale din județul Cluj sunt ușor accesibile. Comunele din județ sunt de mărime variată, numărul mediu de sate pe comună fiind de 5,6 și populația medie este de 3.094 locuitori.

În ultimele două decenii populația județului a scăzut, atât în mediul rural, cât și în mediul urban, iar ponderea populației rurale a rămas aproape neschimbată. Se pot observa tendințe demografice

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

nefavorabile în anumite zone rurale ale județului. În perioada 2002-2010 în zonele periurbane se remarcă variația numerică pozitivă a populației, dar în restul teritoriului populația localităților rurale stagnează sau a scăzut. Populația rurală a județului îmbătrânește continuu, ponderea populației tinere (0-14 ani) scade și cea în vârstă (65 ani și peste) crește.

În viitorul apropiat situația demografică în mediul rural al județului Cluj va fi satisfăcătoare, cu o pondere crescătoare a populației în vârstă de muncă, dar perspectivele pe termen lung sunt mai pesimiste. Până în anul 2013 ne putem aștepta la creșterea presiunii asupra pieței forței de muncă din partea populației rurale tinere (tabelul 4), ceea ce subliniază importanța creării de locuri de muncă în mediul rural.

Nivelul de instruire al populației rurale din județul Cluj este scăzut; în rândul populației rurale de 10 ani și peste 1,81% a absolvit instituție de învățământ superior, 1,34% școală postliceală și de maiștri, 11,48% liceu, 16,37% școală profesională și de ucenici, 34,23% gimnaziu, 28,44% învățământ primar și 3,51% s-au declarat analfabeți.

Majoritatea tinerilor doresc să lucreze în servicii și doar 0,9% vor să lucreze în agricultură ceea ce reprezintă un procent foarte scăzut față de situația actuală, când 77,9% dintre familiile elevilor practică agricultura și în 29,5% dintre familii agricultura este principala sursă de venit.

Tendențele de ocupare a forței de muncă din județ se caracterizează printr-o pondere ridicată a populației rurale ocupată în agricultură. În mediul rural ponderea salariaților este scăzută (9,74% din totalul populației în anul 2009), deoarece cea mai mare parte a populației ocupate lucrează în agricultură fără contract de muncă. În marea majoritate (84%) a comunelor din județul Cluj în anul 2009 au fost mai puțin de 10 salariați pe 100 de locuitori, ceea ce are implicații atât asupra nivelului și stabilitatea veniturilor, cât și asupra sustenabilității sistemului de sănătate și de pensii.

Măsurile propuse pentru îmbunătățirea situației ocupaționale în mediul rural sunt orientate către eliminarea problemelor și barierele identificate. Cele mai importante măsuri sunt: investiție în sistemul de educație rural la toate nivelele, modernizarea satelor, sprijinirea modernizării agriculturii, sprijinirea dezvoltării întreprinderilor ne-agricole în mediul rural și oferirea de facilități pentru întreprinderi rurale, reducerea birocrăției la toate nivelele, precum și o politică națională de dezvoltare rurală coerentă, articulată și stabilă, care ajută în planificarea strategiilor de investiții.

Economia rurală are un grad destul de redus de diversificare. Agricultură și silvicultură, principalii piloni ai economiei rurale, au fost analizate în detaliu în capitolul 2.2.1.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Resurse importante pentru mediul rural sunt sursele de energie regenerabilă. În județul Cluj există lacuri de acumulare și hidrocentrale (Tarnița și Fântânele-Beliș) și în partea de sud-est al județului există potențial ridicat pentru producerea de energie solară.

Turismul rural este destul de bine dezvoltat în județul Cluj. Numărul structurilor turistice din mediul rural a crescut cu 47,25% în perioada 2005-2010, iar numărul de locuri-zile a crescut în pondere similară (49,95%). Evoluția înnoptărilor a fost crescătoare în perioada 2005-2008, ajungând în anul 2008 la 211.093 (din care 149.544 la pensiuni agroturistice). În perioada 2008-2010 numărul înnoptărilor a scăzut drastic, ajungând la 73.190 (din care 41.561 la pensiuni agroturistice).

Dezvoltarea serviciilor rurale este pe de o parte o sarcină importantă pentru a asigura bunăstarea populației rurale, iar pe de o altă parte este o oportunitate pentru crearea de locuri de muncă rurale. Cea mai importantă condiție pentru dezvoltarea serviciilor este ca veniturile rurale să crească (astfel va crește cererea pentru servicii) și ca tinerii să rămână în mediul rural.

Județul Cluj are un peisaj natural variat, atractiv și nepoluat. Pe teritoriul județului există 20 situri NATURA 2000. Județul dispune de un patrimoniu cultural valoros, există pe teritoriul județului numeroase biserici de lemn, castele, vestigii istorice și monumente, zonele etnografice încă păstrează tradițiile. Localitățile din județ, unde s-au născut personalități culturale importante, întrețin case memoriale în amintirea acestora.

Gradul de aglomerare al locuințelor în mediul rural din județul Cluj este relativ scăzut, în medie 2,06 persoane pe o locuință.

Un obstacol pentru dezvoltarea activităților economice în mediul rural este inegalitatea dezvoltării infrastructurii de drumuri și de utilități publice. În ultimul deceniu infrastructura rurală din județ s-a îmbunătățit, toate comunele din județ care au răspuns la solicitarea de informații au în curs de implementare sau depuse spre finanțarea proiecte de infrastructură.

Dezvoltarea echilibrată a localităților rurale din județul Cluj este dificilă și datorită faptului că populația rurală din județ are o capacitate scăzută de a accesa fonduri europene pentru diversificarea activităților economice datorită gradului nivelului scăzut de educație, implicare și responsabilitate a locuitorilor.

Majoritatea comunelor (49) din județul Cluj au un nivel scăzut de dezvoltare. Cele mai dezvoltate comune sunt cele situate în vecinătatea municipiilor Cluj-Napoca și Turda.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În județul Cluj 24 comune (32%) sunt considerate zonă montană defavorizată (ZM), 12 comune (16%) zonă defavorizată în condiții natural specifice (ZDS) și 35 (47%) zonă eligibilă pentru plăți agromediu (măsura 214).

S-au identificat câțiva factori externi, care reprezintă oportunități de dezvoltare pentru zonele rurale, cum ar fi finanțările existente pentru dezvoltarea infrastructurii de mediu, fondurile europene pentru dezvoltare rurală (FEADR), fondurile europene și naționale pentru organizarea activităților de marketing, de logistică și depozitare a produselor agricole, finanțările pentru cursuri de formare profesională și cursuri de calificare pentru populația din mediul rural (POSDRU), susținerea înființării și funcționării grupurilor de producători din mediul rural prin fonduri europene, înființarea GAL-urilor prin programul LEADER, existența serviciilor de consultanță agricolă, financiară, de management și de accesare a fondurilor europene. Aceste oportunități se pot folosi pentru a trece peste obstacolele enumerate mai sus.

Amenințările care pot cauza eșecul inițiativelor de dezvoltare rurală sunt variate. Închiderea de întreprinderi și unități de producție din cauza crizei economice și relocarea unor unități de producție spre țări unde forța de muncă este mai ieftină duc la pierderea locurilor de muncă, iar mediul de afaceri neprietenos (costuri de înființare - bani, timp - ridicate, impozite și taxe mari, lipsa pieței de desfacere în cazul unor produse) inhibă spiritul antreprenorial în mediul rural.

Cadrul legislativ și instituțional instabil, corupția și birocrăția sunt de asemenea factori care constituie obstacole pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor rurale. Creșterea prețurilor inputurilor, a combustibilului și a forței de muncă, precum și concurența produselor agricole și alimentare din import sau din alte regiuni ale țării, descurajează operatorii economici locali din mediul rural de a dezvolta afacerile lor și de a gândi în strategii pe termen lung.

3.5. Analiza SWOT – Dezvoltare teritorială

Dezvoltare urbană

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Grad ridicat de urbanizare	Populația urbană reprezintă, în anul 2011, 66,2% din totalul populației, unui oraș revenindu-i în medie 76.647 de locuitori. Cu o populație urbană de circa 460.000 de locuitori, ce reprezintă 3,8% din populația urbană a țării (locul 3 în ierarhia județelor,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operțional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	după București și Constanța), Clujul se încadrează în categoria județelor cu nivel ridicat de urbanizare.
Existența unui centru urban de mari dimensiuni (oraș de rang I) – Municipiul Cluj-Napoca	La 1 ianuarie 2011, Municipiul Cluj-Napoca era al doilea oraș al țării ca mărime, cu o populație stabilă de 307136 de locuitori.
	Municipiul este unul dintre cei 7+1 poli de creștere din România, a cărui arie de influență se extinde în toată Transilvania, în concurență cu Timișoara și Brașovul.
Existența Zonei Metropolitane Cluj-Napoca	În anul 2008, a fost înființată Zona Metropolitană Cluj-Napoca
	Împreună, localitățile componente au o suprafață de 1.537 km ² (23% din suprafața totală a județului) și o populație de circa 380.000 de locuitori (55% din populația totală a Județului Cluj)
	Crearea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Cluj a condus la corelarea priorităților locale de dezvoltare ale localităților componente, prin elaborarea unui singur document de planificare strategică – Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) și accesarea a 82 mil. Euro nerambursabili pentru proiecte de creștere a mobilității în zona periurbană, creșterea calității serviciilor sociale și dezvoltare economică
Existența a două conurbații	În Județul Cluj există două formațiuni de tip conurbație, unul format din Municipiile Turda și Câmpia Turzii, iar celălalt de Gherla și Dej.
	Deși nu au acest statut oficial, cele două grupări de orașe întrunesc criteriile unei conurbații: sunt orașe independente înglobate într-un ansamblu, apropiate geografic (5 km, respectiv 15 km), au o populație numeroasă (82.984 de locuitori, respectiv 60.087 de locuitori, la 1 ianuarie 2011), o densitate

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	<p>ridicată (peste 350 de locuitori/km²), economie interdependentă (navetism, activități economice complementare) și probleme comune de rezolvat (asigurarea utilităților, gestionarea deșeurilor, transport public, etc.).</p>
	<p>Existența conurbațiilor este o premisă favorabilă pentru corelarea priorităților de dezvoltare, proiectelor de investiții și realizarea de economii de scară în domeniul infrastructurii și serviciilor publice (transport public, gestiunea deșeurilor, rețele de utilități, etc.)</p>
<p>În județ există 3 categorii de arii polarizatoare</p>	<p>Municipiul Cluj-Napoca se situează în fruntea ierarhiei de așezări din județul Cluj, fiind un centru urban cu influență extrajudețeană ridicată. La nivel național este un centru polarizator de rangul I. Municipiul Cluj-Napoca polarizează forța de muncă dintr-un număr de 16 comune din județ, aflate la o distanță de maxim 35 de km de centrul orașului, situație specifică un municipiu de rang I. Acest areal de influență depășește limitele administrative ale Zonei Metropolitane Cluj-Napoca, cuprinzând, în plus, comunele Aghireșu și Săvădisla</p> <p>Pe nivelul următor se situează cele două conurbații: Turda-Câmpia Turzii și Dej-Gherla, cu influență zonală, care deservesc cu funcții urbane un număr de 7 – 10 comune, aflate la o distanță de maxim 15 km de cele două comunități urbane, dar au și o mică influență extrajudețeană.</p> <p>La nivelul trei se află orașul Huedin, cu influență locală, cu o zonă de influență de sub 10 km.</p> <p>Existența celor 3 categorii de arii de polarizare creează premisele unei dezvoltări teritoriale echilibrate și a unei deserviri</p>

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	satisfăcătoare a populației cu servicii publice (sănătate, învățământ, administrație publică, etc.) și private (comerciale, financiar-bancare, etc.). Existența unui centru urban, cu influență extrajudețeană, care atrage populație din alte județe, are un efect pozitiv asupra economiei locale, mai ales prin asigurarea forței de muncă și a echilibrului demografic (spor migratoriu pozitiv).
Creșterea stocului de locuințe din județ	<p>În perioada 2005-2009, numărul de locuințe din județ a crescut cu peste 18.000 (+3%), cu precădere în mediul rural, unde s-a înregistrat o creștere de peste 12.000 de unități (+13%), mai ales în zona metropolitană a Municipiului Cluj-Napoca (Florești + 313%, Baciș + 48%, Apahida + 30%). Acest ritm de creștere al stocului de locuințe a fost cel mai ridicat din țară în perioada 2007-2009, depășind chiar și performanțele Municipiului București și ale Județului Ilfov.</p> <p>Cea mai importantă dinamică a numărului de locuințe s-a înregistrat în municipiile Gherla (+7%) și Cluj-Napoca (+3%), în timp ce în Turda, Dej și Huedin numărul de locuințe a rămas aproape neschimbat.</p>
Creșterea calității fondului de locuințe din județ	<p>În ceea ce privește suprafața locuibilă medie per locuitor, situația din Județul Cluj este net favorabilă celei de la nivel regional și național. În 2009, fiecare locuitor al județului dispunea, în medie, de 16,1 mp locuibili, în creștere cu 1,2 mp față de anul 2005. Această evoluție indică faptul că locuințele construite în ultimii ani sunt superioare din punct de vedere al suprafeței locuibile celor vechi, în special celor din blocurile comuniste.</p> <p>Suprafața locuibilă per locuitor crescut, în perioada 2005-2009, în toate orașele județului, pe fondul creșterii fondului locativ (mai ales în Gherla și Cluj-Napoca), dar și al</p>

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	scăderii populației. Municipiile Cluj-Napoca și Dej dispun de cea mai mare suprafața locuibilă per cap de locuitor, în timp ce la polul opus se află Turda și Câmpia Turzii (sub 14 mp/locuitor).
Existența unor însemnate terenuri agricole în perimetrul urban (extravilan)	În ceea ce privește terenurile cu folosință agricolă, acestea reprezintă 62,8% din suprafața administrativă a orașelor din județ, respectiv 31.513 ha. Ponderea lor variază între 54,8% din extravilan, în Cluj-Napoca, și 76% în Turda.
	Din perspectiva statutului lor, terenurile agricole din mediul urban sunt, în cea mai mare proporție, terenuri agricole (56%), pășuni (26%) și fânețe (13%), fiind astfel favorabile practicării unei agriculturi mixte. Livezile dețin o pondere mai ridicată doar în Municipiul Cluj-Napoca, unde există o tradiție în domeniul pomiculturii.
	Existența acestor terenuri agricole generoase asigură premisele practicării unei agriculturi de tip suburban, care să deservească cei 460.000 de locuitori din mediul urban cu produse proaspete, cu costuri de transport reduse și prețuri competitive.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Scăderea accentuată a populației orașelor mici și medii din județ (dezurbanizare)	Orașele medii și mici din județ, au înregistrat scăderi importante ale populației, cele mai semnificative în Turda, Câmpia Turzii și Gherla, cu peste 8% între 1992 și 2002. În cazul primelor două orașe, explicația constă din faptul că economia lor este una industrială (chiar monoindustrială în cazul Câmpia Turzii), iar acest sector a fost cele mai afectat de perioada de tranziție. Prin urmare o bună parte din populația celor două orașe a migrat către Cluj-Napoca și satele învecinate.
Manifestarea unui puternic fenomen de sub-	Fenomenul de suburbanizare din jurul

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

urbanizare	<p>Municipiului Cluj-Napoca a început să se manifeste după anii 2005-2006, pe fondul unui context economic favorabil, afectând, în prima fază, comunele alipite de oraș: Florești, Apahida, Baci, apoi pe cele aflate la 15-25 km, precum Gilău, Jucu, Feleacu, Chinteni, Ciurila. Procesul s-a manifestat mai intens în culoarul Someșului, principalul coridor de dezvoltare al județului, care dispune de terenuri plane și cvasipane, pretabile pentru construcții, dar și de căi de comunicație facilă către oraș, care să permită navetismul. Zonele precum Feleacu, Chinteni, Ciurila au fost preferate pentru reședințe secundare, cu caracter temporar, ele beneficiind de un cadru natural deosebit, dar mai greu accesibil. Cu toate acestea, principala zonă afectată de fenomenul de suburbanizare a fost Florești, cu o dinamică imobiliară și demografică nemaiîntâlnită în România.</p> <p>Deși fenomenul de suburbanizare a adus unele beneficii imediate comunităților gazdă (creșterea veniturilor la bugetul local, crearea de noi locuri de muncă, etc.), dezvoltarea cartierelor-dormitor din aceste localități s-a făcut fără reglementări urbanistice corespunzătoare, fără asigurarea deservirii populației cu servicii colective de bază (transport în comun, utilități, spații verzi și locuri de joacă, grădinițe și școli, etc.), conducând la un confort redus al populației migratoare. De asemenea, expansiunea zonelor locuite s-a făcut în detrimentul spațiilor cu caracter natural, multe fiind chiar arii protejate (Zona Făget), afectând negativ mediul înconjurător. Rezolvarea acestor aspecte critice va constitui o povară importantă pentru bugetele acestor comunități, pe termen mediu și lung.</p>
------------	---

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Orașele medii și mici din județ nu îndeplinesc criteriile legale pentru rangul în care sunt încadrate	Municipiul Cluj este singurul din județ care îndeplinește toate criteriile minimale pentru statutul de municipiu;
	Municipiul Turda nu îndeplinește criteriile de număr de paturi în spitale/1.000 de locuitori și ponderea străzilor cu rețea de canalizare pentru municipii
	Municipiul Dej nu îndeplinește următoarele criterii minimale pentru municipii: număr de locuitori, populație racordată la rețeaua de încălzire centralizată, ponderea străzilor modernizate, suprafața de spații/verzi pe locuitor, ponderea străzilor cu rețea de canalizare
	Municipiul Câmpia Turzii – nu îndeplinește următoarele criterii minimale pentru municipii: număr de locuitori, număr de medici la 1.000 de locuitori, număr de paturi de spital/1000 de locuitori, existența unei școli postliceale, locuri de cazare în hoteluri
	Municipiul Gherla – nu îndeplinește criteriile: număr de locuitori, ponderea locuințelor racordate la rețeaua de încălzire centralizată, număr de paturi de spital/1.000 de locuitori, existența învățământului postliceal, ponderea străzilor modernizate, locuri în hoteluri
	Orașul Huedin – nu îndeplinește următoarele criterii minimale pentru orașe: număr de locuitori, ponderea locuințelor racordate la sistemul de încălzire centralizată, număr de locuri în hoteluri
Dominația absolută a Municipiului Cluj-Napoca (hipertrofia sistemului urban)	Se poate remarca faptul că județul Cluj se caracterizează prin existența unei rețele urbane formată dintr-un oraș foarte mare, 5 orașe medii și un oraș mic. Ponderea populației urbane care trăiește în orașe mici (sub 20.000 de locuitori) este de doar 2,1% la nivelul județului Cluj, în timp ce la nivel național este de 18,3%. Pe de altă parte,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	ponderea populației urbane care trăiește în orașe foarte mari (peste 300.000 de locuitori) este de 66,8%, în timp ce la nivel național este de 26,8%.
Expansiunea rapidă a suprafeței intravilane a orașelor din județ	Pe fondul presiunii imobiliare crescânde din ultimul deceniu, suprafața construită a orașelor s-a extins continuu, ceea ce s-a reflectat în creșterea intravilanului, până la 14.537 de hectare în 2009, cu 24,5% mai mult față de 2005.
	Municipiul Cluj-Napoca și-a extins extravilanul în ultimii 5 ani, cu 44,8%, în timp ce celelalte orașe au rămas cu aceeași suprafață (excepție face Turda, unde a crescut cu 9 hectare, adică cu 0,5%). Având în vedere că, în acest interval de timp, fondul construit a crescut cu doar 3%, iar populația a stagnat, creșterea de 45% indică o gestiune deficitară a suprafețelor construibile în municipiu.
Suprafețele verzi deficitare în intravilanul orașelor	Ponderea suprafețelor verzi din intravilanul orașelor din județul Cluj este de circa 4% în prezent (Dej – 2,2%, Huedin – 3,6%, Câmpia Turzii – 3,9%, Gherla – 4,1%, etc.).
	OG 114/2007 prevede ca până în 2013 suprafața de verde/locuitor să fie de 26 mp, dublu față de cea existentă în prezent (a se vedea Capitolul Mediu)
Existența unor suprafețe brownfield extinse în mediul urban	Ponderea suprafețelor cu destinație industrială din intravilanul este de 20-25% (Câmpia Turzii – 19,8%, Dej – 18,3%, Gherla – 14,7%, Huedin – 13,7%). În toate orașele din județ există spații industriale neutilizate sau utilizate parțial, unele poluate istoric (mai ales în Turda și Dej), actualmente în proprietate privată, care pot fi restructurate și reconvertite în spații industriale, comerciale sau rezidențiale.
Ponderea ridicată a populației care locuiește în blocuri de locuințe cu confort redus	Locuințele din județul Cluj aveau la sfârșitul anului 2009, în medie, un număr de 2,33

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	camere, mai mic decât media regională (2,40 camere/locuință) și cea națională (2,6 camere/locuință).
	În Municipiul Cluj-Napoca, peste 78% din locuințe se regăsesc în blocurile de locuințe (aproximativ 90.000 de apartamente), cu o medie de 2 camere. La polul opus se află orașul Huedin, unde jumătate din populație locuiește la casă.
	Cele mai multe dintre aceste blocuri sunt construite în perioada 1960-1990, oferă un confort redus, influențează negativ estetica urbană și generează costuri ridicate cu încălzirea.
OPORTUNITĂȚI	
Statutul de Pol de Creștere al Municipiului Cluj-Napoca permite accesarea unor importante fonduri europene pentru investiții în domeniul infrastructurii, transportului, social și economic	
O dată finalizată, Autostrada Transilvania va conecta orașele din județul Cluj la rețeaua majoră de transport din Europa Centrală, cu efecte benefice asupra economiei locale și mobilității populației	
Finalizarea șoselelor de centură ale orașelor din județ, care va conduce la scoaterea traficului greu din localitățile urbane	
Introducerea sistemelor de cogenerare în mediul urban, pentru a eficientiza furnizarea agentului termic	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru extinderea și modernizarea străzilor urbane, rețelelor de utilități, infrastructurii sociale și europene pentru orașele de peste 10.000 de locuitori din oraș.	
Dezvoltarea de noi tehnologii în domeniul mijloacelor de transport și creșterea interesului pentru asigurarea unui transport în comun ecologic	
Existența cadrului legal pentru a concepe și implementa proiecte împreună cu localitățile urbane și rurale învecinate (Asociații de Dezvoltare Intercomunitară), inclusiv în zonele metropolitane și periurbane	
Existența premiselor legale pentru impunerea unor reglementări urbanistice clare, durabile	
Întărirea activității sectorului ONG, mai ales în domeniul protecției mediului și a spațiilor verzi	
Existența unor programe guvernamentale care sprijină construcția de locuințe pentru tineri	
Existența unor premise obiective (valoarea terenurilor, existența fondurilor industriale pentru reconversia spațiilor brownfield, reglementări urbanistice, aspecte de mediu, etc.) pentru	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

relocarea activităților industriale în afara orașelor și reconversia funcțională a fostelor platforme industriale
AMENINȚĂRI
Starea avansată de degradare a infrastructurii urbane (rețea stradală, rețele de apă-canal-electricitate, etc.), cu impact negativ asupra dezvoltării economice și coeziunii sociale
Creșterea disparităților între centru și periferie, urmare a concentrării investițiilor în zonele centrale
Creșterea accentuată a parcului de autoturisme, care conduce la creșterea traficului în orașe și la aglomerație, cu impact negativ asupra mobilității și mediului înconjurător
Existența unei puternice presiuni antropice (imobiliare) asupra teritoriului, mai ales în zonele urbane și periurbane, cu efecte negative asupra esteticii urbane și mediului înconjurător
Existența unor zone expuse la riscuri naturale și antropice

Dezvoltare rurală

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Creșterea ponderii populației rurale în județul Cluj.	Ponderea populației rurale a crescut de la 31,4% în 2000 la 33,6% în 2010.
Structura de gen a populației este destul de echilibrată în mediul rural.	În 2010 în mediul rural ponderea populației de sex feminin este 50,39%, iar a populației de sex masculin 49,61%. (INS Tempo)
Tendințe demografice favorabile.	Durata medie a vieții în anul 2010 în județul Cluj a fost de 73,52 ani în mediul rural (69,89 ani la populația de sex masculin și 77,55 ani la populația de sex feminin), mai scăzută decât a populației urbane din județ (75,5 ani), dar peste media națională și regională din mediul rural (72,26 ani, respectiv 72,09 ani).(INS Tempo)
	Plecările cu reședința din mediul rural au scăzut cu 39% în perioada 2005-2010. (INS Tempo)
Densitatea populației ridicată a județului.	Județul Cluj se situează pe primul loc între județele Regiunii Nord-Vest la indicatorul densitatea populației (103,4 loc/km ² în 2009). (INS Tempo)
	Conform criteriilor OCDE județul Cluj se clasifică singura regiune intermediar rurală dintre județele Regiunii Nord-Vest.
Diversitatea etnică, religioasă și etno-culturală a populației din	Compoziția etnică a populației rurale din județul Cluj: români 77,02%, maghiari 18,09%, romi 4,82% și 0,08% alte

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

mediul rural.	etni. (Recensământ 2002)
	Compoziția religioasă: 73,33% ortodoxă, 2,1% romano-catolică, 13,82% reformată, 3,13% penticostală, 2,54% greco-catolică, 1,6% unitariană, 1,02% baptistă, 1,2% alte religii. (Recensământ 2002)
Comune de mărime diferite.	Dintre cele 75 de comune 2 au sub 1.000, 30 comune au între 1.000-1.999, 17 comune au între 2.000-2.999, 7 comune au între 3.000-3.999, 10 comune au între 4.000-4.999 și 9 comune au peste 5.000 de locuitori. (INS, 2010)
Gradul de aglomerare relativ scăzut al locuințelor.	2,06 persoane pe locuință în mediul rural în anul 2010. (INS Tempo)
Atitudine favorabilă a părinților față de educația copiilor.	Marea majoritate a elevilor se simt încurajați de părinți să-și continue studiile. 59,6% doresc să meargă la liceu, 21,2% la școală profesională și 8,6% nu continuă școala după absolvirea clasei a 8-a. (Kerekes, 2010)
Județul Cluj este unul dintre cele mai dezvoltate regiuni din România.	PIB/cap de locuitor (28.880 Lei în județul Cluj în anul 2008) fiind peste media națională (23.935 Lei). (INS Tempo)
	Contribuția agriculturii la valoarea adăugată brută în județul Cluj este 4,56% mai mică decât cea națională (7,44%) și regională (8,64%). (Eurostat)
Majoritatea localităților rurale din județul Cluj sunt ușor accesibile.	Ponderea populației din localități situate la o distanță mai mică de 30 km de la orașe cu peste 50.000 locuitori este de 79% în județul Cluj, față de 68% la nivel regional.
Fond forestier important.	Pădurile și alte vegetații forestiere acoperă 23,6% din suprafața județului Cluj. Suprafața fondului forestier total în anul 2010 a fost de 157.622 hectare, din care: rășinoase 71.018 ha, foioase 84.663 ha și 1.981 ha alte terenuri
Peisaj natural variat, atractiv, nepoluat.	64,02% teren agricol, 35,98% terenuri neagricole (70,9% păduri și alte vegetații forestiere, 3,7% ape și bălți și 12,8% construcții, drumuri etc.). (INS Tempo)
	20 de situri NATURA 2000.
Patrimoniu cultural valoros.	Biserici de lemn, castele, vestigii istorice, monumente.
	Zone etnografice cu tradiții păstrate.
	Personalități culturale importante născute în zonă.
Proprietatea predominant privată asupra terenurilor.	92% din terenurile agricole, 42,5% din terenurile forestiere și 81,3% din terenurile ocupate cu construcții sunt în proprietate privată. (INS, 2009)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Rata de activitate a resurselor de muncă ridicată în județul Cluj.	În anul 2009 în județul Cluj rata de activitate (75,2%) și rata de ocupare (70,5%) a resurselor de muncă este mai ridicată decât media Regiunii Nord-Vest (70,9%, respectiv 66,1%). (INS Tempo)
Rata șomajului scăzută în județul Cluj.	În anul 2009 în județul Cluj rata șomajului (6,3%) a fost mai scăzută decât media Regiunii Nord-Vest (6,8%) și media națională (7,8%). (INS Tempo)
Infrastructura de drumuri îmbunătățită.	Lungimea drumurilor județene și comunale de pământ din județul Cluj a scăzut cu 23% în perioada 2005-2009, a celor modernizate a crescut cu 1%, iar a celor cu îmbrăcămînți ușoare rutiere cu 8%. (INS Tempo)
Infrastructură de utilități publice dezvoltată față de celelalte județe din Regiunea Nord-Vest.	Numărul localităților rurale în care se distribuie gaze naturale a crescut de la 23 în 2005 la 35 în 2009. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor în mediul rural aproape s-a dublat în perioada 2000-2009 (creștere de 96%). (INS Tempo) În perioada 2005-2009 în mediul rural din județul Cluj lungimea simplă a rețelei de distribuire a apei a crescut cu 14%, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare crescut cu 33%, și a crescut cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în mediul rural.
Turismul rural dezvoltat.	134 structuri de primire turistică în localități rurale în anul 2010. (INS Tempo) Numărul structurilor turistice din mediul rural a crescut cu 47,25% în perioada 2005-2010. (INS Tempo)
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Județul Cluj se situează pe ultimul loc în privința ponderii populației rurale în Regiunea Nord-Vest.	În Regiunea Nord-Vest, în anul 2010 ponderea populației rurale a fost de 46,74%, iar în județul Cluj 33,58%. (INS Tempo) Conform proiecției demografice, populația rurală a județului Cluj va scădea până în 2013 cu aproape 10%, față de anul 2002.
Ponderea populației tinere (0-14 ani) este mai scăzută decât media regională.	În anul 2009 ponderea populației rurale în vârstă de 0-14 ani în județul Cluj era 15,1%, sub media regiunii Nord-Vest de 18,1%. (INS Tempo)
Ponderea ridicată a populației de peste 64 de ani în mediul rural.	În mediul rural în anul 2010 ponderea populației de 65 ani și peste este 20,7% (peste media județeană 15,6%). (INS Tempo)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	În mediul rural în anul 2010 rata dependenței de vârstă a fost de 54,7%, mult mai mare decât în mediul urban (34,19%). (INS Tempo)
Elevii din mediul rural nu doresc să se rămână și să lucreze în rural.	Peste 50% din elevii din mediul rural al județului Cluj doresc să lucreze la Cluj-Napoca, 20% în străinătate și doar 6,2% în localitatea lor de origine. (Cercetare empirică Kerekes, 2010)
Rata de activitate economică și de ocupare scăzută în mediul rural.	În 2002 în județul Cluj ratele de activitate economică (51,42%), respectiv de ocupare (45,19%) a populației de vârstă de muncă (15-64 ani) în mediul rural au fost mai scăzute decât în mediul urban (57,13%, respectiv 50,96%). (Recensământ 2002)
	Între 1992 și 2002 rata de activitate rurală a scăzut cu 14,1%, ceea ce reflectă ponderea mare a lucrătorilor descurajați, care din șomaj s-au retras în inactivitate. (Recensământ 1992, 2002)
	Ponderea angajaților în total populație ocupată în mediul rural era de 61%, față de 93,41% în mediul urban. (Recensământ 2002)
	Numărul angajaților din mediul rural în județul Cluj în anul 2000 a fost doar 37,7% din valoarea anului 1990, iar după o perioadă de creștere, în anul 2008 a atins 74,1% din valoarea anului 1990, dar pe 2009 a scăzut cu 4% față de 2008. (INS Tempo)
Rata șomajului este mai ridicată în mediul rural decât în cel urban.	În marea majoritate (88%) a localităților sunt mai puțin de 10 salariați pe 100 de locuitori, ceea ce are implicații atât asupra nivelului și stabilitatea veniturilor, cât și asupra sustenabilității sistemului de sănătate și de pensii. (INS Tempo)
	În 2002, în județul Cluj iar rata șomajului a fost mai înaltă în mediul rural (12,10%) decât în cel urban (10,80%). (Recensământ 2002)
Preponderența ocupării pe cont propriu în mediul rural.	Ponderea șomerilor înregistrați în populația de 18-62 ani în mediul rural este mai ridicată decât în mediul urban și arată sezonalitate: scade pe perioada verii și crește iarna.
	Ponderea angajaților în total populație ocupată în mediul rural era de 61,10%, față de 93,41% în mediul urban. (Recensământ 2002)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	În marea majoritate (88%) a localităților din județ sunt mai puțin de 10 salariați pe 100 de locuitori. (INS Tempo)
Nivel educațional mai redus și acces la educație mai scăzut în mediul rural decât în mediul urban.	Din populația rurală de 10 ani și peste a județului Cluj 1,8% a absolvit instituție de învățământ superior, 1,3% postliceal și de maiștri, 11,4% liceal, 16,2% profesional și de ucenici, 33,9% gimnazial, 28,1% învățământ primar și 7,2% fără școală absolvită; 0,1% cu școala absolvită nedeclarată. Doar 2% din populația rurală în vârstă de muncă a absolvit învățământul superior și 17,3% învățământul liceal. (Recensământ 2002)
Venituri mai scăzute în mediul rural decât în mediul urban.	În anul 2009 la nivel național venitul mediu pe persoană în mediul rural reprezenta doar 68,6% din venitul mediu al unei persoane din mediul urban (INS Tempo)
Oportunități limitate de muncă în afara agriculturii în mediul rural.	Pondere ridicată a populației rurale ocupată în agricultură (42,43%), față de 22,48% în industrie, 5,91% în construcții, 16,84% în diferite servicii și 11,27% în servicii publice (administrație, învățământ, sănătate, asistență socială). (Recensământ 2002)
Nivel scăzut al activității antreprenoriale în mediul rural..	În anul 2009 doar 14,9% dintre firmele din județ și-au avut sediul în mediul rural (DRS Cluj)
Nivel de dezvoltare scăzut al serviciilor în mediul rural.	În multe comune serviciile locale se rezumă la serviciile publice de educație și sănătate, comerțul cu amănuntul din magazinele satești și servicii incipiente de alimentație publică (baruri și cârciumi).
Capacitate scăzută a populației rurale de accesare a fondurilor europene, pentru diversificarea activităților economice.	Rată de accesare scăzută în județul Cluj pentru Măsura 1.4.1. Sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență (121 proiecte declarate eligibile, sub media pe țară de 149 proiecte pe județ).
OPORTUNITĂȚI	
Finanțări existente pentru dezvoltarea infrastructurii de mediu.	
Fonduri pentru dezvoltare rurală (FEADR).	
Finanțări pentru cursuri de formare profesională și cursuri de calificare pentru populația din mediul rural (POS DRU).	
Programul LEADER și înființarea GAL-urilor oferă noi forme pentru dezvoltarea rurală.	
Dezvoltarea parteneriatelor transfrontaliere.	
Stabilitatea veniturilor producătorilor agricoli, datorită plăților din fonduri europene.	
Existența serviciilor de consultanță în management și de accesare a fondurilor europene.	
Interesul consumatorilor pentru produsele tradiționale și turismul rural crește.	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

AMENINȚĂRI
Reduceri de personal în sectorul bugetar.
Închiderea unor întreprinderi și unități de producție din mediul rural din cauza recesiunii economice.
Relocarea unor unități de producție spre țări unde forța de muncă este mai ieftină.
Cadru legislativ și instituțional instabil.
Corupția.
Birocrația.
Constrângerile externe ale înființării unor noi afaceri în mediul rural: costuri de înființare ridicate (bani, timp), impozite ridicate, în cazul unor produse nu există piață de desfacere.
Răspândirea unor sisteme de valori nedorite (stiluri arhitecturale străine de peisaj, gusturi muzicale, preferințe pentru produse de consum ieftine, de unică folosință etc.)

Anexe Capitolul 3

Anexa 3.1. – Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul I prevăzute de Legea 351/2001

1. Localizare geografică favorabilă:

Situare geostrategică de interes internațional sau european, constituind centre de dezvoltare și atractivitate, localizate în lungul axelor majore de căi de comunicație de importanță internațională/europeană.

2. Populație:

- număr important de locuitori: minimum 200.000 de locuitori;
- formare profesională de înaltă specializare: forță de muncă cu o calificare superioară și pregătire continuă, caracterizată prin flexibilitate/dinamism;
- identitate proprie: identificarea caracterului specific al orașului simultan cu conștiința apartenenței sale la grupa orașelor de același rang.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

3. Accesibilitate:

- *La nivel internațional, paneuropean:* accesibilitate directă la rețeaua majoră de căi de comunicații paneuropene (rutiere, feroviare, navale și aeriene)
- *La nivel național:* accesibilitate la rețeaua de căi de comunicații naționale (autostrăzi, drumuri expres, căi ferate cu viteză mare/sportivă, căi navigabile maritime sau fluviale, porturi, aeroporturi).

4. Funcțiuni economice:

Bază economică la înalt nivel tehnologic și flexibilă (sector secundar, servicii productive, social-culturale și de natură informatică).

5. Nivel de dotare/echipare:

Localitățile asigură un potențial de găzduire/primire a unor funcții și echipamente ale căror importanță, calitate și capacitate corespund standardelor/cerințelor europene. Caracterul internațional sau european al acestor localități constă în caracterul și dimensiunea internațională sau europeană a funcțiilor și echipamentelor lor.

6. Principalele categorii și tipuri de dotări, echipamente pentru rangul I:

- instituții de decizie politică, juridică și economică de importanță internațională, națională sau regională:
  - sedii ale administrației publice locale, sedii de servicii descentralizate în teritoriul ale ministerelor și ale altor organe centrale, judecătorii, tribunale, parchete, sedii ale organizațiilor politice, sedii de sindicat, fundații, sedii ale unor organizații neguvernamentale etc.;
- instituții naționale și regionale de reputație internațională/europeană sau active în domeniul relațiilor internaționale/europene:
  - sedii ale filialelor organismelor internaționale, mari instituții naționale cu caracter științific de deschidere internațională/europeană (academie, centre și institute naționale de cercetare etc.);

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- sedii pentru congrese și conferințe, sedii pentru expoziții și târguri, hoteluri - de lux și de mare capacitate, școli internaționale, birouri pentru profesioniști recunoscute pe plan internațional, de arbitraj internațional etc.
- instituții străine și internaționale cu sediul permanent:
  - firme și bănci străine, diverse alte instituții social-economice, culturale și științifice, organizații internaționale neguvernamentale, instituții științifice străine (școli, universități), consulate și alte reprezentanțe diplomatice, comerciale, turistice etc.
- diferite organizații cu sucursale, filiale și agenții în străinătate:
  - sedii financiar-bancare, de asigurări, sedii ale unor organizații culturale și științifice;
- alte dotări/echipamente:
  - educație, cercetare științifică: universități, institute de învățământ superior diversificate, institute naționale de cercetare sau filiale ale acestora;
  - sănătate: clinici universitare și spitale;
  - cultură: muzee, teatre dramatice, de comedie, de revistă, de păpuși, operă, operetă, filarmonică, săli de concert, săli polivalente, mari biblioteci, edituri, tipografii;
  - comerț, servicii comerciale prestate populației și agenților economici: centre de comerț și de afaceri, burse de valori și de mărfuri, servicii comerciale diversificate și de înaltă calitate;
  - mass-media: sistem cu rază de difuzare și acoperire internațională/europeană sau regională, agenții de presă, posturi naționale și regionale de radio și televiziune;
  - sport, agrement: complexuri sportive, stadioane, săli de competiții sportive de nivel internațional/european, național sau regional, piscine, patinoare artificiale, bază turistică și de agrement diversificată, parcuri, grădini botanice, zoologice, cazinouri, cluburi pentru sport și agrement etc.;
  - protecția mediului: agenții de protecție a mediului și servicii ecologice dotate cu echipamente specifice pentru menținerea unui mediu de calitate (organizarea auditului de mediu, igiena urbană etc.);
  - alimentare cu apă și canalizare: rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
  - culte: centre ecumenice, mitropolii, episcopii, arhidieceze, diocese, centre ale cultelor autorizate;
  - transport/comunicații: aeroporturi internaționale, gări feroviare racordate la rețeaua europeană, servicii de poștă cu acoperire internațională;
  - ordine publică, apărarea țării și siguranță națională: instituții specifice și racordate la organizații internaționale.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Anexa 3.2 – Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul II – municipii - prevăzute de Legea 351/2001

1. Populație

- de regulă între 25.000 și circa 70.000 de locuitori;
- din zona de influență: între circa 30.000 și circa 100.000 de locuitori

2. Rază de servire: circa 20 km

3. Accesul la căile de comunicație: acces direct la calea ferată, drum național, drum județean și acces facile ale localităților din zona de influență

4. Funcțiuni economice: capacități de producție diversificate din sectorul secundar și terțiar, eventual și din agricultură

5. Nivel de dotare-echipare:

- administrație publică, autorități judecătorești, partide politice, sindicat:
  - sedii ale administrației publice locale; judecătorie, parchet, sedii de partid, de sindicat și alte asociații;
- educație, cercetare științifică:
  - gimnazii, licee generale și de specialitate, colegii, școli de maiștri;
  - filiale ale unor institute de cercetare;
- sănătate, asistență socială:
  - spital general, stație de salvare, dispensar, leagăn de copii, creșe, cămine de bătrâni;
- cultură:
  - case de cultură, cinematograf, biblioteci publice, muzee, săli de expoziție, club etc.
- comerț, servicii comerciale:
  - unități comerciale diversificate: magazine universale și specializate, supermagazine, piață agroalimentară;
  - unități pentru prestări de servicii diversificate și/sau flexibile;
- turism:
  - hotel de 3 stele cu minimum 50 de locuri;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- finanțe, bănci, asigurări:
  - sucursale sau filiale ale unităților financiar-bancare și de asigurări;
- sport, agrement:
  - stadioane, terenuri și săli de sport (competiții de nivel județean sau local), alte spații destinate sportului, grădini publice și alte spații verzi amenajate pentru petrecerea timpului liber;
- protecția mediului:
  - servicii dotate cu echipamente specifice pentru protecția mediului, monitorizarea emisiilor poluante și igiena urbană;
- alimentare cu apă și canalizare:
  - rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
- culte:
  - protopopiate, parohii;
- transport/comunicații:
  - gară, autogară, poștă, centrală telefonică;
- ordine, securitate:
  - poliție, obiective specifice.

Anexa 3.3 – Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul III – orașe - prevăzute de Legea 351/2001

1. Populație:

- de regulă de la circa 5.000 la circa 30.000 de locuitori;
- din zona de influență: între circa 5.000 și 40.000 de locuitori

2. Rază de servire: circa 10-20 km

3. Accesul la căile de comunicație: acces direct la drum național sau județean, la centrul de rang superior și legături facile cu localitățile din zona de influență

4. Funcțiuni economice: capacități de producție din domeniul secundar (industrie prelucrătoare și construcții), terțiar (servicii sociale și comerciale) și primar (industrie extractivă, agricultură, piscicultură, silvicultură)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

5. Nivel de dotare-echipare:

- administrație publică, autorități judecătorești și asociații:
  - primărie, judecătoria, parchet, tribunal, notariat, sedii pentru diferite asociații;
- educație:
  - învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal;
- sănătate, asistență socială:
  - spital general sau secție-spital, maternitate, dispensar policlinic, stație de salvare, creșă, farmacie, cămin de bătrâni;
- cultură:
  - casă de cultură, cinematograful, bibliotecă publică, muzeu, sală de expoziții, club etc.
- comerț, prestări de servicii:
  - magazine universale și magazine specializate, piață agroalimentară;
- turism:
  - hotel de două stele cu minimum 50 de locuri;
- finanțe-bănci, asigurări:
  - sucursale sau filiale de bănci, instituții de credit și societăți de asigurare, C.E.C.;
- sport, agrement:
  - terenuri, eventual stadion mic, săli de sport, eventual pentru competiții locale, grădini publice și alte spații verzi amenajate;
- protecția mediului:
  - serviciu de protecție a mediului;
- alimentare cu apă și canalizare:
  - rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
- culte:
  - lăcaș de cult;
- transport-comunicații:
  - autogară, eventual gară, poștă, centrală telefonică;
- ordine, securitate:
  - sedii de poliție și de jandarmerie.

Anexa 3.4. Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, mediul rural, județul Cluj

Tipuri de structuri de primire turistică	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2005 (%)
Total	91	112	114	113	125	134	47,25
Hoteluri	7	6	6	8	7	9	28,57
Moteluri	3	3	3	3	3	2	-33,33
Hanuri	0	1	1	0	0	0	0,00

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Vile turistice	1	0	0	0	0	0	-100,00
Cabane turistice	7	7	7	7	7	8	14,29
Campinguri	1	1	1	1	1	0	-100,00
Popasuri turistice	2	2	2	2	2	2	0,00
Tabere de elevi și preșcolari	1	1	1	0	0	0	-100,00
Pensiuni turistice	7	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni agroturistice	62	91	93	92	105	113	82,26

Sursă: INS Tempo Online

Anexa 3.5. Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de structuri de primire turistică, mediul rural, județul Cluj (număr de locuri)

Tipuri de structuri de primire turistică	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2005 (%)
Total	2.700	2.852	2.848	2.344	2.982	2.865	6,11
Hoteluri	441	369	323	407	347	596	35,15
Moteluri	177	177	177	177	177	130	-26,55
Hanuri	0	50	50	0	0	0	0,00
Vile turistice	32	0	0	0	0	0	-100,00
Cabane turistice	748	748	748	264	748	760	1,60
Campinguri	464	464	464	464	464	0	-100,00
Popasuri turistice	64	64	64	64	64	64	0,00
Tabere de elevi și preșcolari	50	50	50	0	0	0	-100,00
Pensiuni turistice	71	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni agroturistice	653	930	972	968	1.182	1.315	101,38

Sursă: INS Tempo Online

Anexa 3.6 Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de structuri de primire turistică, mediul rural, județul Cluj (număr de locuri-zile)

Tipuri de structuri de primire turistică	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2005 (%)
Total	695.866	826.077	832.114	836.604	896.564	1.043.422	49,95
Hoteluri	118.562	132.001	120.577	142.302	143.859	213.822	80,35
Moteluri	47.686	47.450	47.450	48.480	47.450	47.450	-0,49
Hanuri	0	18.250	18.250	0	0	0	0,00
Vile turistice	11.680	0	0	0	0	0	-100,00
Cabane turistice	238.114	273.750	273.840	274.500	273.750	277.422	16,51
Campinguri	0	0	0	0	0	0	0,00
Popasuri turistice	23.360	23.360	23.360	23.424	23.360	23.360	0,00
Tabere de elevi și preșcolari	4.600	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni turistice	25.915	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni agroturistice	225.949	331.266	348.637	347.898	408.145	481.368	113,04

Sursă: INS Tempo Online

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operțional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Anexa 3.7 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, mediul rural, județul Cluj (număr persoane)

Tipuri de structuri de primire turistică	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2005 (%)
Total	43.461	68.789	88.133	108.886	65.191	41.548	-4,40
Hoteluri	11.433	18.265	18.289	19.435	14.243	16.104	40,86
Moteluri	1.526	2.462	2.823	2.709	1.853	918	-39,84
Hanuri	0	3.423	3.792	0	0	0	0,00
Vile turistice	700	0	0	0	0	0	-100,00
Cabane turistice	3.093	5.280	6.641	9.246	4.199	1.805	-41,64
Campinguri	0	0	0	0	0	0	0,00
Popasuri turistice	2.503	2.476	2.871	2.445	1.598	1.373	-45,15
Tabere de elevi și preșcolari	245	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni turistice	3.612	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni agroturistice	20.349	36.883	53.717	75.051	43.298	21.348	4,91

Sursă: INS Tempo Online

Anexa 3.8. Înoptări în structuri de primire turistică, mediul rural, județul Cluj (număr)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2005 (%)
Total	83.825	126.213	167.649	211.093	125.835	73.190	-12,69
Hoteluri	19.509	29.914	34.453	35.912	26.342	24.978	28,03
Moteluri	2.685	4.451	5.001	4.924	3.387	1.488	-44,58
Hanuri	0	3.423	4.022	0	0	0	0,00
Vile turistice	1.362	0	0	0	0	0	-100,00
Cabane turistice	6.845	10.395	12.186	17.241	7.891	3.249	-52,53
Campinguri	0	0	0	0	0	0	0,00
Popasuri turistice	3.548	3.699	4.517	3.472	2.609	1.914	-46,05
Tabere de elevi și preșcolari	1.030	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni turistice	7.224	0	0	0	0	0	-100,00
Pensiuni agroturistice	41.622	74.331	107.470	149.544	85.606	41.561	-0,15

Sursă: INS Tempo Online

Anexa 3.9. Valorile CDC ale localităților din județul Cluj și clasificarea lor în diferite tipuri

Localitatea	CDC	Zona montană defavorizată	Zona defavorizată în condiții naturale specifice	Zona în agromediu Măsura 214	Tipul localității*
CLUJ-NAPOCA	0,6115				Urban
CÂMPIA TURZII	0,3739				Urban
DEJ	0,3489				Urban
GHERLA	0,3517				Urban
TURDA	0,3698				Urban

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operțional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Localitatea	CDC	Zona montană defavorizată	Zona defavorizată în condiții naturale specifice	Zona în agromediu Măsura 214	Tipul localității*
HUEDIN	0,2815			214	Urban
AGHIRESU	0,2384			214	Rural intermediar
AITON	0,1493		ZDS		Rural intermediar
ALUNIS	0,1964		ZDS		Rural intermediar
APAHIDA	0,3840		ZDS		Rural periurban (integrat)
ASCHILEU	0,2198			214	Rural intermediar
BACIU	0,3392			214	Rural periurban (integrat)
BAISOARA	0,2164	ZM		214	Rural profund (periferic)
BELIS	0,1875	ZM		214	Rural profund (periferic)
BOBALNA	0,1638		ZDS	214	Rural intermediar
BONTIDA	0,3610				Rural intermediar
BORSA	0,2297				Rural intermediar
BUZA	0,1994				Rural profund (periferic)
CAIANU	0,2139				Rural intermediar
CALARASI	0,2244				Rural intermediar
CALATELE	0,1993	ZM		214	Rural profund (periferic)
CAMARASU	0,2892				Rural profund (periferic)
CAPUSU MARE	0,2009	ZM		214	Rural periurban (integrat)
CASEIU	0,2501			214	Rural periurban (integrat)
CATCAU	0,2049				Rural intermediar
CATINA	0,2196			214	Rural profund (periferic)
CEANU MARE	0,2520		ZDS		Rural intermediar
CHINTENI	0,2810				Rural intermediar
CHIUIESTI	0,2042	ZM		214	Rural intermediar
CIUCEA	0,2286	ZM		214	Rural profund (periferic)
CIURILA	0,2201	ZM		214	Rural intermediar
COJOCNA	0,2490		ZDS		Rural intermediar
CORNESTI	0,1766		ZDS		Rural profund (periferic)
CUZDRIOARA	0,2369				Rural periurban

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Localitatea	CDC	Zona montană defavorizată	Zona defavorizată în condiții naturale specifice	Zona în agromediu Măsura 214	Tipul localității*
					(integrat)
DABACA	0,1697				Rural intermediar
FELEACU	0,2095	ZM			Rural intermediar
FIZESU GHERLII	0,2306				Rural intermediar
FLORESTI	0,4933			214	Rural periurban (integrat)
FRATA	0,2424		ZDS		Rural intermediar
GARBAU	0,1986			214	Rural intermediar
GEACA	0,1921				Rural profund (periferic)
GILAU	0,2873	ZM		214	Rural periurban (integrat)
IARA	0,2251	ZM		214	Rural profund (periferic)
ICLOD	0,2899				Rural intermediar
IZVORU CRISULUI	0,2134	ZM		214	Rural intermediar
JICHISU DE JOS	0,1461				Rural intermediar
JUCU	0,3369				Rural intermediar
LUNA	0,2884				Rural periurban (integrat)
MAGURI-RACATAU	0,2128	ZM		214	Rural profund (periferic)
MANASTIRENI	0,1788	ZM		214	Rural profund (periferic)
MARGAU	0,1977	ZM		214	Rural profund (periferic)
MARISEL	0,2148	ZM		214	Rural profund (periferic)
MICA	0,2121				Rural intermediar
MIHAI VITEAZU	0,3095				Rural periurban (integrat)
MINTIU GHERLII	0,2340				Rural intermediar
MOCIU	0,2231		ZDS		Rural intermediar
MOLDOVENESTI	0,1961			214	Rural intermediar
NEGRENI	0,1608	ZM		214	Rural profund (periferic)
PALATCA	0,1851				Rural profund (periferic)
PANTICEU	0,2173				Rural profund (periferic)
PETRESTII DE JOS	0,1890			214	Rural intermediar

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Localitatea	CDC	Zona montană defavorizată	Zona defavorizată în condiții naturale specifice	Zona în agromediu Măsura 214	Tipul localității*
PLOSCOS	0,1969		ZDS		Rural intermediar
POIENI	0,1971	ZM		214	Rural profund (periferic)
RECEA-CRISTUR	0,1943	ZM		214	Rural profund (periferic)
RISCA	0,1794			214	Rural profund (periferic)
SACUIEU	0,1565	ZM		214	Rural profund (periferic)
SANCRAIU	0,2107				Rural profund (periferic)
SANDULESTI	0,2080	ZM		214	Rural periurban (integrat)
SANMARTIN	0,1653	ZM		214	Rural profund (periferic)
SANPAUL	0,2258	ZM			Rural intermediar
SAVADISLA	0,3024			214	Rural intermediar
SIC	0,2000				Rural intermediar
SUATU	0,1947				Rural intermediar
TAGA	0,2035				Rural profund (periferic)
TRITENII DE JOS	0,2689				Rural periurban (integrat)
TURENI	0,2170				Rural intermediar
UNGURAȘ	0,1840	ZM			Rural intermediar
VAD	0,1937		ZDS	214	Rural intermediar
VALEA IERII	0,1350	ZM		214	Rural profund (periferic)
VIIȘOARA	0,2460		ZDS		Rural periurban (integrat)
VULTURENI	0,2184			214	Rural intermediar

Sursa: <http://www.dadrcj.ro/files/d3comune%20ZD%20si%20ZDS%5B1%5D.xls>, * Samochiș și Lazăr, 2009 și calcule proprii

Anexa 3.10. Siturile Natura 2000 în județul Cluj

Nr. crt.	Sit Natura 2000	Reglementări	Tipul
1.	Munții Apuseni - Vlădeasa	HG 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	SPA
2.	Munții Trascăului	HG 1284/2007	SPA
3.	Valea Fizeșului - Sic -	HG 1284/2007	SPA

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	Lacul Știucilor		
4.	Apuseni	Ordinul 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	SCI
5.	Căian	Ordinul 1964/2007	SCI
6.	Cheile Turenilor	Ordinul 1964/2007	SCI
7.	Cheile Turzii	Ordinul 1964/2007	SCI
8.	Coasta Lunii	Ordinul 1964/2007	SCI
9.	Fânațele Clujului - Copârșai	Ordinul 1964/2007	SCI
10.	Făgetul Clujului - Valea Morii	Ordinul 1964/2007	SCI
11.	Lacul Știucilor - Sic - Puini - Valea Legiilor	Ordinul 1964/2007	SCI
12.	Molhașurile Căpățânei	Ordinul 1964/2007	SCI
13.	Muntele Mare	Ordinul 1964/2007	SCI
14.	Pădurea de stejar pufos de la Hoi	Ordinul 1964/2007	SCI
15.	Sărăturile Ocana Veche	Ordinul 1964/2007	SCI
16.	Someșul Rece	Ordinul 1964/2007	SCI
17.	Suatu - Ghiriș	Ordinul 1964/2007	SCI
18.	Trascău	Ordinul 1964/2007	SCI
19.	Valea Florilor	Ordinul 1964/2007	SCI
20.	Valea Ierii	Ordinul 1964/2007	SCI
21.	Stufărișurile de la Sic	Ordinul 1964/2007	SCI
22.	Pădurea Ciuașului	Ordinul 1964/2007	SCI
23.	Rezervația de orbeți de la Apahida	Ordinul 1964/2007	SCI

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

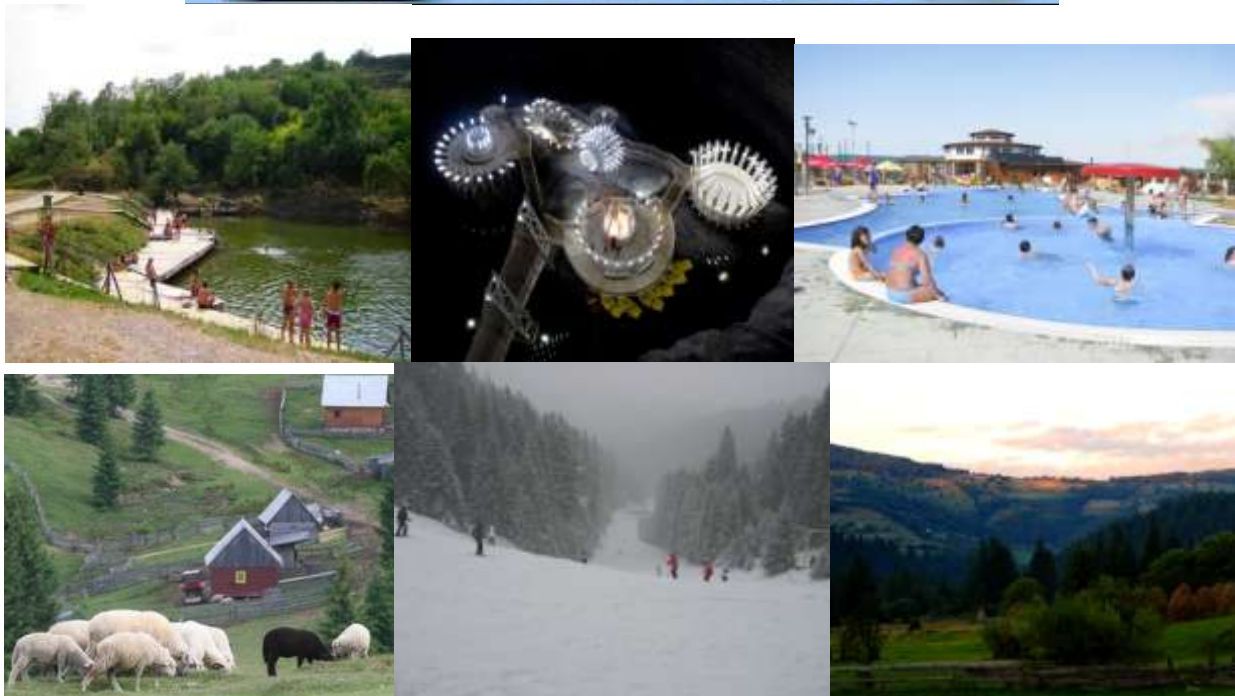

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CAPITOLUL 4 POTENȚIAL TURISTIC

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

4.1. Potențialul turistic al cadrului natural

Prin poziția sa centrală în cadrul Transilvaniei, județul Cluj se situează la contactul a două regiuni geografice majore cu potențial geografico-turistic complex și complementar: Munții Apuseni și Depresiunea colinară a Transilvaniei. Localizarea geografică îi conferă o situație privilegiată derivată din prezența unei morfologii variate, rezultat al conlucrării active între litologia diversă, pe de o parte, și evoluția geologică și hidrologică, pe de altă parte. Acestea au condus la o structurare etajată morfologic și altitudinal și la o fragmentare accentuată exercitată de către rețeaua hidrografică și, implicit, la o fizionomie cu o diversitate peisagistică particulară. Mai mult, toate acestea și-au pus amprenta într-o manieră specifică asupra caracteristicilor climatice și bioclimatice, asupra prezenței semnificative a componentei hidrografice și, nu în ultimul rând, asupra etajării biogeografice, fiecare dintre acestea constituind nu doar purtătoarele unor resurse atractive propriu-zise, ci și în factori auxiliari ai promovării însușirilor celorlalte, contribuției individuale atașându-i-se și aspectele favorabile derivate din conlucrarea părților, conturând astfel un cadru natural complex, diversificat și atractiv.

La cele două unități naturale, dominante ca extensiune, se adaugă și o componentă geografică de culoar, care a oferit condiții optime de habitat și a permis dezvoltarea unei adevărate armături urbane și a unui sistem de așezări rurale cu o personalitate aparte, toate favorizate, în apariție și dezvoltare, de un potențial de comunicație ridicat și de resursele complementare diversificate.

Ca urmare a acestei situații se constată o anumită concentrare și „specializare” a categoriilor de obiective turistice pe trei componente majore, cu dominanța celor naturale ori antropice sau o combinația a celor două.

Patrimoniul turistic natural este dominant - prin componentele sale - în unitatea Munților Apuseni, care, pe teritoriul județului Cluj, deține areale întinse din Munții Vlădeasa, Muntele Mare, Munții Gilău și terminațiile nordice ale Munților Trascău (Culmea Săndulești/Petrești).

4.1.1. Potențialul turistic morfologic (al reliefului)

Relieful, element fundamental în creionarea potențialului de atractivitate al unui teritoriu, se impune prin valențele predominant peisagistice (nuanțate, contrastante și complementare), varietatea și potențialul său atractiv fiind strâns legat de structură, litologie, tectonică și de impactul cu factorii modelatori externi care determină prin altitudine etajarea și nuanțarea celorlalți componente fizico-geografici, climatici, biogeografici și pedologici.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Astfel, județul Cluj deține cu resurse morfopeisagistice superioare mediei datorită:

- prezenței unui relief dominant de podiș (*Podișul Someșan, Câmpia Transilvaniei, culoarele hidrografice ale Someșului Mare, Someșului Mic, Someșului și Arieșului*) cu o fragmentare și declivitate nuanțată, ce „pigmentează” peisajul și elimină monotonia specifică regiunilor de câmpie sau de podișuri intens aplatizate;

- existenței, în partea sud-vestică a județului, pe o suprafață de peste 25% din suprafața sa, a unor componente muntoase aferente unității montane a Munților Apuseni, care pe teritoriul județului Cluj deține areale din *Munții Trascăului* (ramificația sa estică, din Culmea Petrești), *Masivul Gilău-Muntele Mare* (1.826 m altitudine maximă), *Munții Vlădeasa* (1.839 m, cota altimetrică maximă a județului) și a unei mici suprafețe din extremitatea estică a *Munților Plopiș* (Dealul Ponorului).

Cea mai mare parte a arealului montan al județului Cluj se suprapune bazinului Someșului Mic, cu cei doi afluenți ai săi (Someșul Cald și Someșul Rece), dominat în lungul liniei de cumpănă de ape de vârfuri depășind 1.500 m: Coasta Brăieșei în 1.667 m, Cârligatele 1.694 m, Măgura Vânăta 1.641 m, Balomireasa 1.632 m, Dumitreasa 1.637 m. Aceste vârfuri sunt urmate, ca treaptă intermediară, de întinsele suprafețe de nivelare, între care se impune suprafața Măguri-Mărișel la 1.000-1.200 m, care a oferit condiții propice pentru dezvoltarea așezărilor rurale de înălțime risipite (sau împrăștiate), precum Măguri, Mărișel etc., cu fizionomie și funcții economice particulare.

Pe acest fond, relieful montan se caracterizează printr-o morfologie de detaliu - legată îndeosebi de treimea inferioară a văilor – foarte variată, mai ales în sectoarele unde există calcare (arealul din cuprinsul Munților Bihor de la obârșia Someșului Cald fiind cel mai reprezentativ din acest punct de vedere, fiind supranumit și „bazar”, datorită fragmentării deosebite a reliefului, cu forme și microforme exocarstice și endocarstice extrem de variate).

Între elementele componente care înmagazinează valențe atractive superioare, se numără *vârfurile, formele de relief de eroziune diferențiată, cheile și defileele, abrupturile și unele forme aparținând carstic (îndeosebi peșterile și ponoarele)*, toate putând constitui destinații ale unui turism montan consacrat.

4.1.1.1.Chei și defilee cu potențial atractiv

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Reprezintă forme de relief cunoscute prin pitorescul și spectaculozitatea lor. Ele atrag turiștii prin gruparea în perimetrul lor a unui cumul de elemente cu însușiri atractive precum: abrupturile, peșterile, crestele, cascadele, meandrele etc.

Cetățile Rădesei reprezintă rezultatul sintetic al întregului proces morfogenetic, fosta peșteră, al cărui tavan s-a prăbușit în cea mai mare parte, păstrându-și doar un martor-pod natural, ca o arcadă suspendată. Pereții fostei peșteri fac ca albia în acest sector să nu aibă decât câțiva metri lățime, iar firul apei are doar un talveg foarte îngust. În aval de Poiana Rădesei, se desfășoară adevăratul sector de chei, cu pereți verticali, flancați de vârfuri ascuțite. Versantul stâng este dominat de abruptul Cuciulatei. Pe versantul drept, în simetrie, se înalță flancurile peretelui drept al Cuptorului (sau Căpiței).

Tabel 4.1.1. Caracteristicile cheilor și defileelor cu potențial atractiv din județul Cluj

Localizare	Caracteristici
Munții Gilău	- 1,8 km lungime - înălțimea pereților ajunge la peste 150 m - albie îngustă (câțiva metri) - se împarte în două sectoare: - sectorul din amonte, situat la ieșirea apelor din Cetățile Rădesei - cheile propriu-zise, desfășurate între Poiana Rădeasa și flancul nordic al abruptului Căpiței.
Munții Trascăului	- versanți/pereți verticali, cu forme de relief reziduale, peșteri (Cetățeaua Mare și Mică), - rezervație floristică cu specii rare de plante (<i>Allium obliquum</i> , <i>Sorbus dacica</i> , <i>Ephedra distachia</i> etc.).
Munții Trascăului	- pereți laterali abrupti - repezișuri, mici cascade în albie (până la trei m înălțime) și marmite de mari dimensiuni (numite bolboane - Bolboana Fetelor, Bolboana Șerpilor). - 29 cavități în pereții laterali (cea mai importantă este Șura Mare)
Munții Trascăului	0,4 km lungime
Masivul Vlădeasa	0,35 km lungime
Masivul Vlădeasa	15 km lungime (între Bologa și Ciucea)
Munții Trascăului	2 km lungime (între Buru și Moldovenești)
Masivul Gilău - Muntele Mare	11 km lungime
Masivul Gilău - Muntele Mare	3 km lungime

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În partea sudică a județului, prelungirea la nord de Arieș a Munților Trascăului, formați predominant din calcare jurasice, au favorizat dezvoltarea unui relief specific de defilee, reprezentativ fiind:

- *defileul Arieșului*, dezvoltat între Buru și Moldovenești pe o lungime de 2 km;
- *Cheile Turzii* (1,8 km lungime), săpate de pârâul Hășdate, cu dezvoltare puternică pe verticală, cu forme de relief reziduale, peșteri (Cetățeaua Mare și Mică), dar și cu o rezervație floristică protejând specii rare de plante (*Allium obliquum*, *Sorbus dacica*, *Ephedra distachia* etc.);
- *Cheile Turului*, situate în apropierea Cheilor Turzii, săpate de valea Turenilor pe o distanță de 1,85 km; sunt printre cele mai sălbatice chei din Munții Trascăului, având pereți abrupti, cu repezișuri și mici cascade în albie (până la trei m înălțime) și cu marmite de mari dimensiuni, numite bolboane (ex. Bolboana Fetelor, Bolboana Șerpilor). În versanți sunt 29 cavități, între care se remarcă, prin portalul său, Șura Mare.

Alături de acestea, mai există câteva sectoare de chei spectaculoase, localizate în:

- Culmea Petrești aparținând Munților Trascău: Borzeștilor – 0,4 km, defileul Hășdatelor – 1 km;
- Vlădeasa: Cheile Văii Stanciului – 0,35 km, Defileul Crișului Repede - sectorul din amonte cuprins între Bologa și Ciucea – 15 km;
- Masivul Gilău-Muntele Mare: Defileul Someșului Rece – 11 km și Defileul Iarei – 3 km.

4.1.1.2. Abrupturile sunt forme de relief de mare spectaculozitate, rezultate prin adâncirea rapidă a văilor în structurile geologice calcaroase cu precădere.

Acestea se impun atenției turiștilor prin etalarea pe verticală a suprafețelor, ineditul și atractivitatea lor derivând, alături de grandoarea și spectaculozitatea versanților, din contrastul peisagistic în raport cu suprafețele înconjurătoare.

Astfel de forme regăsim în primul rând în perimetrul *cheilor Turzii și Turenilor*, unde înălțimea versanților atinge sau depășește frecvent 250 m, iar morfologia de detaliu extrem de nuanțată

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

(surplombe, fisuri, nișe, culoare de grohotișuri, creste și promontorii) vine să completeze estetic-vizual un peisaj atractiv deosebit.

Alături turiștii care se rezumă la aprecierea lor prin simpla contemplare de la distanță, abrupturile se adresează cu precădere unei categorii aparte de turiști inițiați în practicarea unei forme specifice a turismului recreativ de aventură, condiționată strict de prezența acestora – **alpinismul**.

Prin specificul derivat din parcurgerea lor efectivă se impune ca abrupturile destinate alpinismului sportiv să fie echipate în consecință.

Din păcate, datorită costurilor ridicate reclamate, acțiunile de amenajare propriu-zisă a abrupturilor se rezumă, cel puțin deocamdată, la cazurile singulare ale celor două areale menționate (spre exemplu, în Cheile Turzii regăsim nu mai puțin de 25 de trasee cu grad de dificultate ridicată cuprins între IV și VI: un trasee de categoria 6A, 2 de categoria 5B, 6 trasee 5A, 9 trasee de categoria 4B și 7 trasee încadrate categoriei 4A, pe lângă acestea, existând alte numeroase trasee cu un grad mai redus de dificultate, cuprinse în categoriile II-III, recomandate celor care se inițiază în alpinism), însă, pe viitor, prin amenajări adecvate, această formă de turism activ poate fi amplificată și la celelalte areale de chei care relevă favorabilitate pentru practicarea sa.

Tabel 4.1.2. Traseele apline de gradul IV-VI din Cheile Turzii

Nr. Crt.	Denumirea traseului	Grad de dificultate
1	Madona Neagră	6A
2	Diedrul Porumbeilor	5B
3	Vigh Tibor	5B
4	Peretele Colțului Crăpat	5A
5	Peretele Porumbeilor	5A
6	Peretele Surimei	5A
7	Solidarității	5A
8	Turnul Ascuit	5A
9	Pajura	5A
10	Bârnel de Piatră	4B
11	Colțul Rotunjit	4B
12	Erasmus Nyarady	4B
13	Între Pripoare	4B
14	La Tisa	4B

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

15	Metalul	4B
16	Peretele Suspendat	4B
17	Turnul Galben	4B
18	Morcov	4B
19	Creasta lui Mihai Bors	4A
20	Fisura Scorușului	4A
21	Hornul Marac	4A
22	Hornul Ascuns	4A
23	Peretele Caprelor	4A
24	Peretele Scorușului	4A
25	Surplomba Sașil	4A

Dacă partea vestică a Masivului Vlădeasa, accesibilă mai ales pe valea Săcuieu, are originea vulcanică care se reflectă într-o fizionomia specifică de adevărată cupolă, în partea sud-estică a acestui masiv apar calcarele izolate de la Pietrele Albe, cu pereți abrupti, de dimensiuni apreciabile, precum și un relief carstic diversificat (peșteri, ponoare, izbucuri, mici lacuri carstice din perimetrul Văii Seci situată în vecinătate) îi atribuie acesteia o cotă de interes turistic deosebit.

Chiar dacă în sectorul Gilău-Muntele Mare - alcătuit predominant din șisturi cristaline cu intruziuni granitice și fragmentat în cea mai mare parte de Iara și afluenții săi (care-i determină o orientare predominantă a versanților spre nord și nord-vest, mai ales în bazinul Someșului Rece) – predomină culmile rotunjite, urmate de suprafețe netede sau slab ondulate, de la care se coboară - adeseori brusc - spre văi, versanți cu pantă mai accentuată care contrastează puternic cu adâncimea văilor. Spre exemplu, la poalele Muntelui Buscat, se regăsesc astfel de caracteristici, întrunindu-se condițiile necesare de lungime, înclinare și orientare a versanților pentru amenajarea domeniului schiabil consacrat deja de la Băișoara.

4.1.1.3. Ponoarele sunt obiective turistice inedite, specifice de asemenea pentru zonele carstice unde rețelele hidrografice de suprafață se dezorganizează și sunt captate în subteran. Ele sunt constituite dintr-un abrupt frontal, numit treaptă antitetică, la baza căruia apare sorbul, o „prăpastie” de dimensiuni variabile, prin intermediul căruia cursul de apă se subteranizează rapid în interiorul masivului calcaros.

Bazinul Văii Seci (Stanciu) din Masivul Vlădeasa (pe care, în aval, este localizată cascada Răchițele) constituie un areal reprezentativ din acest punct de vedere.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Dintre formele de relief de acest tip menționăm:

- ponorul Peșterii cu Spinare prin care se subteranizează pâraul Muntelui;
- ponorul Tăului Negru, situat în aval, prin acesta pârau Râșcanilor pătrunzând în endocarst;
- ponorul Peșterii de la Tău - este locul unde valea formată din apele ce ies din peștera Vârfurașu intră din nou în subteran printr-un ponor ce are la baza lui un lac;
- alte numeroase ponoare din același masiv sunt: Sitarului, Cetățuia, Lespezi, Ponorul din Valea Podurilor, Ponorul din Muntele Crișului.

Bazinul Someșului Cald găzduiește, la rândul său, o serie de ponoare (multe dintre ele continuându-se cu peșteri): Ponorul cu Cascadă, Ponorul cu Diaclază, Ponorul din Pârâul Vacii, Ponorul Alunului etc.

Apele din *zona carstică a Munților Plopiș* se subteranizează printr-o formă asemănătoare care a dat și topicul zonei, Vârful Ponorului.

4.1.1.4. Potențialul speoturistic

Este conferit de prezența unui ridicat de cavități subterane (cca. 160), între care se înscrie a doua peșteră ca lungime din România - peștera Humpleu (cu peste 40 km dezvoltare și cu unele dintre cele mai grandioase săli din endocarstul european: 250-300 m lungime, 100-150 m lățime, peste 100 m înălțime), respectiv Peștera Altarului, considerată a fi cea mai frumoasă cavități subterană naturală din Europa.

Repartiția spațială la nivelul unităților geografice majore relevă următoarea situație:

- bazinul Someșului Cald (Munții Bihorului) - 176.
- Munții Vlădeasa - 44;
- zona Cheilor Turului - 29;
- zona Cheilor Turzii - 22;
- Podișul Someșan - 10;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

-Munții Plopiș - 3;

Munții Bihor reprezintă arealul care grupează cel mai ridicat număr de peșteri, acestea completând complexul carstic din acest perimetru:

- Peștera din Valea Firii, descoperită în anul 1982 și cu o lungime de peste douăzeci km deține mega-cristale de calcit de mai multe zeci de m.

- alte peșteri din bazinul superior al Someșului Cald sunt: Peștera Popii de 1.000 m, Ponorul de la Cuciulata 3.140 m, Avenul de la Cuciulata 925 m, Peștera Moloh de 125 m, Peștera Honu de 108 m.

Masivul Vlădeasa este un alt areal posesor al unor cavități subterane cu diferite grade de atractivitate, cele mai reprezentative fiind:

-Peștera Vârfurașu

-Ponorul Lespezi

-Peștera Izbul Lespezi

-Peștera de la Tău

-Peștera cu 7 intrări

-avenul Runa

-avenul din Muntele Crișului.

În partea sud-estică a masivului Vlădeasa apar calcarele izolate de la Pietrele Albe, unde, alături de pereții abrupti, există un relief carstic foarte diversificat (39 peșteri localizate în versanții săi, precum și ponoare, izbucuri, mici lacuri carstice din perimetrul Văii Seci situată în vecinătate) care conturează astfel un perimetru cu un potențial morfologic și estetic-peisagistic deosebit.

Tabel 4.1.3. Principalele cavități subterane cu potențial atractiv din județul Cluj

Nr.	Numele peșterii	Grupa montană	Potențial de atractivitate	Potenți	Potențial
-----	-----------------	---------------	----------------------------	---------	-----------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

crt.			Cavernament	Speleo-teme	Lacuri, cascade	Gheață fosilă	Vestigii paleontologice/arheologice	al de poziție	de amenajare /Grad de dificultate
1	P. Vârfurașul	Masivul Vlădeasa	xx	xx	-	-	x	+	III
2	Ponorul Lespezi	Masivul Vlădeasa	x	x				+	II
3	P. Izbulul Lespezi	Masivul Vlădeasa	x	x				+	II
4	Peștera de la Tău	Masivul Vlădeasa	x		x			++	I
5	Peștera cu 7 intrări	Masivul Vlădeasa	x					+	I
6	Avenul Runa	Masivul Vlădeasa	x					+	III
7	Avenul din Muntele Crișului	Masivul Vlădeasa	x					+	III
8	P. de sub Creastă	Munții Trascău	x					++	II
9	Peștera Humpleu	Munții Bihor	xxx	xx	xx		x	++	III
10	Peștera Alunului	Munții Bihor	xx	xx	x			+	III
11	Peștera Pepii	Munții Bihor	x					+	II
12	Ponorul din Cuciulata	Munții Bihor	xx					+	III
13	Avenul Cuciulata	Munții Bihor	xx					+	III
14	P. Honu	Munții Bihor	x					+	II
15	P. Moloh	Munții Bihor	x					+	II
16	P. Cetateaua	Munții Trascău	x				x	++	I
17	P. Pârâului Szala	Pod. Pâniceni	x					++	I

xxx - potențial de atractivitate deosebit

+++ - potențial de poziție favorabil

xx - potențial de atractivitate mediu

++ - potențial de poziție satisfăcător

x - potențial de atractivitate limitat

+ - potențial de poziție nefavorabil

Sursa: Cocean, P., Peșterile României, 1995, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, pag. 56-67

Dacă la peșterile existente se adăugă și avenele, la nivelul întregului județ pot fi contabilizate un număr de 284 de cavități subterane.

Chiar dacă majoritatea acestora au dimensiuni mici (cuprinse între 5-25 m), cca 10 % din totalul peșterilor inventariate (aprox. 30) relevă favorabilități diferite pentru afirmarea unei forme de

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

turism recreativ extrem de incitante și benefică economic – *speoturismul* – și pot constitui, pe diferite sectoare sau integral, obiectul unor amenajări turistice destinate vizitării sau pot intra sub incidența turismului de drumeție cu scurte incursiuni, de inițiere, în mediul subteran (în ambele cazuri este obligatorie asigurarea unor condiții de accesibilitate și siguranță adecvate - inclusiv iluminare!).

De asemenea, unele dintre acestea (peșterile și avenele greu accesibile) se pretează/relevă favorabilități pentru valorificare prin intermediul unei forme recreative extreme, vizând explorarea sau vizitarea destinată unui segment redus de persoane inițiate, echipe corespunzător.

Dintre peșterile și avenele de mare dificultate destinate acestei forme de turism extrem putem menționa: Avenul Cuciulata, Ponorul Cuciulata, Avenul Runa, Peștera Humpleu (în anumite sectoare).

Alături de existența cavităților și subterane și galeriilor propriu-zise, atractivitatea peșterilor din județul Cluj este sporită de prezența altor atribute specifice (vezi tabelul de mai sus):

- speleotemele (Peștera Humpleu, Peștera Alunului);
- cavernament spectaculos (P. Humpleu, Avenul din Cuciulata, P. Vârfurașul)
- râuri și lacuri subterane (P. Humpleu, P. Vârfurașul);
- vestigii paleontologice (P. Vârfurașul);
- vestigii arheologice (P. Cetățeaua);
- ghețari subterani (Avenul Monului din Vlădeasa).

4.1.2. Potențialul turistic hidrografic

Complexul de factori hidrici propriu județului Cluj este constituit din:

- acvifere cu ape minerale (sărate)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- lacuri sărate
- lacuri cu apă dulce
- rețeaua hidrografică de suprafață
- cascade.

Județul Cluj posedă în interiorul limitelor sale o serie de resurse hidrominerale, reprezentate prin acvifere preponderent clorosodice, dar și cu un conținut sulfuros. De prezența acestor acumulări sunt legate apariția *izvoarelor și lacurilor sărate*, precum și a *nămolurilor terapeutice* (întâlnite la Băile Someșeni, Băile Cojocna, Băile Băița, Sic, Ocna Dej, Băile Turda, dar și în alte areale din zona de bordură a Câmpiei Transilvaniei).

Unele ape sărate au fost descoperite și utilizate balnear încă din perioada romană (ex. Turda) rămânând în toponimie ca "băi". Majoritatea lacurilor s-au format ca urmare a prăbușirii unor vechi ocne de sare, permițând acumularea apei meteorice în vechile excavațiuni.

4.1.2.1. Izvoarele mineralizate

Se regăsesc în zona de apariție la suprafață sau la mică adâncime în substratul geologic al depozitelor de sare. Ele se grupează într-un număr mai semnificativ în perimetrul băilor Someșeni, Cojocna, Băița, Turda, Ocna Dej, Sic.

Băile Someșeni

Zăcămintul hidromineral Someșeni dispune de 27 izvoare cu ape clorurate, bicarbonatate, sulfatate, sodice, calcice, cu rezerve importante cantitativ (debitul cumulat izvoarelor fiind estimat la cca. 450.000 l/24h).

Apele minerale pot fi utilizate atât pentru cura internă în afecțiunile gastro-intestinale, cât și în cură externă sub formă de băi, în bolile aparatului locomotor, în bolile sistemului nervos, în bolile ginecologice și dermatoze cronice (vezi tabelul de mai jos).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În perimetrul Băilor Someșeni există și *nămol sapropelic* acumulat într-o zonă de înmlăștinire cu o suprafață de cca. 1 ha situată în aval de linia de captare a izvoarelor, analizele efectuate relevând proprietăți terapeutice similare cu cele ale nămolului de la Techirghiol.

La extremitatea estică a Băilor Someșeni sistemul de cute diapire continuă, iar pe marginea de vest a depresiunii se întâlnește masivul de sare cu numeroase izvoare sărate de la Lobadaș.

În proximitatea perimetrului în care sunt localizate Băile Someșeni, se găsesc și alte izvoare minerale legate de prezența diapirului (masivelor de sare).

Astfel, dintr-o cută anticlinală, situată ceva mai spre vest, apare masivul de sare de la Turda, iar pe o a treia cută anticlinală apare masivul de la vest de **satul Crairât**, înconjurat de asemenea de izvoare sărate.

La vest de Cojocna este situat un mic masiv salin cuprins între satele Pata și Gheorgheni, unde apar de asemenea o serie de izvoare sărate.

De asemenea, la marginea satului Sic, pe valea omonimă, situată pe o cută diapiră având direcția nord-sud, marnele și nisipurile fine badeniene redresate spre verticală au permis aflorarea unui masiv de sare înconjurat de izvoare sărate.

Băile Băița

Apele minerale ale celor două izvoare existente în perimetrul Băilor Băița (situată la 2 km de Gherla) sunt, din punct de vedere chimic, slab sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice, putând fi utilizate atât în cura externă (sub formă de băi calde), cât și în cura internă (prin ingestie), debitul cumulat fiind de cca. 70.000 l/24h. Salinitatea redusă a apei celor două izvoare (mineralizația totală atingând 2,1 g/l), se datorează levigării formațiunilor badeniene acoperitoare și nu a masivului de sare. În cura externă, apele se pretează utilizării în afecțiunile reumatismale și articulare și periarticulare, afecțiunile sistemului nervos periferic și afecțiunile ginecologice.

La Sărătura Gherlei (situată la cca. 2 km de stațiune) se poate preleva nămol sapropelic care ar putea permite utilizarea sa în tratament extern.

Tabel 4.1.4. Izvoarele minerale valorificabile turistic din județul Cluj

Nr.	Localizare	Categoria/tip	Posibilități utilizare	Debit,
-----	------------	---------------	------------------------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

cr.		hidrochimic		mineralizație
1	Băile Someșeni	clorurate, bicarbonatate, sulfatate, sodice, calcice,	a. cura internă: - afecțiunile gastro-intestinale: gastrite cronice, dispepsie intestinală prin fermentare sau putrefacție, colite cronice, sindroame dispeptice etc. - afecțiunile hepato-biliare: hepatite cronice, toxice sau infecțioase, colecistite cronice sau litiazice etc. - afecțiunile căilor respiratorii superioare: rinite, traheite, bronșite cronice etc. b. cură externă: - bolile aparatului locomotor: artrite, poliartrite cronice, reumatism cronic, osteite și periosteite, tendițe, ulcere varicoase, etc. - bolile sistemului nervos: radiculite, plexite, nevrite, polinevrite etc. - bolile ginecologice: cervicite cronice, metroanexite cronice, parametrite, pelvipertonite cronice, insuficiențe funcționale etc. - dermatoze cronice.	- debit: cca. 450.000 l/24h
2	Băile Băița	slab sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice	- cura externă: afecțiunile reumatismale și articulare și periarticulare, afecțiunile sistemului nervos periferic și afecțiunile ginecologice), cât cura internă: în afecțiunile gastro-intestinale, hepato-biliare și reno-uretrale	- mineralizația totală până la 2,1 g/l - debitul cumulat cca. 70.000 l/24h
3	Băile Turda	clorurate, sodice, calcice de mare concentrație	- cura externă: bolile aparatului locomotor, reumatism, spondiloză, bolile sistemului nervos periferic, boli ginecologice și boli de piele	- mineralizația apelor clorurate și sodice ajunge la 225 mg/l
4	Băile Cojocna	clorurate	- cura externă: boli ale aparatului locomotor, reumatismului cronic, ulcerelor varicoase, boli ale sistemului nervos, boli ginecologice și dermatoze cronice	

Băile Turda deține apele din categoria celor clorurate, sodice, calcice de mare concentrație, care au luat naștere în zonele endoreice și de prăbușire a salinelor vechi prin levigarea masivului de sare, rezervele de apă minerală regenerându-se prin acumularea apelor din precipitații.

Ca urmare, apele superficiale acumulate în aceste zone au format la suprafață o serie de lacuri sărate (cele importante fiind Tarzan, Lacul fără fund - Durgău) și ștrandul (fost lacul Roman).

Apele clorurate pot fi utilizate în cura externă sub formă de băi calde și reci (vezi tabel).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Datorită diferențelor de densitate ale apei sărate pe verticală și a existenței unei pelicule de apă dulce la suprafață, la suprafața lacurilor apare fenomenul de heliotermie.

În perimetrul **Băilor Cojocna** se găsesc ape clorurate utilizabile pentru tratarea bolilor aparatului locomotor, reumatismului cronic, ulcerelor varicoase, boli ale sistemului nervos, boli ginecologice și dermatoze cronice.

Dintre numeroasele izvoare minerale cu ape de pe teritoriul județului Cluj, având compoziția chimică și concentrația diferită și, implicit, un spectru variat al afecțiunilor pentru care ar putea fi utilizate, se pot menționa cele de la Sânmărgăhita, Dej, Unguraș, Băița, Sic, Zoreni, Gădălin, Gherla, Nireș, Lobodaș, Pata-Rât, Someșeni, Turda, Cheia, Micești, Dezmir Leghia.

Acestora li se adaugă alte numeroase izvoare prezente în văile ce străbat cutele diapire, mai ales acolo unde sarea apare la zi sau foarte aproape de suprafață. Astfel se remarcă Pârâul Ocnei, Pârâul Sărat - Cojocna, Pârâul Murăturii, Pârâul Dezmirului, Pârâul Borhanci, Valea Mare, Pârâul Sărat – Turda (unde pe lângă izvoarele sărate ce apar în albiile lor, apar și izvoare cu apă dulce).

4.1.2.2. Nămolurile terapeutice

Valoarea turistică a lacurilor sărate este amplificată de prezența nămolurilor sapropelice cu proprietăți terapeutice, acestea constituind o altă resursă hidrominerală de mare valoare care pot fi contribui, singure sau în asociere cu apele minerale, la diversificarea ofertei terapeutice și să ofere astfel motivații suplimentare în atragerea turiștilor spre perimetrele unde au fost identificate.

Calitățile terapeutice ale nămolurilor sunt strâns legate de proprietățile fizico-chimice ale acestora, una dintre caracteristicile de bază fiind hidropexia, respectiv capacitatea de a reține și absorbi apa.

Nămolul terapeutic format pe fundul lacurilor sărate mai vechi (regăsindu-se însă și în unele a căror apă a devenit în prezent dulce) are o compoziție preponderent minerală, partea organică fiind slab reprezentată. Din nămoluri se pot obține unele extracte (derivații) utilizate în industria farmaceutică și cosmetică.

Calitățile terapeutice ale nămolurilor sunt cunoscute de sute de ani, dar folosirea lor este limitată la câteva localități ale județului. Dintre lacurile care dispun de astfel de resurse menționăm:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- la **Turda**: Lacul Roman și Lacul fără Fund de posedă împreună un fond de rezervă de nămol terapeutic de aproximativ 1.400 m³. În incinta Băilor Turda se găsește nămolul terapeutic în Lacul nr. 1 și în lacurile Durgău și Băilor;
- la **Ocna Dej** cantitatea de nămol terapeutic este mai modest reprezentată, fiind semnalate în perimetrul Lacului Cabdic și, în cantități mici, în zona izvoarelor sărate de pe versantul nordic al Dealului Cabdic. Nămolul din jurul izvoarelor sărate este în curs de formare, fiind folosit în cantități mai mari decât ritmul natural de formare a nămolului;
- **Băile Someșeni** dispun de o suprafață de aproximativ un hectar de nămol de turbă a cărui formare încă nu s-a încheiat;
- la **Leghia** există rezerve de nămol terapeutic având un conținut de 24,4 % sulfat de fier;
- lângă **Gherla** se găsesc nămoluri cu calități terapeutice superioare în locația numită **Râtul Bivolilor**, precum și în "**Microstația Sărătura**", unde s-a amenajat un mic bazin pentru băi în albia Pârâului Sărat (Sărătura).

Trecerea în revistă a resurselor hidrominerale din județul Cluj relevă un prezența unei game variate din punct de vedere al spectrului hidrochimic, al proprietăților terapeutice și a afecțiunilor pentru tratarea cărora pot fi utilizate (în cură internă sau externă), de bună calitate și în cantități suficiente pentru a întreține un turism balnear și de agrement cu largi perspective de afirmare.

4.1.2.3. Potențialul turistic hidrogeografic suprateran al județului Cluj este relativ diversificat și constituie un factor de impact nemijlocit prin categoriile de ape regăsite.

Modalitățile de participare a **rețelelor hidrografice** ce traversează teritoriul județului la afirmarea sau susținerea activităților turistice derivă din efectul de margine pe care îl relevă, din facilitățile oferite de unele sectoare recreerii prin sporturi nautice sau pescuit și din diversificarea valențelor peisagistice ale locurilor de recreere.

Fizionomia malurilor râurilor (configurația și morfologia de detaliu, diferită în funcție de structura litologică, treapta de relief străbătută etc.) are un rol major în atragerea turiștilor, iar tipologia acestora impun forma de turism practică. Sunt preferate pentru recreere malurile împădurite (de unde rezultă efectul de margine), cu o fragmentare redusă și cu o albie majoră extinsă.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Râurile care prezintă sectoare propice derulării activităților susmenționate sub forma unui turism de scurtă durată (de „week-end”) sunt: Someșul Mare, Someșul Mic, Someșul (aval de Dej), Arieșul, Drăganul, Săcuieul, Hășdatele, sectorul de obârșie al Crișului Repede.

4.1.2.3.1. Suprafețele lacustre

Lacurile înmagazinează o valoare turistică remarcabilă datorită individualizării lor peisagistice mai pregnante, precum și a posibilităților oferite (desigur, în strânsă legătură cu sezonul turistic) practicării sporturilor nautice (navigație de agrement, înot), pescuitului sau curei terapeutice.

„Cota” turistică a lacurilor crește mult în contextul unei integrări armonioase în peisaj, grație combinației cu un relief impunător, o vegetație bogată, obiective de arhitectură valoroase și baze de cazare adaptate fizionomic, structural, tipologic și dimensional.

4.1.2.3.2. *Construcția barajelor* – cu o evoluție „explozivă” în a doua jumătate a secolului al XX-lea – a condus la apariția în peisaj a *lacurilor antropice* de diferite dimensiuni, forme și funcții, turismul fiind unul dintre beneficiarii care au știut să valorifice rapid o astfel de oportunitate, favorizate de amplasarea lor în zona montană, a cărei ambianță morfopeisagistică deosebită conferită de relieful variat morfologic și vegetația forestieră din proximitate concurează la individualizarea lor mai pregnantă în peisaj și la conturarea unei funcții atractive certe.

Lacurile de acumulare (artificiale) se instituie atât în obiective turistice propriu-zise ce mijlocesc fie navigația de agrement, fie pescuitul sportiv sau cu rol agremental-recreativ, cât și în elemente de diversificare fizionomică a peisajului cumulat cu relevarea unui efect de margine complex, valorificat prin intermediul turismului recreativ (malurile lor concentrând, în anotimpul estival, un număr important de turiști).

Amenajările hidrotehnice care au dus la individualizarea lacurilor susmenționate s-au dezvoltat în bazinul superior al Someșului Mic, incluzând ambii afluenți ai acestuia: Someșul Cald și Someșul Rece, cât și afluenți de ordin inferior ai acestora.

Tabel 4.1.5. Principalele lacuri de acumulare cu funcție turistică din județul Cluj

Nr.	Numele lacului	Bazinul	Suprafața (Ha)	Lungime
-----	----------------	---------	----------------	---------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

crt.		hidrografic		(km)
1	Fântânele	Someșul Cald	815	13,5
2.	Tarnița	Someșul Cald	230	9
3	Someșul Cald	Someșul Cald	85	3,5
4.	Gilău	Someșul Mic	72	1,8
5	Florești	Someșul Mic	30	1,0
6	Someșul Rece I	Someșul Rece	7	
7	Someșul Rece II	Someșul Rece		
8	Lindrul	Lindrul		
9	Lacul Valea Calului	Valea Calului		
10	Șoimul	Valea Șoimul		
11	Dumitreasa	Dumitreasa		
12	Negruța	Negruța		
13	Răcătău	Răcătău		
14	Iara	Iara		
15	Drăgan (Florioi)	Valea Drăganului	290	11
16	Scind-Frăsinet	Secuieu		

Lacurile de acumulare împreună cu barajele formează complexe integrate peisajului montan și care datorită acestui aspect se pretează amenajării în apropierea lor a unei baze turistice diversificate.

Dintre acumulările lacustre susmenționate se detașează, ca obiective turistice certe, lacurile Fântânele, Tarnița, Drăgan, Someșul Cald și Gilău, celelalte având un indice de atractivitate mai redus datorită barajelor de mică amploare și a luciului de apă puțin extins.

Lacul Gilău este amplasat în amonte de confluența Someșului Cald cu Someșul Rece. Funcționează din 1972 în spatele unui baraj de 13 m înălțime, situat la altitudinea de 410 m. Lacul este lung de 1 km, are o suprafață de 74 m și o adâncime de 9 m. În aval de baraj funcționează una din cele mai importante păstrăvării din țară, care are dublu rol: producția de păstrăv (*Salmo trutta fario*) pentru consum și puiet de păstrăv pentru popularea apelor de munte. Lacul de la Gilău este unul dintre cele mai solicitate obiective pentru pescuitul sportiv, mai ales pentru ciprinide, scoabar (*Chondrosthoma nasus*), clean (*Leuciscus cephalus*), mreană (*Barbus barbus*), dar și păstrăv indigen și curcubeu (*Salmo irideus*) și chiar lostrița (*Salmo huco*), care scapă din lacul Tarnița.

Lacul Tarnița, format în 1973, lung de peste 8 km, cu o suprafață de 215 km și un volum de apă de 60 mil. mc. este stăvilat de un baraj de beton în simplu arc înalt de 97 m, al cărui coronament

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

se situează la 530 m altitudine. Între cele două se găsește un lac de tampon - Tarnița II (Someșul Cald).

Lacul Fântânele (numit și Beliș) a luat ființă în 1976, după terminarea barajului în anrocamente de 92 m înălțime. Suprafața lacului este de circa 980 ha, cu un volum de 225 mil. mc. de apă. Lacul se desfășoară pe o lungime de peste 6 km pe Someșul Cald până la confluența cu valea Firei și 4 km pe Beliș, până mai sus de confluența cu pârâul Monoșel. La distanță de 9 km și realizând o cădere de 450 m, este amplasată una din cele mai interesante hidrocentrale din țară din punct de vedere a concepției constructive. Lacul este populat din 1977 cu lostrită și păstrăv indigen, la care ulterior au mai fost introduși păstrăvul fântânel și coregonul.

Pentru completarea aportului de apă în lacurile de pe Someșul Cald, au mai fost realizate o serie de retenții pe Someșul Rece și afluenți ai acestuia: Lacul Răcătău, Someșul Rece, Neruța, Blăjoaia.

Din păcate, cele mai multe dintre lacurile de baraj din județul Cluj nu s-au bucurat de o amenajare pe măsura valențelor estetic-peisagistice remarcabile ale arealelor în mijlocul cărora au fost inserate, în destul de puține cazuri beneficiind de dotări diferențiate destinate valorificării lor turistice.

Oarecum privilegiate (cel puțin prin raportare cu celelalte suprafețe lacustre din județ), grație individualizării treptate a unor complexe turistice de cazare și agrement, sunt Gilău, Tarnița și Beliș-Fântânele, care au beneficiat de edificarea treptată a unor baze turistice simple de tip motel (Gilău) sau mai complexe, de tip stațiune turistică (Beliș-Fântânele), dublate de un adevărat sistem de reședințe secundare (pe malul lacurilor Tarnița, Someșul Cald, Beliș). Amenajările destinate turismului sunt puține, simple, slab diferențiate tipologic (incluzând terenuri de campare, cabane, hoteluri sau vile de mici dimensiuni, baze de agrement nautic, câteva terenuri de sport etc.)

Configurația și pitorescul lacului de acumulare este întregită de **barajele** care au permis formarea în amonte a lacurilor de acumulare, acestea reprezentând, de asemenea, obiective care exercită o atracție aparte asupra turiștilor datorită formei, dimensiunilor și poziției spațiale a barajului. Cele mai spectaculoase sunt barajele în dublu arc ale Lacului Drăgan (120 m înălțime, 447 m lungime) și Lacului Tarnița (97 m înălțime, 232 m lungime).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

4.1.2.3.3. Lacurile sărate

Lacurile sărate din județul Cluj sunt localizate de-a lungul cutelor diapire ce străbat jumătatea estică a județului pe direcție nord-sud, geneza și menținerea lor în peisaj fiind condiționată de o serie de factori morfologici, hidrologici și climatici.

Tipologia acestora - dpdv genetic - relevă existența următoarelor categorii:

- Lacurile din vechile ocne de exploatare a sării (antroposaline);
- Lacurile cantonate în doline de disoluție (carstosaline);
- Lacurile dintre valurile de alunecări;
- Lacuri artificiale.

Suprafața lacurilor sărate variază de la câțiva zeci de m² până la 6000 m² (în cazul Lacului Csiky de la Turda, care este cel mai întins lac de ocna din Transilvania, dar care are în prezent ape dulci), în timp ce adâncimea acestora variază într-un ecart destul de larg, cuprins între 0,5 m sau chiar mai puțin (în cazul lacurilor mici aflate într-un stadiu avansat de colmatare), până la 71 m (în Lacul Băilor de la Sic).

Lacurile sărate legate de vechile exploatări de sare de la Turda, Cojocna, Ocna Dej și apele minerale au condus la crearea unei situații particulare din punct de vedere balneoturistic pentru județul Cluj, unică din acest punct de vedere în țară: *fiecare oraș dispune sau poate dispune în incintă sau în apropiere imediată de o stațiune balneoturistică locală (funcțională sau potențial reamenajabilă): Cluj-Napoca cu Băile Someșeni și Cojocna, Turda cu Băile Sărate, Gherla cu Băița, Dej cu Ocna Dejului și Huedin cu Leghia.*

În zona **Turda** au fost identificate două masive diapire de sare: unul la Băile Sărate, iar altul, denumit Masivul Ocnei, din zona ultimelor ocne. De primul masiv sunt legate lacurile sărate antropogene: Roman, Lacul fără Fund, Csiky și Lacul Privighetoarei, iar de-al doilea lacurile: Lacul Dulce, Ocnei, Rotund, Sulfuros, Carolina și Durgău.

Lacurile din depresiunea de la Băile Sărate este posibil să se fi format în urma prăbușirii și umplerii cu apă a unor vechi saline exploatare de daco-romani, iar cele mai multe dintre ele, restrânse ca extindere și cu adâncime mică, își datorează existența exploatărilor rudimentare practicate după secolul III-IV.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Lacurile din depresiunea respectivă sunt plasate pe două aliniamente, care indică două perioade de exploatare a masivului și au luat naștere prin prăbușirea și umplerea cu apă a exploatărilor abandonate.

Complexul lacustru zona Durgău-Valea Sărată este alcătuit din următoarele lacuri:

- Lacul 1 („Lacul Carolina”): format prin prăbușirea minei de sare „Obere Grube”. Numele lacului s-a dat după numele împărătesei Karoline Auguste von Bayern (1792–1873), soția împăratului austriac Franz I (1768-1835), care a vizitat în anul 1817 Turda.
- Lacul 2 („Lacul Durgău”) – („Ocna Nagydörgö”, „Ocna Durgăul Mare”);
- Lacul 3 („Lacul Rotund”) – („Ocna Katalin” ?);
- Lacul 4 („Lacul Ocnei”);
- Lacul 5 („Lacul Sulfuros”);
- Lacul 6 („Lacul Dulce”).

Apele minerale clorurate și sodice cu o concentrație mare (225 mg/l) provin din lacurile sărate (în număr de șase) de la Durgău-Valea Sărată (formate prin umplerea cu apă pluvială a unor foste mine de sare al căror tavan s-a prăbușit). Alături de acestea, prezența nămolului terapeutic și climatului sedativ cu temperaturi medii anuale de 9 grade Celsius (temperaturile medii ale lunii iulie se situează în jurul valorii 20 de grade Celsius), precum și precipitațiile care nu depășesc 600 mm anual au stat la baza apariției băilor sărate Turda.

În prezent la Turda, dintre lacurile situate în depresiunea de la Băile Sărate (Roman, Lacul fără Fund, Csiky, Privighetorei) sunt în exploatare primele două: Roman (pentru ștrand) și Lacul fără Fund (pentru băile calde, înființate în perioada 1834-1837 și dezvoltate mai întâi în 1842 și, ulterior, în 1880).

Lacurile au apă minerală clorurato-sodică, cu o mineralizație totală la Lacul Roman de cca 10% și temperaturi maxime de 27⁰C, iar la Lacul fără Fund cu o mineralizație de 11,5% și temperatura maximă de 45⁰C,. Acestea dispun, împreună, de un fond de rezervă de nămol terapeutic de cca 1.400 mc.

Stațiunea este indicată pentru afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic (spondiloza cervicale, dorsale și lombare, artroze și poliartroze, tendinoze, tendomioze, tendoperiostoze, periartrita scapulohumerala, în refacerea după pareze ușoare, sechele minore,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

după polineuropatii, sechele după poliomielită, redori articulare posttraumatice, stări după entorse, luxații și fracturi), varice și afecțiuni ginecologice, afecțiuni dermatologice (psoriazis). Contraindicațiile vizează bolile infecțioase de orice tip și bolile sistemului circulator.

Fenomenul de heliotermie este cel mai bine pus în evidență vara în cazul Lacului Rotund de la Turda (Depresiunea Ocnele Vechi):

- 23°C la suprafață, salinitatea este de 5 g/l;
- 32°C la adâncime de 1,5 m, salinitatea este 15 g/l;
- 41,5°C la adâncimea de 2,5 m, salinitatea este 30 g/l, apoi scade la 15°C.

Tabel 4.1.6. Lacurile sărate din județul Cluj – localizare, geneză, caracteristici morfometrice, valențe terapeutice, valorificare turistică

Localizare	Denumirea arealului/zonei	Denumirea lacurilor	Geneză/caracteristici morfohidrometrice	Amenajări turistice
Turda	Băile Sărate	Lacul Roman, Lacul fără Fund Lacul Csiky Lacul Privighetoarei	- formate prin umplerea cu apă pluvială a unor foste mine de sare al căror tavan s-a prăbușit	- dintre lacurile situate în depresiunea de la Băile Sărate sunt în exploatare lacul Roman, pentru ștrand și Lacul fără Fund, pentru băile calde
		Lacul 1 („Lacul Carolina”)	- format prin prăbușirea minei de sare „Obere Grube”. - înaintea alunecărilor de teren ocupa o suprafață de 0,07 ha și avea o adâncime de 32,5 m;	- în cadrul ștrandului Durgău-Valea Sărată au fost amenajate recent Lacul Rotund și Lacul Ocnei, există un restaurant, s-a edificat un pavilion cu toalete, vestiare, dușuri, zone cu nisip și cu iarbă pentru plajă, alei
	Lacul 2 („Lacul Durgău”)	- suprafață de 0,40 ha, - adâncime 5 m		
	Lacul 3 („Lacul Rotund”)	- suprafață de 0,05 ha - adâncime 18 m; - se află în cadrul ștrandului;		

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

		Lacul 4 („Lacul Ocnei”)	<ul style="list-style-type: none"> - fostă mină - suprafață 0,17 ha - diametru 78 m - adâncime 33 m; - se află în cadrul ștrandului; 	<p>pietonale, restaurant, închiriere de șezlonguri etc.</p>
		Lacul 5 („Lacul Sulfuros”)	<ul style="list-style-type: none"> - fostă mină - suprafață 0,10 ha - diametru 40 m - adâncime 16 m 	
		Lacul 6 („Lacul Dulce”)	<ul style="list-style-type: none"> - fostă mină - suprafață 0,28 ha - adâncime 6 m 	
Ocna Dej	În anul 1969 existau 14 lacuri, grupate în două sectoare		<ul style="list-style-type: none"> - situate în sectorul situat la nord de lacul Cabdic - se află într-un stadiu avansat de evoluție, cuvetele lor având fundul aproape plat și fiind populate de stuf, rogoz și pipirig 	<p>Parcul balnear turistic Dej-Toroc a fost reamenajat și dat în folosință începând din luna mai 2010</p> <p>- reamenajarea a vizat lacul sărat Toroc cu o suprafață de 1.600 mp, a unei piscine cu apă dulce de 200 mp cu jacuzzi, a unui complex de piscine pentru copii diferite forme geometrice și dotate cu "cascade de apă", plaja de nisip de 4.000 mp, plajă cu iarbă cu o suprafață de 4.500 de mp, grupuri sanitare, dușuri, terenuri de sport (minifotbal, volei, baschet, tenis, volei cu piciorul și badminton, fiecare dispunând și de instalație de nocturnă), terasă, bar din incinta, o piscină interioară încălzită, o saună și un spațiu pentru hidromasaj.</p>
	În prezent se mai păstrează doar două lacuri: - unul cu apă sărată (lacul Cabdic) - unul cu apă dulce (lacul Minei Mari)	Lacul Cabdic (Lacul Toroc)	<ul style="list-style-type: none"> - situat în zona văii Codorului, pe dealul cu același nume, în depresiunea rezultată din surparea unei vechi saline-clopot în august 1926, care s-a umplut ulterior cu ape provenite din precipitații - apa lacului este clorosodică, sulfată, bicarbonată, calcică, bromurată și atinge o salinitatea de 250 g/l. - suprafață de 154,8 mp 	
		Lacul Minei (Lacul Mari Mare)	<ul style="list-style-type: none"> - aflat în perimetrul exploatării miniere-sectorul Valea Sărată - are origine antropică și forma circulară 	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cojocna	În anul 1971 existau 11 lacuri grupate în două sectoare: • cel al stațiunii balneare cu 7 lacuri din care	- 4 antroposaline (Durgău, Băilor, Lacul numărul 2, Lacul numărul 3) - un lac carstosalin (Lacul numărul 1) - 2 lacuri antropice (Lacul numărul 4, Lacul numărul 5)		- amenajările recente au vizat refacerea bazei de tratament din partea sudică a lacurilor sărate, reamenajarea celor două lacuri sărate din incintă și îmbunătățirea infrastructurii (arealele rezervate plajelor și a căilor de acces la suprafețele lacustre, reamenajarea bazinului cu apă caldă din cadrul bazei de tratament, sala de tratamente cu nămol, masaj și saună, solarul lacului 2, grupuri sanitare, amenajarea a două terenuri de minifotbal și două de tenis, dotate cu instalație de nocturnă, alei)
	• Sectorul Plop de la poalele dealului omonim	- 2 antroposaline (Lacul fără fund și Lacul Plop) - 2 lacuri antropice (Lacul Murătoarea Mare și Lacul Murătoarea Mică).		- Cele două hoteluri din stațiune (cu capacitatea de circa 130 de locuri), aparținând Primăriei, nu au fost incluse în programul de renovare; se dorește renovarea acestora și a bazei de tratament (s-au obținut fondurile necesare finalizării reabilitării de la Consiliul Județean Cluj). - numărul total al locurilor de cazare utilizabile este de doar 30 (aparținând unei pensiuni), restul de 180 urmând a fi date în exploatare după finalizarea acestor lucrări
	În prezent există 3 lacuri sărate de origine antroposalină amplasate în incinta stațiunii: - Durgău - Băilor - Lacul 2	Lacul Durgău (Toroc)	- cel mai important ca suprafață ocupată, și ca volum de apă cantonată - format în urma surpării tavanului a două saline învecinate (tip clopot) și umplerea cu apă a cavității rezultate - suprafață de 2.635 mp, adâncimea de 49,05 m și un volum de apă de 17.065 mc	
	Lacul Băilor (Ștrandului)	- situat la extremitatea N-V a incintei complexului - format în urma surpării unei saline de tip clopot situată la baza versantului vestic al microdepresiunii Cojocnei. - suprafață de 2.100 mp, adâncimea de 13,5 m și un volum de apă de 6.731 mc		
	Lacul numărul 2	- situat în spatele hotelului - format în bazinetul rezultat în urma surpării din 1935 a ultimei saline exploatare la Cojocna. - conturul aproape circular și forma cuvetei de trunchi de con. - suprafață și, respectiv, o adâncime de 8,12 m		

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

La **Ocna Dej**, apariția și evoluția numerică a lacurilor a stat atât sub semnul factorilor naturali cât și a celor antropici.

Din punct de vedere tectonic zăcămintul de sare se află la limita a două zone cu tectonică aparte: zona marginală de la NV caracterizată prin straturi monoclinale și zona centrală, cu straturi cutate, cutele anticlinale având direcția generală NNE-SSV, în centru aflându-se sâmburele de sare.

Din punct de vedere hidrologic perimetrul zăcămintului de sare se situează în bazinul hidrologic al Someșului, fiind străbătut de trei pâraie având direcția de curgere de la vest la est: Pârâul Codor la nord, Pârâul Ocnei (Sărat) din partea mediană și Pârâul Săcădaș.

La nivelul anului 1969 erau semnalate 14 lacuri (grupate în două sectoare), dar în prezent se mai păstrează doar două, unul cu apă sărată - lacul Cabdic, situat în zona văii Codorului (sectorul Codor), iar celălalt cu apă dulce - lacul Minei Mari, aflat în partea sud-estică a cartierului în perimetrul exploatării miniere-sectorul Valea Sărată.

Lacul Cabdic (numit de către localnici Lacul Toroc) situat pe dealul cu același nume, este cantonat în depresiunea rezultată din surparea unei vechi saline-clopot în august 1926, care s-a umplut ulterior cu ape provenite din precipitații. Apa lacului este clorosodică, sulfată, bicarbonată, calcică, bromurată și atinge o salinitatea de 250 g/l.

Chiar dacă versanții gropii nu sunt înalți, în partea sud-vestică sunt frecvente alunecările de teren, ceea ce a favorizat glisarea materialului din acoperământul sării spre lac, producând ridicarea patului cuvetei cu peste 2 m.

În pofida reducerii adâncimilor și a păstrării aproape nemodificate a lărgimii zonei puțurilor (137,5mp în 1969 și 154,8mp în 2004) volumul lacului a crescut cu peste 3.000 mp. Cauza reprezintă extinderea spațială a cuvetei mai ales pe direcția axei mari, lățimea rămânând practic neschimbată între cele două momente din viața lacului.

Spre nord, Lacul Cabdic are scurgere prin intermediul unui emisar nepermanent spre un fost lac aflat în faza finală de colmatare. De altfel și celelalte nouă foste unități lacustre din acest sector se găsesc în același stadiu avansat de evoluție, cuvetele lor având fundul aproape plat și fiind populate de stuf, rogoz și pipirig.

Lacul Minei Mari (zis și Lacul Mare): are origine antropică și forma circulară.

Situat la periferia vestică a Câmpiei Transilvaniei masivul de sare din perimetrul comunei **Cojocna** este situat în axul anticlinalului diapir Ocna Dej – Săcălaia – Sic – Gădălin – Cojocna –

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Turda – Ocna Mureș, fiind străbătut transversal prin zona mediană de Pârâul Sărat (Valea Cojocna) care a individualizat o microdepresiune cu fundul plat și versanți abrupti de tip cuestă, ocupată de vatra localității.

În urma cu 4 decenii (1971) în perimetrul localității Cojocna existau 11 lacuri grupate în două sectoare:

- cel al stațiunii balneare cu 7 lacuri din care 4 antroposaline (Durgău, Băilor, Lacul numărul 2, Lacul numărul 3), un lac carstosalin (Lacul numărul 1) și două lacuri antropice (Lacul numărul 4, Lacul numărul 5).
- Sectorul Plop de la poalele dealului omonim cu patru lacuri, 2 antroposaline (Lacul fără fund și Lacul Plop) și două antropice propriu-zise (Lacul Murătoarea Mare și Lacul Murătoarea Mică).

Situația actuală relevă existența a doar trei lacuri sărate a căror cuvetă cantonează apa sărată (Durgău, Băilor și Lacul numărul 2), amplasate în incinta stațiunii:

- Durgău (cu o suprafață de 2.635 mp, adâncimea de 49,05 m și un volum de apă de 17.065 mc), Băilor (2.100 mp, adâncimea de 13,5 m și un volum de apă de 6.731 mc) și Pompe 2 (cu o suprafață și, respectiv, o adâncime de 8,12 m) - de origine antroposalină

Apa lacurilor este clorosodică de mare concentrație, mineralizația totală având valori medii la suprafață de 85 g/l (Lacul Băilor) și de 63 g/l (Lacul Durgău), iar la fund, pentru ambele lacuri, de 210 g/l. Aceasta este utilizată atât la balneatiunea directă în Lacul Băilor, cât și în tratamentul curativ (afecțiuni ale aparatului locomotor, afecțiuni ale sistemului nervos periferic și afecțiuni ginecologice) în stabilimentul balnear (băi calde cu apă minerală).

Cojocna dispune – ca și factor terapeutic – și de nămol terapeutic, format în cantități mici pe fundul tuturor lacurilor (cu precădere în Lacul Durgău).

Lacul Durgău (sau Toroc) a rămas și în prezent cel mai important, atât în ceea ce privește suprafața ocupată, cât și ca volum de apă cantonată.

Este un lac antroposalin, format în urma surpării tavanului a două saline învecinate (tip clopot), umplerea cu apă a gropilor rezultate accentuându-se începând cu anii 1925-1926. Nivelul apei a ajuns la suprafață abia în anul 1954 când s-au individualizat două compartimente ale viitorului lac separat de o punte.

Unirea acestora prin creșterea nivelului apei s-a produs în anul 1965, când a fost acoperită în totalitate puntea dintre acestea ajungându-se la configurația actuală.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În anul 1968 s-a realizat amenajarea parțială pentru băi reci a lacului constituindu-se solarii pe conturul acestuia cu excepția laturii nordice.

Lacul Băilor (Ștrandului) situat la extremitatea N-V a incintei complexului este lacul antroposalin cel mai vechi din cadrul acestuia suportând o amenajare pentru băi reci încă de la începutul secolului trecut (1913).

Formarea sa este legată de surparea unei saline de tip clopot situată la baza versantului vestic al microdepresiunii Cojocnei. Forma conturului, inițial ovoidal, a devenit hexagonală după amenajarea lacului prin construirea de solarii de jur-împrejur, iar malurile au fost consolidate cu un zid de beton pe laturile nordică, estică și sudică. A rămas neconsolidată latura vestică de unde se realizează natural aport de apă și aluviuni de pe versant prin intermediul unui torent.

Ecartul de adâncime al lacului este mult mai redusă din cauza reșezării pe fundul acestuia a materialului alunecat de pe partea vestică a gropii ceea ce a determinat o oarecare izolare a apei din lac față de masivul de sare.

În 1952 între lacurile Băilor și Durgău s-a stabilit o legătură subterană, fapt evidențiat printr-o creștere cu circa 2m a nivelului apei în Lacul Băilor într-o singură noapte ceea ce condus la distrugerea cabinelor amplasate pe malul lacului. Această legătură subterană s-a blocat la scurt timp prin cale naturală.

Lacul numărul 2 este situat în spatele hotelului stațiunii, fiind format în bazinetul rezultat în urma edificării hotelului stațiunii, fiind format în bazinetul rezultat în urma surpării din 1935 a ultimei saline exploatate la Cojocna. Conturul său aproape circular trădează originea lacului, iar forma cuvetei este trunchi de con.

Locul a înregistrat o dezvoltare a cuvetei, aproape toate elementele morfometrice având valori mai mari. Excepție face adâncimea care s-a redus simțitor față de ridicarea anterioară. Dezvoltarea se face mai mult în plan, dovada clară a acestui proces fiind aspectul sub formă de taluz înclinat al malurilor.

4.1.2.3.4. Lacurile (iazurile) din Câmpia Transilvaniei

Comparativ cu categoria lacurilor cu funcționalitate predominantă hidroenergetică (lacurile de baraj), au fost realizat de mai mult timp în Câmpia Transilvaniei un sistem lacustru artificial din categoria iazurilor, care, alături de funcționalitatea preponderent piscicolă, i se atașează, în

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

condițiile unei morfologii mai puțin spectaculoase a teritoriului, o funcție turistică derivată din *rolul lor estetic-peisagistic*, dublat de conturarea lor ca spații ideale pentru derularea *turismului recreativ piscicol* (pescuitul de agrement sau sportiv), a *navigației de agrement* cu ambarcațiuni ușoare, respectiv, în anumite sectoare, a *înotului*.

Cele mai importante suprafețe lacustre de acest tip sunt amenajate:

- în bazinul hidrografic al Fizeșului: Cătina, Popii I, Popii II, Geaca I, II și III, Sucutard, Țaga Mică și Țaga Mare, pe unii afluenți (Știucii, Șantejude) sau Legii, pe valea Mociului.
- Chinteni, Feiurdeni, Câmpenești, Mărtinești, Filea (pe Hășdate), Stejeriș, Tureni, (acestea au aceeași funcționalitate, fiind în mare parte incluse fondului pentru pescuit sportiv).

Dintre acestea se detașează: Lacul Știucii, prin extensiune, adâncime și pitoresc, fiind considerat de unii autori de origine carsto-salină; 57,6 ha, 1,6 km lungime, 6,8 m adâncime), Țaga, Geaca (I-III), Cătina, Sucutard, Tăul Popii, Suatu etc.

Tabel 4.1.7. Principalele lacuri (iazuri și heleștee) din Câmpia Transilvaniei (afereță județului Cluj)

Denumirea amenajării	Bazinul hidrografic	Suprafața amenajată (ha)	Anul sau intervalul în care a fost amenajată suprafața
Țaga Mare	Fizeș	105,4	1950
Țaga Mică	Fizeș	18,8	1950
Tău Popii	Fizeș	39,1	1952
Geaca II	Fizeș	22,4	1955
Cătina	Fizeș	64,0	1956
Sucutard II	Fizeș	42,7	1960
Lacul Știucii	Bonțida	57,3	peren
Șantejude	Șantejude	35,3	1963
Sucutard	Fizeș	19,0	1964
Geaca I	Fizeș	47,6	1970
Geaca III	Fizeș	14,4	1974
Sucutard I	Fizeș	30,3	1974
Suatu	Gădălin	31,4	1983
Aruncuta	Gădălin	8,5	1983
Berchieș	Gădălin	11,3	1983

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cascadele reprezintă fenomene morfohidrografice spectaculoase apărute ca urmare a apariției unor rupturi de pantă de altitudini diferite în talvegul unor văi predominant calcaroase și puternic tectonizate din sectorul montan.

Ca elemente morfo-hidrografice recunoscute prin spectaculozitatea lor datorată prezenței unei rupturi de pantă de altitudini diferite în talvegul unor văi predominant calcaroase și puternic tectonizate din sectorul montan, cascadele sunt mai puțin prezente în aria județului.

Singurul exemplu revelator este *cascada Răchițele (sau Vălul Miresei)*, situată în bazinul mijlociu al Văii Stanciului (Masivul Vlădeasa), atractivitatea acesteia derivând din caracteristicile dimensionale (desfășurarea pe verticală a căderii de apă atingând cca. 50 m), debitul ridicat și relativ constant, configurația în două trepte, acustica deosebită a revărsării cursului de apă, marmita de eroziune cu diametrul de 10 metri de la baza acesteia (în sezonul rece, când peretele stâncos îngheață, oferind posibilitatea practicării escaladei pe gheață).

4. 1.3. Potențialul climato-turistic al județului Cluj

Prin poziția sa geografică, Județul Cluj se încadrează climatului continental-moderat, caracteristic regiunilor vestice și nord-vestice ale țării noastre și este supus unei circulații predominant vestice. Ca urmare în timpul iernii predomină invaziile de natură maritim-polară sau maritim-arctică din nord-vest, iar vara aerul este cald din nord-vest, din cadrul activității ciclonice nord-mediteraneene deplasate spre nord.

Regimul temperaturii aerului. Valorile ridicate ale mediilor anuale ale temperaturii sunt favorabile turismului: Turda 8,4°C; Cojocna 8,2°C; Cluj-Napoca 8,2°C; Dej 8,3°C. Vara în toate lunile mediile sunt mai mari de 17°C în sectorul deluros. În acest anotimp se înregistrează valorile cele mai ridicate din tot timpul anului (Cluj 18,9°C). Numărul anual al zilelor de vară este de 70-80 în Câmpia Transilvaniei, iar cel al zilelor tropicale (cu temperaturi de peste 35°C) este de 10-20.

Din cauza fragmentării accentuate a reliefului, apar particularități topoclimatice în fiecare dintre cele două unități majore de relief. Temperaturile medii ale aerului se situează între valorile: 1,5-2,5°C în Masivul Vlădeasa și Muntele Mare, 3-6°C la periferia zonei înalte (Măguri 3,1°C, Băișoara 4,2 °C), 7-9°C în Câmpia Transilvaniei și Podișul Someșan (Turda 8,4°C; Cojocna 8,2°C; Dej 8,2°C).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Iarna, sub influența regimului anticiclonic, se formează frecvente *inversiuni termice*, care favorizează apariția brumei, ceții și norilor stratiformi în zonele joase, elemente meteorologice cu impact negativ în turism.

Regimul precipitațiilor, invocat ca factor decisiv în durata timpului frumos, are ca trăsătură specifică creșterea cantităților medii anuale dinspre nord-est către sud-vest, în concordanță cu altitudinea și expoziția față de circulația vestică. Pentru zona de deal precipitațiile oscilează între 600-700 mm/an în podișul Someșan, la 550-650 mm/an în Câmpia Transilvaniei și de la 800-1.200/1.400 mm/an în zona înaltă. Cantitatea cea mai mică de precipitații se înregistrează în Depresiunea Turda – Câmpia Turzii, situată în conul de umbră al precipitațiilor ce vin dinspre vest, consecință a circulației foehnale din această regiune.

Luna cu cantitatea medie cea mai redusă de precipitații este februarie (18-35mm respectiv 19,8 mm la Câmpia-Turzii, 32,8 mm la Băișoara). Precipitațiile sub forma de zăpadă cad începând cu luna octombrie în zona montană, în a doua decadă a lunii noiembrie în zona deluroasă și în prima decadă a lunii decembrie în zona de câmpie. Data medie a căderii ultimei zăpezi este în jur de 20 martie în zona de câmpie, 30 martie în zona de podiș și 20 aprilie în cea înaltă a munților. Rezultă astfel un sezon rece, cu strat de zăpadă de cca 5 luni în zona montană, aspect extrem de important în practicarea *turismului de agrement hibernal*.

Nebulozitatea prezintă valori diferențiate pentru fiecare dintre zonele menționate, condiționate de relief și de circulația atmosferică. Valoarea medie anuală depășește 6/10 în zona Băișoara și scade la 5/5 în regiunea deluroasă din nord-estul județului, numărul mediu anual al zilelor senine este de 80, în schimb în Podișul Someșan și Câmpia Transilvaniei sunt înregistrate 110/120 zile senine. Timpul cu cer acoperit se menține între 124-150 de zile în regiunea deluroasă și între 160 și 190 în cea montană.

Indicele climato-turistic (I) are valori medii-superioare, ceea ce se înscrie ca o condiție favorabilă desfășurării activităților turistice: $I = \frac{S+T-5D}{5}$, unde: I= indicele climato-turistic; S= durata de strălucire a soarelui; T= temperatura medie; D=durata precipitațiilor în timpul zilei în ore. (dacă se ia în considerare că ora de soare este echivalent cu 4 ore de ploaie).

Configurația majoră a reliefului, urmată de cea de detaliu și învelișul vegetal sunt elemente care influențează și detaliază clima, având repercusiuni asupra organismului uman. Factorii climatici cu impact bioclimatic (temperatura, precipitații, umiditate, vânturi, durata de strălucire a soarelui, compoziția aerului, radiații solare etc.) sunt elemente care influențează activitățile de recreere, practicarea unor sporturi de sezon, tratarea diferitelor afecțiuni depinzând în mare măsura de impactul organism-bioclimă, iar pentru desfășurarea terapiei climatice se ține seama de factorii termici și hidrici. În desfășurarea **aeroterapiei** ca formă de cură prin contact direct al organismului cu atmosfera se ține cont de factorul termic și aeronizare.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Confortul termic se explică prin proprietatea organismului de a-și menține temperatura constantă în limitele largi ale temperaturii mediului sau, altfel spus, homeotermia se face prin cedare, respectiv acumulare de căldură în funcție de temperatura mediului respectiv. Există o zonă neutră sau indiferent termic ce creează organismului senzația de confort termic și este cuprinsă între 16,8 și 20,6 TEE (temperatura echivalent efectivă). Sub 16,8 TEE se creează inconfort prin răcire, iar peste 20,9 inconfort prin încălzire. În regiunile de dealuri, precum cele din Podișul Someșan sau Câmpia Transilvaniei, aparținând județului Cluj, până la altitudinea de 700 m se înregistrează un număr de zile de confort termic de peste 10, iar peste 1.500 m o persoană aflată în repaus nu resimte senzația de confort termic.

Disconfortul termic prin încălzire la altitudini cuprinse între 500-900 m, ajunge la 5 zile, iar la peste 900 m nu se înregistrează acest tip de disconfort. Disconfortul termic prin răcire ajunge la 5 zile la 500 m altitudine, 10 zile între 500-1.000 m și 15 zile între 1.000-1.500 m.

Climatul subteran, prezent în cavitățile artificiale cu o morfologie specifică (o singură intrare, fără denivelări de amplasare) precum salinile, se dovedește (pe măsura cunoașterii lui) a fi posesorul unor valențe curative notabile, grație mării omogenități și constanței a parametrilor climatici (temperatură, umiditate, circulația aerului).

Astfel, în cazul **Salinei Turda** amplitudinea temperaturii variază anual în limitele unor zecimi de grad (oscilând între 11-12 grade C, permițând procesul de adaptare și aclimatizare a organismului), umiditatea relativă este constant ridicată (cu variații minime cu valori cuprinse între 78-82% la intrarea în salină și valori medii între 73-80% în diferite săli - sala Rudolf, sala Ghizela etc. - cu efecte benefice asupra căilor respiratorii, permițând aparatului mucociliar să lucreze optim în atmosfera saturată și la temperatura corpului), iar circulația aerului înregistrează valori neesențiale (mișcarea aerului este practic neglijabilă, la intrarea în salină înregistrându-se 0,64-0,70 m/sec, iar în sala Rudolf 0.02 m/sec).

Mai mult, aerul acestei cavități subterane conține o cantitate mare de aerosoli de sare sub formă de particule solide, o aeroionizare cu ioni mici în cantități variabile cu predominanța ionilor pozitivi (în sala Rudolf ($n^+=438$, $n^-=307$, aeroionizarea din interiorul salinei fiind la nivelul aerului exterior și relevând efecte curative), o puritate ridicată (concentrația alergenilor este practic zero, la care se adaugă lipsa aeropoluantilor și germenilor patogeni; determinările microbiologice nu au evidențiat prezența de germeni patogenici a levurilor și a fungilor respectându-se astfel condiția de aer curat - numărul total de germeni dintr-un metru cub este sub 2000 în toate determinările efectuate) și o radioactivitate minimă (rezultatele determinărilor plasând radonul 222 sub o activitate minimă detectabilă de 0.1 pCi/l aer).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Astfel, *microclimatul specific și factorii sanogeni determinați în perimetrul salinei se impun ca un factor terapeutic de prim ordin, oferind condiții optime de aplicare în terapiile recuperatorii ale diferitelor afecțiuni interne, cât și în profilaxie și sanogeneză.*

Din spectrul afecțiunilor pentru care acestea relevă favorabilități putem reține profilaxia și tratamentul afecțiunilor respiratorii și din sfera ORL, afecțiunile respiratorii de natură alergică sau infectoalergică cu evoluție cronică (astm bronșic, bronșita cronică, BPCO, care se pot ameliora prin cure de expunere gradată și crescândă combinată cu ședințe de gimnastică respiratorie), tratamentul persoanelor cu factori de risc profesional sau de mediu (noxe, gaze, tutun etc.). Expunerea la microclimatul salinei are efecte benefice asupra căilor respiratorii inclusiv pentru copiii, tinerii și adolescenții (favorizând creșterea și dezvoltarea cu o mai bună utilizare a oxigenului). Totodată, efortul fizic se desfășoară în condiții optime, putându-se practica sporturi individuale sau colective.

Grație acestor valențelor sale terapeutice și a posibilități reale de utilizare în scop terapeutic sau profilactic mina Rudolf a fost amenajată ca și sală de tratament subterană după 1992.

4.1.4 Potențialul turistic biogeografic

Potențialul turistic biogeografic este relevat prin aportul celor două componente ale învelișului biogeografic: componenta vegetală și componenta faunistică.

4.1.4.1 Funcția turistică a pădurilor

Ca urmare a prezenței unor forme de relief variate *învelișul vegetal* propriu județului Cluj este foarte divers sub aspectul asocierii componentelor și conduce la o diversitate peisagistică deosebită: de la pajiști subalpine, brădet, fâgete, până la extinse arii de silvostepă și chiar insule stepizate, la care se adaugă vegetația de luncă și cea hidrofilă.

Din punct de vedere turistic, se impune *pădurea*, considerată cel mai complex ecosistem natural, structurat pe verticală, având o extensiune spațială maximă în zona montană, cu dezvoltare verticală subaeriană diferită, în funcție de vârstă, având un caracter peren și o fizionomie determinată de componența în specii.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Ecosistemul forestier este strâns legat, prin repartiție spațială și diversitatea de specii vegetale, de celelalte componente ale cadrului natural (în primul rând de relief și clima), care determină răspândirea altitudinală sub formă de fâșii cu lățimi variabile (300-500 m), alcătuind etaje și subetaje altitudinale care conțin cu asociații caracteristice fiecărei trepte de relief:

- pădurile de goruneto-cărpinete și făgeto-cărpinete (dispuse pe formele de relief slab fragmentate, la altitudini cuprinse între 350-600 m);
- păduri de fag între 600-1.000 m
- păduri de fag-brad și fag-molid (între 1.000-1.150)
- asociațiile forestiere boreale alcătuite predominant din brad și molid domină la altitudini cuprinse între 1.100-1.500 m
- molidișurile de limită apar între 1.500-1.650 m altitudine

Pădurile de amestec de cvercinee cu alte foioase (așa-numitele șleauri), ocupă suprafețe mai restrânse, fiind caracteristice interfluviilor între 400 și 500 m altitudine și pădurile de gorun (localizate îndeosebi la altitudini ce depășesc 300 m). În zona alpină la peste 1.600 m, se adaugă, ca și completare armonioasă, tufișurile subalpine și vegetația de pajiști alpine, cu cromatica variată din perioada de înflorire și care se integrează ansamblului peisagistic al etajului superior montan-alpin.

Fiecare dintre aceste etaje este format dintr-o diversitate de specii, care le nuanțează înfățișarea în fiecare anotimp, la contactul dintre etajele forestiere, dezvoltându-se fâșii de contact alcătuite din amestec de specii aparținând ambelor etaje vecine, aceasta conducând la o diversificare fizionomică și mai mare, impunând suprafețele forestiere îndeosebi peisagistic.

Această situație conduce la conturarea pentru vegetația forestieră unei funcții turistice, în afara celorlalte funcții, deoarece arealul silvic se constituie ca o oază de liniște lipsită de poluare sau cu poluare foarte redusă și care devine o destinație predilectă pentru cei ce evadează mai ales din mediul urban (dar nu numai), funcția turistică devenind un factor de atractivitate, de recreere și destindere prin diverse activități: observarea naturii, fotografiere, contemplarea peisajelor, plimbări, vânatoare, pescuit, fitoterapie, activități cu specific gastronomic, activități tradiționale locale ș.a. Astfel pădurea îmbină caracteristicile turismului de agrement cu cele ale turismului curativ și a celui sportiv.

Din punct de vedere al organizării și gestionării silvice, fondul forestier al județului Cluj (157.662 ha) se suprapune teritoriului a 8 ocoale silvice, aflate sub tutela Direcției Silvice Cluj:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

SUPRAFATA fondului forestier de Stat si cu contracte de paza/administrare la 31.12.2011 DS Cluj

	FONDUL FORESTIER - TOTAL rd.1 = rd. (2+14)	Total	Propr stat	unit admin	pers juridice si fizice
Belis		12530	8486	3779	265
Cluj		11884	6102	2165	3617
Dej		16832	8373	1353	7106
Gherla		17019	8077	1625	7317
Gilau		12352	6648	2732	2972
Huedin		18432	6857	5284	6291
Somesul Rece		14029	8910	2230	2889
Turda		14725	7659	3275	3791
TOTAL DS CLUJ		117803	61112	22443	34248

Exista si alte structuri de gospodarire silvice in afara D.S. Cluj: O.S.Margau, O.S.Horea

Peisajului silvestru compact este întregit de vegetația forestieră formată din arbori izolați, pâlcuri de arbori, dispersată în cuprinsul masivelor forestiere (relevând un “*efect de insulă*” deosebit de important în turism conferit de contrastul fizionomic și structural specific zonei de contact dintre pădure și fânețele și pajiștile naturale), dar și a poienilor (care relevă o altă ipostază a “efectului de insulă”) care întrerup adeseori masivele forestiere.

Deasupra limitei superioare a pădurilor până pe culmile și vârfurile montane se dezvoltă vegetația alpină, care atrage prin varietatea sa de specii vegetale și cromatica din perioada înfloririi.

Vegetația, în general, forestieră sau de pajiște, devine un element atractiv și prin compoziția sa, respectiv prin prezența unor *plante endemice* sau *relicte*. Astfel sunt cele care populează versanții greu accesibili ai Cheilor Turzii și anume scorușul (*Sorbus dacica*), usturoiul sălbatec (*Allium obliquum*), cârcelul (*Ephedra distachya*) și mărarul păsăresc (*Ferrula sadleriana*), bujorul românesc (*Paeonia romanica*) din rezervația de la Suatu etc.

4.1.4.2. Potențialul turistic al faunei

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Componenta faunistică se constituie ca și element cu rol în diversificarea și creșterea „cotei” atractive a teritoriului județului Cluj, în contextul prezentei analize interesând cu precădere componenta de interes științific, estetic, respectiv sportiv-turistic (fauna valorificabilă cinegetic și piscicol), precum și echilibrul acestora care se poate realiza printr-un control riguros din partea organelor silvice și celor implicate în protecția mediului.

Asemenea vegetației și fauna se structurează altitudinal, contribuind la individualizarea unor biocenoze cu rol determinant în menținerea echilibrului ecologic și trofic, oferind, totodată, și mobilul practicării unei forme mai exclusiviste de *turism – cel cinegetic* (vânătoarea), practicat de un număr redus de interesați, excentrici, dar cu posibilități materiale superioare. Ca urmare a condițiilor propice întrunite în acest sens, practicarea vânătorii în pădurile din județ este posibilă, existând posibilitatea obținerii unor trofee importante, căutate în special de turiștii străini.

Fauna de interes cinegetic prezentă în județul Cluj grupează cu precădere:

- specii faunistice terestre: urs carpatin (în pădurile Masivului Vlădeasa); cerb carpatin (în zona masivului central Bihor-Muntele Mare); căprior (foarte numeros în toate pădurile județului); mistrețul (populează pădurile de foioase și chiar cele de rășinoase), iepuri, veverițe etc., acestora adăugându-li-se specii ale vânatului răpitor: râși, lupi, vulpi, pisici sălbatice, jderi de piatră, jderi de copac, dihori etc.;
- specii ornitologice: potârnichea, prepelița, fazanul ș.a. (îndeosebi în jumătatea estică a județului);
- specii acvatice de interes piscicol (diferite specii).

În vederea ocrotirii și conservării speciilor de interes cinegetic amenințate, menținerea sub control a vânătoarei și, în paralel, pentru facilitarea recreerii de tip cinegetic (prin înmulțirea și localizarea animalelor căutate, edificarea și întreținerea infrastructurii de vânătoare – cabane, colibe de pândă, hrănitore, observatoare și poteci de vânătoare) s-au înființat fondurile de vânătoare și parcurile naturale, unde riscurile menționate se atenuează sau dispar.

În vederea unei cât mai bune gospodăririi a fondului cinegetic teritoriul județului a fost divizat în mai multe *fonduri de vânătoare*:

- Ocolul Silvic Dej cuprinde șapte fonduri de vânătoare: Chiuești, Strâmbu, Vad, Bobâlna, Dej, Mica, Unguraș (nu dispune de cabane de vânătoare);

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- Ocolul Silvic Gherla cuprinde zece fonduri de vânătoare: Gherla, Cornești I, Cornești II, Panticeu, Borșa, Bontida, Țaga, Livada, Sânmartin, Cristorel (din lipsă de date nu pot fi prezentate date referitoare la cabanele de vânătoare);

- Ocolul Silvic Huedin cuprinde fondul de vânătoare Răchițele.

- Ocolul Silvic Turda cuprinde douăsprezece fonduri de vânătoare: Ceanu Mare, Triteni, Luna, Călărași, Ceanu Mic, Feleac, Turda, Moldovenești, Lita, Băișoara, Valea Ierii și Harcana. Cabane de vânătoare sunt la Moldovenești, Lita, Valea Ierii și colibe la Feleac.

- Ocolul Silvic Cluj-Napoca cuprinde treisprezece fonduri de vânătoare: Feiurdeni, Chinteni, Baci, Șard, Stolna, Florești, Someșeni, Corpadea, Suatu, Frata, Vaida Cămăraș, Geaca, Cătina. Cabanele de vânătoare sunt la Șard, Corpadea, Frata, iar colibe la Stolna și Florești.

- Ocolul Silvic Someșul Rece cuprinde două fonduri de vânătoare: Căprița-Valea Răcătăului și Someșul Rece. Nu există cabane de vânătoare, doar colibe la Căprița-Valea Răcătăului.

- Ocolul Silvic Beliș cuprinde două fonduri de vânătoare: Valea Belișului (unde există o cabană de vânătoare) și Giurcuța (aici existând două colibe de vânătoare).

Rețeaua hidrografică aferentă teritoriului județului Cluj găzduiește o faună *piscicolă* diversificată care asigură, implicit, un fond valoros pentru derularea pescuitului sportiv, arondat ocoalelor silvice.

Principalele fonduri de pescuit aferente spațiului montan al județului (unde se practică pescuitul salmonidelor, îndeosebi a păstrăvului) sunt:

a. Ocolul Silvic Beliș: fondul de pescuit Lacul Fântânele (păstrăv indigen, păstrăv curcubeu, loștrița ș.a.), fondul de pescuit nr. 5 Someșul Cald (păstrăv, lipan, alte specii) și fondul de pescuit nr. 6 Valea Belișului;

b. Ocolul Silvic Someșul Rece: fondurile de pescuit Valea Răcătău, Someșu Rece Inferior și Someșul Rece Superior;

c. Ocolul Silvic Huedin: Crișul Repede Superior, Crișul Repede Mijlociu, Săcuieu Superior, Săcuieu Inferior, Valea Drăganului, Scind-lac și Floroiu-lac;

d. Ocolul Silvic Turda: Valea Ierii Mijlocie, Valea Ierii Superioară, Valea Vadului, Bondureasa și Valea Calului

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

e. Ocolul Silvic Gilău: Someșul Cald Mijlociu, Someșul Cald, Târnița și Gilău.

În zona colinară și de șes a județului fauna de interes piscicol este reprezentată cu precădere de ciprinide (specifice apelor stagnante), unde predomină crapul, la care se adaugă știuca, somnul, caras, plătica, mreana și cleanul.

Din cele 20 de suprafețe lacustre din zona estică a județului (suprapusă Câmpiei Transilvaniei) 8 sunt amenajate ca heleșteie și folosite pentru agrement și pescuit sportive: cele pe cursul superior al Fizeșului (Cătina, Geaca, Popii I, Popii II, Roșieni, Țaga Mare, Țaga Mică, Sucutard), la care se adaugă lacurile de la Mărtinești (Tureni), Lacul Câmpenești (Apahida) și lacurile din cartierul Gheorgheni din municipiul Cluj-Napoca.

4.1.4.3. Protecția mediului natural

Necesitatea protecției mediului natural și a componentelor și ansamblurilor componentelor acestuia are și un impact turistic major conducând la individualizarea unor areale protejate. Organizarea și funcționarea acestora este concepută de o manieră care să permită asigurarea măsurilor speciale de ocrotire și conservare a bunurilor patrimoniului natural prin instituirea unui regim diferențiat de ocrotire, conservare și utilizare.

În acest context, categoriile instituite la nivel național (prin Ordonanța de urgență 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate publicată în Monitorul Oficial nr. 625 din 4 decembrie 2000, adnotată prin Legea nr.462/iulie 2001 publicată în Monitorul Oficial nr. 433 din 2 august 2001) și stabilite în funcție de scopul și regimul de management sunt: *rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri naturale ale patrimoniului natural universal, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică.*

Regimul de management al zonelor naturale protejate, de interes național se reglementează prin lege specială (Legea nr. 5/6 martie 2000, privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – Zone Protejate).

Pe teritoriul județului Cluj, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență 236/2000, adnotată ca Legea 462/2001, articolul 5 anexa 1, s-au definit ca și categorii de arii naturale protejate: *parcuri naturale, monumente ale naturii și rezervații naturale.*

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabel 4.1.8. Situri de importanță comunitară

Cod	Nume Site	Suprafața în
		Județul CJ
ROSCI0002	Apuseni	28858
ROSCI0034	Cheile Turenilor	134
ROSCI0035	Cheile Turzii	326
ROSCI0040	Coasta Lunii	604
ROSCI0074	Făgetul Clujului - Valea Morii	1667
ROSCI0099	Lacul Știucilor-Sic-Puini-Bonțida	3798
ROSCI0116	Molhașurile Căpățânei	253
ROSCI0119	Muntele Mare	414
ROSCI0146	Pădurea de stejar pufos de la Hoia	8
ROSCI0223	Sărăturile-Ocna Veche	133
ROSCI0233	Someșul Rece	8529
ROSCI0238	Suatu Cojocna Crairât	4146
ROSCI0253	Trascău	2003
ROSCI0263	Valea Ierii	6302
ROSCI0295	Dealurile Clujului Est	18890
ROSCI0300	Fânațele Pietroasa - Podeni	105
ROSCI0331	Pajiștile Balda - Frata - Miheșu de Câmpie	46
ROSCI0333	Pajiștile Sărmășel - Milaș - Urmeniș	557
ROSCI0356	Poienile de la Șard	47
ROSCI0394	Someșul Mic	117

Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA)

Nr.	Cod	Nume Site	Suprafața în
			județul Cj
1	ROSPA0081	Munții Apuseni-Vlădeasa	42818
2	ROSPA0087	Munții Trascăului	17706
3	ROSPA0104	Bazinul Fizeșului	1627
4	ROSPA0113	Cânepiști	6212

Zonele naturale protejate de importanță națională au următoarele caracteristici cu impact turistic :

- Cariera Corabia , 2 ha (loc. Gilău), monument al naturii;
- Cheile Baciului, 3 ha, (loc. Baci), monument al naturii;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- **Rezervația mixtă Cheile Turzii**, 324 ha, localitățile Cheia Mihai Viteazu, Săndulești, Petreștii de Jos, Județul Cluj, rezervație naturală complexă (geologică, faunistică, floristică, arheologică și speologică). Cheile Turzii s-au impus încă de pe vremea romanilor prin măreția peisajului și complexitatea florei și faunei. Defileul cu relief carstic are o lungime de 3,5 km și este săpat de râul Hăjdate în calcarele jurasice ale Culmii Hășdate (nord-estul munților Trascău). De-a lungul cheilor se cunosc circa 60 de peșteri: Peștera Calastur, Peștera Liliecilor, Peștera Cuptorului etc. Cheile Turzii sunt remarcabile și prin vegetația lor cu relice terțiare, glaciare;
- **Cheile Turenilor**, 25 ha, rezervație naturală (morfologică). Cheile au fost ferăstruite de apele văii Tureni sau Racilor. Au o lungime de 1,5 km, pereți de 100-150 m înălțime, presărați de numeroase forme carstice: portaluri, cascade, marmite;
- **Făgetul Clujului**, 10 ha, (loc. Cluj-Napoca), monument al naturii;
- **Fânațele Clujului - La Copârșai**, 97ha (loc. Cluj-Napoca), rezervație naturală (botanică). Datorită microreliefului și topoclimatului aici se întâlnește o asociație de specii de plante specifice stepelor pontice și stepelor pontico-mediteraneene, alături de elemente mezofile. Rezervația cuprinde două zone: La Copârșai și Rezervația de fluturi (*Maculinea nausithous*);
- **Fânațele Clujului-La Craiu**, 2,2 ha, (loc. Cluj-Napoca), rezervație botanică;
- **Fânațele de la Suatu**, 9,2 ha, (loc. Suatu), rezervație naturală botanică, situată pe partea sudică a Dealului La Țicle, cuprinde două zone: Suatu I și Suatu II. Fânațele reprezintă nuclee de vegetație de stepă, unde se întâlnesc plante ale stepelor uscate din jurul Mării Negre cu specii pontico-mediteraneene și ale Câmpiei Transilvaniei;
- **Gipsurile de la Leghia**, 1 ha, (loc. Aghireș), monument al naturii;
- **Lacul și Valea Legii**, 300 ha, (loc. Geaca), rezervație naturală zoologică (ornitologică), cuprinde mlaștini, lacuri și stufăriș, o adevărată oază pentru păsările de baltă migratoare;
- **Lacul Știucilor**, 140 ha, (loc. Săcălaia, com. Fizeșu Gherlii), rezervație zoologică, botanică și peisagistică. Cuprinde zone umede, suprafețe de stufăriș și luciu de apă constituind un interesant biocomplex acvatic și loc de popas pentru păsările migratoare de baltă;
- **Locul fosilifer Coruș**, 2 ha, (loc. Baci), monument al naturii;
- **Molhașul Mare de la Izbuc**, 8 ha, (loc. Beliș), monument al naturii;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- **Parcul Natural Apuseni**, cu o suprafață totală de 75.784 ha, se întinde parțial pe teritoriul județelor Alba, Bihor și Cluj. În interiorul Parcului Natural Apuseni sunt conținute numeroase rezervații naturale și monumente ale naturii;
- **Pârâul Dumbrava**, 0,5 ha, (loc. Ciurila), monument al naturii, adăpostește o specie de orhidee ocrotită: Papucul Doamnei;
- **Peștera din Piatra Ponorului**, 2 ha, (loc. Mărgău), monument al naturii;
- **Peștera Mare**, 2 ha, (loc. Mărgău), pe Valea Firei, Dealul Humpleu, monument al naturii;
- **Peștera Vârfurașu**, 1 ha, (loc. Mărgău), Munții Vlădeasa, monument al naturii;
- **Stufărișurile de le Sic**, 2 ha, (loc. Sic), rezervație naturală complexă, cuprinde suprafețe distincte: masivul de stuf de pe valea Sicului, habitatele de sărătură marginale, pășuni și fânațe. Zonă de pasaj pentru egrete, stârci;
- **Sărăturile și Ocna Veche**, 10 ha, (loc. Turda), monument al naturii;
- **Turbăria de la Căpățâna** comuna Măguri-Răcățâu, situată în zona de izvoare a Someșului Rece. Face parte din categoria tinoavelor (zonă mlăștinoasă pe care se dezvoltă vegetație iubitoare de umiditate). Depozitele de turbă au grosimi de 5-6 m, prezentându-se sub formă de petice.

În cadrul *zonelor naturale protejate de importanță județeană* (vezi tabel), Băile Someșeni, Băile Turda, Băile Băița, Băile Ocna Dej și Băile Cojocna constituie locuri ideale pentru tratarea diferitelor afecțiuni și pentru recreere-agrement nautic, în timp ce zona Lacurilor Geaca-Țaga sau acumulările Someșu Cald-Gilău, Tarnița și Fântânele sunt utilizate pentru piscicultură și agrement.

În acest context, semnalăm prezența celui mai complex areal cu funcționalitate multiplă (inclusiv turistică) de pe teritoriul județului Cluj – Parcul Natural Apuseni (categoria a V-a IUCN) – extins pe o suprafață totală de 75.784 ha aparținând județelor Alba, Bihor și Cluj (arealul aferent județului Cluj ocupă o suprafață de 30545 ha).

În Parcul Natural Apuseni sunt integrate mai multe rezervații naturale și monumente ale naturii.

Organizarea acestuia permite accesul și desfășurarea de activități turistice în mod diferențiat astfel ca pe fondul educației în spiritul ecoturismului și a dezvoltării durabile a acestuia să nu existe incompatibilitate între turism și protecția mediului.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

De asemenea, Decizia nr. 147/1994, Delegația Permanentă a Consiliului Județean Cluj statuează ariile protejate de interes național și județean de pe teritoriul județului Cluj (tabelul de mai jos)

Tabel 4.1.9. Județul Cluj – arii protejate

Nr. crt.	Denumirea ariei	Categoria IUCN	Localizare	Suprafața (ha)
Județul Cluj= 24				30184,11
1	PARCUL NATURAL APUSENI	V		28858
2	CARIERA CORABIA	III	Comuna Gilău, sat Someșul Rece	2
3	PEȘTERA VARFURAȘU	III	Comuna Mărgău, sat Răchițele	1
4	FÂNAȚELE SUATU I ȘI II	IV	Comuna Suatu	11,3
5	FÂNAȚELE CLUJULUI – COPÂRȘAIE	IV	Municipiul Cluj - Napoca	97
6	FÂNAȚELE CLUJULUI – VALEA LUI CRAIU	IV	Municipiul Cluj – Napoca	2,2
7	VALEA MORILOR	IV	Comuna Feleac	1
8	PÂRÂUL DUMBRAVA	IV	Comuna Ciurila	0,5
9	CHEILE TURZII	IV	Comuna Mihai Viteazu	324
10	LACUL ȘTIUCILOR	IV	Comuna Fizeșu Gherlii	140
11	VALEA LEGIILOR	IV	Comuna Geaca	125
12	FĂGETUL CLUJULUI	V	Municipiul Cluj - Napoca	10
13	PEȘTERA MARE (DE PE VALEA FIREI)	III	Comuna Mărgău	2
14	PEȘTERA DIN PIATRA PONORULUI	III	Comuna Mărgău, sat Răchitele	2
15	GIPSURILE DE LA LEGHIA	III	Comuna Aghireșu, sat Leghia	1
16	LOCUL FOSILIFER CORUȘ	III	Comuna Baciș, sat Coruș	2
17	MOLHAȘUL MARE DE LA IZBUC	IV	Comuna Beliș	8
18	CHEILE BACIULUI	IV	Comuna Baciș	3
19	CHEILE TURENILOR	IV	Comuna Tureni	25
20	SĂRĂTURILE ȘI OCNA VECHĂ	IV	Municipiul Turda	10
21	STUFĂRIȘURILE DE LA SIC	IV	Comuna Sic	505
22	DEALUL CU FLUTURI	IV	Comuna Vișoara	20
23	PĂDUREA CIUAȘULUI	IV	Comuna Țaga	3
24	REZEVATIA DE ORBETI DE LA APAHIDA	IV	Comuna Apahida	31,11
				30184,11

Categoriile IUCN I - Rezervație științifică; **II** - Parc național; **III** - Monument natural; **IV** - Rezervație naturală; **V** - Parc natural

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

4.2. Potențialul turistic antropice

Resursele turistice antropice ale județului Cluj, ca și varietate și valoare, se leagă direct de îndelungata evoluție a civilizației umane, cât și de interferențele între mozaicul etnic specific Transilvaniei și, implicit, al județului Cluj și culturile specifice ale acestora, a căror amprentă specifică, rezultată în urma unei evoluții multisekulare, se regăsește în cultura materială și spirituală (de la arhitectura și modul de organizare a satelor și gospodăriilor, până la tradiții, obiceiuri, port, muzică, gastronomie, mentalitate etc.).

Condițiile specifice ale dezvoltării istorice, economice și social-politice ale evoluției zonei analizate, induse de poziționarea geografică și de condițiile fizico-geografice specifice care au permis inserția și adaptarea activă a elementului uman au avut o reflectare particulară în cultura, tradițiile populației și sistemului său de valori, fără însă ca aceasta să-și piardă sau dilueze particularitățile sociale, culturale și economice specifice, bine individualizate în urma unei evoluții multisekulare personalizate, integrate însă ansamblului regional transilvănean.

Patrimoniul cultural construit

Analiza situației existente privind **patrimoniul cultural construit** al județului Cluj s-a realizat în baza - "Listei monumentelor istorice, 2010" publicată de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, prin Institutul Național al Patrimoniului, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670bis/1.X.2010.

În scopul protejării monumentelor istorice, conform legii nr.422/2001, republicată în anul 2004, s-a întocmit lista monumentelor istorice care s-a aprobat prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național, s-a publicat în Monitorul Oficial al României partea I și se actualizează la fiecare cinci ani. Prima publicare a listei monumentelor istorice a fost în anul 2004. În anul 2005 a fost publicată lista monumentelor istorice cu modificări și completări sub forma de erată, la care s-au adăugat monumentele dispărute și cele eliminate.

Situația existentă

Lista monumentelor istorice pentru județul Cluj, la nivelul anului 2010, conține un număr de 1381 de poziții, structurate astfel: de la nr.1 - la nr. 691, sunt listate monumentele de arheologie, iar în continuare, de la nr. 692 la nr. 1381, sunt listate monumentele de arhitectură, începând cu cele din municipiul Cluj-Napoca și continuând cu celelalte localități ale județului, în ordine

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

alfabetică. Lista poate fi structurată pe cele 4 mari categorii de monumente, după funcțiunea acestora: arheologie, arhitectură, for public, memoriale și funerare, dar și din punct de vedere calitativ, funcție de valoarea istorică și arhitecturală a acestora, după cum urmează:

Monumente istorice	Categoria A Monumente de interes național	Categoria B Monumente de interes local	Total
I. Monumente arheologie	284	407	691
II. Monumente arhitectură	78	558	636
III. Monumente de for public	3	10	13
IV. Monumente memoriale și funerare	-	41	41
TOTAL	366	1016	1381

Evaluarea calitativă, dar și din punct de vedere a potențialului turistic a obiectivelor sus-menționate a generat o selecție a celor mai importante dintre acestea, totalizând un număr de 72 de poziții, cuprinzând toate cele patru categorii. Lista cu obiectivele selectate s-a realizat sub formă tabelară, iar analiza fiecărei poziții în parte cuprinde o descriere a funcțiunii istorice și prezente, descriere volumetrică, considerații stilistice, elemente de unicitate, stare fizică și necesități (vezi Anexa)

Clasificare monumente după grupa valorică:

- Categoria A (de interes național)   15 obiective
  - Categoria B (de interes local)   55 obiective
  - În plus față de listă   2 obiective
- Total   72 obiective**

Clasificare monumente după categorie (arheologie, arhitectură, for public și memoriale/funerare):

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- Categoria I (arheologie) 2 obiective;
- Categoria II (arhitectură) 67 obiective;
- Categoria III (for public) 1 obiectiv;
- Categoria IV (memoriale/funerare) 0 obiective;
- Fără categorie (în afara listei) 2 obiective;

Clasificare după funcțiune:

- Biserici:
  - Ortodoxe 27 obiective;
  - Reformate 19 obiective + 1 ruină;
  - Romano-catolică 4 obiective;
  - Greco-catolică 2 obiective;
- Castele 7 obiective;
- Conace 3 obiective;
- Cetăți 2 obiective;
- Castru 1 obiectiv;
- Primărie 1 obiectiv;
- Muzee 3 obiective;
- Monument comemorativ 1 obiectiv;
- Ansamblu 1 obiectiv;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Clasificare după amplasare:

- Mediu rural 5 poziții
- Mediu urban 67 poziții

Obiective care necesită intervenție de urgență:

Lista prezentată mai jos, conține un număr de 9 obiective, care necesită intervenții de urgență, fiind grav afectate la partea de structură, datorită lipsei lucrărilor de întreținere frecvente sau abandonării și neglijenței proprietarilor. Starea de degradare în care o parte din acestea se află, poate să conducă într-o perioadă scurtă de timp la distrugerea masivă și chiar colapsul acestora.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1.055	CJ-II-a-A-07568	Ansamblul „Octavian Goga”	Sat CIUCEA; comuna CIUCEA	5	Sec. XIX - XX
1.272	CJ-II-m-A-07759	Biserica reformată calvină	Sat SIC; comuna SIC	str.a II-a,38	Sec. XIII
1.026	CJ-II-m-B-07542	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil ”	sat CALNA; comuna VAD	63	1671
1.028	CJ-II-m-B-07544	Conacul Kemeny	sat CĂMĂRAȘU; comuna CĂMĂRAȘU	121	sec. XVIII – XIX
1.240	CJ-II-m-B-07731	Biserica reformată	sat PANTICEU; comuna PANTICEU	82	sec. XVII
1172	CJ-II-a-B-07673	Castelul Wass -Banffy	sat GILĂU; comuna GILĂU	Str. Principală	Sec. XV- XIX
985	CJ-II-m-B-07508	Biserica de lemn "Sf. Treime”	sat AGÂRBICIU; comuna CĂPUȘU MARE	179	sec. XVII
1245	CJ-II-m-B-07734	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și	sat PĂNICENI; comuna CĂPUȘU	154	1730

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

		Gavriil ”	MARE		
1180	CJ-II-m-A-07679	Biserica reformată	oraș HUEDIN	Piața Republicii	sec. XIII - XIV

Pe acest fond, județul Cluj este posesorul unui bogat și complex patrimoniu cultural, a cărui tradiție istorică multimilenară este dovedită de vestigii arheologice, de prezența unui număr impresionant de monumente istorice, de arhitectură și de artă plastică aparținând diferitelor perioade istorice etc. (vezi anexa)

Toate acestea au ca și rezultată posibilitatea conturării unei oferte turistice relativ diversificate și complementare (structural, fizionomic și funcțional), care, în viitor, ar putea permite constituirea unor fluxuri turistice convergente în măsură să o valorifice la nivele superioare de eficiență socială și economică.

Drept urmare a acestei situații specifice se remarcă o serie de tipologii, fiecare cu ponderi și repartiții diferențiate la nivelul localităților clujene.

- vestigii arheologice aparținând unor perioade istorice diferite, începând cu cele paleolitice, continuând cu cele neolitice, ale epocii bronzului și fierului, epocii romane și până în Evul mediu timpuriu (ceramică, unelte, monede, podoabe, morminte, așezări, cetăți, etc.);
- obiective aparținând perioadei medievale, incluse siturilor urbane sau rurale (în majoritatea localităților rurale);
- edificii religioase (declarat monument istoric) ce se leagă organic de specificul și religiile populației care au trăit sau trăiesc în județ;
- edificii culturale: muzee și colecții muzeale, case memoriale;
- monumente și statui;
- activități umane cu funcție turistică (festivaluri, nedei, carnavaluri, hramuri și pelerinaje religioase, târguri și expoziții).

4.2. 1. Vestigiile arheologice

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Pe lista monumentelor istorice din județul Cluj sunt incluse 691 de situri arheologice, acoperind toate perioadele istorice - de la cea mai veche epocă a pietrei, paleoliticul, până la sfârșitul evului mediu. Numărul acestora este însă mult mai mare, depășind cu siguranță o mie.

Lista monumentelor istorice cuprinde o selecție a celor mai cunoscute și cercetate situri arheologice. Din „Repertoriul Arheologic al județului Cluj” publicat în 1992, rezultă că descoperiri din paleolitic (prima epoca a pietrei, cca. cca. 30.000-10.000 i. Chr) au fost documentate în cel puțin 12 localități.

Neoliticul (ultima epoca a pietrei, cca. 6.000-3.000 i. Chr., caracterizată de apariția agriculturii și a ceramicii) este reprezentată de situri răspândite în peste 60 de localități, cele mai multe aflate de-a lungul principalelor râuri care străbat județul, respectiv Someșul și Arieșul. Așezări reprezentative ale epocii sunt cele de la Țaga, Gura Baciului, Cheile Turzii și Iclod.

Mai departe, epoca bronzului (prima epoca a metalelor, cca. 3.000-1.000 i. Chr.) este atestată în peste 85 de localități.

Prima epocă a fierului (cca. 800-450 i. Chr.) denumită și *epoca hallstattiana* este reprezentată de așezări de mari dimensiuni, fortificate cu val de pământ și palisada, printre care se remarcă cele de la Someșu Rece, Huedin sau Dej.

A doua epocă a fierului (denumită și *epoca Latene*) corespunde perioadei Regatului Dac, fiind reprezentată de numeroase așezări dacice, dar și celtice și scitice. Descoperiri importante ale epocii sunt tezaurul de monede de argint de la Crișeni (com. Mociu), cimitirul celtic de la Apahida sau mormintele scitice de la Câmpia Turzii.

Epoca romană (sec. II-III d. Chr), reprezentând perioada organizării provinciei Dacia în cadrul Imperiului Roman, este bine reprezentată de numeroase vestigii ale civilizației romane, respectiv orașe (*Napoca*-Cluj, *Potaissa*-Turda), garnizoane (*Potaissa*-Turda, Gilău, *Samum*-Casei, Gherla), vile (ferme situate în afara orașelor, precum cele de la Cluj-Dealul Tulgheș, Cartierul Tineretului, Sub Coastă-Apahida, Ciumăfaia-Borșa, Jucu-Nokia).

Două din principalele orașe ale județului au fost și centre importante ale provinciei Dacia: Clujul de azi era cunoscut sub denumirea de *Napoca*, iar Turda se numea *Potaissa*. Primul a fost chiar capitala provinciei *Dacia Porolissensis* (o subdiviziune administrativă a Daciei), iar la Turda își avea sediul Legiunea aV-a Macedonică. De altfel, vestigiile castrului de la Potaissa, amplasate pe un deal ce domina Valea Arieșului, constituie obiectul primului proiect de amenajare a unui parc arheologic în județul Cluj.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Densitatea locuirii umane din epoca romană este foarte bine relevată de numărul foarte mare de descoperiri, însumând circa 120 de localități de pe cuprinsul județului.

Perioadele istorice de după epoca romană sunt de asemenea extrem de bine reprezentate pe teritoriul județului. Unele dintre cele mai spectaculoase descoperiri arheologice ale epocii migrațiilor (sec. IV-VII d. Chr) provin de la Apahida, Turda, Florești și Someșeni, constituite din tezaure de aur, argint și pietre prețioase.

Evul mediu timpuriu (sec. IX-XII d. Chr.) este reprezentat de câteva cetăți fortificate, precum cele de la Moldovenești, Dăbâca sau Calvaria (Cluj-Mănăstur).

- Cetatea de la *Moldovenești*, ridicată și fortificată la finele secolului al IX-lea și începutul secolului al X-lea printr-un val din pământ bătătorit cu o lățime de 7-9 m;
- fortificația de la *Cluj-Mănăstur* construită la începutul secolului al X-lea.
- cetatea de la *Dăbâca* – cea mai complexă cetate de pământ de pe teritoriul județului Cluj, prin dimensiune și construcție arhitecturală, edificată în secolele IX-X.

Potențialul de atractivitate turistică a siturilor arheologice este diferit, variind în funcție de factori precum amplasamentul, natura materialelor de construcție sau a obiectelor componente. Spre exemplu, o cetate cu incinta fortificată din piatră, păstrată încă în picioare, este mult mai atractivă turistic în comparație cu un oraș roman îngropat în pământ. Cetatea medievală, chiar și ruină fiind, prezintă ziduri impresionante din piatră; dintr-un oraș roman se mai păstrează în general fundațiile, și uneori elemente arhitectonice de tipul coloanelor sau altor elemente decorative (cornișe, arhitrave, inscripții pe elemente de sine stătătoare precum altare sau baze de statui etc.).

Amplasamentul este un factor extrem de important în cazul siturilor arheologice. Spre exemplu, vestigiile orașului roman Napoca, aflate dedesubtul centrului istoric actual al municipiului Cluj sunt mult mai greu de pus în valoare în comparație cu rămășițele unei ferme romane aflate pe un deal nelocuit. Este cazul celei de pe dealul Tulgheș, situat în intravilanul municipiului Cluj, la limita cu comuna Chinteni. Acesta este primul sit arheologic de acest fel cercetat exhaustiv, cu excepția fermei de la Jucu, descoperită cu ocazia construirii parcului industrial Tetarom-Nokia. Potențialul turistic al fermei de pe dealul Tulgheș este extraordinar, datorită amplasării acesteia pe o poziție dominantă, pe un teren neconstruit și neconstruibil, cu o perspectivă largă asupra văii Chintăului. Amenajarea, aici, a unui parc arheologic ar fi un punct de atracție pentru turiști și ar constitui un pol de dezvoltare pentru satele din jur.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Obiectele ce compun inventarul unui sit arheologic sunt de asemenea factori importanți în analiza potențialului turistic. Elemente de zidărie, pavaje, coloane, inscripții, obiecte de metal prețios etc. sunt tot atâția factori de luat în considerare în analiza unui proiect de punere în valoare a unui sit. Valoarea științifică, istorică sau testimonială a unui sit arheologic nu trebuie confundată cu cea turistică. Indiferent de natura lor, siturile arheologice sunt o mărturie intactă a trecutului și ele trebuie protejate și documentate.

Din punct de vedere turistic însă, valorificarea unui sit arheologic trebuie să țină cont de mult mai mulți factori, atâta vreme cât face obiectul unei investiții financiare menite să aducă plus valoare. Din această perspectivă, siturile arheologice cu cel mai mare potențial turistic din județ sunt: castrul Legiunii a V-a Macedonică de la Turda, ferma romană de pe dealul Tulgheș și satul neolitic de la Țaga.

Perioada evului mediu în Transilvania se remarcă prin construirea *cetăților și bisericilor fortificate*.

Dintre cetățile de piatră amintim:

- cetatea de la *Bologa*, atestată documentar la 1332, stăpânită de domnitorul Țării Românești, Mircea cel Bătrân. Zidul de apărare are o lungime de peste 80 m, în timp ce înălțimea sa variază între 10 și 18 m.
- cetatea de la *Unguraș*, din care se mai păstrează o parte din fundația zidului vestic și urmele bastionului din față împreună cu șanțul de apărare.
- cetatea *Lita*, care a îndeplinit pentru o perioadă a fost centrul comitatului Cluj, mutat aici ca o consecință a invaziei tătarilor din 1241.
- cetatea *Dăbâca*, edificată pe vechea cetate de pământ și devenită ulterior centrul comitatului omonim;
- cetatea *Clujului*, a cărei construcție a început în secolul al XIII-lea, când au fost ridicate primele ziduri împreună cu turnurile de apărare, urmate în secolul al XV-lea de ridicarea unui al doilea zid de piatră în jurul cetății în cadrul căruia au fost construite porți de intrare și bastioane (din care în prezent se mai păstrează integral doar Bastionul croitorilor, în fața acestuia aflându-se statuia lui Baba Novac, căpitanul lui Mihai Viteazul, care a fost ucis aici în anul 1601).
- Cetatea *Turzii* este una dintre cele mai vechi așezări fortificate ale Transilvaniei din perioada medievală (secolele X-XIII), fortificației inițiale constituită dintr-un zid de pământ, adăugându-i-se ulterior un zid de piatră (sec. al XII-lea).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Epoca medievală a consemnat edificarea pe domeniile nobiliare, voievodale și princiere unor **castele**, reprezentative fiind cele de la Bonțida, Aghireș, Gilău, Țaga, Răscruți, Mănăstirea și Luncani.

- Dintre toate castelele acestei perioade cel mai mare grad de atractivitate îl prezintă castelul din *Bonțida*, construcția sa fiind opera mai multor generații ale familiei Banffy, începând cu anul 1437 și până la mijlocul secolului al XVI-lea. Castelul adăpostea o importantă bibliotecă, colecții de artă și diverse piese de mobilier, dar care au fost distruse de incendiul din anul 1944 în timpul retragerii armatelor germane, în perioada comunistă fiind lăsat în paragină și ajungând într-o avansată stare de degradare, abia în anul 1999 castelul fiind inclus într-un amplu program internațional de restaurare în vederea reintroducerii sale în circuitul turistic.

- Castelul Banffy din *Răscruți* a fost ridicat în anul 1854, pentru construcția sa utilizându-se piatră prelevată din zidurile cetății de la Dăbâca. În pofida valorii sale istorice și arhitecturale (integrând elemente aparținând stilului neobaroc), clădirea castelului a găzduit o școală pentru copiii cu probleme sociale.

- Castelul Kemeny din *Luncani* este o construcție în stil baroc simplificat aparținând primei jumătate a secolului al XVII-lea (1633).

- Castelul din *Țaga* proprietate a familiei Wass, integrează elemente arhitecturale ale stilului baroc transilvănean.

- Castelul din *Mănăstirea* a aparținut familiei nobiliare Komis și este una dintre construcțiile cele mai reprezentative din Transilvania pentru stilul Renașterii. A fost edificat la sfârșitul secolului al XVI-lea pe amplasamentul unei mănăstiri mai vechi, în anii 1760 fiindu-i adăugate bastioanele zidului care împrejmuește castelul. Construcția se află într-o avansată stare de degradare.

- La *Aghireș*, există ruinele castelului nobiliar Bocskai construit în 1572 într-un stil arhitectural aparținând Renașterii transilvane.

4.2.2. Obiective turistice religioase

Obiective turistice antropice reprezentative pentru toate comunitățile din perimetrul analizat prin prisma importanței lor istorice și culturale deosebite și implicit a potențialului de atracție turistică înmagazinat - **edificiile religioase (biserici, catedrale, mănăstiri)** – reprezintă realizări tehnice și artistice remarcabile, cu o mare valoare simbolică și se impun prin dimensiuni, iconografie,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

colecții de obiecte religioase etc., dar și printr-un stil arhitectonic aparte, propriu etapei istorice în care au fost edificate.

Potențialul atractiv al bisericilor de lemn

Județul Cluj se alătură județelor Maramureș, Sălaj, Bihor și Alba în ceea ce privește prezența unui număr important de edificii religioase de tipul bisericilor din lemn (84 de astfel de edificii, numai 14 dintre ele fiind catalogate ca fiind de interes național), a căror importanță turistică derivă din:

- vechime (majoritatea bisericilor din lemn de pe teritoriul județului Cluj datând din perioada secolelor XVIII și XIX)
- arhitectură (acestea au trei încăperi, dispuse longitudinal și despărțite de pereți transversali, respectiv pronaos, naos și absida, turnul, clopotnița și absida reprezentând elementele arhitecturale specifice bisericilor de lemn)
- conservarea unor picturi valoroase (cele mai frecvente sunt cele care reprezintă scene din viața lui Iisus, chipul Maicii Domnului, ale Evangheliștilor și celor patru proroci, precum și picturile "Fecioarele înțelepte" și "Fecioarele nebune")
- icoanele pe sticlă (de tip Nicula și Gherla care înfățișează pe Precista cu Pruncul în brațe și scene din viața Domnului în momentele semnificative ale vieții sale cum ar fi: Nașterea, Botezul, Învierea, Pogorârea Sfântului Spirit etc. De o mare încărcătură spirituală este icoana Maica Domnului Îndrumătoare de la Nicula, care și-a dobândit faima ca urmare a "lăcrimării").

Multe edificii de acest tip au fost suferit nu doar amprenta timpului, ci și a vicisitudinilor istoriei, fiind afectate parțial sau total de-a lungul anilor.

Dintre acestea se detașează – prin vechime și valoare cultural-istorică, artistică și nu în ultimul rând turistică următoarele:

- biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului" de la *Nicula*, atestată documentar în jurul anului 1552 și distrusă în 1602, fiind înlocuită cu o altă construcție religioasă adusă din satul Top)
- bisericile "Sfânta Treime" din *Agârbiciu* (sec al XVIII-lea) și "Înălțarea Domnului" din *Bica* (1765) sunt recunoscute la nivel național prin prezența unor triptice provenite din biserici de lemn mai vechi (un triptic din anul 1555 la biserica din Agârbiciu, respectiv 1563 în cadrul celei de la Bica). Biserica de lemn din Agârbiciu mai păstrează vechi tipărituri și două icoane pe sticlă

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

realizate în secolul al XVIII-lea, iar cea Bica o parte din vechea pictură a pereților și o veche icoană pictată în secolele XV-XVI);

- bisericii "Sfinții Arhangheli" din *Finișel*, a cărei originalitate derivă din lipsa turlei la biserică și separarea clopotniței de aceasta;

- bisericii "Sfinții Arhangheli" din *Sic* este un edificiu ridicat în 1731).

Alte biserici de lemn cu valențe atractive de interes național sunt:

- "Sfinții Arhangheli" din *Pădureni* (remarcată prin vechime și arhitectură);

- "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" din *Straja* (forma semicirculară a bisericii fiind rezultatul modului de îmbinare a două bucăți de lemn);

- "Sfinții Arhangheli" din *Sumurduc* (1715);

- "Sfinții Arhangheli" din *Calna* (1672);

- "Cuvioasa Parascheva" din *Stolna* (construită în 1730 când a fost și pictată; în prezent vechea pictură este distrusă în mare parte, păstrându-se doar parțial pe iconostas și absidă);

- "Sfinții Arhangheli" din *Strâmbu* (ridicată în 1765 și renovată în 1873, actualmente aflată în stare avansată de degradare)

Muzeul Etnografic din Cluj Napoca găzduiește trei biserici de lemn, ale căror localități de sorginte sunt *Cizer* (ridicată în 1772, unul dintre meșterii constructori fiind Nicula Ursu-Horea, conotație de factură simbolică care în conferă o notă de atractivitate în plus), *Chiraleș* (datând din 1700) și *Petrindu Mare* (1612).

Potențialul atractiv al bisericilor de zid

Conjunctura politică și socială nefavorabilă în care a evoluat populația românească ortodoxă vreme de secole s-a repercutat și în impunerea unor măsuri limitative vizând construirea edificiilor de cult durabile (din piatră și/sau zid), motiv pentru care numărul acestora este mult mai redus comparativ cu cel al bisericilor de lemn.

Având ca și reper vechimea, între cele mai vechi edificii de zid de acest tip situate pe teritoriul județului Cluj pot fi menționate:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- biserica "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" din *Săndulești* construită în secolul al XV-lea, ulterior suferind o serie de modificări (în secolul XVIII fiindu-i adăugat un turn clopotniță din lemn).

- biserica "Cuvioasa Parascheva" din satul *Feleac*, edificată în stil gotic (o singură sală, ogive și portaluri) între anii 1486-1488 cu sprijinul domnitorului Ștefan cel Mare, pe amplasamentul unei biserici mai vechi, păstrându-și în mare parte forma inițială (la restaurarea din anul 1925 fiind amplificată). Se mai păstrează vechile picturi murale (reprezentative fiind portretele unor prooroci, două icoane pictate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea), precum și câteva tipărituri vechi și obiecte de cultură religioasă.

- mănăstirea din *Vad* - reprezintă o altă ctitorie a domnitorului Ștefan cel Mare pe teritoriul transilvan, construcția inițială datând de la mijlocul secolului al XIV-lea, la începutul secolului al XV-lea adăugându-i-se o biserică de zid care îmbină armonios elementelor specifice stilului moldovenesc (naos cu abside laterale și pridvor) cu cele ale stilului gotic (forma poligonală a absidei altarului și simplitatea pereților exteriori).

Sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea consemnează extinderea construcției bisericilor de piatră, unele dintre ele fiind ridicate pe amplasamentul vechilor biserici de lemn, cele mai multe edificii religioase construite în această perioadă preluând sau îmbinând diferite elemente aparținând acestora (ex. păstrarea turnului și acoperișului de lemn).

Dintre edificiile reprezentative ale acestei perioade amintim:

- bisericile din *Iclod și Iclozel* (ambele edificate în secolul al XVIII-lea) sunt asemănătoare ca și caracteristici arhitecturale (naos dreptunghiular, forma semicirculară a absidei altarului și turn-clopotniță din lemn ridicat deasupra pronosului)

- în localitatea *Nima*, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea s-a edificat un edificiu religios aparținând acestui stil arhitectural susmenționat;

- biserica de la *Mărgău* construită la începutul secolului al XIX-lea; se remarcă prin turnul înconjurat de patru turnulețe mai mici acoperite cu șindrilă.

Aria de diseminare a obiectivelor religioase se extinde, practic, la scara întregului județ, cu o concentrare mai ridicată în cadrul orașelor (zonele centrale ale acestora grupând, desigur, numărul cel mai important al acestora).

Dintre acestea se detașează, prin vechime și valoare cultural-istorică, artistică și nu în ultimul rând turistică, cele din municipiul Cluj-Napoca, Turda, Gherla, Dej.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Municipiul Cluj-Napoca se remarcă prin prezența a numeroase edificii religioase aparținând unor culte diverse:

- *Catedrala ortodoxă "Adormirea Maicii Domnului"*, construită între anii 1923-1933, reprezintă cel mai impunător edificiu religios din municipiul Cluj, aura sa atractivă fiind conturată nu doar de poziția sa privilegiată conferită de amplasarea în centrul orașului și dimensiunea sa impresionantă, ci și de picturile interioare sobre și echilibrate realizate în stilul neobizantin, iconostasul decorat cu motive brâncovenești etc.

- *Biserica "Sfântul Mihail"* construită în mai multe etape între anii 1350-1487 reprezintă unul dintre cele mai valoroase monumente de arhitectură gotică din Transilvania. Partea cea mai veche a bisericii o reprezintă altarul care a fost ridicat în jurul anului 1390. Păstrează o serie de picturi murale (realizate în secolul al XV-lea), bolta stelată, vitralii și sculpturile din diferite epoci, turnul care domină orașul prin înălțimea sa (80 m) fiind atașat ulterior (1836-1862).

Biserica și Mănăstirea Franciscană se înscrie printre cele mai vechi construcții religioase din județul Cluj, fiind edificată între 1728-1745 pe locul unei biserici mai vechi (1272) și respectă liniile stilului arhitectural gotic. Din patrimoniul acestei biserici fac parte manuscrise vechi, o bibliotecă valoroasă și diverse obiecte vechi de cult.

Biserica "Învierea Domnului" este cunoscută ca fiind cea mai veche biserică românească din Cluj-Napoca, fiind ridicată după rigorile stilului baroc în intervalul 1800-1803 cu sprijinul episcopului Ioan Bob. A fost supusă unui proces de reconstrucție la începutul secolului XX, pictura beneficiind de un amplu proces de repictare și restaurare după cel de-al II-lea Război Mondial.

Biserica "Sfânta Treime din Deal", edificată între anii 1795-1796, a îndeplinit rolul de catedrală a Episcopiei reînființate a Vadului și Feleacului în perioada 1919-1932. În patrimoniul acestei biserici intră, printre altele, o serie de tipărituri vechi (printre care se remarcă "Liturghierul" tipărit în 1797 la București), manuscrise și cărți religioase, icoane și diferite obiecte de cult.

Biserica Calvaria a fost ctitorită sub efigia călugărilor ordinului benedictin între anii 1470-1508 pe locul unei biserici mai vechi (din secolul al XI-lea, care a fost "martora" semnării convenției între nobilimea feudală și țărani care au câștigat răscoala de la Bobâlna din anul 1437), forma sa actuală fiind definitivată în urma reconstrucției din anul 1820.

Sinagogă Neologă, a fost ridicată în anul 1887, ca urmare a prezenței în oraș a unei comunități evreiești consistente. Aceasta a suferit distrugereri masive în perioada celui de al doilea război mondial (urmare a unei explozii), fiind restaurată în anul 1951 din inițiativa și cu sprijinul comunităților evreiești din România.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Acestora se adaugă o serie de alte obiective eclesiastice relevante, amplasate în alte centre urbane de pe teritoriul județului Cluj, printre care putem reține:

- *Biserica armenescă din Gherla*, construită în perioada 1784-1798 ca urmare a constituirii – prin colonizare – unei comunități armenesti bine consolidate numeric, economic și social.

- *Biserica reformată din Dej* a fost edificată între 1453-1536, în stil gotic târziu, cu pereți înalți sprijiniți de contraforturi dispuse în trepte.

- *Biserica și fosta mănăstire franciscană din Dej* a fost edificată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în stil baroc, fiind decorată cu numeroase picturi murale bine conservate, patrimoniul acesteia fiind întregit de un crucifix sculptat în lemn din secolul al XVIII-lea.

- *Biserica reformată din Turda*, construită în stil gotic în jurul anului 1400, străjuită de un turn cu o înălțime de 60 m pentru a înlocui vechiul turn prăbușit în anul 1895.

- *Biserica romano-catolică din Turda*, constituie un monument arhitectural reprezentativ al artei feudale transilvănene din secolele XV-XVI (edificarea sa derulându-se în intervalul 1498-1504), liniile arhitecturale inițiale proprii stilului gotic fiind redefinite ulterior (secolul al XVIII-lea) prin adăugarea unor elemente specifice stilului baroc. Biserica a găzduit dieta Transilvaniei, reunită aici în anul 1542 pentru a pune baze reorganizării politice și administrative ale noului Principat.

- *Biserica evanghelică din Câmpia Turzii* a fost ridicată în secolul al XVII-lea în stil baroc.

Potențialul atractiv al mănăstirilor

Mănăstirile reprezintă ansambluri arhitectonice cu o mare încărcătură spirituală, centrate în jurul unor biserici sau catedrale în care în care comunitățile monahale și credincioșii de rând comunică cu divinitatea.

Cea mai reprezentativă mănăstire de pe teritoriul județului și ale cărei valențe atractive sunt indiscutabile este *Mănăstirea Nicula* (având hramul “Adormirea Maicii Domnului”), situată la 8 km de Gherla. Mănăstirea Nicula este poate cel mai vestit loc de pelerinaj din România, care reunește în fiecare an cu ocazia sărbătoririi hramului de pe data 15 august un număr impresionant de pelerini din întreaga țară (cca. 60.000 în anul 2010) atrași de Icoana Maicii Domnului cu Pruncul (pictată în anul 1681 de preotul Luca din Iclodul Mare, icoană făcătoare de minuni care

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

a lăcrimat timp de 26 de zile în anul 1699, prevestind parcă tristele evenimente pentru cultul ortodox românesc coordonate de generalul Bukow, care au avut loc în jurul anului 1700).

Edificată în intervalul (1652-1658), biserica de lemn a fost construită încă de la mijlocul secolului al XVI-lea (aceasta a fost distrusă de un incendiu în anul 1973, când a ars și inscripția anului 1696 de pe clopotul care s-a topit datorită acestui eveniment, la care s-a intervenit pentru o reparație capitală, în anul 1974).

Complexul monahal a fost întregit între anii 1875-1874 prin edificarea bisericii de zid cu hramul "Sfântul Ioan Botezătorul".

Între anii 1997-2004 au fost ridicate alte două clădiri noi, iar în anul 2001 a fost demarată construcția unei noi biserici din cărămidă, a unui Centru de Studii Patristice și Ecumenice și a unei Case de creație. Nicula este un vechi și vestit centru de realizare a icoanelor pe sticlă cu o tradiție de sute de ani, aici fiind înființată prima școală de pictură pe sticlă din țara noastră (o parte din icoanele realizate aici fiind găzduite de muzeul din cadrul mănăstirii, alături de picturile pe sticlă și lemn și colecția de cărți vechi de cult). Practic, prin intermediul școlii de iconari de la Mănăstirea Nicula a pătruns în Transilvania tehnica picturii pe sticlă, acest obicei avându-și originea în Boemia, Austria și Bavaria.

După anul 1989 a demarat construirea unor noi așezăminte monahale, dublată de reînființarea altora mai vechi care au fost nu au funcționat din rațiuni politice în perioada comunistă. Mănăstirile apărute recent în peisajul cultural-religios al județului relevă deocamdată un impact relativ redus asupra turismului religios.

- Mănăstirea "Sfânta Treime" din Feleac (reînființată în anul 1991) a fost construită în secolul al XVI-lea, reprezentând vreme de secole un important centru de copiat cărți, ceea ce a contribuit la amenajarea unui mic muzeu în care alături de vechile tipărituri sunt expuse mai multe icoane pe sticlă și lemn, vechi obiecte de cult etc.

- Mănăstirea de maici Cășiel-Strâmbu din localitatea Chiuești cu hramul "Înălțarea Sfintei Cruci" (reînființată în anul 1992) a fost construită în anul 1765 de către nobilul Filip Pahomie Georgiu din Strâmbu.

- Schitul de călugări cu hramul "Sfântul Ilie" din Băișoara este înființat în anul 1995, lipsa unor atribute atractive care să-i confere o individualitate (vechime mică, dimensiune redusă, inexistența unui patrimoniu religios) fiind compensată parțial de atractivitatea cadrului natural cu valențe estetico-peisagistice deosebite în care este amplasat.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- mănăstirea de maici “*Nașterea Maicii Domnului*”, în cadrul complexului muzeului memorial “Octavian Goga” din Ciucea a fost reînființată în 1994 (desființarea sa fiind consemnată în 1946). Amplasarea mănăstirii în cadrul complexului muzeal, puternica legătură a poetului cu divinitatea creștină, care de altfel a lăsat prin dorință testamentară înființarea acestui lăcaș de cult, aduce un plus de atractivitate mănăstirii.

Alături de acestea pot fi menționate și alte mănăstiri construite după anul 1990, precum:

- “Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești, mănăstire de maici înființată în 1996;
- “Cuviosul Ioan Iacob Românul” din Bucea (1995, mănăstire de călugări);
- “Înălțarea Domnului” de la Măguri-Răcățău (1995), construită pentru a evoca memoria ostașilor care s-au jertfit în luptele din anul 1944 pentru eliberarea Transilvaniei;
- “Sfânta Treime” din Soporu de Câmpie (1994);
- mănăstirea Mihai Vodă din Turda cu hramul “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” (ridicată în anul 2002 pentru a evoca memoria voievodului Mihai Viteazul)
- mănăstirea *Râșca Transilvană* cu hramul “Cuvioasa Paraschiva” (construită în anul 2002).

4.2.3. Obiective culturale cu funcții turistice

Dintre obiectivele culturale cu funcții turistice pot fi menționate și **muzeele**, acestea adăpostind și conservând, în funcție de profil, vestigii și obiecte de patrimoniu material și spiritual reprezentative pentru istoria și cultura regiunii, facilitând totodată popularizarea cunoașterii acestora.

Sunt reprezentate prin:

- *Muzeul de Artă* (înființat în anul 1951, inițial în clădirea actuală a Muzeului Etnografic) este organizat începând cu anul 1959 în incinta Palatului Banffy, unul dintre edificiile cele mai reprezentative pentru stil baroc, ridicată la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1774-1785).

Patrimoniul Muzeului de Artă cuprinde peste 4.000 de lucrări de artă de mare valoare artistică (pictură, sculptură, grafică) organizate în patru colecții: de artă *românească*, *sculptură*

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

românească, de artă universală și colecția Cioflec (aceasta fiind atracția principală a acestui muzeu, o valoare inestimabilă a artei românești).

- *Muzeul de Istorie al Transilvaniei* înființat la 23 noiembrie 1859, deținând un patrimoniu de peste 150.000 de piese organizate în două secții de arheologie, o secție de istorie medie și alta de istorie modernă, un lapidar roman și altul medieval, la care se adaugă doua colecții speciale.

- *Muzeul Etnografic al Transilvaniei*, unul dintre cele mai importante muzee de acest gen din țară a fost înființat în 1922. Bogatul patrimoniu al muzeului (peste 65.000 de piese) este organizat în două secțiuni: una situată în cadrul clădirii de pe str. 30 Decembrie, nr.21 și alta în aer liber în Pădurea Hoia.

Muzeul cuprinde o mare diversitate de piese din mai multe regiuni ale Transilvaniei, sistematizate în mai multe sectoare (dedicate vânătorii și pescuitului, agriculturii, industriei casnice și textile, covoarelor, cojocăritului, olăritului, prelucrării metalelor și aurăritului, costumelor populare și tradiționale, obiceiurilor populare) care reflectă imaginea complexă a culturii și artei populare transilvănene.

Secția în aer liber a Muzeului Etnografic al Transilvaniei se impune prin varietatea, vechimea și valoarea popular artistică a tuturor exponatelor. Astfel, aici pot fi admirate vechi instalații tehnice și ateliere țărănești, gospodării țărănești și tradiționalele biserici de lemn din Transilvania.

Muzeul de Istorie al Farmaciei cuprinde o mare varietate de exponate care reliefează evoluția acestui domeniu: piese de mobilier; vechi vase folosite pentru păstrarea medicamentelor; o colecție de medicamente scoase din folosință și alta de droguri minerale și vegetale; vechi tipărituri farmaceutice, între care se remarcă prima farmacopee românească (datând din 1863).

Muzeul Zoologic, înființat în anul 1859, se află situat într-o clădire care aparține Facultății de Biologie și Geologie a Universității „Babeș-Bolyai”. Posedă peste 140.000 de exponate grupate în câteva secțiuni – nevertebrate, vertebrate, păsări și mamifere. Se impun colecția de păsări colibri și cea de ouă și dioramele care reliefează vegetația și fauna din diferite regiuni (Delta Dunării, Câmpia Română etc.).

Muzeul de Mineralogie și Geologie, organizat în cadrul Catedrei de Geologie a Universității „Babeș-Bolyai” cuprinde o valoroasă și variată colecție de exponate de mineralogie, paleontologie și petrografie.

Muzeul Botanic situat în Grădina Botanică deține diverse exponate, unele cu o valoare științifică însemnată (ierbarele Baumgartner și Porcius), precum și cel mai mare ierbar din România.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Muzeul de Istorie din Turda este organizat începând cu anul 1951 în fostul Palat Voievodal (construit în secolul al XV-lea în stilul gotic și renesanțist) și deține un patrimoniu diversificat (remarcându-se, printre alte exponate valoroase, piesele prelevate din castrul roman Potaissa).

Muzeul Municipal Dej găzduiește un bogat material documentar și ilustrativ care descrie istoria localității și a zonelor limitrofe. Se remarcă Muzeul Sării, amenajat în cadrul acestuia, care posedă diverse piese care redau modul de exploatare a acestei resurse în diferite epoci.

Muzeul de Istorie din Gherla dispune de un bogat patrimoniu, remarcându-se vestigiile descoperite în perimetrul castru roman (monede, arme, sculpturi, o diplomă militară datată din 2 iulie 133 d. Hr.) și o serie de documente care atestă stabilirea armenilor în acest oraș.

Muzeul de Etnografie din Huedin deține diferite obiecte de artă populară provenite din satele zonei depresionare și din compartimentul montan adiacent aparținând Munților Apuseni.

Muzeul Apei, situat în comuna Florești, reprezintă un muzeu cu un specific aparte fiind singurul de acest gen din România. A fost înființat la 14 octombrie 1992 de către Regia Autonomă Județeană Apă-Canal Cluj.

Casele memoriale, deși mai puțin reprezentative numeric, înmagazinează diverse referințe privind viața, opera și personalitatea unor personaje din diferite domenii care s-au născut, locuit sau au creat în respectivele edificii. Printre cele mai reprezentative obiective de acest tip reținem:

Complexul muzeal „Octavian Goga” din Ciucea, amenajat în castelul care a aparținut familiei Boncza (și unde a locuit în perioada 1915-1917 poetul maghiar Ady Endre, prieten cu Octavian Goga). Patrimoniul complexului muzeal include o bibliotecă cu peste 9.000 de volume, o serie de materialele documentare (corespondență, manuscrise, fotografii etc.) care descriu viața și activitatea poetului, obiecte de artă foarte valoroase (schițe de Nicolae Grigorescu, picturi realizate de Theodor Pallady și Nicolae Dărăscu, o icoană bizantină din secolul din secolul al XI-lea, candelabre brâncovenești care datează din secolele XVII-XVIII, un scrin care a aparținut lui Avram Iancu, vechi obiecte de bronz provenite de la Pompei etc.). Tot aici se află o bisericuță de lemn care a fost adusă de Octavian Goga din județul Sălaj (satul Gălpâia), iar din anul 1994, mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului”.

Muzeul Memorial „Emil Isac”, a fost înființat în anul 1955 în casa în care a trăit marele poet și luptător, fiind expuse fotografii, documente, manuscrise și scrisori care descriu viața și activitatea acestuia.

La Turda se află *Casa Memorială „Dr. Ioan Rațiu”*, unul dintre liderii mișcării memorandiste din 1892.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

4.2.4. Monumente, statui și plăci comemorative

Monumentele istorice au fost ridicate în memoria unor personalități marcante sau evenimente istorice, culturale, artistice. Istoria nuanțată, coroborată diversitatea și bogăția vieții sociale, culturale și politice a județului Cluj se reflectă într-un număr ridicat de monumente, statui și plăci comemorative care celebrează personalitățile și evenimentele de excepție, care înmagazinează o mare încărcătură emoțională și au o valoare de simbol pentru diferite comunități sau pentru întreaga populație.

În Cluj-Napoca amintim:

- *Monumentul „Glorie Ostașului Român”* din Piața „Avram Iancu”,
- *Monumentul Memorandiștilor*
- „*Crucea*” de pe Dealul Cetățuia.
- *Monumentul Eroilor*, închinat celor care au luptat în războiul antifascist, amplasat pe Calea Turzii în cadrul cimitirului municipal.

Turda: obeliscul de 16 m înălțime ridicat a 4 km de centrul orașului în 1971 în memoria marelui voievod *Mihai Viteazul*, ucis în acest loc la 9 august 1601. Tot la Turda există *Monumentul Dr. Ioan Rațiu*, basoreliefurile de pe monument descriind scene din timpul procesului memorandiștilor.

Monumentul de la Bobâlna situat pe Dealul Bobâlna evocă răscoala țăranilor români și maghiari din 1437. Acest monument a fost ridicat la aniversarea a 520 de ani de la eveniment.

Pe Dealul Fântânele din comuna *Mărișel* se află un monument de piatră ridicat în memoria locuitorilor acestei comune care au murit în timpul revoluției din 1848.

În localitatea *Sânpaul* se află un mic monument care comemorează soldații din localitate căzuți în cele două războaie mondiale.

Grupurile statuare, statuile și busturile au ca obiect al celebrării personalități și evenimente de excepție, înobilând localitățile în care s-au născut sau locurile prin care au trecut. Interesul turiștilor este trezit nu doar prin valoarea realizării artistice, ci și grație renumelui personalității sau

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

rezonanței evenimentului evocat de obiectivul în cauză. Acestea opere de artă sunt bine reprezentate în județul Cluj și cu deosebire în municipiul Cluj-Napoca, ilustrând bogata sa activitate cultural-istorică.

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, reprezintă un omagiu adus voievodului care a desăvârșit pentru prima dată unirea țărilor române. Statuia este decorată cu trei basoreliefuli care reprezintă izgonirea turcilor din Țara Românească și unirea Moldovei și Transilvaniei cu Muntenia.

Statuia ecvestră a lui Matei Corvin, dezvelită în piața centrală a municipiului în anul 1902. Statuia, realizată în bronz, îl reprezintă pe Matei Corvin, fiul lui Ioan Corvin de Hunedoara și care a fost rege al Ungariei.

Statuia ecvestră „Sfântu Gheorghe”, realizată în 1973 este o copie a celebrei statui din Praga (palatul Hradcani).

Statuia lui Baba Novac evocă memoria unuia dintre cei mai curajoși căpitani ai lui Mihai Viteazul, ucis la Cluj în 5 februarie 1601.

Grupul statuar Horea, Cloșca și Crișan - operă în bronz care îi reprezintă pe cei trei conducători ai răscoalei din 1784.

Grupul statuar „Școala Ardeleană” este amplasat în fața Universității „Babeș-Bolyai” și îi înfățișează cele trei mari personalități ale școlii ardelenice: Samuel Micu (1745-1806), Gheorghe Șincai (1754-1816) și Petru Maior (1761-1821).

Lupa capitolina este o copie a celebrei statui din Roma și simbolizează latinitatea poporului român. Această statuie înfățișând lupoaica cu cei doi gemeni – Romulus și Remus – a fost dăruită municipiului Cluj în anul 1921 de un grup de profesori și studenți italieni (o copie a acesteia se găsește în orașul Turda).

Alte statui amplasate în Cluj sunt cele care îl reprezintă pe *Lucian Blaga* (realizată de Romul Ladea) și pe *Mihai Eminescu* - amplasate în fața Teatrului Național.

Din categoria **busturilor** se pot reține ca fiind reprezentative: *Ion Agârbiceanu*, așezat în apropierea casei în care a trăit o perioadă scriitorul; *Nicolae Bălcescu* (în curtea liceului cu același nume); *Lucian Blaga* (în curtea facultății de Litere); *Alexandru Borza*, întemeietorul Grădinii Botanice din Cluj; *Dimitrie Cantemir*, situat în fața Facultății de Filologie; *Ion Luca Caragiale* din parcul care-i poartă numele; *George Coșbuc*, aflat în parcul municipal; istoricul *Constantin Daicoviciu* din Piața Muzeului; *Decebal*, realizat din marmură de către Vasile Popa; *Iuliu Hațieganu*, medic și profesor al facultății de Medicină; *Horea*, amplasat în Piața Gării;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Liviu Rebreanu din Parcul Central; *Emil Racoviță* din fața Institutului de Speologie; *Nicolae Olahus* din cadrul Facultății de Litere etc.

Plăcile comemorative sunt importante din punct de vedere turistic prin transmiterea unor mesaje despre personalitățile clujene. Între aceste se pot menționa cele care fac referire la următoarele personalități: *Stephan Ludwig Both* (profesor și militant activ în revoluția din 1848), geograful *George Vâlsan*, muzicianul *Gheorghe Dima* (amplasată pe casa în care a trăit între anii 1843-1922), *Aurel Isac* (personalitate a vieții culturale clujene din a doua jumătate a secolului al XIX-lea), *Avram Iancu*, cărturarul *Grigore Silași* etc.

4.2.5. *Complexe arhitectonice urbane*

Obiectivele cultural-istorice care coagulează **ansamblurile arhitectonice urbane reprezentative ale județului Cluj** (în primul rând Cluj-Napoca, apoi Turda, precum și, chiar dacă în mai mică măsură, Gherla, Dej) constituie cele mai reprezentative elemente atractive ale ofertei turistice prin prisma importanței lor istorice și culturale deosebite și, implicit, a potențialului de atracție turistică înmagazinat.

Valoarea și diversitatea acestora, specificitatea caracteristică a obiectivelor legate de civilizația materială și cultural-spirituală este o reflectare directă nu doar evoluția stilurilor constructive (și a influențelor arhitectonice pătrunse pe diferite filiere, asimilate, adaptate și metamorfozate într-un stil care poartă amprenta unei „culori” locale), ci și a puterii/prosperității economice, rolului politico-administrativ jucat de aceste localități în regiune sau în diferite areale la scară mai redusă și de privilegiile (comerciale) de care s-au bucurat în diferite perioade istorice.

Pe acest fond, se poate urmări evoluția lor continuă până în pragul epocii contemporane sub raportul vieții comerciale și al dezvoltării edilitar-arhitectonice, comunitățile lor și cele ale așezărilor individualizate în „umbră” acestora contribuind, cu personalitatea proprie și prin activitățile specifice, la conturarea treptată a unui peisaj antropizat cu trăsături de originalitate care particularizează fiecare ansamblu arhitectonic urban astfel conturat în cadrul ansamblului umanizat al județului Cluj.

Centrul istoric al municipiului Cluj-Napoca ocupă un perimetru foarte extins al orașului vechi și a conservat de-a lungul anilor vestigiile perioadei medievale (Turnul Pompierilor, Bastionul Croitorilor – urme ale vechii cetăți, edificii religioase și alte construcții). Acesta conturează

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

nucleul cel mai vechi al urbei, a cărui evoluție s-a coagulat în perimetrul încadrat de străzile Barițiu (nord-vest), Cuza Vodă (nord-est), calea Turzii (est), Avram Iancu (sud), Petru Maior și Emil Isac (vest).

Centrul istoric reprezintă actualmente nu doar "inima" socială și administrativă a orașului ci și principalul pol de atracție pentru turiștii care caută să își satisfacă nevoia de cunoaștere și îmbogățire a cunoștințelor prin accesarea, grație concentrării în acest perimetru și în imediata sa vecinătate, a celor mai reprezentative obiective turistice de factură civilă, cultural-istorică, religioasă și de interes comunitar, care conferă o personalitate inconfundabilă municipiului, în care aspectul general de oraș burghez poate fi ușor intuit și recompus (în ansamblu, centrul orașului reprezintă un adevărat «muzeu»).

Situl istoric al municipiului Cluj-Napoca reprezintă unul dintre ansamblurile arhitectonice urbane reprezentative la nivelul României, conturat pe parcursul mai multor secole de evoluție personalizată, în care trecutul istoric al orașului - alături de români, aici au conviețuit și alte naționalități: unguri, germani, evrei, armeni – se regăsește în influențele diverse care și-au pus amprenta asupra arhitecturii urbane aparținând unui conglomerat de stiluri arhitecturale (gotic, neogotic, renascentist, baroc, neobizantin) și relevând o funcționalitate diversă a construcțiilor.

Cele mai reprezentative edificii s-au constituit în principalele puncte și arii de polarizare pentru evoluția edilitar-urbanistică a orașului și pentru zonarea activităților și a concentrării spațiilor comerciale, extinderea lor ulterioară producându-se treptat. Toate acestea au condus la individualizarea unui complex arhitectonic urban în cadrul căruia sunt înscrise «pagini» din istoria, civilizația și cultura transilvăneană.

Dintre construcțiile relevante se remarcă un număr impresionant de edificii religioase, la care se adaugă și alte construcții (cu diferite destinații și funcționalități multiple) edificate în perioada medievală:

- *Biserica „Sf. Mihail”*, ridicată între anii 1350-1487 pe amplasamentul vechii capele „Sf. Iacob”, este una dintre cele mai reprezentative construcție gotică din Transilvania. Ca urmare a restaurărilor din secolele următoare se resimte influența altor stiluri, cum ar fi cel neogotic (turnul bisericii ridicat în 1850);

- *Mănăstirea și biserica franciscanilor* a fost ridicată în secolul XV și aparține stilului gotic, biserica situată la sud de aceasta fiind construită în stil baroc două secole mai târziu (1728);

- *Biserica reformată*, construită cu sprijinul regelui Matei Corvin în perioada 1486-1510, în maniera arhitecturală specifică stilului gotic târziu, impunându-se în primul rând prin aspectul dimensional, fiind considerată una dintre cele mai mari biserici din sud-estul Europei;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- *Biserica minoriților* integrează elemente specifice stilului baroc;
- *Biserica „Bob”*, ridicată la începutul secolului al XIX-lea (1800-1803) în stil baroc;
- *Biserica piariștilor* (1718-1724) este o construcție ce aparține stilului baroc;
- *Biserica unitariană* a fost construită între anii 1792-1796, urmând liniile arhitecturale proprii stilului baroc târziu, interiorul fiind dominat de elemente de factură neoclasică;
- *Casa „Matei Corvin”*, construită în stil gotic în secolul al XV-lea, este cea mai veche clădire cu etaj din Cluj-Napoca, fiind supusă în timp unor intervenții, elementele specifice goticului păstrându-se doar pe fațada principală. În această clădire s-a născut Matei Corvin, fiul lui Iancu de Hunedoara și fost rege al Ungariei;
- Clădirea care adăpostește în prezent *Muzeul Național de Artă* (fostul *Palat Banffy*) a fost ridicată între anii 1774-1775;
- *Casa „Bolyai”*, ridicată în secolul al XV-lea, reprezintă locul de naștere al lui Bolyai Janos (15 decembrie 1802). În arhitectura parterului edificiului se disting elementele aparținând stilului baroc;
- *Clădirea din str. Avram Iancu* de la nr. 20 ridicată în ultima parte a secolului al XIX-lea a oferit găzduire pentru diferite perioade de timp lui Avram Iancu, Petőfi Sándor (în anul 1847), Nicolae Bălcescu și Cezar Boliac (în 1849);
- *Clădirea Liceului de Muzică*, construită în secolul al XV-lea (1456) după „rigorile” stilului gotic târziu, fiind supusă ulterior la numeroase „intervenții” prin care i s-au adăugat diferite elemente (ex. în secolul al XVIII-lea în urma lucrărilor de refacere se fac „retușuri” specifice stilului baroc, precum traveele boltite în cruce pe ogive și despărțite de arce, amvonul cu o bogată dantelărie sculptată în piatră, ancadramentele de la uși și ferestre etc.);
- *Obeliscul Francisc I* a fost ridicat în ridicat în 1817 cu ocazia vizitării orașului de către împărat și soția acestuia.

Dintre cele mai importante monumente arhitectonice edificate în **epoca modernă** reținem:

- *Biserica evanghelică* ridicată între anii 1816-1889, fiind caracterizată prin îmbinarea stilului baroc cu cel neoclasic;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- *Teatrul Național „Lucian Blaga” și Opera Română* ridicate în 1906 în stil baroc-rococo. Acest complex arhitectonic integrează și *Teatrul și Opera Maghiară*;

Dintre instituțiile publice situate în clădiri ridicate în perioada modernă se pot menționa:

- *Prefectura județului Cluj* (1910) și *Primăria Municipiului Cluj-Napoca* (clădire în care a fost organizată Dieta Transilvăneană);

- clădirile care găzduiesc *Muzeul Etnografic al Transilvaniei* și *Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei*;

- *Universitatea „Babeș-Bolyai”*, a cărei clădire a fost realizată de arhitectul Carol Meixner între anii 1893-1903;

- *Clădirea Liceului de Matematică-Fizică* (fostul Liceu al Piaristilor) ridicată în anul 1817 pe locul unde a fost amplasat Bastionul Curelarilor. La acest liceu au învățat importante personalități ale vieții cultural-istorice românești, precum Avram Iancu, George Barițiu, Ion Suci, Iosif Șuluțiu etc.

Alături de aceste monumente arhitectonice ale perioadei medievale și moderne se regăsesc și alte elemente cu valențe atractive: monumente (Glorie Ostașului Român, Matei Corvin, Memorandiștilor), statui (Mihai Viteazul, Avram Iancu, Sfântu Gheorghe, Baba Novac, Lucian Blaga, Mihai Eminescu, Luppa Capitolina, Grupul Statuar Școala Ardeleană etc.).

4.3. Tipuri și forme de turism practicate

Prezența în proporții variate a resurselor atractive naturale și antropice, gradul diferențiat de accesibilitate al rețelei rutiere, precum și poziția în teritoriu a orașului Cluj-Napoca – punct turistic nodal de atragere și dispersie a fluxurilor turistice în cadrul județului Cluj și a întregii regiuni de Nord-Vest – se constituie premise favorabile practicării unei *palete variate de tipuri și forme de turism* (alături de care se vor putea dezvolta forme noi, cu condiția unor amenajări responsabile a teritoriului și a unor modernizări, diversificări și readaptări funcționale care se impun) și permit totodată conturarea unui *profil turistic complex* și a unor *areale cu funcții turistice specializate sau complexe*, care vor face obiectul unei politici de punere în valoare în cadrul strategiei de dezvoltare a județului Cluj în intervalul 2014-2020.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Abordând județul Cluj ca un sistem teritorial funcțional la nivelul tuturor componentelor sale structurale, dar și în relațiile (existente sau posibile) cu sistemele turistice învecinate, analizele detaliate permit punerea în evidență atât a unor tipuri și forme de turism cu impact asupra spațiului geografic și socio-cultural clujean, cât și o configurație a ierarhizării tipurilor și formelor de turism ce pot fi (și trebuie!) promovate în acest spațiu în viitor:

4.3.1. Turismul cultural se situează în vârful piramidei posibilităților de afirmare datorită unui potențial atractiv conferit de prezența unei game variate de obiective istorice, religioase, etnografice, culturale, monumente, obiective economice cu atribute turistice în perimetrul județului.

El poate îmbrăca, mai frecvent, trei forme de practicare și anume *turismul urban*, *turismul rural* și *turismul religios*:

- **Turismul urban** deține largi posibilități de practicare în municipiile Cluj-Napoca, în primul rând, respectiv în Turda, Dej și Gherla, care dețin o mare concentrare de obiective antropice care înmagazinează valențe atractive certe. Între acestea se detașează net municipiul Cluj-Napoca, unde numărul ridicat și caracteristicile lor pe multiple planuri (vechime, unicitate, originalitate, stil constructiv etc.) se constituie în tot atâtea argumente care plasează înscrie orașul în rândul siturilor turistice de importanță națională și internațională.

Dintre atracțiile majore pot fi enumerate *muzeele* (Muzeul de Istorie al Transilvaniei, Muzeul de Artă, Muzeul Etnografic al Transilvaniei inclusiv cu secția în aer liber din Pădurea Hoia, Muzeul Zoologic, Muzeul Botanic, Muzeul Farmaciei; *edificiile religioase* (catolice, ortodoxe, protestante, reformate – între care catedralele Sfântu Mihail și Catedrala Ortodoxă), *Grădina Botanică*, numeroase *vestigiile istorice* (romane, medievale), arhitectura centrului istoric, diferite *instituții de artă și cultură* (Operele, Universitățile, Biblioteca Universitară) *monumente* (statui, busturi, case memoriale) etc. Practicarea turismul urban găsește motivații suficiente de dezvoltare și în municipiile Turda, Dej și Gherla unde oferta de profil este, la rândul său, diversificată (biserici medievale, muzee, monumente etc.).

Urmare a creșterii duratei timpului liber (inclusiv prin scurtarea săptămânii de lucru) și a fragmentării concediilor și vacanțelor, alături de apariția operatorilor aerieni low cost și în România (prezenți și pe aeroportul internațional Cluj-Napoca) și a trenurilor rapide și intercity, în ultimii ani s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de mini-vacanțe (city break) petrecute în orașele cu o ofertă turistică diversificată.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Pe acest fond, și municipiul Cluj-Napoca ar putea constitui o destinație pentru turiștii amatori de astfel de sejururi, îndeplinind însă doar o parte dintre condițiile majore pentru a fi inclusă pe harta destinațiilor de acest tip (în primul rând un acces facil low cost grație companiilor Blue Air și mai ales Wizz Air, care asigură legături cu Alicante, Barcelona, Palma de Mallorca, Madrid, Valencia, Zaragoza, Bergamo, Bologna, Roma, Pisa, Veneția, Milano, Torino, Dortmund, Dusseldorf, Paris, Londra, Larnaca; preparate culinare și băuturi de calitate în zone atractive din împrejurimi și, parțial, posibilități diversificate de a face cumpărături și activități culturale), fiind însă deficitar la alte capitole importante (precum cazare de calitate la tarife specifice perioadelor din afara sezonului și în weekend, informare generală și turistică, transport local funcțional cu legături facile între aeroport, structuri de cazare și obiective din perimetrul urban etc.).

Municipiul Cluj-Napoca ar putea îndeplini relativ rapid toate aceste criterii (unele hoteluri practică tarife scăzute în weekend, la această politică putându-se ralia și alte unități, există, ori s-ar putea forma sau activa promotori și organizatori de spectacole, există baruri și restaurante animate noaptea, dispune de o zonă centrală cu multe obiective istorice, culturale și de arhitectură - muzee, biserici, magazine și cafenele, parcuri etc.).

Combinarea city break-urilor cu trasee turistice tematice sau mixte în spațiul județean ar permite, de asemenea, o accesare funcțională a celorlalte centre urbane sau rural, respectiv areale și obiective naturale cu resurse atractive valoroase diseminate în cadrul spațiului județean.

- **Turismul rural** are o puternică tentă culturală prin valorificarea obiceiurilor, tradițiilor sau folclorului local, componente ale civilizației rurale încă bine conservate în multe dintre localitățile rurale ale județului și îndeosebi localitățile din zona montană (Măguri-Mărișel, Beliș, Băișoara, Valea Drăganului, Răchițele, Ciucea, Poieni), Depresiunea Huedin (Sâncrai, Izvoru Crișului - unde apar elemente multiculturale - Călățele, Mărgău, Râșca), Podișul Someșan (Borșa, Vultureni, Pânticeu, Bobâlna, Vad) sau Câmpia Transilvaniei (Mociu, Frata, Taga, Geaca, Năsal, Cătina) etc.

- **Turismul religios** are în vedere valorificarea obiectivelor religioase ale județului, dar mai ales manifestările organizate de acestea (hramuri, pelerinaje). *Această formă de turism* este favorizată de existența unor importante de lăcașuri de cult, cel mai reprezentativ obiectiv de acest tip, cu o manifestare receptată cu mult în afara limitelor județului, este Mănăstirea Nicula sărbătorirea hramului acesteia constituind un eveniment care atrage anual – pe data de 15 august – vizitatori nu doar din județ, ci și din întreg spațiul transilvan și chiar din regiunile extracarpătice (în anul 2010 numărul pelerinilor participanți a fost estimat la cca. 600.000).

În contextul în care în perioada actuală circulația persoanelor înspre centrele religioase cu rezonanță au un impact în creștere (unele – asemenea pelerinajului de la Nicula – reușind să angreneze în anumite perioade mase mari de oameni), turismul religios poate fi stimulat prin

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

organizarea unor manifestări asemănătoare la alte mănăstiri din județ (precum Dumbrava, Tăuți, Cășiel Strâmbu etc.), care pot avea un impact relevant în acest sens, economia locală putând fi strâns conectată și adaptată la cerințele clienței pelerinajelor religioase.

4.3.2. Turismul curativ este favorizat de existența deține unor resurse importante legate de saliferul ce străbate axial, de la nord-est la sud-vest județul, ceea ce poate genera, prin amenajări adecvate, creșterea competitivității sale în plan regional.

Turismul curativ poate îmbrăca două forme de practicare:

- **Turismul balnear** este condiționat de prezența apelor minerale clorurate și sulfuroase, respectiv a nămolurilor terapeutice de la Băile Someșeni, Băile Turda, Ocna Dej, Cojocna, Băile Băița, Sic sau Leghia. Nivelul modest al amenajărilor (cu excepția Parcului balnear Toroc – Ocna Dej și, parțial, Turda și Cojocna, aflate în plin proces de modernizare) sau lipsa lor explică în mare parte gradul încă limitat de exploatare actuală a acestor resurse, calitativ și cantitativ, însemnate;

- **Turismul climateric** favorizat de existența unui climat montan cu atribute curative (ionizare și oxigenare puternică, radiație solară cu valori ridicate, umiditatea relativă ridicată) prezent în zona montană, respectiv în cadrul unor cavități subterane antropice (*Salina Turda*, unde climatul subteran cu parametrii extrem de constanți și aerosolii încărcăți cu particule microscopice de sare au un rol curativ major în afecțiunile respiratorii) sau naturale (peșterile cu un topoclimat recunoscut prin variația minimă a temperaturii, umidității sau circulației aerului).

4.3.3. Turismul recreativ montan ocupă locul secund al ierarhiei și se poate practica, grație extensiunii zonei montane care deține un domeniu schiabil potențial valoros (încă neinventariat în detaliu), pe cca 25 % din suprafața județului. Varietatea resurselor determină posibilitatea practicării mai multor forme de turism și anume: speoturismul, alpinismul, turismul de drumeție, turismul cinegetic și de agrement piscicol etc.

- **Turismul de agrement hibernal (pentru sporturi de iarnă-schi, bob, săniuțe, patinaj)** beneficiază de posibilități de afirmare și diversificare în zona montană, îndeosebi în masivele Gilău-Muntele Mare și Vlădeasa unde, la altitudini de peste 1700 m, durata zăpezii depășește 5 luni anual. Amenajările în acest sens sunt însă puține, slab diversificate și modeste calitativ, singura locație care dispune de pârtii de schi cu un grad de amenajare mediu fiind cea de la Băișoara (la care se adaugă cele din Feleac și Dângău, a căror durată de funcționare este, din

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

rațiuni climatice, minimă). Amenajarea altor pârtii de schi (inclusiv pentru schi-fond), bob și săniuțe, cu grade diferite de dificultate, a patinoarelor se impune cu stringență;

- **Speoturismul** este printre cele mai inedite, mai interesante și mai profitabile forme de turism. Pentru practicarea sa în condiții optime reclamă echiparea și inserarea unor dotări adecvate a peșterilor incluse în circuitele de vizitare. Actualmente se practică într-o manieră dezorganizată, inefficientă economic și extrem de negativă sub aspectul protecției patrimoniului subteran. Există o serie de cavități subterane (peșteri și avene) care se pretează amenajării în vederea circuitului turistic: peșterile Humpleu și Vârfurașul, peșterile de mai mici dimensiuni din zona cheilor Someșului Cald, Turzii, Turenilor, Văii Stanciului, Podișul Păniceni sau avenele (Avenul Cuciulata, Ponorul Cuciulata, Avenul Runa) destinate practicanților speoturismului extrem;

- **Alpinismul** este o altă formă de turism recreativ montan ce se poate practica în mai multe areale din zona muntoasă a județului, precum și în Cheile Turzii, Someșului Cald și Turenilor, care dispun de o serie de trasee cu grad ridicat de dificultate (IV-VI) dar și de unele trasee de inițiere (grad II-III). Se impune însă o dotare adecvată a traseelor, amenajarea arealelor de escaladă, edificarea unor baze turistice pentru găzduirea practicanților;

- **Turismul de drumeție** este stimulat în primul rând de valoarea morfopeisagistică a spațiului montan unde peisajul spectaculos și variat morfologic se constituie într-o resursă atractivă majoră. Culmile înalte și prelungi din Muntele Mare sau Trascău, cupola piramidală a Masivului Vlădeasa, sectoarele de chei și defilee (Turzii, Turenilor, Someșului Cald, Arieșului, Hășdatelor, Crișului Repede) reprezintă repere vizate frecvent pentru cei adepții unei astfel de forme de practicare a turismului. În pofida avantajului net al spațiului montan din acest punct de vedere, nici spațiul depresionar propriu-zis nu este privat de practicarea drumeției, ba dimpotrivă, cu atât mai mult cu cât și traseele montane au ca bază de plecare localitățile situate în zona depresionară sau în cea de contact cu aceasta;

- **Turismul cinegetic** este favorizat de existența unui patrimoniu cinegetic remarcabil, mai ales în privința faunei mari (urs, cerb, mistreț, lup, vulpe, iepure), organizat și gestionat în cadrul unor fonduri de vânătoare (incidența cea mai ridicată având-o cele grefate pe masivele montane - Vlădeasa și Muntele Mare și de podiș - Podișul Someșan, Câmpia Transilvaniei), care au un grad mai ridicat de împădurire, sunt mai puțin afectate de prezența altor activități umane (în primul rând exploatarea forestieră sau a resurselor minerale), oferind astfel locații propice pentru practicarea acestei forme de agrement care are și rol complementar în diversificarea ofertei unor areale. Din cadrul acestora se pot extrage, într-un cadru perfect controlat și riguros organizat (asigurat de un personal silvic specializat de însoțire, deja în mare parte format) exemplare de excepție, desigur, în condițiile respectării și conservării matricelor de reproducere la nivelul

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

fiecărei specii. Deși practicat de un număr mai redus de persoane, dar cu venituri mari, turismul cinegetic este foarte eficient economic;

- **Turismul de agrement piscicol** (pescuitul sportiv sau de agrement) dispune de condiții propice de afirmare datorită existenței unei rețele hidrografice dense și, mai ales, nepoluate, dar cu un regim de scurgere puternic afectat de defrișările masive efectuate în ultimul secol și accentuate în ultimele două decenii, repercutate negativ și asupra potențialului biologic piscicol, mult diminuat. Acesta se poate practica de-a lungul principalelor râuri ale județului (Someșul Mic, Someșul Mare, Someș, Arieș), în zona iazurilor din Câmpia Transilvaniei (Țaga, Geaca, Cătina, Câmpenești, Mărtinești etc.), care se constituie în importante domenii pentru o mare diversitate de specii ce pot fi recoltate (cu dominanța ciprinidelor) sau a lacurilor de acumulare din bazinul Someșului Cald sau a Văii Drăganului;

- **Turismul extrem** (zboruri cu parapanta sau deltaplanul, motocros, cicloturism, river rafting etc.) își poate găsi locuri de practicare favorabile în zona montană unde declivitatea pantelor, diferențele de nivel pe alocuri apreciabile sau fragmentarea terenului, coroborate cu aportul favorabil al componentei dinamice (curenții de aer) sau de natură hidrografică sunt propice practicării unor astfel de activități.

4.3.4. Turismul mixt sau polivalent rezultă din asocierea spațială a două sau a tuturor tipurilor precedente în vederea unei satisfacerii rapide și complexe a nevoilor turiștilor. Frecventă este asocierea dintre turismul recreativ și cel cultural în cadrul **turismului rural**, devenit o formă cu impact în continuă creștere la nivelul județului.

Alte forme de turism ce se pot practica cu succes la nivelul Județului Cluj sunt:

- **Turismul științific** este stimulat în afirmarea sa de existența unui număr important de instituții de învățământ superior de prestigiu din Cluj-Napoca, ce organizează anual un mare număr de manifestări cu participare internă și internațională. Lor li se adaugă alte numeroase instituții administrative, economice sau culturale cu prezențe similare în domeniu;

Turismul cultural-științific specializat (inclusiv didactic-educativ) și de vizitare (agrement) este favorizat de existența unor obiective sau areale naturale (declerate ca rezervații sau care „aspiră” la acest statut) cu valoare științifică sau culturală semnificativă, care s-ar putea constitui (cu precădere în perioada sezonului estival), în puncte de focalizare a unei cereri turistice motivate de studierea acestora în scop științific sau formativ-didactic, pentru formarea de specialiști sau „învățăcei” din varii domenii: istorie-arheologie (numeroasele situri arheologice aparținând epocii bronzului final, diseminate pe întreg cuprinsul județului), ecoturism (la baza derulării

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

acestei forme de turism - care presupune conștientizarea ecologică și activitățile legate de natură, inclusiv observarea florei și faunei - stau ariile naturale protejate din județ, afirmarea sa contribuind la conservarea acestor areale și aducând în același timp venituri pentru populație).

- **Turismul de afaceri, festivalier și de evenimente** este o formă de (pseudo)turism care decurge din oportunitățile de afaceri multiple existente pentru diferite categorii de oameni de afaceri (mai ales în cadrul centrelor urbane, care pot susține logistic manifestări de acest tip) care - în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie Cluj, dar și Agenția de Dezvoltare Nord-Vest sau cu numeroase alte organizații de promovare economică sau firme private - organizează diferite manifestări, expoziții de prezentare, demonstrații, întâlniri, congrese, conferințe, întâlniri de afaceri etc. pentru un public din ce în ce mai larg.

De asemenea, județul Cluj este gazda a numeroase manifestări de diverse tipuri (culturale, artistice, expoziții, târguri, manifestări sportive, concursuri de dansuri populare, expoziții de pictură și prezentări de carte, festivaluri de muzică și teatru etc.) prezente în peisajul evenimential al din ce în ce mai multor localități din județ, de regulă, dar nu numai, în cadrul zilelor orașului sau localității. La acestea se adaugă o gamă largă de sărbători populare și festivaluri care valorifică resursele etnografice specifice diferitelor areale.

- **Turismul de tranzit** este facilitat în afirmarea sa de traversarea județului Cluj de către arterele rutiere internaționale E60, E81 și E576 ce se întâlnesc sau pornesc la Cluj-Napoca pentru a conecta județul pe toate direcțiile cu restul țării. Totodată, traversarea sa de către magistralele feroviare 300 (București-Episcopia Bihorului) și 400 (București-Dej-Halmeu), ambele cu conexiuni transfrontaliere, facilitează o dată plus tranzitul spre și dinspre orice locație din țară și străinătate. Tot în acest context, Aeroportul Internațional Cluj-Napoca facilitează într-o măsură din ce în ce mai vizibilă, un trafic aerian spre diverse destinații interne și externe în creștere continuă în ultimii ani.

4.4. Produse și servicii turistice, facilități pentru cură, agrement și divertisment

4.4.1. Locații cu dotări destinate curei, agrementului și recreerii

Băile Turda

Microdepresiunea băile Sărate (incluzând arealul Valea Sărată - Durgău, precum și accesul principal în salina Turda, situat la cca. 300 m) face parte din Situl Natura 2000 Sărăturile Ocna Veche. În

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

cadrul ariei protejate se dezvoltă pe suprafețe apreciabile (140 ha) o vegetație halofilă specifică zonelor în care există zăcăminte mari de sare.

Principalul factor care a stat la baza apariției băilor sărate Turda este reprezentat de apele minerale clorurate și sodice cu o concentrație mare (225 mg/l), care provin din lacurile sărate (în număr de șase) de la Durgău-Valea Sărată (formate prin umplerea cu apă pluvială a unor foste mine de sare al căror tavan s-a prăbușit), la care se adaugă și prezența nămolului terapeutic și climatul sedativ cu temperaturi medii anuale de 9 grade Celsius (temperaturile medii ale lunii iulie se situează în jurul valorii 20 de grade Celsius), iar precipitațiile nu depășesc 600 mm anual.

Băile cu apă sărată de la Durgău-Valea Sărată sunt indicate în tratamentul spondilozei cervicale, dorsale și lombare, artrozelor și poliartrozelor, tendinoze, tendomioze, tendoperiostoze, periartrita scapulohumerală, în refacerea după pareze ușoare, sechele minore, după polineuropatii, sechele după poliomielită, redori articulare posttraumatice, stări după entorse, luxații și fracturi, varice și afecțiuni ginecologice, afecțiuni dermatologice (psoriazis). Contraindicațiile vizează bolile infecțioase de orice tip și bolile sistemului circulator.

Ștrandul cu lacuri sărate Durgău-Valea Sărată se află la 4 km de centrul orașului Turda în partea de nord a orașului, în imediata vecinătate a intrării Durgău a salinei Turda (cca. 300 m).

Ștrandul Durgău și Salina Turda au făcut obiectul unui proiect comun finanțat printr-un program european, de Consiliul Județean Cluj și Primăria Turda.

În cadrul ștrandului au fost amenajate două lacuri sărate, Lacul Rotund și Lacul Ocnei, în iulie 2009 fiind inaugurat noul ștrand de la Durgău-Valea Sărată, care cuprinde cele două lacuri, un pavilion în care sunt toalete, vestiare, dușuri și un restaurant. Pentru plajă au fost amenajate zone cu nisip și cu iarbă, alei pietonale, existând și posibilitatea servirii masei (la restaurantul din incintă, în apropiere neexistând alte facilități de cazare sau alimentație publică), închiriere de șezlonguri etc.

Băile Cojocna

Apariția lor de datorează amplasării pe un masiv de sare (parte a diapirului desfășurat pe aliniamentul Ocna Dej – Săcălaia – Sic – Gădălin – Cojocna – Turda – Ocna Mureș), în care Pârâul Sărat (Valea Cojocna) – care îl străbate în zona mediană a sculptat o microdepresiune cu fundul plat și versanți abrupti.

Pe seama exploatărilor de sare, până la începutul secolului XX localitatea era deosebit de prosperă, având organizarea administrativă de oraș (populația a solicitat retragerea acestui titlu).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În anul 1883 bazele stațiunii au fost puse, când au început să utilizeze efectele terapeutice al apei sărate din gropile formate pe masivul de sare. La sfârșitul secolului al XIX-lea se fac primele amenajări pentru băile reci și calde, construindu-se și o parte din hotelul-restaurant.

Până în anul 1927 băile funcționau doar cu un singur lac care a fost artificial amenajat în acest scop (Lacul Băilor). Ulterior prin umplerea bazinelor formate au rezultat și alte lacuri de diferite dimensiuni, dintre care se distinge Lacul Durgău .

La intrarea în incinta Băilor sărate se află un hotel cu o capacitate de cazare de 56 locuri, construit la începutul secolului XX cu funcțiile afectate de natura solului, dar care a încetat să funcționeze din anul 1988. Tot la intrare se află un restaurant-bar construit în 1912 cu o capacitate de 180 locuri. Pavilionul de la intrare a fost construit în 1912, are o arhitectură specifică de epocă și structura din lemn aparent. În incintă sunt cabine, grupuri sanitare, dușuri, anexe. În zona din afara incintei băilor (strada Sanatoriului) sunt grupate un hotel cu 3 etaje și o capacitate de 72 locuri și o bază de tratament (ambele au funcționat o singură lună în anul 1988), și un sanatoriu pentru copii (ulterior spital) construit în 1932 (în prezent nu funcționează datorită afectării fundațiilor de natura solului).

La acestea se adaugă hotelul construit în 1999 (având o capacitate de 30 locuri), campingul (construit în 1994, compus din 10 căsuțe din lemn și o capacitate de 20 locuri).

În anul 2005 s-a reușit realizarea unui amplu proiect, de reabilitare și reamenajare funcțională cu finanțare europeană prin intermediul unui proiect regional PHARE (cu titlul "Creșterea valorii potențialului balnear al lacurilor sărate din Regiunea Nord-Vest" și o valoare de 5,5 milioane de euro). Proiectul și-a propus înființarea unui parc balnear integrat în Podișul Someșan în vederea unei mai bune punere în valoare a potențialului balnear natural al băilor sărate din localitățile Dej, Cojocna și Beclean (Figa) prin reabilitarea, modernizarea și extinderea facilităților balneare existente în cele trei locații (organizarea activităților turistice, construirea unei noi baze materiale, amenajări ale spațiilor pentru agrement, ocrotirea mediului înconjurător și protejării ale potențialului existent).

Teritoriul vizat de amenajarea turistică cu ape sărate din perimetrul Cojocna, delimitat la o suprafață de 48 ha, a fost împărțit în mai multe zone și subzone: zona băilor cu funcțiuni balneare și agrement (11,8 ha), zona pentru turism, tratament și cazare (6 ha), zona pentru locuințe și funcții complementare (10,2 ha), zona pentru sport (2 ha), zona spațiilor verzi și de agrement plantate (9,7 ha), zona de mică industrie și gospodărie comunală, zonă de circulație și parcare (6,5 ha), zona oglinzilor și cursurilor de apă (1,4 ha).

Proiectul a început să fie pus în aplicare la începutul anului 2008, amenajările eligibile vizând refacerea bazei de tratament din partea sudică a lacurilor sărate, reamenajarea celor două lacuri

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

sărate din incintă și îmbunătățirea infrastructurii (arealele rezervate plajelor și a căilor de acces la suprafețele lacustre, reamenajarea bazinului cu apă caldă din cadrul bazei de tratament, sala de tratamente cu nămol, masaj și saună, solarul lacului 2, grupuri sanitare, amenajarea a două terenuri de minifotbal și două de tenis, dotate cu instalație de nocturnă, alei).

Dincolo de aspectele pozitive semnalate, al căror impact se resimt în afluxul în creștere de turiști înregistrat, au existat și continuă să persiste o serie de probleme și disfuncții: pe lângă faptul că hotelul din incinta băilor nu a beneficiat de reabilitare (nefiind eligibil în proiect), calitatea lucrărilor efectuate lasă, pe alocuri, de dorit, au existat o serie de disfuncții legate respectarea termenelor de execuție a lucrărilor și de întârzierea/amânarea demarării unor licitații pentru o serie de lucrări de reabilitare (în cazul hotelului nou, din cauza faptului că încă nu s-a demarat procedura de licitație pentru vânzare nu cel nou, deși există HCL), trenarea obținerii avizului sanitar pentru băile calde din baza de tratament etc.

Cele două hoteluri din stațiune (a căror capacitatea este de circa 130 de locuri), aparținând Primăriei, nu au fost incluse în programul de renovare, intenționându-se asocierea Primăriei cu un investitor privat care să le renoveze. Evoluțiile ulterioare au consemnat renunțarea de către primăria la ideea vânzării hotelurilor (anulându-se licitația preconizată pentru acest scop), aceasta intenționând inițierea lucrărilor de renovare din fonduri proprii, situația fiind similară și în privința bazei de tratament (s-au obținut fondurile necesare finalizării reabilitării de la Consiliul Județean Cluj).

Ca urmare, numărul total al locurilor de cazare utilizabile este de doar 30 (aparținând singurei unități de cazare funcționale din Cojocna – o pensiune), însă în condițiile în care cele trei hoteluri vor fi renovate și puse în funcțiune, stațiunea Cojocna va putea dispune de 210 locuri de cazare.

Parcul balnear Toroc – Dej

A fost amenajat și dat în folosință începând din luna mai 2010 " la salina de la Ocna Dej situată în intravilanul orașului Dej. Valoarea investiției se cifrează la 2,1 milioane de euro, din care 85% au reprezentat o cotă de cofinanțare provenită din fonduri nerambursabile PHARE, contribuția Consiliului Local Dej ridicându-se la 350.000 de euro, iar cea a Consiliului Județean Cluj la 275.000 de euro.

Finalizarea reabilitării și extinderii parcului balnear turistic Ocna Dej reprezintă o etapă din proiectul general care vizează reabilitarea potențialului balnear al județului Cluj, astfel încât acesta să devină o destinație turistică atractivă bazată pe valoarea apei lacurilor sărate, care pot exploatare atât din punct de vedere balnear, cât și din punctul de vedere al ofertelor generale de vacanță

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Proiectul a vizat reamenajarea lacului sărat Toroc cu o suprafață de 1.600 mp, a unei piscine cu apă dulce de 200 mp cu jacuzzi, a unui complex de piscine pentru copii diferite forme geometrice și dotate cu "cascade de apă", plaja de nisip de 4.000 mp, plajă cu iarbă cu o suprafață de 4.500 de mp, grupuri sanitare, dușuri, terenuri de sport (minifotbal, volei, baschet, tenis, volei cu piciorul și badminton, fiecare dispunând și de instalație de nocturnă), terasa, bar din incintă, o piscină interioară încălzită, o saună și un spațiu pentru hidromasaj.

Băile Someșeni

Este o stațiune balneo-climaterică amplasată în cartierul Someșeni în partea estică a municipiului al municipiului Cluj-Napoca (la 4 km de zona sa centrală), la o altitudine de 360 și ocupând suprafață de 6,2 hectare.

Calitățile surselor de apă (bicarbonate, cloruro-sodice și radioactive) de pe teritoriul Băilor Someșeni sunt date de faptul că sub terenul complexului balnear se află un masiv de sare (diapir) localizat la mică adâncime. Valențele terapeutice ale zonei Băilor Someșeni au fost descoperite în jurul anului 1880 de un grup de cercetători maghiari. După 40 de ani, cercetările au fost continuate de către doctorul ginecolog Dominic Stanca (proprietarul stațiunii și cel care inițiat și finalizat în 1927 demersurile organizării locației ca stațiune balneară, care însă a fost confiscată de autoritățile comuniste, ulterior, timp de două decenii, Băile Someșeni fiind fost abandonate și, în final, au fost retrocedate moștenitorilor lui Dominic Stanca), acesta apreciind sursele de apă de aici ca fiind „o anomalie geologică”. Particularitatea zonei este dată de faptul că în Băile Someșeni se întâlnesc sursele de apă dulce termală și minerală (care fac parte din același bazin/acvifer ca și izvoarele din zona Băilor Felix), precum și ape sărate care provin din același filon cu izvoarele cu apă sărată de la Turda, având astfel proprietăți curative diferite. Unul dintre aceste izvoare este folosit pentru dizolvarea pietrei la rinichi, altul este un izvor unic în Europa, care are ca efect reducerea glicemiei și este folosit pentru tratarea diabetului. Izvoarele cu apă sărată sunt folosite pentru tratarea reumatismului. De asemenea, nămolul are proprietăți curative folosite în tratarea afecțiunilor ginecologice ori a leziunilor post-operatorii.

În prezent băile sunt dezafectate, necesitând investiții importante pentru repunerea lor în funcțiune. Au existat mai multe tatonări din partea municipalității pentru a le achiziționa de la urmașii doctorului Stanca și a le reabilita, dar până în prezent acestea nu s-au soldat cu rezultate concrete.

În anul 2008 s-a lansat un proiect de reabilitare a Băilor Someșeni, investiție estimată la 90 de milioane de euro, procesul de modernizare a complexului balnear fiind realizat în urma încheierii unui parteneriat între proprietarul băilor (Gidro Stanca, care a pus la dispoziție o parte din terenul stațiunii), societatea Băile Someșeni SRL și Primăria Cluj-Napoca (care se va ocupa de partea de infrastructură), principalul investitor fiind un om de afaceri care deține o treime din suprafața

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

stațiunii. Proiectul era prevăzut a se derula etapizat pe o perioadă de 8 ani, primii doi ani vizând finalizarea zonei băilor termale, în paralel derulându-se lucrările la unitățile de cazare și servirea mesei, în ultima etapă urmând a se edifica zona de sanatoriu și a clinicile de recuperare.

S-a prevăzut și reanalizarea tuturor izvoarelor din arealul băilor sub raportul potențialului de substanțe minerale conținute și al calităților curative. Studiile existente relevă existența unui potențial termal al apelor de la Someșeni, astfel că apele pot fi grupate atât pentru a deservi o zonă de tratamente, cât și una de agrement prin amenajarea unui parc acvatic sportiv.

Proiectul prevedea o investiție din partea municipalității între trei și cinci milioane de euro, precum și din fonduri europene, orientate înspre amenajarea străzilor, a unui sens giratoriu care să faciliteze accesul din centura de ocolire și a unui pasaj peste calea ferată.

În anul 2010, coproprietara Băilor Someșeni (Ioana Stanca Gidro), și-a exprimat dorința de a iniția reabilitarea și extinderea vechii baze de tratament. Inițial, proiectul de transformare a ruinelor vechilor amenajări prevedea amenajarea băilor pe o suprafață de peste 16 hectare. Din această suprafață, numai 5,1 ha reprezentau suprafața destinată băilor în perioada interbelică. Terenul suplimentar (cca. 17 ha) aparținea parțial unui om de afaceri, iar restul se afla în proprietatea administrației locale. Lipsa de finanțare, pe de o parte, dar și problemele legate de revendicările unor parcele nu au permis realizarea proiectului (inițiat în 2008) care ar fi urmat să ducă la apariția unui parc acvatic de distracții (aqualand), proiect estimat la circa 90 de milioane de euro. Ulterior, a existat o intenție de a demara procesul de reabilitare într-o primă fază pe suprafața de 5,1 ha prin încercarea de a accesa finanțare din fonduri europene, suma estimată reabilitării fiind, în această formulă, de cca. 23 de milioane de euro, stațiunea urmând a oferi atât ape minerale pentru tratament, cât și materii prime pentru realizarea unor produse cosmetice, după modelul celor obținute din apele minerale din stațiunea Vichy din Franța. Aceste intenții au fost abandonate din cauza neînțelegerilor dintre moștenitorii băilor (ajunse în instanță).

Următoarea inițiativă a aparținut principalului investitor (Valentin Nica), care a anunțat că intenționează realizarea unei asocieri cu Primăria Cluj-Napoca în vederea reluării proiectului anunțat încă din 2008. Proiectul a obținut și un certificat de urbanism pentru reabilitarea și modernizarea Băilor Someșeni (bazine exterioare, parc, servicii, accese, amenajări exterioare, bransamente și racorduri la utilități, organizare de șantier), viitoarea investiție urmând o derulare etapizată (prima etapă ar prevedea captarea izvoarelor minerale și edificarea logisticii subterane, în a doua etapă urmând realizarea construcțiilor, spa-ul, bazinele acoperite și cele din aer liber, pentru ca în etapa a treia să urmeze realizarea lucrărilor de amenajare a lacului cu apă sărată și a plajelor).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Anul 2011 a debutat însă cu noi intenții privind reabilitarea Băilor Someșeni, inițiate de proprietarii de la Unitățile de Turism ai fostului ștrand municipal din Cluj-Napoca (care și-au condiționat investiția de posibilitățile de construire acceptate de primărie).

Salina Turda

Salina Turda este situată în zona Durgău-Valea Sărată din Turda, fiind cea mai cunoscută destinație a turiștilor ce vizitează localitatea.

Mina de sare datează încă din perioada romanilor (ocupația romană în Dacia marcând începuturile mineritului sistematic pentru sării din Transilvania, însă, în lipsa unor dovezi certe care să ateste existența unor exploatări de sare la Turda, se consideră că începuturile mineritului în sare, în sensul în care acest concept este definit în prezent, se situează la nivelul secolelor XI – XIII) și a fost unul dintre motivele pentru care localitatea a cunoscut o evoluție ascendentă și după retragerea romanilor din Dacia. Salina Turda a reprezentat vreme de secole una dintre cele mai importante saline din Transilvania.

Prima atestare documentară explicită a extragerii sării în Turda datează din anul 1271, o serie de documente emise în secolele XIII – XVI făcând referiri la amplasarea ocnelor de sare de aici în microdepresiunea Băile Sărate și pe versantul sud-estic al Văii Sărate. Exploatăriile se situau pe locațiile actualelor lacuri sărate, fiind organizate în Cămări de Sare (acestea erau de două tipuri: unele care făceau exploatare, depozitare și transport până la apă, iar altele efectuau transportul pe apă și vânzarea sării). Ulterior - în anul 1786 - exploatarea și valorificarea sării devin monopol de stat, dar încep să apară unele probleme privind transportul sării pe drumul abrupt ce coboară de la salină. Pentru rezolvarea acestei situații se construiește începând cu 1853 galeria Franz Josef și sunt modernizate minele Terezia și Rudolf.

Datorită concurenței tot mai puternice a salinei de la Ocna Mureș, salina începe să decadă după 1840, ajungând să îndeplinească rolul unei rezerve a acesteia.

După primul război mondial, exploatarea sării devine monopol de stat, dar declinul continuu al activității salinei de la Turda, datorat în principal productivității scăzute, a dus la închiderea exploatării în anul 1932.

În timpul celui de-al doilea război mondial a fost folosită de populația orașului ca adăpost antiaerian, iar în perioada 1950-1992 a fost redeschisă pentru public ca obiectiv turistic (primii 500 m ai galeriei de transport Franz Josef au fost utilizați ca depozit de brânzeturi). Începând cu anul 1992 mina Rudolf a fost amenajată ca și sala de tratament subterană.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Începând cu anul 2008 salina face obiectul unui amplu proces de modernizare și amenajare datorită finanțării obținute în cadrul programului PHARE 2005 CES infrastructură mare regională/locală, în valoare de 5,8 mil. Euro (din care 63% au fost fonduri europene iar diferența fiind asigurată de Consiliul local Turda și Consiliul Județean Cluj), lucrările fiind finalizate la începutul anului 2010, când este redată circuitului turistic.

Lucrările de modernizare au vizat **Mina Rudolf** (construirea unui lift panoramic, a unei piste de minigolf, a două piste de minibowling, a unui teren de sport, a unui amfiteatru cu 180 de locuri, a unui carusel și a unui loc de joacă pentru copii), **Mina Terezia** (care a fost deschisă publicului, accesul pe vatra minei fiind posibil prin intermediul compartimentului cu scări sau a unui ascensor; a fost amenajat lacul subteran oferind posibilitate practicării navigației de agrement la 112 m adâncime); **Mina Ghizela** (a fost amenajată și transformată pentru a deservi exclusiv activitatea de tratament balnear). De asemenea, a fost amenajată intrarea principală în salină din Valea Sărată, situată în centrul turistic Salina-Durgău de pe Aleea Durgău 3 zona Durgău), care s-a alăturat astfel intrării prin galeria de acces Franz Josef din str. Salinelor 54A (cartierul Turda Nouă).

Finalizarea proiectului PHARE face ca salina Turda să fie cea mai modernă salină din Europa, răspunzând tuturor cerințele și exigențelor unui turism modern, fapt care a condus la creșterea atractivității sale turistice și, implicit, a fluxurilor de vizitatori și eficienței sale economice (în anul 2010 peste 400.000 de persoane au vizitat Salina din Turda, încasările ridicându-se la circa 4,4 milioane de lei, adică peste 1 milion de euro).

Astfel, Salina Turda a devenit unul dintre cel mai importante obiectiv turistic al municipiului Turda (municipiul Turda este printre primele din România și primul din județul Cluj care are un brand turistic, acesta fiind centrat pe Salina Turda, existând speranța și convingerea că aceasta va crea notorietate, va atrage investiții și va evidenția potențialul de dezvoltare a mediului de afaceri) și al județului Cluj (fiind cea mai frecventată destinație turistică a județului în anul 2010).

Turismul rural din zona Sâncraiu- Huedin

Arealul Sâncraiu – Huedin (orașul Huedin și comunele apropiate) alcătuiesc o microregiune caracteristică din Transilvania, parte componentă din așa-numita zonă etnografică a Călatei, unde componentele geografice ale cadrului natural și elementele culturii maghiare din regiune sunt componente specifice ale structurii regionale, care individualizează acest teritoriu de cele din vecinătate (Munții Apuseni, Podișul Someșan). Acest areal posedă un potențial turistic complex și diversificat, în componența căruia intră cu ponderi variabile două componente esențiale: resurse naturale (caracteristici, potențial) și resurse culturale (caracteristici, potențial).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Caracteristicile geografice naturale ale microregiunii și echivalentul cantitativ al acestora, potențialul geografic natural, valoarea ridicată al acestuia din urmă, sunt condițiile indispensabile ale dezvoltării turismului. Valențele atractive (de factură estetic-peisagistică) ridicate se datorează prezenței Masivului Vlădeasa (respectiv a văii Crișului Repede și a Hențului), precum și a zonei deluroase care bordurează Depresiunea Huedin, cu un grad ridicat de împădurire.

Caracteristicile cultural-turistice exercită o atracție importantă asupra circulației turistice, dar devin importante din punct de vedere turistic numai în relație cu caracteristicile naturale și economice. Ele sunt, în mare parte, rodul culturii populare maghiare, atât prin creațiile culturale materiale (biserici, biserici fortificate), cât și prin cele ale culturii spirituale (tradiții, obiceiuri): biserici reformate (Huedin, Bicălatu, Domoș, Sâncraiu, Alunișu, Văleni, Izvoru Crișului, Mănăstireni), centre etnografice (Huedin, Sâncraiu, Șaula, Izvoru Crișului), biserici ortodoxe (Bedeciu, Nadășu, Mărgău) și cetăți (Bologa). Cel mai bine poziționate sunt Huedin, Izvorul Crișului, Sâncraiu și Mănăstireni, care așezări dețin obiectivele culturale cele mai vizitate, în timp ce Izvorul Crișului își valorifică cel mai bine creațiile etnografice, din punct de vedere economic și turistic. Obiectivele cu atractivitate mai mare fiind biserica reformată din Văleni (comuna Călățele) și cetatea din Bologa.

Potențialul turistic general este una dintre componentele de bază ale ofertei turistice, este o condiție importantă a apariției circulației turistice, dar fără dezvoltarea caracteristicilor economice și tehnice adecvate, gradul lor de valorificare rămâne la un nivel scăzut.

Alături de resursele turistice naturale și antropice, infrastructura turistică de cazare este elementul de bază al ofertei turistice, al cărei grad de dezvoltare influențează decisiv nivelul de valorificare turistică a teritoriului.

Caracteristica de bază a infrastructurii de cazare din arealul montan al microregiunii Huedin-Sâncraiu este oferită de poziția dominantă a locurilor de cazare cuprinse în rețeaua turismului rural. Actualmente, în evidența turismului rural oficial sunt înregistrate 45 de pensiuni agroturistice (față de 52 în anul 2000 și 30 în 2005), cu 396 locuri, față de 220 locuri în 2000 și 213 în 2005.

Inițial, aceste gospodării au făcut parte din organizația turistică ANTREC, însă, începând de la începutul anilor 2000 s-a constatat o tendință tot mai pronunțată de desprindere de sub tutela acesteia, soldată cu retragerea, într-o primă fază, a pensiunilor din Sâncraiu din organizație, urmate treptat și de celelalte, fapt care a condus la diminuarea considerabilă a importanței organizației ANTREC din județul Cluj. La nivelul anului 2009, practic rețeaua ANTREC nu mai avea niciun membru activ (potrivit fostului președintelui ANTREC Cluj, „din cauză că nici una dintre pensiunile afiliate nu și-a achitat cotizația, unele chiar și de mai mulți ani”, avantajele care decurg din calitatea de membru fiind considerată avantajoasă, în pofida faptului că pensiunile

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

sunt postate pe site-ul asociației și sunt promovate astfel pe internet, respectiv se acordă consultanță juridică gratuită și se asigură promovarea lor la târguri și la alte manifestări și evenimente.

Cele mai multe pensiuni agroturistice înregistrate oficial funcționează la Sâncraiu (23 la nivelul anului 2000, față de 30 de gospodării active în anul 2000, respectiv 17 în 2005), urmate de Mărgău (13 pensiuni agroturistice, față de 11 gospodării în 2000 și 9 în 2005), Poieni (6 pensiuni în 2010, 11 în anul 2000 și doar două în 2005) și Călățele (3 pensiuni, față de doar două în anul 2005).

După desprinderea de sub tutela rețelei ANTREC, cele 23 de pensiuni agroturistice din Sâncraiu care sunt omologate și participă activ în desfășurarea turismului rural s-au unit și au constituit o asociație turistică locală sub egida căreia își derulează activitatea.

Începuturile fenomenului turistic derulat în cadrul rețelei de turism din localitate (și care integrează 23 de pensiuni agroturistice, care sunt omologate și participă activ în desfășurarea turismului rural) se leagă de "Tabăra de Muzică și Dansuri Populare" (devenită ulterior Tabăra internațională de dans și cântece populare" sub care este cunoscută și promovată și în prezent), organizată anual începând cu 1991, cu o participare medie cifrată la 4–500 de persoane. La momentul respectiv localitatea nu dispunea de o capacitate de cazare pe măsura acestei cereri temporare, legată de acest eveniment cultural, participanții fiind cazați în majoritate în corturi. Acest eveniment cultural a fost unul dintre principalii factori ai lansării turismului rural, cu această ocazie sătenii cazând pentru prima dată turiști. Al doilea factor important al dezvoltării turismului a fost și este reprezentat de administrația publică locală, singura din microregiune care, conform legii 145/1993, a acordat autorizații de funcționare agropensiunilor prin care a promovat în mod direct dezvoltarea turismului rural din localitate.

La Sâncraiu căile și mijloacele de reclamă a ofertei turistice, respectiv de atragere a turiștilor sunt foarte diversificate: în afară de internet, sunt folosite toate instrumentele necesare vânzării produsului turistic. Dintre acestea, cele mai importante sunt: participarea la târgurile turistice; atragerea unor noi turiști prin intermediul foștilor vizitatori; comenzi obținute prin difuzarea materialelor de promovare.

Rețeaua turistică locală oferă posibilități de odihnă și recreere variate: excursii la lacul de acumulare din Beliș, la Pietrele Albe, cascada Vălul Miresei din Răchițele, vizitarea bisericii reformate din Văleni etc. Totodată, rețeaua din Sâncraiu este unica care practică turismul rural în adevăratul sens al cuvântului, turiștii fiind primiți într-un cadru tradițional pe întreaga durată a șederii.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cea mai mare deficiență a turismului rural din Sâncraiu se leagă de perioada de sejur scurtă, turiștii petrecând în medie 1–2 nopți în localitate. Aceștia provin în majoritate din exterior, piața turistică cea mai importantă fiind Ungaria, după care urmează la mare distanță o serie de alte țări europene și chiar SUA și Japonia. Majoritatea grupurilor organizate de turiști din Ungaria efectuează excursii de durată mai lungă în Transilvania, Sâncraiu fiind doar o stație intermediară spre sau dinspre Secuime. La nivelul județului Cluj, influența turismului rural asupra veniturilor gospodărești este cea mai evidentă în localitatea Sâncraiu.

Oferta de cazare pusă la dispoziție de pensiunile agroturistice în microregiunea Huedin-Sâncraiu este întregită de alte categorii de cazare (moteluri, hanuri și pensiuni turistice), care deservesc turismul de tranzit, fiind situate de-a lungul căilor rutiere intens circulate (E60), la care se adaugă cabanele (reprezentate de o singură unitate în microregiunea analizată: cabana din Masivul Vlădeasa, construită la 1.340 m altitudine, cu numai 30 locuri de cazare și cu condiții de o calitate mai redusă față de categoriile amintite anterior).

O categorie aparte reprezintă casa de vacanță "Rehoboth" din Valea Drăganului, care este un complex turistic cu mai multe tipuri de unități de cazare (vile, camping).

4.4.2. Facilități turistice

4.4.2.1. Centre de informare și asociații de promovare turistică

În județul Cluj funcționează doar două **centre de informare turistică** (fără a dispune spațiu suficient și de o echipare care să le asigure o funcționalitate corespunzătoare, cu materiale promoționale insuficiente, puțin diversificate și modalități ineficiente de promovare a produselor turistice și a ofertei turistice a județului ca destinație turistică) – cele aflate sub tutela primăriilor din Cluj-Napoca și Turda (acestea nu se regăsesc însă pe lista centrelor de informare turistică autorizate postată pe site-ul MDRT !). Există însă o serie de alte primării (inclusiv în mediul rural) care au cerut un aviz pentru proiecte de înființare, fără ca vreuna dintre aceste inițiative să se materializeze efectiv până în prezent.

Centrul de informare din Cluj-Napoca a fost înființat de Primăria municipiului Cluj-Napoca, cu sprijinul Consiliului local (fiind amplasat în centrul istoric, în apropierea sediului vechi al primăriei, pe una din cele mai importante artere pietonale și comerciale – Strada Eroilor), cu scopul de a facilita valorificarea multiplelor oportunități pe care le poate oferi municipiul în situ

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

(ca și destinație turistică propriu-zisă în măsură să declanșeze fluxuri turistice convergente prin obiectivele și activitățile pe care găzduiește și ca centru de dezvoltare a mediului de afaceri, academic, medical etc.), cât și ca punct de plecare spre alte obiective și trasee turistice din județ. Ca urmare, CIT oferă celor interesați Informații referitoare la obiectivele și traseele turistice din oraș și din proximitate, precum și la baza turistică, de alimentație-restaurație și de agrement-divertisment (cluburi, agenții de turism) sau diverse servicii/facilități (ex. închirieri auto).

De asemenea, CIT Cluj-Napoca pune gratuit la dispoziția turiștilor pliante, hărți și ghiduri turistice în mai multe limbi de circulație internațională, oferind totodată accesul la internet pentru informații de interes turistic, harta turistică interactivă etc.

Tot în acest context, menționăm că în municipiul Cluj-Napoca există și un sistem informatizat de accesare gratuită a informației turistice prin intermediul unor **infochioscuri** amplasate în cinci locații din zona centrală: în fața Casei Matei Corvin, pe zona pietonală de pe B-dul Eroilor, pe str. Universității, în Parcul Central și în zona Gării.

Informațiile accesabile sunt structurate în 9 secțiuni (în limba română și engleză): Administrație publică locală; Informații utile; Transport, Turism; Sănătate; Harta Cluj-Napoca, Învățământ, Cultură, Sport / Timp liber / Se întâmplă în Cluj.

Centrul de Informare Turistică Turda are ca scop promovarea potențialului turistic al municipiului și al Comunității Urbane Arieș, punând la dispoziția celor interesați materiale promoționale, informații de specialitate, servicii de ghid încercând să pună în evidență patrimoniul natural, istoric, arhitectural și cultural al orașului și zonei din proximitate prin organizarea și promovarea unor activități diverse (precum demonstrații ale meșteșugarilor, expoziții ale artiștilor locali, lansări de carte, prelegeri pe teme diverse etc.). CIT este localizat în centrul istoric al Turzii, în Piața 1 Decembrie 1918 nr.1

De asemenea, componenta de informare-promovare a municipiului Cluj-Napoca beneficiază începând din acest an de un *site* lansat și gestionat de Primăria municipiului - www.visitcluj.ro - destinat facilitării obținerii de informații care să permită turiștilor jalonarea reperelor majore privind specificul municipiului Cluj-Napoca, în toate ipostazele care ar putea să stârnească curiozitatea, să motiveze căutarea de informații și date care să permită conturarea unei imagini cât mai complete despre oraș și – de ce nu? – să îi motiveze suficient încât să își dorească să îl viziteze și să găsească oportunități pe diverse paliere de interes (de la afaceri, cultură, la studii, sănătate etc.)

Actuala versiune a site-ului este redactată în limba română și, parțial engleză, dar se preconizează crearea versiunilor în limba franceză, germană și maghiară.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Structura site-ului caută să răspunde funcțional principalelor domenii probleme de interes ale turiștilor sau clujenilor care vor să știe mai multe despre orașul lor.

Există o componentă dedicată celor interesați de atracțiile turistice (detaliată apoi pe tipuri de informații, tipuri de obiective turistice, itinerarii propuse, servicii puse la dispoziție, sunt imaginate câteva posibile trasee turistice prin oraș: Clujul baroc, Traseul muzeelor, Turul grădinilor și parcurilor și altele. Există o secțiune dedicată transportului (cu subdomeniile aferente - închirieri auto, taxi, parcări, transport public și a modului în care poate fi accesat municipiul). Din perspectiva celui care caută servicii la Cluj-Napoca există o structurare în acest sens, pe domenii dintre cele mai diverse (agenții de turism, sănătate, afaceri). De exemplu, dacă cineva caută detalii despre servicii medicale accesibile, acestea sunt structurate pe un capitol din site, care este la rândul său împărțit în tipuri de servicii.

Site-ul mai conține și un film de prezentare a orașului realizat de Primărie (cu o durată de 8 minute) și o secțiune numită City festival, care prezintă Clujul ca un oraș al festivalurilor, existând unele componente dedicate legendelor Clujului și istoriei sale, o componentă în care sunt sugerate o serie de trasee turistice transilvănene etc.

Recent (luna iunie 2011), la inițiativa Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, la care s-au raliat o serie de instituții și organizații implicate direct sau indirect în organizarea, gestionarea, formarea resursei umane, promovarea etc. fenomenului turistic (Patronatul Asociația Națională a Agențiilor de Turism, Consiliul Județean Cluj, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Cluj, Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Cluj, Camera de Comerț și Industrie Cluj, Asociația Hotelierilor Clujeni, Asociația Youth Hostel România, Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural, Asociația Națională a Bucătarilor și Cofetarilor din Turism, Asociația Meșterilor Popolari Clujeni, Asociația Breasla Meșteșugarilor din Transilvania, Open Bridge Consortium – Asociația Culturală și de Afaceri Cluj-Suwon, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor Cluj-Napoca, Facultatea de Business Cluj-Napoca, Facultatea de Geografie Cluj-Napoca, Centrul de Training pentru Turism, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca) s-a constituit **Asociația pentru promovarea și dezvoltarea turismului clujean**.

Aceasta și-a fixat drept **scop dezvoltarea durabilă și promovarea turismului din județul Cluj și municipiul Cluj-Napoca, în totalitatea multiplelor sale forme, atât în țară cât și în străinătate, precum și acordarea suportului necesar pentru elaborarea și implementarea strategiilor naționale, regionale și locale de dezvoltare a turismului clujean**.

Asociația nou înființată și-a formulat și o serie de *obiective* (stipulate în actul constitutiv):

- coordonarea neexclusivă a activității de promovare a turismului clujean, inclusiv prin

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

editarea de materiale publicitare adecvate, care să se alăture promovării individuale;

- implementarea, monitorizarea, evaluarea și adaptarea la tendințe și schimbări socio-economice a strategiei de dezvoltare a turismului din județul Cluj, după aprobarea acesteia de către autoritățile administrației publice locale;
- înființarea de centre de informare turistică în județul Cluj și crearea unei rețele organizate a acestor centre, precum și sprijinirea desfășurării activității acestora;
- susținerea activităților de cercetare în turism;
- încurajarea și implementarea inițiativelor, practicilor, programelor și proiectelor din domeniul turismului durabil;
- producerea și distribuirea de materiale de promovare și marketing turistic;
- identificarea resurselor financiare, inclusiv programe de finanțare a unor proiecte noi ori a celor deja existente din domeniul turismului; redactarea, implementarea, monitorizarea și oferirea de asistență tehnică și/sau consultanță, după caz, pentru astfel de proiecte, atât pentru propriul beneficiu cât și în beneficiul membrilor, la cererea acestora, precum și în beneficiul altor persoane fizice sau juridice, la solicitarea acestora;
- atragerea și facilitarea investițiilor în turismul clujean;
- protejarea, conservarea și întreținerea mediului înconjurător, a patrimoniului cultural, istoric și turistic din județul Cluj și municipiul Cluj-Napoca;
- organizarea și participarea la evenimente, târguri, conferințe, pentru a promova turismul clujean și interesul membrilor, la solicitarea acestora;
- cooperarea și afilierea la organisme interne și internaționale pentru promovarea oportunităților turistice din județul Cluj și municipiul Cluj-Napoca, precum și pentru obținerea de informații, consultanță și sprijin din partea acestor organisme;
- încurajarea cooperării între membri în cadrul asociației, precum și între membri și terți din industria turismului;
- informarea membrilor asociației despre modificările legislative din domeniul turismului;
- asigurarea pregătirii membrilor, a angajaților proprii și a altor operatori în turism din județul

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cluj și municipiul Cluj-Napoca, în vederea îmbunătățirii serviciilor turistice oferite de aceștia, precum și pentru crearea de noi locuri de muncă;

- inițierea și implementarea proiectului CALITATE ÎN TURISM;
- orice alte activități care conduc la dezvoltarea turismului în județul Cluj și municipiul Cluj-Napoca.

4.4.4.3. Agenții de turism

Alături de acestea, pe piața turistică clujeană regăsim un număr important **agenții de turism**, care pun la dispoziția turiștilor diverse programe turistice în țară și străinătate, multe dintre acestea oferind și servicii de ticketing pentru cele mai importante companii de transport aerian.

Astfel, la mijlocul anului 2010, la nivelul județului Cluj au fost înregistrate **172 de agenții de turism**, majoritatea acestora fiind situate – în mod firesc – în mediul urban (164 unități, respectiv 95,35%), municipiul reședință de județ – Cluj-Napoca concentrând detașat majoritatea absolută a acestor (nu mai puțin de 152, respectiv 88,4% din total), urmat la mare distanță de municipiul Turda (cu 5 agenții, respectiv 2,9%) și Dej (3 agenții, respectiv, 74%).

La polul opus se situează orașele Câmpia Turzii, Huedin și Gherla, unde funcționează doar câte o singură agenție de turism (respectiv 0,58%).

Și în două dintre localitățile cu potențial demografic ridicat și a căror locuitori au legături directe și intense cu municipiul Cluj-Napoca (serviciu, studenți) se regăsesc astfel de unități: Florești cu 3 agenții, respectiv Baciul cu 1 unitate, în alte câteva localități din mediul rural implicate direct în domeniul turistic și ai căror locuitori manifestă o atitudine și o mentalitate favorabilă fenomenului turistic în virtutea acestui fapt (Sâncraiu, Mănăstireni și Petreștii de Jos) funcționând câte o agenție de turism.

Majoritatea agențiilor de turism sunt agenții touroperatoare, doar 15 dintre acestea sunt detailiste (13 din Cluj-Napoca și câte una din Des, respectiv Huedin).

4.4.4.4. Unități de alimentație publică – restaurație

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Acest sector relevă o prezență mai consistentă, atât ca număr (660 de unități autorizate), cât și ca tipologie (foarte diversificată - vezi mai jos), municipiul Cluj-Napoca deținând detașat prima poziție în raport cu toate celelalte localități din județ la nivelul tuturor categoriilor evidențiate, multe dintre acestea regăsindu-se, ca tip, exclusiv pe raza reședinței de județ.

Distribuția numerică a unităților încadrate acestei categorii la nivelul localităților relevă următoarea situație:

- Bar&Bistro – 1 unitate în Cluj-Napoca;
- Bar de zi – 233 unități (209 în Cluj-Napoca, 1 în Apahida, Baci, Băișoara, Ciurila, Copăceni, Dezmir, Fântânele, Fântânele-Beliș, Luna de Sus, Săcuieu, Surduc, câte 2 în Dej, Turda, Câmpia Turzii, Gherla, Florești, respectiv 3 în Gilău);
- Bar de noapte – 2 unități, ambele în Cluj-Napoca;
- Berărie – 1 unitate în Cluj-Napoca
Bistro – 24 unități, 22 în Cluj-Napoca și câte una în Florești și Jucu;
- Braserie – 1 unitate în Cluj-Napoca;
- Bufet-bar – 6 unități (5 în Cluj-Napoca și 1 în Dej);
- Bufet-bistro – 1 unitate în Cluj-Napoca;
- Cafe bar – 71 unități (67 în Cluj-Napoca și câte una în Gherla, Turda, Florești Apahida);
- Cafe bar – cafenea 5 unități (4 în Cluj-Napoca și una în Băișoara);
- Cafenea – 13 unități (toate în Cluj-Napoca);
- Cofetării – 6 unități (toate în Cluj-Napoca);
- Crame – 3 unități (toate în Cluj-Napoca);
- Disco bar – 33 unități (toate în Cluj-Napoca);
- Fast food – 47 unități (46 în Cluj-Napoca și una în Vâlcele - Feleacu);
- Grădină de vară – 1 unitate în Cluj-Napoca;

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- Pizzerie – 17 unități (toate în Cluj-Napoca);
- Snack bar – 9 unități (8 în Cluj-Napoca și una în Huedin);
- Restaurant cu autoservire: 8 unități (6 în Cluj-Napoca și câte 1 în Florești și Luna de Sus);
- Restaurant clasic: 153 unități (1 în Apahida, Muntele Băișorii, Bunești, Ciurila, Copăceni, Dezmir, Făget, Fântănele, Florești, Izvoru Crișului, Jucu, Mărișel, Mihai Viteazu, Moldovenești, Negreni, Săcuieu, Suatu, Surduc; 2 în Baci, Câmpia Turzii, Ciucea, Dej, câte 3 în Turda, 7 în Gilău, 8 în Gherla și 107 în Cluj-Napoca)
- Restaurante cu program artistic – 1 unitate în Cluj-Napoca
- Restaurante cu specific:
  - național (românesc) - 7 unități (6 în Cluj-Napoca și una în Mărișel)
  - local – 1 unitate în Cluj-Napoca
  - austriac – 1 unitate în Cluj-Napoca
  - irlandez - 1 unitate în Cluj-Napoca
  - italian – 3 unități în Cluj-Napoca
  - mexican - 1 unitate în Cluj-Napoca
  - chinezesc - 1 unitate în Cluj-Napoca
  - unguresc - 1 unitate în Cluj-Napoca
- Restaurant cu specific familial (pensiune) – 1 unitate în Muntele Rece (com. Măguri Răcătău);
- Restaurant pensiune – câte 1 unitate în Stolna, Dej și Răchițele.

Criteriul calitativ, respectiv categoria sau numărul de stele al acestor unități relevă o situație extrem de diversificată la nivelul tuturor categoriilor consemnate, remarcându-se dominanța celor din categoriile inferioare (1 și 2 stele, cumulând o pondere de 69,7% din total), criteriile aferente categoriei 3 stele fiind întrunite de un număr de 142 de unități (21,5%), în timp ce unitățile din categoriile superioare (4 și 5 stele) deținând o pondere încă limitată (8,8%, respectiv 46 de 4 stele și 12 de 5 stele).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tipologia unităților din această categorie este întregită de prezența unor cluburi (cea mai importantă firmă din domeniu, prin prisma cifrei de afaceri și a personalului angajat fiind, la finele anului 2009, Tutankhamon) și firme de catering (Nemar și Exclusive fiind cele mai reprezentative prin prisma indicatorilor menționați).

Însă, în pofida existenței unui număr important de agenți economici care activau (la finele anului 2009) în domeniul hoteluri – restaurante (1.212), cu o cifră de afaceri de 454.201 mii lei și 7.050 de salariați, aportul sectorului turistic în economia globală a județului se plasează în jurul valorii de 1%, chiar dacă varietatea ofertei județului Cluj și a multitudinii de oportunități de valorificare pe care aceasta o relevă ar îndreptăți-o să aspire la o poziție cu mult mai avantajoasă.

4.4.4.5. Sectorul de agrement-divertisment

Relevă o slabă dezvoltare și diversificare la scara județului, fiind reprezentat de doar câteva produse clasice destinate fie sezonului estival (ștranduri și piscine – în municipiul Cluj-Napoca - Clujana, Sun, la care se adaugă bazinul Olimpic, complexul sportiv Iulius Mall, Hotelul Belvedere; Dej – Parcul balnear Toroc; Gherla – complexul Tehnomedical, Turda – Durgău-valea Sărată din cadrul Complexului balnear, Cojocna), fie hibernal (pârțiile de schi de la Băișoara, Dângău – com. Căpuș, Feleac și Mărișel – în perspectivă), produsele neclasice, precum parcurile tematice, festivalurile tematice, drumurile tematice, reuniunile de afaceri și congrese sau altele fiind, de asemenea, cu mult sub nivelul la care resursele care pot favoriza dezvoltarea acestora și posibilitățile de valorificare aferente ar putea îndreptăți județul Cluj să le regăsească cu o participare mult mai consistentă în oferta turistică, să contribuie la conturarea unor fluxuri turistice convergente mai bine conturate și la o valorificare care să sporească eficiența economică a sectorului turistic pe ansamblul său.

4.4.4.6. Târgurile și expozițiile se constituie în centre de polarizare temporară (de la o zi la câteva săptămâni) a unor activități cu specific comercial sau expozițional (de regulă produse noi și avangardiste) și a interesului unui mare număr de specialiști și vizitatori.

Majoritatea acestora au un caracter național și o durată și/sau frecvență variabilă (târgurile săptămânale, lunare, anuale), frecvența turistică cea mai importantă fiind generată de evenimentele cu participare națională și mai ales internațională. Caracterul acestora poate fi însă unul mixt sau specializat, restrângând aria de interes la un anumit domeniu (târguri de carte, de mașini, de turism,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

de utilaje specializate, de soft, de produse electronice etc.), ultimii ani consemnând extinderea ariei tematice a acestor manifestări spre noi domenii (ex. târguri de job-uri).

Târgurile și expozițiile organizate în județul Cluj relevă – la nivelul anului 2010, în pofida perioadei economice dificile pe care o traversează România – o prezență destul de activă numeric și din punct de vedere al profilului acestora (34 de astfel de manifestări, cu o tematică extrem de diversificată – echipamente pentru șantiere, construcții de case și instalații, floricultură, prelucrarea lemnului, inventică, echipamente de securitate și sănătate în muncă și PSI, echipamente electrice, mobilă, textile-încălzitoare, amenajări, echipamente și servicii pentru hoteluri, baruri și sectorul alimentație publică – restaurație – catering, agricultură-industrie alimentară și ambalaje, auto și service auto, piese de schimb, accesorii și componente auto, flori de mină, fosile și bijuterii din pietre semiprețioase, pentru copii, bunuri de larg consum, vânatoare și pescuit, stomatologie, medicină, aparatură medicală și echipamente pentru întreținere corporală, discounturi etc.).

Cum era ușor de anticipat, practic, peisajul evenimential clujean este monopolizat exclusiv de municipiul reședință de județ, aici derulându-se întreaga activitate din acest domeniu, existența unei locații consacrate exclusiv unor manifestări de acest tip (Expo Transilvania) facilitând derularea unor astfel de acțiuni pe toată durata anului (cu excepția lunilor iulie și august când nu sunt prevăzute astfel de evenimente).

Dintre evenimentele organizate aici, majoritatea consacrate exclusiv sau cu legătură cu domeniul turistic, se pot reține: Estival Vacanța (târg de servicii turistice și agroturism) respectiv Hotel&Catering (târg specializat în amenajări, echipamente și servicii pentru hoteluri, restaurante, baruri, fast-food-uri, cluburi și servicii de catering), cu derulate simultană în perioada 03.03-07.03.2010, respectiv Târgul cadourilor (în perioada sărbătorilor de iarnă – 03 – 13.12. 2010)

4.4.4.7. Spre deosebire de târguri și expoziții a căror tentă comercială este bine evidențiată, festivalurile și evenimentele culturale de diferite tipuri reprezintă manifestări artistice din domenii variate care se adresează segmentului de practicanți ai turismului cultural (film-cinematografie, muzică clasică, teatru, folclorice, muzică modernă - începând de la jazz, la muzică electronică, pop și rock -, poezie, epigrame, umor, chitară etc.) și pot avea caracter național sau internațional. Și în privința manifestărilor de acest tip, tot municipiului Cluj-Napoca îi revine, de departe, rolul polarizator, aici organizându-se majoritatea absolută a acestora.

Dintre evenimentele cu rezonanță din această categorie se pot reține următoarele reperi:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- **Festivalul Internațional de Film Transilvania (TIFF)** este organizat de Asociația Pentru Promovarea Filmului Românesc și s-a înființat în anul 2002, fiind primul festival internațional de film de lung-metraj din România. TIFF a devenit treptat un brand recunoscut în România nu numai pentru calitatea programelor prezentate, ci și pentru organizarea impecabilă, atmosfera efervescentă, emulația creatoare, multitudinea de evenimente derulate (seminarii, workshopuri, concerte, petreceri etc.). Cea de-a 10-a ediție a TIFF s-a derulat în perioada 3 - 12 iunie 2011 la Cluj-Napoca;

- **Festivalul Internațional de Chitară Transilvania** este un festival de chitară clasică organizat anual în luna august de Asociația de Chitară Transilvania la Casa de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca. Publicul-țintă al festivalului este constituit din toți iubitorii chitarei, culturalitatea clujeană, publicul local, adolescenți și tineri intelectuali, artiști, profesioniști în domeniul chitarei, turiști iubitori de cultură, diplomați din țările participanților la proiect și publicul internațional atras de notorietatea evenimentului;

- **Festivalul Internațional de Poezie "Lucian Blaga"** a luat naștere la inițiativa Societății Culturale Lucian Blaga (fondată în noiembrie 1990 la Cluj), prima ediție a Festivalului având loc în 1991, ajungând la a XX-a ediție (derulată în perioada 01.05.2011 - 31.05.2011). Festivalul începe, de obicei un eveniment importante - Festivalul Tres Courts;

- **Festivalul internațional de foarte scurt metraj Tres Courts** este un festival unic în lume care promovează filmele de foarte scurt metraj aparținând oricărui gen (ficțiune, animație, documentar, experimental etc.), cu o durată de maxim 3 minute, realizate de profesioniști confirmați sau de talente încă nedescoperite, uneori cu mijloace derizorii.

Este considerat un eveniment mondial inovator, care aduce în atenția publicului numeroase tinere talente și promovează diversitatea culturală. În 2011 s-au alăturat rețelei o serie de orașe noi (Bratislava, Bistrița sau Sighișoara). Este o formă cinematografică XXS, accesibilă unui public foarte larg, care permite descoperirea de noi talente de pe tot mapamondul și se pretează unei difuzări foarte largi, pe toate suporturile (de la telefonul mobil la marele ecran, trecând prin televiziune și internet). Competiția internațională compusă din 46 de filme din 17 țări de foarte scurt metraje este difuzată simultan în întreaga lume (aproape 70 de orașe participante din 15 țări). Timp de 3 zile, fiecare țară organizează, în funcție de preferințe, alte proiectii care pot pune în valoare talentele locale prin intermediul unor selecții proprii de filme. Publicul își poate exprima liber prin vot opțiunile pentru diferitele filme intrate în competiție.

Ajuns la 13- a ediție, în anul 2011 festivalul s-a derulat între 6 în 8 mai 2011

- **AlternatIFF** este un festivalul de muzică organizat de Indiescouts în parteneriat cu Festivalul Internațional de Film Transilvania. Prima ediție s-a desfășurat în perioada 2-5 iunie 2010 la Cluj-

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Napoca și a urmărit promovarea culturii locale reprezentată de muzica alternativă din România și sprijinirea trupelor românești din underground. Pe scenele festivalului, în cele patru zile au cântat 15 trupe și artiști dintre cei mai titrați ai muzicii alternative românești și un invitat special din SUA (Gary Lucas)

- **Festivalul Cluj Modern** este organizat sub egida Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” în colaborare cu Filarmonica de Stat „Transilvania”, Fundația Sigismund Toduță, Centrul Cultural Francez Cluj-Napoca, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România și beneficiază de sprijinul Ministerului Culturii, Consiliului Județean Cluj, Consiliului Local Cluj-Napoca și Primăriei Cluj-Napoca

- **Festivalul Internațional de Film Comedy** se va derula între 14 - 23 Octombrie 2011 și își propune proiecția a cca. 100 de filme din cele mai diverse țări.

EducaTIFF și-a propus lansarea primei campanii educaționale cinematografice pentru copii și tineret din România, organizată sub forma unui program special de filme și evenimente în cadrul Festivalului Internațional de Film Transilvania (TIFF). Evenimentul s-a derulat în perioada 20 mai – 6 iunie 2010. A dezvoltat o platformă educațională destinată elevilor și profesorilor din județul Cluj, prin care li se oferă resursele necesare (proiecții de filme, dezbateri după filme, materiale didactice) dezvoltării unor planuri de lecție bazate pe filmele din program.

Include un program de secțiuni tematice de filme pentru copii și tineret (Surprizele naturii, Eu și familia mea), împărțite pe categorii specifice de vârstă și cu un puternic background de utilitate educațională internațională.

- **Festivalul "Primăvara românașilor"**, a ajuns la ediția a IV-a

- **Festivalul "Tudor Jarda"** - organizat de Asociația Trompetiștilor din Cluj-Napoca

- **Festivalul de Umor "Humorfeszt" din Transilvania**, organizat de Asociația DINAMIKA, ajungând la ediția a VIII-a

- **Festivalul Delahoya** este cel mai vechi festival de muzică electronică din România.

- **Festivalul Filmtettfest** - organizat de asociația Filmtett și a ajuns la ediția a XI-a

- **Festivalul Internațional de Folclor "Sfântul Stefan"** - organizat de Fundația Bibliotecară Heltai Gaspar, ajuns la ediția a VIII-a

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- **Festivalul Internațional de Teatru Experimental** - organizat de Asociația Teatrul Imposibil, ajuns la ediția a V-a
- **Festivalul Internațional Mozart** - ediția a XXI-a
- **Festivalul Național "Avram Iancu"** - organizat de Societatea Culturală "Avram Iancu" din România
- **Festivalul Național "Eterna Epigramă"** - organizat de Asociația Epigramiștilor Clujeni "Satiricon", ediția a XXII-a
- **Festivalul Teatrelor de Păpuși și Marionete Puck** este o manifestare inițiată de Teatrul de Păpuși Puck din Cluj-Napoca, ce reunește trupe și actori din țara și străinătate, spectacolele fiind susținute în limbile română, maghiară, germană și rromă.
- **Festivalul TEMPS D'IMAGES** - organizat de Asociația Colectiv A, ediția a IV-a
- **Festivalul Toamna Muzicală Clujeană**, organizat, anual din 1965, sub egida Filarmonicii de Stat Transilvania. Programul cuprinde concerte simfonice, vocal-simfonice, concerte camerale, recitaluri de muzică veche și contemporană. Este cel mai important eveniment de muzică cultă din Transilvania și cel mai longeviv festival de muzică din țară.
- **International Romani Art Festival** – derulat anual pe parcursul a patru zile, reunind 100 de artiști și artizani din toată lumea, cu ofertă diversificată incluzând muzică, dans, teatru, film, fotografie, prezentare de carte, workshopuri, dezbateri, street performance, acțiuni în cadrul penitenciarului etc.
- **Transilvania Jazz Festival** este unul dintre festivalurile internaționale de jazz care și-a câștigat un renume internațional. Se derulează în luna octombrie, pe parcursul a 3 zile și 3 nopți, reunind muzicieni și grupuri de jazz de prestigiu din străinătate și din România, în patru orașe transilvănene (Cluj-Napoca, Alba Iulia, Sibiu și Târgu Mureș).
- **Train Fest 2011** - expoziție de modelism feroviar, organizată de Transylvania Railway Cluj, ajuns la ediția a IV-a

4.4.4.8. Târgurile populare, sărbătorile, festivalurile și manifestările folclorice reprezintă, de asemenea, evenimente importante, care se constituie în prilejuri ideale de stimulare a turismului

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

local și județean, fiind frecventate adesea și de străinii aflați în tranzit prin locurile unde acestea se derulează.

- **Festivalul de dansuri populare din Sâncraiu** se derulează anual în zilele premergătoare datei de 20 august (în anul 2011 de va derula în perioada 31 iulie - 7 august) reunind ansamblurile folclorice ale minorităților din 8-10 țări, în cinstea zile Sfântului Ștefan. Conform tradiției festivalul derulează în Cluj și în satele Țării Călatei, dar de fiecare dată se încheie cu spectacolul de gală din Sâncraiu.

Prima tabără de dans din Sâncraiu a avut loc în 1991, fiind organizată în colaborare cu 5 reprezentanți ai unor dinastii de muzicieni din Țara Călatei și a avut ca scop instruirea coregrafilor. Ca urmare a succesului acestei prime tabere, Fundația culturală "Archivum" din Sâncraiu a continuat organizarea acestora, ajutați fiind de cei mai renumiți muzicieni populari. De atunci, în fiecare an, în prima săptămână a lunii august sosesc la Sâncraiu iubitori ai dansului popular din toată lumea, care „ocupă” cantina, căminul cultural, sala de sport și alte săli ale școlii.

Participanții împărțiți în grupe de începători, cu pregătire medie și avansați, sunt instruiți câte 8 ore pe zi. Cei mici formează două grupuri, cei care învață jocuri populare, și cei care învață bazele dansului popular. În tabără se învață cântece populare, chiar și cânta la diferite instrumente populare. Programul de o săptămână se încheie cu gala taberei, după care participanții se despart cu promisiunea și convingerea că vor reveni și în anul următor.

- la Măgoaja-Chiușești (în luna septembrie), prin cântecele, poeziile și dansurile tradiționale este evocată memoria lui Pinte Viteazul, născut în aceste locuri
- în Cluj (octombrie) are loc Festivalul Dansului Bărbătesc, precum și Târgul meșterilor olari
- Sic, 17-24 august zilele comunei;
- Mărișel (iulie), sărbătoare populară tradițională la « Crucea Iancului »
- Bobâlna – manifestare folclorică dedicată comunei ;

- **Târgul de la Negreni** are o veche tradiție, localitatea Negreni primind din anul 1815 aprobarea oficială pentru organizarea târgurilor (dar probabil și mai înainte erau organizate târguri aici). Astfel, târgul se organizează în fiecare an la al doilea sfârșit de săptămână. Evenimentul se bucură de o largă participare, mii de persoane vin din țară și din străinătate, dar nimeni nu pleacă

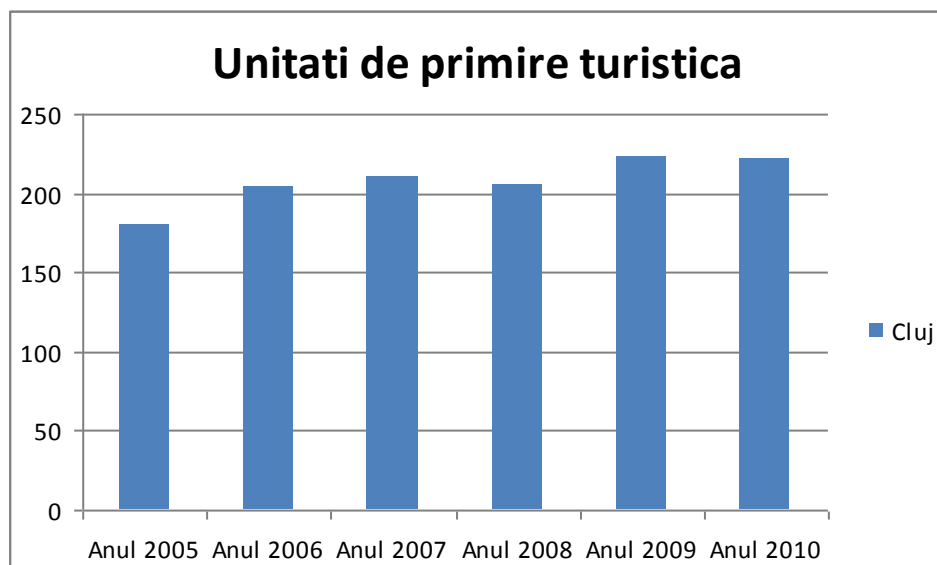
CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

fără să cumpere ceva. Există și o zicală conform căreia „nici dacă nu ai bani, de la Negreni nu pleci fără să cumperi ceva”.

4.5. Structurile de primire turistică

Curba evolutivă a numărului unităților de cazare aferente județului Cluj în intervalul de referință (2005-2010) relevă un curs continuu ascendent, de la o cotă minimă de 181 de unități la nivelul anului 2005 la nivelul maxim pentru perioada postdecembristă de 224 atins în anul 2009 (cifra care poziționează județul Cluj pe poziția a 9-a în ierarhia națională după acest indicator), creșterea raportată în primul an al intervalului (2005) cifrându-se la 41 (respectiv un spor relativ de 22,65%), ultimul an al intervalului (2010) semnaland întreruperea acestui trend evolutiv (o ușoară scădere, cu 2 unități), pe fondul crizei economice globale care a atins, inevitabil, și sectorul turistic).

Figura 4.5.1. Evoluția numărului de unități de primire turistică la nivelul județului Cluj, 2005-2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Distribuția acestora pe tipuri de structuri consemnează – la nivelul anului 2010 – prezența unui număr de 48 de unități hoteliere, 113 pensiuni agroturistice, 29 de pensiuni turistice, 14 vile turistice, 8 cabane turistice, 3 moteluri și câte 2 unități din categoria hotelurilor pentru tineret, hostelurilor și a popasurilor turistice, anul de debut al crizei semnând închiderea singurelor unități din categoria taberelor de elevi și preșcolari (Aghireș) și a hanurilor (Moldovenești).

Mediul urban concentrează un număr de 88 din structurile de primire a turiștilor sunt concentrate în mediul urban (39,6%), o pondere de 76,13% din acestea revenind, cum era de așteptat, municipiului Cluj-Napoca (67), celelalte orașe fiind plasate la mare distanță în această ierarhie (Gherla cu 10 unități, Turda cu 4, Dej și Câmpia Turzii cu câte 3, topul fiind închis de Huedin cu o singură unitate).

Din totalul celor 48 de hoteluri din județ, municipiului Cluj-Napoca îi revin 32 (majoritatea acestora aflându-se în proprietate privată, doar 2 hoteluri mai funcționând sub tutela statului: VICTORIA – aparținând Regiei Protocolului de Stat și UNIVERS T - gestionat de Consiliul Județean Cluj, la care se adaugă cele deținute de Universitatea Babeș-Bolyai (hotelul Universitas, Cabana de la munte), instituții religioase (bisericii – hotelul Agape) sau unor organizații syndicate (unitatea din Valea Drăganului aparținând sindicatului Spiru Haret), la mare distanță fiind plasate municipiile Dej și Turda (ambele cu câte 3 hoteluri).

De remarcat este faptul că actualmente din oferta de cazare a județului lipsesc o serie de tipuri de structuri de cazare (fie datorită închiderii unora dintre ele în ultimii ani, datorită problemelor juridice privind proprietatea sau a lipsei investițiilor pentru reabilitare-modernizare), precum hanuri și tabere de elevi și preșcolari (ambele din 2008), fie a categoriei cabanelor de vânatoare și a satelor de vacanță.

În timp ce, aparent surprinzător, în mediul rural regăsim un număr de 134 de unități, majoritatea absolută a acestora fiind, în mod logic, din categoria pensiunilor agroturistice (113), cele mai bine plasate localități din acest punct de vedere fiind Sâncraiu (care concentrează nu mai puțin de 23 din acestea), Mărgău 13, respectiv Beliș și Băișoara cu câte 8 astfel de structuri.

Chiar dacă pensiunile agroturistice relevă o distribuție spațială diversificată, acoperind, practic, majoritatea zonelor județului Cluj, o concentrare mai ridicată a acestora se remarcă în zona montană și submontană a județului, și în cadrul acesteia arealul conturat în jurul orașului Huedin și a localității Sâncraiu. În acest teritoriu fenomenul turistic rural s-a conturat mai devreme, de aici, practic, turismul rural a „contaminat”, grație rezultatelor bune consemnate, spre localitățile din proximitate și, ulterior, la nivelul altor areale și comune (localități) clujene, chiar dacă impactul numeric și al locurilor de cazare puse la dispoziție este mai redus și diferențiat de la o locație la altă. Practic, situația înregistrată în perioada de după 2005 relevă diferite situații, majoritatea fluctuante în privința numărului de pensiuni agroturistice consemnate oficial, al

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

locurilor de cazare puse la dispoziție și, implicit, al numărului de turiști atrași, existând situații în care unele dintre acestea și-au încetat – temporar sau definitiv – activitatea în 2010, urmare a dificultăților financiare derivate din scăderea dramatică a accesării lor de către turiști (pe fondul problemelor care au marcat economia românească și, pe cale de consecință, veniturile populației și disponibilitatea/posibilitatea de a mai accesa servicii turistice: Baciul 1 pensiune agroturistică, Băișoara 8, Beliș 8, Călățele 3, Căpușu Mare 2, Cășeu 1, Ciucea 3, Ciurila 1, Feleacu 1, Fizeșu Gherlii 1, Florești 4, Gilău 11, Jucu 1, Măguri-Răcătău 1, Mărgău 11, Mărișel 4, Mihai Viteazu 3, Mintiu Gherlii 2, Moldovenești 1, Petreștii de Jos 1, Poieni 6, Râșca 2, Săvădisla 5, Sic 1, Tureni 1, Valea Ierii 1.

Spre deosebire de unele locații în care numărul pensiunilor agroturistice care funcționează oficial s-a diminuat sau chiar au dispărut din peisajul ofertei turistice între 2008-2009 și 2010 (Căpușu Mare, Ciurila, Feleacu, Fizeșu Gherlii, Jucu, Mintiu Gherlii, Moldovenești, Petreștii de Jos, Râșca, Sic, Tureni, Valea Ierii), au existat însă și comune în care, în pofida dificultăților de factură economică menționate, numărul unităților de acest tip a crescut în 2010 față de anul anterior (Băișoara de la 7 la 8, Florești de la 2 la 4, Gilău de la 9 la 11, Mărișel de la 3 la 4, Poieni de la 3 la 6, Săvădisla de la 3 la 5), ca urmare a finalizării unor investiții anterioare, a poziționării mai avantajoase în raport cu marile axe de circulație turistică sau bazine urbane emițătoare de turiști, coroborate cu politici tarifare mai flexibile pe fondul crizei (reușind astfel să atragă o parte a persoanelor care, anterior, apelau la serviciile unităților hoteliere de confort superior din orașe).

Conform datelor disponibile, la nivelul anului 2010, în județ existau un număr redus de structuri de cazare de confort superior (4 și 5 stele), respectiv:

- 21 unități clasificate la categoria patru stele (majoritatea acestora – mai exact 14 - din categoria hotelurilor, din care 10 sunt situate în Cluj-Napoca și câte una în Dej, Turda, Gherla și Florești; 5 din cea a pensiunilor turistice, din care 3 în Cluj-Napoca și câte una în Suceagu și Florești; respectiv de tip vilă: B&J Residence și Casa Albă, Ambele în Cluj-Napoca)

- doar 5 unități de cazare de 5 stele: 3 hoteluri - Opera Plaza (cu 118 locuri repartizate în 64 de camere), Sun Garden Resort (cu 62 locuri grupate în 32 de camere) și City Plaza cu 147 de locuri în 85 de camere), o pensiune turistică urbană - Deja Vu (cu 28 de locuri în 14 camere) și o pensiune turistică – Serena, din Colonia Făget (cu 12 locuri de cazare în 6 camere).

Această situație este, aparent, una paradoxală, mai ales în contextul în care turismul de afaceri și congrese – cel care asigură o pondere importantă a fluxurilor înregistrate la nivelul municipiului Cluj-Napoca - a consemnat o evoluție în continuă ascensiune în ultimii ani. Ca urmare, deși studiile de piață au relevat o cerere importantă pentru acest segment și disponibilități pe măsură (atât din partea investitorilor, cât și a potențialei cereri) putem anticipa o evoluție rapidă a ofertei

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

pe această piață (inclusiv reluarea intențiilor unor oameni de afaceri sau a unor lanțuri hoteliere internaționale de a deschide astfel de unități - – vezi mai jos - majoritatea stopate – sperăm temporar – de evoluțiile economice nefavorabile din ultimii doi ani).

Ca urmare, majoritatea structurilor este integrată categoriei de confort de trei stele, categoriile inferioare (1 și 2 stele fiind relativ modest reprezentate, fapt îmbucurător și în totală contradicție cu situația din urmă cu 10-15 ani, când acestea erau dominante numeric).

Pe fondul unui peisaj relativ diversificat al structurilor de cazare turistică la nivel tipologic și al categoriei de confort, remarcăm prezența a două **lanțuri hoteliere internaționale** care și-au deschis unități pe raza municipiului Cluj-Napoca: Golden Tulip Hospitality Group (cu două unități) și Best Western (2 unități).

Hotelul Tulip Inn Sunny Hill este primul hotel Golden Tulip din afara Capitalei, fiind Situat la aproximativ 2 km de drumul european E60 Cluj – Turda, într-un decor estetic-peisagistic deosebit oferit de pădurea Făget. Pune la dispoziția turiștilor servicii de cazare dispuse în 50 de camere (construirea corpului de clădire adițional va mări capacitatea hotelului la 100 de camere) și business de înaltă clasă (un centru modern de afaceri și conferințe, restaurant și terasă).

A doua unitate a lanțului hotelier este reprezentată de *hotelul Golden Tulip Ana Dome* (membru al Ana Hospitality Group) beneficiază, grație amplasării sale (pe Strada Observatorului, în cartierul Zorilor din Cluj-Napoca, fiind astfel ușor accesibil atât cu mijloacele de transport în comun cât și cu mașina) de o panoramă urbană deosebită, la care se adaugă apropierea de zona centrală a orașului (cca. 10 minute) și proximitatea de centrele comerciale și de afaceri (și Sigma Shopping Center) și diferite instituții sau obiective turistice (Grădina Botanică, Observatorul Astronomic).

Dispune 21 camere executive, 47 camere standard și 40 de camere twin, restaurant de lux cu 125 locuri), un salon privat pentru 25 de persoane. 4 săli de conferințe, ballroom Cupola și centru wellness.

Hotelul Best Western Topaz Cluj-Napoca, dispune de 49 de camere, restaurant tradițional ("Ciuleandra"), centru de afaceri și centru de conferințe cu o capacitate de până la 100 invitați și diferite alte servicii pentru conferințe, de secretariat, închirieri mașini etc.

Denumit inițial *West City Hotel* (ulterior a intrat sub umbrela cunoscutei rețele internaționale, numindu-se *Best Western Plus Fusion Hotel* devenind astfel, fiind primul hotel sub marca *Best Western Plus din România*). Este localizat pe drumul european E60 la ieșirea spre Oradea, în proximitatea Centrului Comercial Polus Center și METRO, într-o zonă ușor accesibilă (la 10 minute de centrul orașului și la 30 de minute față de Aeroport). Dispune de 178 locuri de cazare

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

distribuite în 89 camere (din care 40 camere cu două paturi, 40 camere cu pat matrimonial, camere pentru persoane cu dizabilități, 7 apartamente), business center cu trei săli de conferință de 400 de persoane, 130 de persoane, 16 persoane săli de conferință (care permit organizarea de conferințe, seminarii, întâlniri de afaceri etc.), dotate cu echipamente multimedia, aer condiționat, internet și toate dotările necesare (plasând astfel acest Business Center în topul celor mai mari spații de gen din Cluj-Napoca), bar de zi, restaurant (City Fusion).

Alături de cele două lanțuri hoteliere a căror prezență s-a concretizat deja, alte două mari lanțuri și-au făcut publică intenția de intra pe piața clujeană și a deschide unități sub brandul propriu în municipiul Cluj-Napoca: *Hilton* și *Ramada*.

Primul hotel din lanțul Hilton (Hotelul Hampton by Hilton) va fi inserat în peisajul urban pe Bulevardul 21 Decembrie 1989 la numărul 67 (primăria municipiului Cluj-Napoca a eliberat autorizația de construire), investiția fiind estimată la 3,2 milioane de lei (cca. 800.000 de EURO). Noul hotel va fi realizat la nivel de confort de 3* și standarde Hilton pentru brandul Hampton (segmentul economic al lanțului internațional) și va dispune de 107 de camere.

Proprietarii Hilton Palace Resort & Spa Sibiu au anunțat că se intenționează continuarea parteneriatului cu lanțul internațional prin edificarea la Cluj-Napoca a unui nou hotel cu 150 de camere catalogat la categoria 4-5 stele (investiția fiind estimată la peste 25 de milioane de EURO).

De asemenea, printre companiile cu renume care au intenții de intra pe piața clujeană se numără Casa8tima, care a demarat procesul de autorizare pentru un construirea unei unități hoteliere care va fi localizată pe Calea Moșilor (de 170 de camere).

În acest context, s-ar putea menționa și intenția construirii turnului Sigma din cartierul Zorilor, care ar fi urmat să găzduiască un hotel Sheraton de 5 stele, însă, pe fondul crizei economice, proiectul nu a mai fost demarat (cel puțin până în prezent).

De asemenea, intenția lanțului de hoteluri Wyndham de a deschide un hotel care să opereze sub brandul Ramada în clădirea deja ridicată în parcul industrial Tetarom I a fost, cel puțin deocamdată, abandonată.

Pe de altă parte, la Cluj-Napoca se inaugurează în viitorul apropiat Grand Hotel Italia, situat în cartierul Bună Ziua, care va oferi 209 camere de cinci stele (de diferite tipuri: Clasic, Superior, De Luxe, Relax, Honeymoon, Garden și Executive), un bar american, 3 restaurante (cu o capacitate de 2.500 de locuri – Roma, Venezia și Firenze), un centru de conferințe și congrese (cu 16 alternative de spații disponibile, de la 10 la 1.000 de persoane), un centru SPA (Mediterranean wellness centre) și alte facilități.

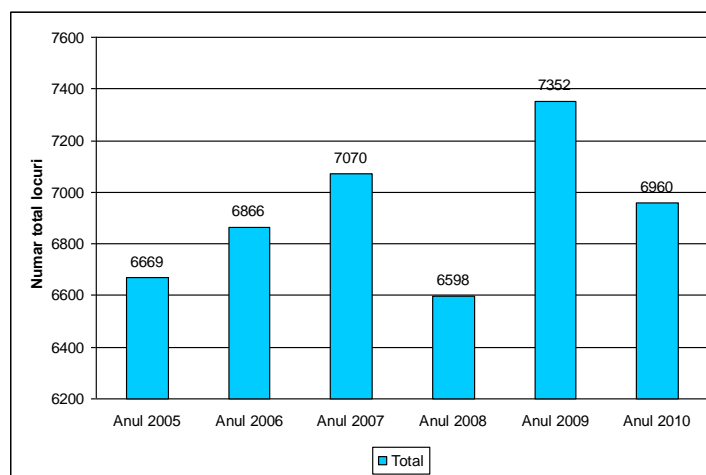

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

4.6. Capacitatea de cazare turistică

În anul 2010, la nivelul județului Cluj, capacitatea de cazare turistică existentă a cumulat un număr de 6.960 locuri (7.018 locuri repartizate în 3.195 de camere conform <http://www.presalocala.com/2011/02/17/peste-225-000-de-turi%C8%99ti-au-vizitat-clujul/>), în scădere cu 392 de locuri față de anul precedent, descreșterile cele mai pronunțate consemnându-se la nivelul municipiului Cluj-Napoca (de la 3.696 la 3.428 locuri), iar la nivelul structurilor de cazare, cele mai afectate fiind unitățile hoteliere (cele care practică prețurile cele mai ridicate, în virtutea confortului superior și al amplasamentului cel mai favorabil în perimetrul urban), cu o scădere de la 3.806 la 3.662 de locuri (municipiul Cluj-Napoca fiind, și în acest caz, cel mai afectat, scăderea coborând de la un nivel de 3.010 în anul 2009 la 2.655 locuri în anul 2010).

Figura 4.6.1. Capacitatea de cazare turistică existentă în județul Cluj în intervalul 2005-2010

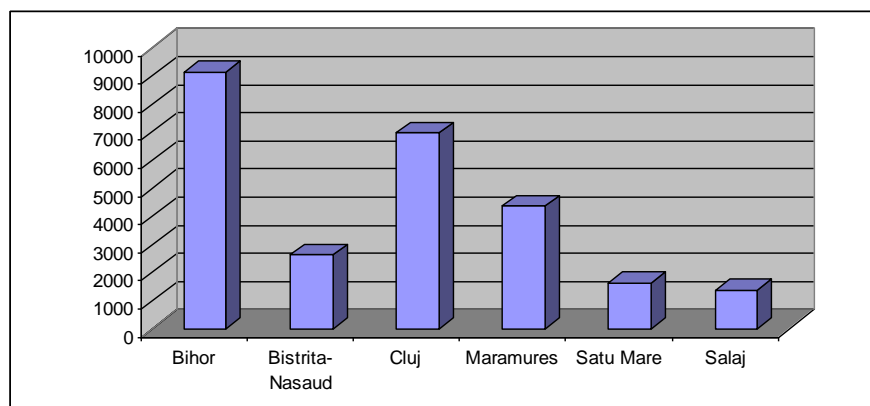

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Raportat la cifrele de la nivel regional, județul Cluj deține 26,6% din capacitatea totală de cazare existentă la nivelul Regiunii Nord-Vest.

La nivel regional (Regiunea de Nord-vest), capacitatea de cazare existentă poziționează județul Cluj pe locul secund, fiind depășit doar de județul Bihor (grație stațiunii Băile Felix și 1 Mai), depășind, în schimb, net (cu valori variabile, mergând până la de 2,5 ori) capacitatea de cazare a celorlalte județe din regiunea de Nord-Vest (județul Cluj fiind urmat de Maramureș, Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Sălaj - vezi figura), a căror ofertă de cazare – atât din punct de vedere tipologic, cât mai ales al numărului de locuri și al categoriei de confort a acestora) se plasează la valori incomparabil mai reduse (urmare și a unei cereri turistice mai reduse care nu au justificat – cel puțin până în prezent - astfel de amenajări).

Figura 4.6.2. Capacitatea de cazare turistică existentă în județele regiunii Nord-Vest, 2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Pe tipuri de structuri, cele mai multe locuri de cazare existente la nivelul județului Cluj, revin, firesc, hotelurilor (3.662, respectiv 52,61% din total), urmate de cabane turistice (760 – 10,90%), pensiuni agroturistice (501 - 7,19%) și vile turistice (340 – 4,88%), reflectând de altfel destul de fidel și ponderea cererii turistice la nivelul tipurilor și formelor de turism practicate și regăsite în opțiuni predilecte pentru anumite categorii de cazare (turism de afaceri și cultural – hoteluri, turism rural – pensiuni agroturistice, turism balnear – vile turistice).

Figura 4.6.3. Capacitatea de cazare existentă, pe tipuri de structuri, 2010

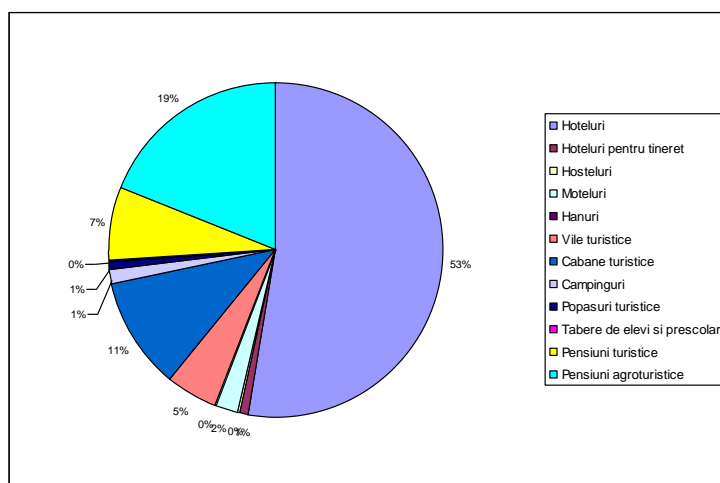
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Celorlalte tipuri le revin, evident, ponderi mult mai reduse, direct proporționale cu cererea relativ limitată pentru acestea, iar categoria hanurilor și taberelor de elevi și preșcolari lipsesc (a dispărut din anul 2008) din tabloul unităților de cazare din județ din rațiunile deja menționate.

Din perspectivă teritorială, capacitatea de cazare a județului este concentrată în proporție de 58,83% în mediul urban, municipiul Cluj-Napoca monopolizând aproape jumătate (49,25%) din totalul locurilor de cazare din județ (3428), evidențiind postura de pol major de atracție pe multiple planuri (cultural, artistic, științific, afaceri, sănătate, politic, sportiv etc.) și a cărui ofertă și facilități motivează o pondere mult mai ridicată de persoane să descindă aici, în comparație cu celelalte centre urbane din județ cărora le revin ponderi mult mai scăzute: în dreptul municipiului Turda sunt consemnate doar 223 locuri de cazare, Gherla 179, Dej 159, Câmpia Turzii 80 și Huedin doar 26.

În schimb, în mediul rural există o serie de localități care pun la dispoziția turiștilor un număr ridicat de locuri de cazare, cele mai multe revenind localității Mihai Viteazu (593 locuri, majoritate în structură de tip cabană din Cheile Turzii), Băișoara 331 (în structuri de tip cabană și pensiune agroturistică), Gilău 316 (motel și pensiuni agroturistice), Beliș 143 locuri (hotel și pensiuni agroturistice), Mărgău cu 129 locuri și Sâncriau 149 locuri (ultimele două exclusiv în pensiuni agroturistice). O altă grupare de localități rurale dispun între 50 și 100 de locuri de cazare (Iara, Baci, Ciucea, Moldovenești, Mărișel, Poieni, Săvădisla și Tureni), în restul UAT existând mai puțin de 50 de locuri de cazare sau chiar lipsind. Explicația acestei situații

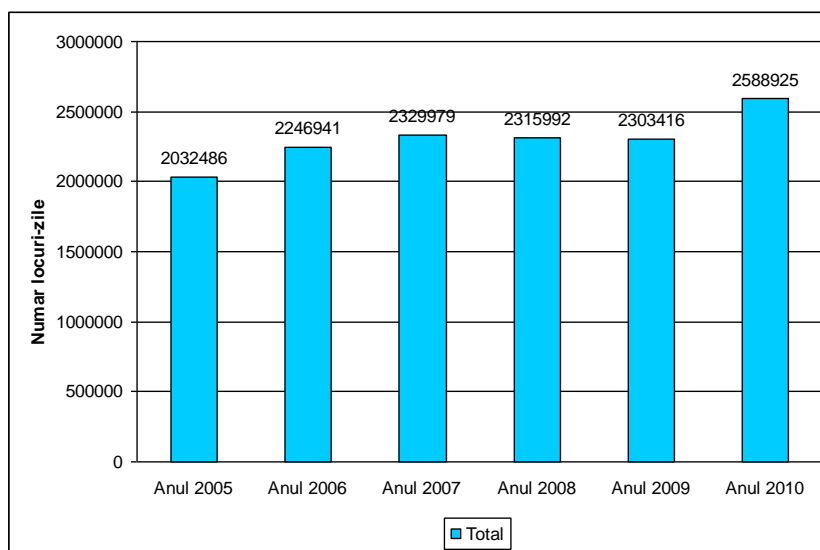
CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

diferențiate constă, pe lângă potențialul turistic diferențiat (fiind avantajate UAT-urile din zona montană, respectiv comunitățile care păstrează mai bine elementele atractive tradiționale aparținând patrimoniului spiritual și construit, și de poziția în raport cu axele de comunicație importante și, nu în ultimul rând, cu mentalitatea față de turism coroborată cu un spirit de inițiativă și antreprenorial mai bine conturat și manifestat ca atare).

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune de la nivelul județului (exprimând numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică pe baza numărului de zile cât funcționează efectiv unitățile în perioada considerată), a fost în anul 2010, de 2588925 locuri-zile la nivel județean, în creștere cu peste 27% față de anul 2005 și cu 12,4% față de anul precedent.

Prin urmare, deși în raport cu anul 2009, numărul de locuri de cazare a scăzut cu 395, capacitatea de cazare efectiv pusă la dispoziția turiștilor a crescut prin utilizarea mai eficientă a capacității existente și extinderea sezonului turistic. Astfel, în anul 2009, județul Cluj deținea 31,94% din capacitatea de cazare în funcțiune a regiunii Nord-Vest, evidențiind poziția privilegiată deținută de județul Cluj și această privință.

Figura 4.6.4. Capacitatea totală de cazare turistică în funcțiune la nivelul structurilor de primire turistică din județul Cluj în intervalul 2005-2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cea mai mare parte din capacitatea de cazare în funcțiune se regăsește în hoteluri (53,85%), urmată la mare distanță de cabane turistice (10,71%), pensiuni agroturistice (6,8%) și vile turistice (4,56%), și moteluri (2,19%), în timp ce la nivel național hotelurile dețin peste 66% din capacitatea în funcțiune, fiind urmate de pensiunile turistice și cele agroturistice.

Această distribuție relevă faptul că la nivelul județului Cluj, capacitatea de cazare este mult mai diversificată și că o bună parte din aceasta este concentrată în unități de cazare de dimensiuni mai mici, însă mai flexibile și care oferă un nivel mai scăzut de servicii turiștilor, însă un grad mai ridicat de intimitate.

La nivelul localităților, poziția de monopol deținută de municipiul Cluj-Napoca este relevantă de ponderea de peste 50 % pe care o deține și la nivelul acestui indicator (depășind 1.302.104 număr locuri-zile la nivelul anului 2010), capacități de cazare în funcțiune semnificative la scara județului, desigur (peste 100.000 locuri-zile), chiar dacă la mare distanță (de 10 până la 20 ori mai mici în raport cu municipiul Cluj-Napoca), deținând municipiul Turda (puțin peste 80.000), Dej (cca. 62.000) și Gherla (60.399 în același an de referință).

Unele localități precum Mihai Viteazu (cu cele peste 217.000 locuri-zile plasându-se pe poziția a doua pe plan județean), Băișoara (peste 120.000), Gilău (cca. 117.000), Florești, Beliș, Mărgău și Sâncraiu) dețin, la rândul lor, poziții fruntașe în prezenta ierarhie, depășind toate centrele urbane (cu excepția municipiului Cluj-Napoca), în strânsă corelație cu oferta de cazare existentă (ale cărei caracteristici dimensionale și calitative – regăsite fidel și în dimensiunile acestui indicator - au fost trecute în revistă anterior).

Figura 4.6.5. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică în județul Cluj, 2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

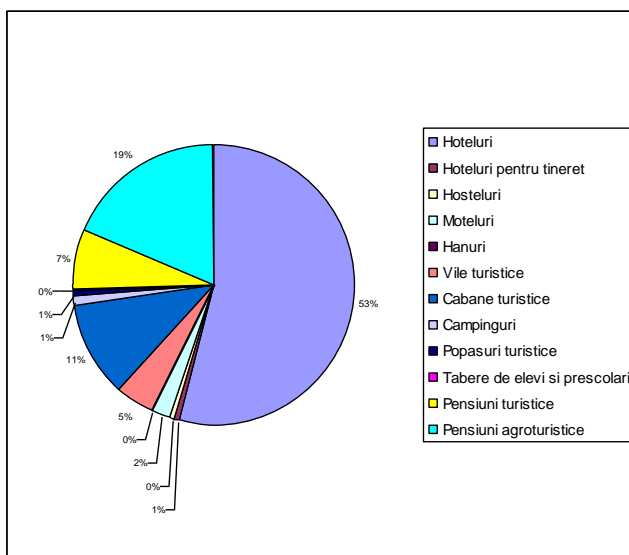
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

4.7. Circulația turistică la nivelul județului Cluj

Datele statistice cu privire la circulația turistică au la bază sosirile turiștilor în structurile de cazare, respectiv ale celor care se cazează în afara localității de domiciliu/reședință pentru cel puțin o noapte.

Celelalte categorii de persoane (vizitatorii, persoanele cazate în cabanele proprietate privată din zonele de agrement sau care nu apelează la o structură de cazare oficială) nu sunt consemnate statistic și, implicit, nu se regăsesc în datele privitoare la acest indicator.

Astfel, la nivelul anului 2010, unitățile de cazare din județul Cluj au înregistrat (conform datelor INS) un număr de 242.374 de sosiri ale turiștilor (potrivit datelor Direcției Regionale de Statistică preluate din presa locală - <http://www.presalocala.com/2011/02/17/peste-225-000-de-turi%C8%99ti-au-vizitat-clujul/> - județul Cluj a atras în 2010 un număr de 226.597 de turiști), în scădere semnificativă (cu peste 38%) în comparație cu anul 2007 (391.914), anul de maxim aflux turistic la nivelul județului din intervalul de referință 2005-2010, când, urmare a crizei economice, trendul accentuat crescător consemnat până la debutul acesteia, practic s-a inversat rapid, înscriindu-se pe o curbă accentuat descrescătoare.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

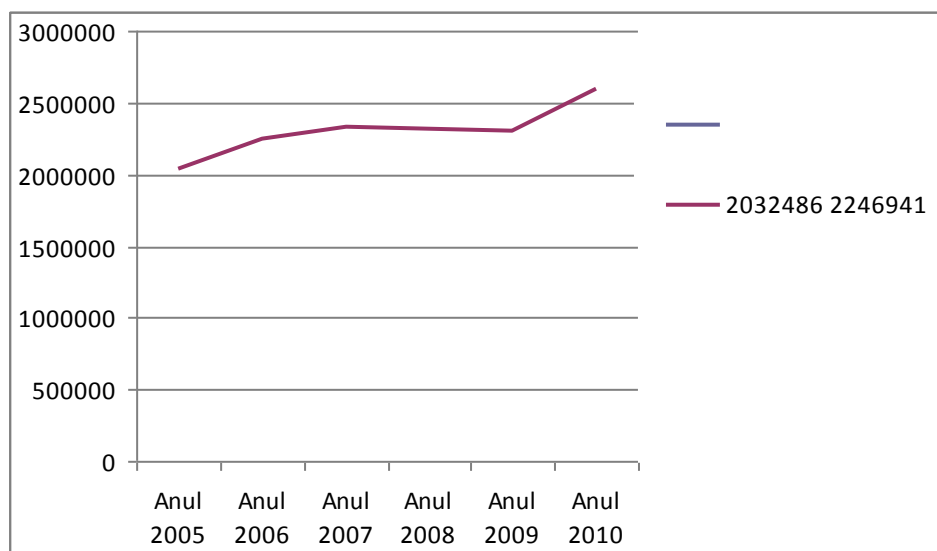
GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

La nivel de structuri de cazare, în pofida sporului consemnat în dreptul unităților hoteliere (8,9%) descreșteri mult mai abrupte s-au înregistrat în cazul tuturor celorlalte tipuri de structuri de primire (cabane turistice, campinguri, hoteluri pentru tineret și pensiuni turistice și agroturistice) amplasate în mediul rural (-36,3%) și zona montană (localități precum Sâncraiu, Beliș și Băișoara înregistrând cele mai abrupte scăderi – reflectând astfel “apetitul” mult mai diminuat pentru activitățile turistice generat de contextul economic dificil caracteristic acestei perioade, cu efectele asociate – scăderea puterii de cumpărare și a nivelului de trai și a veniturilor direcționate spre alte activități decât cele de strictă necesitate, precum cele turistice), scăderea din urban fiind puțin pronunțată (sub 1%), în contextul în care mediul urban și-a menținut “atractivitatea” mai degrabă pentru pseudoturisti (cei sosiți cu scop de afaceri, profesional, sportiv, învățământ și sănătate și mai puțin pentru turiștii veritabili, motivați de cultură sau agrement-divertisment).

Figura 4.7.1. Numărul de sosiri turistice în unitățile de cazare din județul Cluj în intervalul 2005-2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Dacă în prima parte intervalului de referință (2005-2008) creșterea numărului de turiști cazați în județ s-a produs cu preponderență prin aportul turiștilor români (pe fondul creșterii economice și a veniturilor, regăsite rapid în creșterea cererii și diversificarea destinațiilor turistice), numărul de sosiri ale turiștilor străini (55.073 conform INS), contribuind mai puțin în totalul consemnat la

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

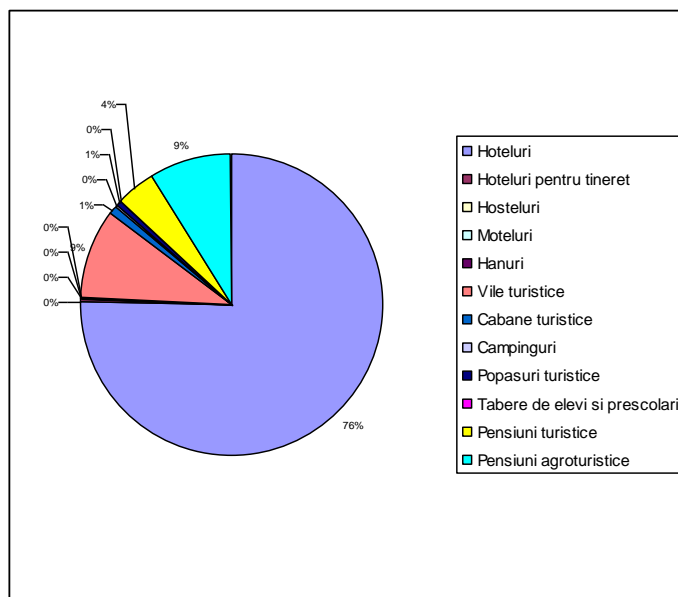

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

acest indicator, după momentul de „cotitură” reprezentat de anul 2009, când trendul evolutiv ascendent s-a inversat, „comportamentul” turiștilor străini s-a situat pe o poziție opusă celor autohtoni, interesul acestora crescând semnificativ (+14,6%) în 2010 față de anul precedent, contribuind astfel la atenuarea scăderii generale (în comparație cu afluxul turiștilor români care a scăzut cu 42,2% în 2010 față de anul de maxim aflux consemnat în 2008, datorită problemelor economice cunoscute – scăderea veniturilor, a puterii de cumpărare, inflației în creștere, creșterii numărului de șomeri, a neadaptării prețurilor serviciilor turistice la noile realități economice, climatului de nesiguranță etc.), turiștii străini (îndeosebi cei din țările UE, găsind – pe fondul crizei economice și a scăderii generale a veniturilor pe plan european) găsind oportunități de reorientare spre destinații care, per ansamblu, sunt mai ieftine și mai ușor accesibile într-o astfel de conjunctură.

La nivelul anului 2010, opțiunile de cazare ale turiștilor sosiți în județul Cluj s-au îndreptat cu precădere spre hoteluri (75,26%), urmați fiind la mare distanță de cei care au optat pentru vilele turistice (9,29%) și pensiunile agroturistice (8,81%), în timp ce ponderile consemnate la nivel național relevă o pondere a celor cazați în hoteluri de circa 74%, iar la nivel regional de 65%.

Figura 4.7.2. Numărul de sosiri turistice, pe tipuri de unități, județul Cluj, 2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Raportat la indicatorii regionali, județul Cluj a atras 34,48% din turiștii care au sosit în unitățile turistice din regiunea Nord-Vest, în condițiile în care deține doar 26,66% din capacitatea de cazare a regiunii, "vina" principală revenind cu precădere municipiului Cluj-Napoca, din rațiunile deja menționate anterior (oferta multiplă, îndeosebi în domeniul afacerilor, învățământului, medical, sportiv, shopping, dublată de cea existentă pe plan turistic – cultural-artistic și de divertisment).

În ceea ce privește ponderea deținută la nivel național, sosirile turistice din județul Cluj au reprezentat 3,99% din totalul celor înregistrate în România în anul 2010.

În ceea ce privește turiștii străini, în anul 2010 majoritatea (85,17%) au optat pentru unități de tip hotelier (turiștii străini preferând unitățile de cazare cu un grad de confort mai ridicat și plasate mai favorabil în raport cu obiectivele de interes), în timp ce în rândul turiștilor români ponderea a fost mai redusă (72,36%).

Cât privește aria de proveniență a acestora, Ungaria este principalul bazin de emisie a acestora (11.656, respectiv 21,16% din totalul turiștilor străini), urmată, în ordine descrescătoare, de Italia (8.021, respectiv 14,56%), Germania (6.895, reprezentând 12,52%), Franța (3.937, respectiv 7,14%), Marea Britanie (2.537, respective 4,60%) și Spania (2.224 sau 4,03%).

Primele cinci luni ale anului 2011 au consemnat un număr de 97.347 de turiști cazați în structurile de primire din județul Cluj, din care 20.500 turiști străini (reprezentând 21,05% din totalul turiștilor), numărul turiștilor străini crescând cu 24,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2010. Și în acest interval de referință (ianuarie-mai 2011), topul principalelor trei furnizoare de turiști străini s-a menținut similar celui consemnat la nivelul anului trecut, primul loc fiind deținut în continuare de Ungaria provin (3.764 turiști, reprezentând 3,86% din totalul turiștilor și 18,36% din totalul celor străini), urmată de Italia (2.987 – respective 3,06% și 14,57%) și Germania (<http://www.monitorulcj.ro/actualitate/5478-mai-multi-turisti-straini>).

În intervalul 2005-2010 numărul de sosiri turistice a înregistrat un o evoluție fluctuantă la toate categoriile de unități de primire, înscrise însă pe un trend general pozitiv până în 2007-2008 (cu decalaje și defazări de la un tip la altul, cu creșteri semnificative în dreptul cabanelor, campingurilor, pensiunilor agroturistice și hotelurilor pentru tineret și mai modeste în cazul hotelurilor și campingurilor), pentru ca după anii de maxim aflux menționați, scăderile generalizate să urmeze evoluții la fel de diferențiate ca valori numerice (între -50 și 550%!) și, pe alocuri, decalate temporal (scăderi pronunțate înregistrând pensiunile agroturistice (de la 53.317 în anul 2007 la doar 21.359 în 2010), pensiunile turistice (de la 31.445 la 10.347 în aceeași ani), campinguri (de la 5.503 la 845), moteluri (de la 5.332 la 980), cabanele (9.246 sosiri în 2008,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

respectiv 1.805 în 2010) etc., numărul de sosiri în structurile cu confort mai ridicat – hotelurile – a consemnând o scădere mai temperată (de la 227.085 în 2007 la 182.413 în 2010, respectiv cu 19,7%).

Majoritatea sosirilor se înregistrează, în anul 2010, în municipiul Cluj-Napoca (184.441 sosiri – 76% din total), urmat la mare distanță de municipiile Turda (9.384, respectiv 3,87%) și Dej (84.089, respectiv 1,68%), în raport direct proporțional de ofertele deținute și de modul în care au reușit să promoveze la diferite niveluri, dintre localitățile rurale detașându-se Sâncraiu (5.182 sosiri consemnate în pensiunile agroturistice de aici, respectiv 2,3% din totalul înregistrat la nivel județean, fapt care, în pofida scăderii față de anii anteriori, confirmă poziția favorabilă deținută în domeniul turismului rural, grație unei oferte turistice autentice și a adaptării acesteia la cerințele unei cereri turistice în continuă diversificare și rafinare, inclusiv în privința serviciilor și activităților complementare puse la dispoziție și a prețurilor percepute).

Prin raportare la anii 2007-2008 se poate constata o scădere importantă a numărului de sosiri turistice în localitățile Mihai Viteazu (de cca 9 ori), Poieni (5,5 ori), Băișoara (4,5 ori), Mărgău și Sâncraiu (cca. 3,5 ori), dar și creșteri (Florești de aproape 9 ori, datorită deschiderii unor noi unități de cazare, care, grația apropierii de municipiul Cluj-Napoca și a prețurilor mai reduse practicate pentru servicii și condiții de confort similare sau chiar mai bune, au reușit – pe fondul conjuncturii economice și a efectelor induse - să "deturneze" o parte din cererea turistică de tranzit și cea care anterior accesa cu precădere unitățile hoteliere din municipiul Cluj-Napoca) sau chiar apariția pe harta localităților posesoare de structuri de cazare din județ a mai multor localități rurale (Baciu, Ciurila, Fizeșu Gherlii, Jucu, Petreștii de Jos)

Distribuția tipurilor de structuri de cazare la nivelul localităților este, la rândul său, diferențiată, spre exemplu în localități precum Sâncraiu sau Mărgău cazarea făcându-se exclusiv la pensiuni agroturistice, la Mihai Viteazu predomină cazarea în cabane, în timp ce la Băișoara cazarea se face în cabane turistice și hoteluri (în proporții apropiate).

De remarcat este faptul că cele mai căutate pensiuni agroturistice sunt cele din Sâncraiu și Mărgău, cu peste 5.000, respectiv 2.700 de turiști în 2010, relevând faptul că turismul rural rămâne, în pofida dificultăților economice ale perioadei, una dintre opțiunile dominante ale turiștilor.

În mediul urban, majoritatea turiștilor optează pentru cazarea în unități hoteliere (98,9% în cazul municipiului Cluj-Napoca), pe fondul dominanței turismului de afaceri și cultural-științific și nu cel de agrement și relaxare, ca în cazurile altor tipuri și forme de turism practicate în zona montană sau în mediul rural tradițional.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

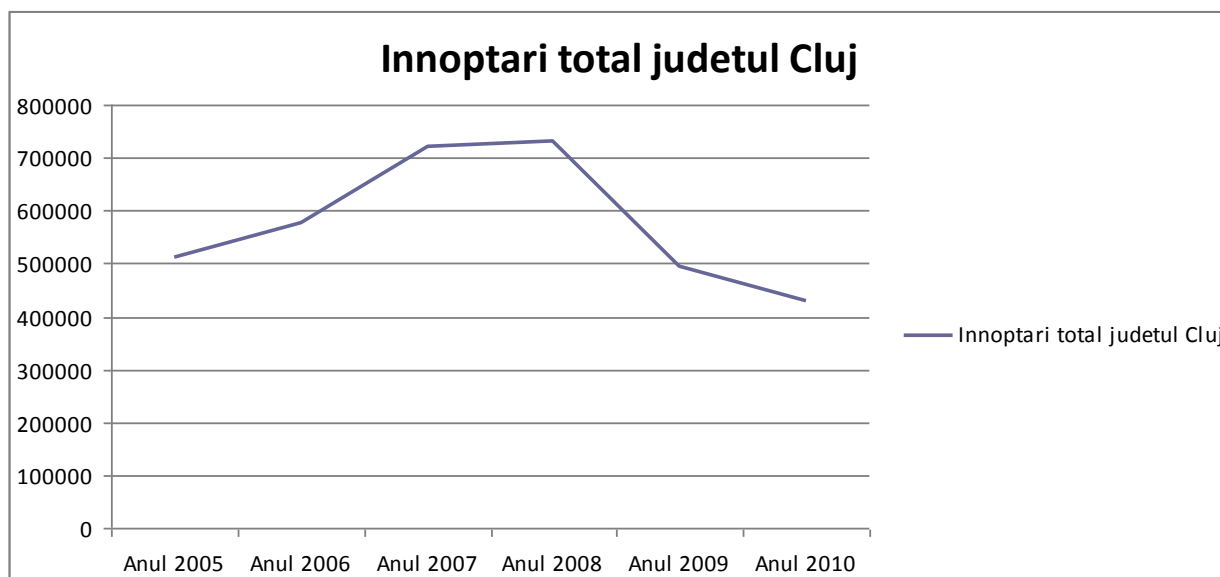

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Evoluția numărului de înnoptări relevă o tendință similară în intervalul 2005-2010 celei consemnate la indicatorul sosiri turiști, cu un trend pronunțat ascendent până în 2008 (de la 511.297 la 731.032), urmat de aceeași scădere accentuată din rațiunile deja menționate (ajungând la 427.891 în 2010, o scădere cu aproape 42%).

Scăderea numărului de înnoptări se datorează în mare parte turiștilor români, care realizează ponderea majoră a înnoptărilor turistice din județ (în anul 2009, turiștilor români le-a revenit o pondere 81,4% din înnoptări, scăderea din anul 2010 fiind de 465 în raport cu anul 2008), în timp ce ponderea înnoptărilor turiștilor străini au urmat o evoluție fluctuantă, de la o scădere abruptă de la 139.972 la 91.970 în 2009 la inversarea trendului în 2010, când s-a înregistrat o creștere la 103.010 înnoptări), cauzele acestei evoluții fiind deja consemnate mai sus.

Figura 4.7.3. Evoluția înnoptărilor în structurile de primire turistică în județul Cluj

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

La nivel de localități, evoluțiile acestui indicator au cunoscut evoluții la fel de nuanțate, înscriindu-se însă în trendul general urmat la nivelul județului, cu creșterile proprii primei părți a intervalului, urmate de scăderile generalizate consemnate după 2008.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

La nivelul județului Cluj **indicele de utilizare net al capacității de cazare** reflectă cu fidelitate evoluțiile indicatorilor analizați anterior (numărul de sosiri, număr înnoptări), urmând un curs crescător până în anul 2008 (de la 25,16% în 2005 la 31,56% în 2008), pentru ca ulterior, să se înscrie pe o pantă descrescătoare, ajungând să se înjumătățească practic la nivelul anului 2010, ajungând la o valoare de 16,53%. Mai mult, în luna decembrie 2010 acest ponderea acestui indicator înregistra 12,5%, însă creștere cu 0,5% față de cel înregistrat în ultima luna a anului 2009 (12%), semnalând – timid – mult așteptatul semnal al depășirii recesiunii sectorului turistic și de revenire pe o curbă evolutivă ascendentă. Această evoluție a fost confirmată de creșterea valorii indicelui de utilizare netă a locurilor de cazare în luna mai 2011 cu a fost cu 0,1% mai mare față de luna mai 2010 (atingând valoarea de 18,4%, față de 18,3%), trend urmat și de indicatorii corespondenți la nivelul regiunii de NV și ai României, chiar dacă cifrele ponderale aferente județului Cluj consemnează valori sub mediile celor două niveluri spațiale superioare de raportare (regional și național).

Figura de mai jos relevă faptul că, dacă până în anul 2008, indicele de ocupare a locurilor de cazare din județ s-a situat sub mediile regionale și naționale (însă la diferențe mai reduse), după acest moment de prag diferența s-a accentuat. Astfel în 2010 gradul de ocupare la nivelul județului Cluj a înregistrat o diferență de la cca. 1 punct procentual față de media regională și de 4 puncte față de cea națională, în 2010 decalajul dintre județul Cluj și cele două paliere de raportare (Regiunea de NV și România) crescând la aproape 7, respectiv 9 puncte procentuale.

Figura 4.7.4. Indicele de utilizare netă a locurilor de cazare în județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România în intervalul 2005-2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

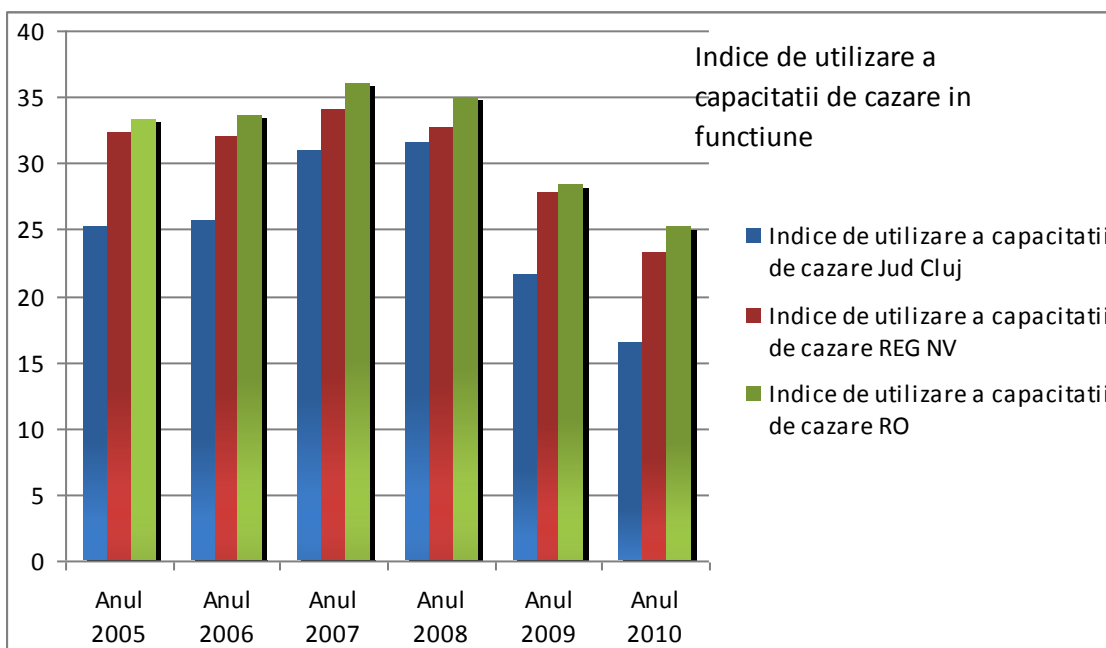
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

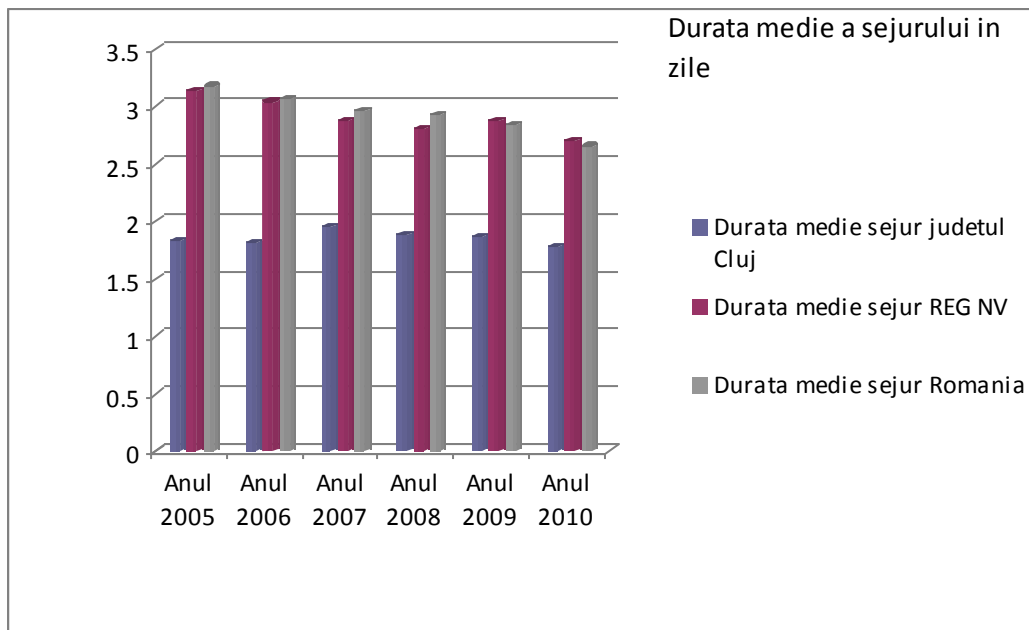
Sursa: INS, Tempo Online, 2011

La nivelul localităților, indicele de utilizare a capacității de cazare relevă o distribuție nuanțată, în relație directă cu o serie de factori precum oferta turistică de ansamblu, oferta de cazare, tipul sau forma de turism practică, accesibilitatea locației în cauză. Pe acest fond, se remarcă pozițiile fruntașe deținute de Municipiul Turda (34,43%, inclusiv datorită ofertei balneare care, după cum se știe, generează o durată a sejurului mai ridicată – între 12 și 15 zile – pentru o efectuarea unui ciclu complet de tratament balnear, la care se adaugă și aportul personalului implicat în construcția sectorului de autostradă din proximitate, o parte a acestora fiind cazați în unitățile de primire din perimetrul orașului) și Cluj-Napoca (24,38%, datorită cauzelor deja evidențiate), precum și de unele localități din proximitatea municipiului Cluj-Napoca (Feleacu – 41,97%, Florești – 14,43%, Apahida 17% - cauzele fiind, și în acest caz, menționate anterior) sau de cele implicate în turismul rural (Sâncraiu – 19,05%, Călățele – 18,9%, Râșca – 14,19%, Mărgău – 11,4%), montan climateric și de agrement (Valea Ierii 22,72%, Băișoara 10,79%) sau piscicol (Țaga – 23,08% și Tureni – 17,24%)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Figura 4.7.5. Durata medie a sejurului în structurile de primire turistică din județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România în intervalul 2005-2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În ceea ce privește durata medie a sejurului din județul Cluj, aceasta a înregistrat, atât la nivelul anului 2010, cât și pe durata întregului interval 2005-2010, o valoare mai scăzută decât cea înregistrată la nivel regional și național (datorată mai ales ponderii reduse a turismului balnear în oferta turistică a județului, cel care, prin specificul său, determină o sedentarizare mai îndelungată a turiștilor pentru derularea unei cure complete de tratament), trendul evolutiv și valorile consemnate urmând o evoluție similară pe cele trei niveluri de raportare, cu menținerea în ecarturi similare a decalajelor consemnate la nivelul anilor de referință.

Analiza duratei medii a sejurului la nivelul localităților relevă, de asemenea, situații diferențiate, în funcție de implicarea factorilor deja menționați ca și cauze în cazul indicatorului capacității de utilizare a bazei de cazare, situația consemnată la nivelul anului 2010 indicând indicatori medii mai ridicați în dreptul UAT care, fie pun la dispoziția turiștilor o ofertă turistică mai atractivă mai diversificată și mai accesibilă unei pentru segmente mai largi de turiști (ca venituri, vârstă, structură socială, nivel cultural etc.), fie a căror resurse disponibile în cadrul lor sau în proximitate se face prin intermediul unor tipuri și forme de turism care reclamă sau permite o

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

ședere mai îndelungată (turismul balnear – cazul localității Turda – cu o durată medie a sejurului de 2,99 zile – cea mai ridicată la nivel județean, rural – Sâncraiu și Măguri-Răcățau – ambele cu o durată medie a sejurului de 2 zile sau montan – Băișoara cu 2,18 sau Valea Ierii – durata medie a sejurului de 2 zile).

Concluzii

În pofida existenței unui potențial turistic însemnat (conferit de existența unor resurse atractive aparținând cadrului natural și de origine antropică diversificate, complexe și complementare și cu o distribuție teritorială diferențiată) capabil să motiveze și să susțină segmente variate de turiști cu profil și necesități nuanțate, valorificarea acestuia este, pe ansamblul județului, cu mult sub cota de eficiență dorită de promotorii turismului (autorități, agenți economici, ONG-uri).

Astfel, în pofida existenței unui număr important de agenți economici care activau (la finele anului 2009) în domeniul hoteluri – restaurante (1.212), cu o cifră de afaceri de 454.201 mii lei și 7.050 de salariați, aportul sectorului turistic în economia globală a județului se plasează în jurul valorii de 1%, chiar dacă varietatea ofertei județului Cluj și a multitudinii de oportunități de valorificare pe care aceasta o relevă ar îndreptăți-o să aspire la o poziție cu mult mai avantajoasă.

Județul Cluj dispune, la bordura Câmpiei Transilvaniei, de o serie de zăcăminte hidrominerale, care a făcut posibilă apariția unei aureole de izvoare și lacuri sărate, cu valoare curativă, dublate, în anumite areale, de prezența nămolurilor terapeutice, însă, din păcate, valorificate, în cea mai mare parte deficitar.

Chiar dacă în ultimii ani au consemnat unele inițiative de amenajare/reabilitare/modernizare în cadrul unor proiecte de investiții cu impact semnificativ (Băile Cojocna și Parcul balnear Dej-Toroc), pe ansamblul județului se poate remarca fie lipsa sau valorificarea minimală a resurselor hidrominerale terapeutice existente și a celei mai mari părți a amenajărilor turistice de cazare, tratament și agrement din cadrul stațiunilor sau locațiilor posesoare de resurse hidrominerale.

Lipsa investițiilor, neconcordanțele privind statutul proprietății și managementul neperformant s-au reflectat în gradul avansat de uzură fizică și morală a unei ponderi însemnate din bazele turistice existente din cadrul stațiunilor balneare, unde s-a consemnat decăderea continuă până la scoaterea din funcțiune a unor baze specifice din cadrul unor stațiuni (ex. Cojocna, Turda) sau chiar „abandonarea” unor stațiuni (ex. Someșeni, Băița)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Chiar dacă resursele morfopisagistice și climatul favorabil aferente spațiului montan al județului Cluj oferă posibilități specifice de valorificare prin intermediul unor multor activități care intră sub incidența turismului activ (sporturi de iarnă, drumeții, speoturism, alpinism, turism cinegetic, ciclism, sporturi extreme etc.), lipsa amenajărilor și/sau amenajarea deficitară limitează actualmente drastic valorificarea acestui potențial.

Astfel, în condițiile în care cele mai importante forme de turism activ pentru care județul Cluj relevă posibilități de dezvoltare sunt sporturile de iarnă (și îndeosebi schiul de agrement), doar câteva locații din județ sunt amenajate pârtii de schi, majoritatea acestora neoferind dotări și servicii adecvate și de calitate pentru turiști.

Deși județul Cluj dispune de un remarcabil potențial speoturistic (există 284 peșteri și avene inventariate, din care cca. 30 de cavități care pot constitui, pe sectoare sau integral, obiectul unor amenajări turistice destinate speoturismului practicat la standardele consacrate din domeniu, la care se adaugă câteva avene și peșteri de mare dificultate valorificabile prin intermediul speoturismului extrem), nu există actualmente nicio peșteră amenajată la standarde actuale pentru vizitare.

Județul Cluj este posesorul unui patrimoniu cultural-istoric diversificat, complex și complementar, cu o dispoziție teritorială diferențiată, concentrarea cea mai ridicată a obiectivelor de patrimoniu, precum și a activităților cu impact turistic și a dotărilor care deservesc domeniul turistic caracterizând centrele urbane (Cluj-Napoca, Turda, Gherla, Dej), care se detașează prin situri (centrele istorice) cu edificii istorice cu arhitectonică valoroasă și instituții culturale și religioase cu mare impact în cultura tuturor etniilor din județ (română, maghiară, armeană).

Municipiul Cluj-Napoca, grație ofertei sale turistice diversificată și complementară, deține statutul de pol turistic de prim rang pe plan județean, regional și național, fiind recunoscut prin multiculturalism și ansamblul arhitectonic urban aparte, infrastructura turistică diversificată, care poate satisface o cerere din ce în ce mai exigentă și sofisticată, activitățile și evenimentelor găzduite etc.

Interferența și coabitarea între cultura națională și cea a minorităților naționale (îndeosebi maghiară), a avut ca și rezultată coagularea și unei culturi materiale și spirituale originale și cu un ridicat potențial atractiv (reprezentative fiind satele românești din Munții Apuseni, Podișul Someșan, Câmpia Transilvaniei, cât și cele maghiare din localitățile din Depresiunea Huedin și Podișul Păniceni sau unele sate din Câmpia Transilvaniei), al căror potențial atractiv este, parțial, valorificat prin intermediul unei forme de turism în continuă expansiune - turismul rural și agroturismului.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Pe acest fond, multe localități rurale dispun de gospodării și pensiuni turistice rurale clasificate integrate în circuitul turistic, integrate inițial ONG-urilor cu acoperirea națională, iar mai recent, organizate în asociații locale de turism rural active (ex. Sâncraiu).

Din păcate, se remarcă existența unui număr foarte redus de pensiuni turistice de confort mediu și ridicat (3 margarete și peste), numărul foarte redus de localități rurale care dispun de o capacitate de cazare capabilă să susțină organizarea unui eveniment generator de turiști (60-200 locuri), precum și faptul că majoritatea pensiunilor turistice construite mai recent, special pentru turism, sunt foarte asemănătoare între ele dpdv arhitectural indiferent de zona în care sunt situate, nereflctând ca arhitectură și organizare specificitatea regională.

Un alt neajuns important derivă din relativa izolare a unor localități posesoare ale unor monumente istorice valoroase (ex. castelele medievale din mediul rural), coroborate cu accesibilitatea deficitară îndeosebi spre o serie de areale sau localități posesoare ale unor obiective de interes turistic (mai ales din așa-numitul rural profund și din zona montană) care se repercutează negativ asupra cererii turistice potențiale.

Pe piața turistică clujeană regăsim un număr important agenții de turism (172), care pun la dispoziția turiștilor diverse programe turistice în țară și străinătate, multe dintre acestea oferind și servicii de ticketing pentru cele mai importante companii de transport aerian.

Distribuția teritorială a acestora este însă disproporționată, majoritatea absolută a acestora fiind, evident, concentrată în mediul urban (164 unități, respectiv 95,35%), municipiul Cluj-Napoca monopolizând majoritatea acestor (152 unități, respectiv 88,4% din total), urmat la mare distanță de municipiul Turda (cu 5 agenții, respectiv 2,9%) și Dej (3 agenții, respectiv, 74%). La polul opus se situează orașele Câmpia Turzii, Huedin și Gherla, unde funcționează doar câte o singură agenție de turism (respectiv 0,58%).

Sectorul unităților de alimentație publică – restaurație relevă o prezență relativ consistentă, atât ca număr (660 de unități autorizate), cât și ca tipologie (foarte diversificată), municipiul Cluj-Napoca deținând detașat prima poziție în raport cu toate celelalte localități din județ la nivelul tuturor categoriilor evidențiate (multe dintre acestea regăsindu-se, ca tip, exclusiv pe raza reședinței de județ). Remarcăm însă că oferta numeric a unităților de alimentație de confort superior (4 și 5 stele) și restaurantelor cu specific este încă limitată, toate restaurantele cu specific (național sau local) fiind localizate în municipiul Cluj-Napoca, celelalte localități urbane fiind lipsite de astfel de unități.

Sectorul de agrement-divertisment este, de asemenea, slab dezvoltat cantitativ și puțin diversificat, fiind reprezentat de doar câteva produse clasice destinate fie sezonului estival (ștranduri și piscine), fie hibernal (pârțile de schi de la Băișoara, Dângău – com. Căpuș, Feleac

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

și Mărișel – în perspectivă). Produsele neclasice (gen parcuri tematice, festivaluri tematice, drumuri tematice, reuniunile de afaceri și congrese etc.) sunt într-o postură și mai puțin favorabilă.

Târgurile și expozițiile organizate în județul Cluj relevă o prezență destul de activă numeric și din punct de vedere al profilului acestora (34 de astfel de manifestări, cu o tematică diversificată), însă peisajul evenimential clujean este monopolizat exclusiv de municipiul reședință de județ (prin Expo Transilvania).

În privința festivalurilor și evenimentelor culturale tot municipiului Cluj-Napoca îi revine, de departe, rolul polarizator, aici organizându-se majoritatea absolută a acestora (dintre numeroasele evenimente cu rezonanță din această categorie, cel mai reprezentativ este, fără îndoială, Festivalul Internațional de Film Transilvania – TIFF). Celelalte centre urbane sunt modest sau deloc reprezentate în peisajul evenimential de factură culturală.

Oferta structurilor de cazare a Județului Cluj este dimensionată și relativ diversificată tipologic (cumulând aproape 7.000 de locuri de cazare în 2010), între care se înscriu multe baze moderne, funcționale și cu un confort competitiv. Județul Cluj deține 26,6% din capacitatea totală de cazare existentă la nivelul Regiunii Nord-Vest, pondere care poziționează județul pe locul secund pe plan regional (depășind cu valori variabile, mergând până la de 2,5 ori, capacitatea de cazare a majorității județelor din regiunea Nord-Vest, cu excepția Bihorului) și pe locul 9 în ierarhia națională.

La nivelul anului 2010, în județ existau un număr redus de structuri de cazare de confort superior (4 și 5 stele), respectiv 21 unități clasificate la categoria patru stele, 5 unități de cazare de 5 stele, majoritatea structurilor fiind integrată categoriei de confort de trei stele, în timp de categoriile inferioare (1 și 2 stele) este modest reprezentată.

De asemenea, există o ofertă de nivel scăzut sub aspectul confortului și serviciilor și al ofertei pentru tineret (există doar 2 unități de tip hostel, hotel pentru tineret, popas turistic, camping și 4 de tip motel, nu mai există, din 2008, nicio tabără pentru elevi și preșcolari sau cabană turistică).

Se remarcă o distribuție diferențiată la nivelul mediilor de locuire, din totalul de 224 structuri de primire a turiștilor existente la nivelul județului Cluj mediul urban concentrând 39,6% din total.

O pondere de 76,13% din acestea revine, cum era de așteptat, municipiului Cluj-Napoca (67), celelalte orașe fiind plasate la mare distanță în această ierarhie (Gherla cu 10 unități, Turda cu 4, Dej și Câmpia Turzii cu câte 3, topul fiind închis de Huedin cu o singură unitate).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În plus, există diferențe majore între numărul hotelurilor situate în diferitele locații ale județului, municipiul Cluj-Napoca deținând nu mai puțin de 32 din totalul din totalul celor 48 de hoteluri din județ.

Și la nivelul capacității de cazare se remarcă o concentrare diferențiată, 58,83% din aceasta fiind grupată în mediul urban, municipiul Cluj-Napoca monopolizând aproape jumătate (49,25%) din totalul locurilor de cazare din județ (3428), celelalte centre urbane din județ deținând ponderi mult mai scăzute: Turda 223 locuri de cazare, Gherla 179, Dej 159, Câmpia Turzii 80 și Huedin doar 26.

În schimb, în mediul rural există o serie de localități care pun la dispoziția turiștilor un număr ridicat de locuri de cazare (Mihai Viteazu - 593 locuri, Băișoara 331, Gilău 316, Beliș 143 locuri, Mărgău cu 129 locuri și Sâncraiu 149 locuri (ultimele două exclusiv în pensiuni agroturistice).

Cea mai mare parte din capacitatea de cazare în funcțiune se regăsește în hoteluri (53,85%), urmată la mare distanță de categoria cabane turistice (10,71%), pensiuni agroturistice (6,8%) și vile turistice (4,56%) și moteluri (2,19%), în timp ce la nivel național hotelurile dețin peste 66% din capacitatea în funcțiune, fiind urmate de pensiunile turistice și cele agroturistice.

Această distribuție relevă faptul că la nivelul județului Cluj, capacitatea de cazare este mult mai diversificată și că o bună parte din aceasta este concentrată în unități de cazare de dimensiuni mai mici, însă mai flexibile și care oferă un nivel mai scăzut de servicii turiștilor, însă un grad mai ridicat de intimitate.

Volumul de turiști atrași de județul Cluj este unul important la scară regională și națională, deținând 34,48% din turiștii înregistrați în Regiunea NV (în condițiile în care deține doar 26,66% din capacitatea de cazare a regiunii), în timp ce sosirile turistice reprezintă 3,99% din totalul celor înregistrate în România (în 2010).

La nivelul anului 2010, unitățile de cazare din județul Cluj au înregistrat (conform datelor INS) un număr de 242.374 de sosiri ale turiștilor, în scădere semnificativă (cu peste 38%) în comparație cu anul 2007 (391.914), anul de maxim aflax turistic la nivelul județului din intervalul de referință 2005-2010.

Opțiunile de cazare ale turiștilor sosiți în județul Cluj se îndreaptă cu precădere spre hoteluri (75,26%), urmați fiind la mare distanță de cei care optează pentru vilele turistice (9,29%) și pensiunile agroturistice (8,81%), în timp ce ponderile consemnate la nivel național relevă o pondere a celor cazați în hoteluri de circa 74%, iar la nivel regional de 65%.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În intervalul 2005-2008, indicele de ocupare a locurilor de cazare din județ s-a situat sub mediile regionale și naționale (însă la diferențe mai reduse), iar durata medie a sejurului a înregistrat în intervalul 2005-2010 o valoare mai scăzută decât cea înregistrată la nivel regional și național (datorată mai ales ponderii reduse a turismului balnear în oferta turistică a județului).

Ultima perioadă relevă creșterea gradului de conștientizare a necesității promovării ofertei turistice și o creștere a interesului manifestat pe această direcție din partea instituțiilor publice, agenților economici privați, ONG-urilor etc. Acest trend se reflectă în organizarea în Cluj-Napoca a unor manifestări cu impact turistic (festivaluri, expoziții, târguri de turism), înființarea site-ului www.visitcluj.ro și a unor centre de informare turistică (la Cluj-Napoca și Turda), precum și în constituirea Asociației pentru promovarea și dezvoltarea turismului clujean. Cu toate acestea, promovarea turistică a ofertei turistice este încă redusă (la toate nivelurile), există prea puține rețele de informare și promovare a turismului, centre și puncte de informare, panouri de informare, materiale promoționale etc. De asemenea, lipsește un „brand” turistic de „forță” al județului, iar obiectivele cu potențial de brand „beneficiază” de o susținere deficitară sau chiar o lipsă de promovare.

Funcționarea în Cluj-Napoca a unor instituții de învățământ superior prestigioase (Facultatea de Geografie, FSEGA, Facultatea de Business din cadrul Univ. Babeș-Bolyai și din cadrul unor unități de învățământ superior private) cu specializări și programe de studiu la diferite niveluri în domeniul turismului asigură forța de muncă înalt calificată necesară domeniului turistic.

4.6. Analiza SWOT – Turism și patrimoniu

Turism

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Diversitatea resurselor atractive aparținând cadrului natural (ale reliefului, hidrografice, climat, elemente biogeografice)	Relief montan variat dpdv morfologic, structural, litologic și peisagistic (chei, defilee, abrupturi, peșteri, cascade etc.) ce se instituie în obiective turistice de sine stătătoare (Munții Gilău-Muntele Mare, Vlădeasa); care, peisagistic exclud „monotonia turistică”
	Existența unor zăcăminte hidrominerale, la bordura Câmpiei Transilvaniei, care a făcut posibilă apariția unei aureole de izvoare și lacuri sărate, cu valoare curativă, dublate, în anumite areale, de prezența nămolurilor terapeutice
	Climat temperat-continental moderat, fără extreme deosebite, ceea ce favorizează desfășurarea activităților turistice întregul an, dublat de prezența unei palete largi de bioclimat cu impact favorabil și a

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	<p>microclimatului de salină cu valențe terapeutice</p> <p>Extensiunea mare a pădurilor de foioase și conifere din zona montană și colinară (rol antipoluant, în plus „asigură” formarea efectelor de „marginie” și de „insulă”); la acestea se adaugă suprafețele forestiere din cadrul și/sau proximitatea stațiilor și a centrelor urbane, cu rol agremental</p> <p>Fauna cinegetică și piscicolă variată creează condiții practicării turismului cinegetic și a pescuitului sportiv sau de agrement</p>
Existența unui patrimoniu cultural-istoric diversificat, complex și complementar, capabil să motiveze și să susțină segmente variate de turiști cu profil cultural	Oferta cultural-istorică a județului include vestigii arheologice antice, monumente istorice și de artă medievală (castele și cetăți), port, tradiții și obiceiuri ale diferitelor naționalități, structuri sătești istorice bine conservate, edificii laice și religioase, plus numeroase edificii culturale și economice cu rol decisiv în practicarea turismului cultural
Prezența unor așezări urbane ce se detașează prin situri (centrele istorice) care grupează edificii istorice cu arhitectonică valoroasă, instituții culturale și religioase cu mare impact în cultura tuturor etniilor din județ (română, maghiară, armeană)	Cluj-Napoca, Turda, Gherla, Dej - cu întreaga gamă de edificii laice și religioase, instituții culturale, artistice, economice, academice, aparținând unor epoci, arhitecturi și funcționalități diferite etc.
Interferența și coabitarea între cultura națională și cea a minorităților naționale (îndeosebi maghiară), având ca și rezultată coagularea și unei culturi materiale și spirituale originale și cu un ridicat potențial atractiv	Reprezentative sunt satele românești din Munții Apuseni, Podișul Someșan, Câmpia Transilvaniei, cât și cele maghiare din localitățile din Depresiunea Huedin și Podișul Păniceni sau unele sate din Câmpia Transilvaniei,
Existența unui centru urban de rangul I în armătura urbană a României (Cluj-Napoca) a cărui ofertă turistică diversificată și complementară îi conferă statutul de pol turistic major pe plan județean, regional și național	Municipiul este recunoscut prin multiculturalism și ansamblul arhitectonic urban aparte (edificii din diferite epoci istorice și stiluri constructive, instituții culturale numeroase, evenimente și manifestări cultural-artistice din diferite domenii (unele cu rezonanță națională și chiar internațională), o infrastructură turistică diversificată, care poate satisface o cerere din ce în ce mai exigentă și sofisticată;
Existența mai multor gospodării turistice rurale clasificate integrate în circuitul turistic și cu un număr în creștere (inclusiv în ultimii doi ani), dublate de coagularea unor asociații locale de turism rural active cu rol important în afirmarea turismului rural, în pofida recesiunii economice	Asociațiile acestea încearcă și reușesc (ex. Asociația de turism rural din localitatea Sâncraiu) să convingă populația de oportunitatea și rentabilitatea unei asemenea activități (aspect dovedit de numărul în creștere al pensiunilor clasificate, inclusiv în ultimii doi ani la nivelul județului) și să atragă segmente din ce în ce mai importante de turiști (fluxul turistic este în creștere, inclusiv după 2008); multe localități rurale (îndeosebi din zona montană, dar și din Podișul Someșan sau Câmpia Transilvaniei) relevă largi posibilități de afirmare a turismului rural;
Apariția serviciilor de wellnes/SPA și a unor unități de restaurație selecte și/sau cu specific	Centrele wellness din cadrul hotelului Golden Tulip Ana Dome, Grand Hotel Italia, respectiv unele dintre restaurantele din mun. Cluj-Napoca (de ex. aici există câte un restaurant austriac, irlandez, mexican, unguresc și chinez, 3 cu specific italian)
Posibilitatea practicării unei game variate de tipuri și forme de turism grație ofertei turistice diversificate și complementare	Turism cultural staționar și cel de tranzit/itinerant cu valențe culturale, rural, balnear, recreativ montan estival și hivernal (turism montan pietonal, sporturi de iarnă), odihnă și agrement; de sfârșit de săptămână; cinegetic și pescuit sportiv, de aventură și sportiv (speoturism, alpinism, escaladă, parapantă), pentru tineret, evenimential, de afaceri, congrese, reuniuni, turism alternativ (academic, științific), medical etc.;
Oferta structurilor de cazare dimensionată și relativ	Județul Cluj deține 26,6% din capacitatea totală de cazare existentă la

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

diversificată tipologic, cumulând aproape 7000 de locuri de cazare (în 2010), inclusiv cu o serie de baze moderne, funcționale și cu un confort competitiv	nivelul regiunii Nord-Vest; pondere care poziționează județul pe locul secund pe plan regional (depășind cu valori variabile, mergând până la de 2,5 ori, capacitatea de cazare a majorității județelor din regiunea Nord-Vest, cu excepția Bihorului, grație stațiunii Băile Felix) și pe locul 9 în ierarhia națională
Volum de turiști important (în creștere continuă până în 2008 și cu perspective de reluare a creșterii pe fondul depășirii recesiunii economice)	Județul Cluj a atras 34,48% din turiștii înregistrați în Regiunea Nord-Vest (în condițiile în care deține doar 26,66% din capacitatea de cazare a regiunii), sosirile turistice reprezentând 3,99% din totalul celor înregistrate în România (în 2010)
Conștientizarea necesității promovării ofertei turistice și creșterea interesului manifestat pe această direcție din partea instituțiilor publice, agenților economici privați, ONG-urilor etc.	Organizarea în Cluj-Napoca a unor manifestări cu impact turistic (festivaluri, expoziții, târguri de turism) Înființarea site-ului www.visitcluj.ro și a CIT Cluj-Napoca și Turda Constituirea Asociației pentru promovarea și dezvoltarea turismului clujean (iunie 2011)
Funcționarea în Cluj-Napoca a unor instituții de învățământ superior prestigioase cu specializări în domeniul turismului ce asigură forța de muncă înalt calificată necesară susținerii domeniului turistic	Facultatea de Geografie, FSEGA, Facultatea de Business din cadrul Univ. Babeș-Bolyai (și din cadrul unor unități de învățământ superior private) au dezvoltat specializări și programe la diferite niveluri calate pe domeniul turistic
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Amenajare deficitară pe ansamblu și a zonei montane îndeosebi dpdv al bazelor de cazare, al dotărilor pt. sporturi de iarnă (pârtii de schi, mijloace de transport pe cablu etc.)	Număr redus de pârtii și mijloace de transport pe cablu, dublate de performanțe tehnice reduse ale celor existente, preocupare redusă pt. corelarea acestora (dpdv al lungimii și al capacității orare de transport) cu capacitatea de cazare existentă (Băișoara) sau proiectată (Vlădeasa); nu au fost identificate locații care să dispună de pârtii de schi alpin incluse în toate categoriile de dificultate, apte să satisfacă întreaga plajă de potențiali turiști (de la începători la avansați și profesioniști) și manifestări sportive
Dificultatea/imposibilitatea amenajării unor pârtii la nivelul standardelor internaționale (ca lungime, în primul rând), apte să găzduiască mari concursuri de profil	Altitudinile moderate ale zonei montane, precum și caracteristicile deficitare morfologice generale ale reliefului (fragmentare, orientarea și lungimea versanților)
Numărul redus și întreținerea defectuoasă a traseelor turistice marcate din zona montană	Situația este valabilă pentru întreaga zonă montană a județului
Insuficiența amenajare și valorificarea minimală a resurselor hidrominerale cu efect terapeutic existente, precum și a celei mai mari părți a amenajărilor turistice de cazare, tratament și agrement din cadrul stațiunilor sau locațiilor posesoare de resurse hidrominerale (excepție cele din Dej-Toroc), coroborată cu neconcordanțe privind statutul proprietății și cu managementul neperformant	Acestea s-au reflectat în gradul avansat de uzură fizică și morală a unei ponderi însemnate din bazele turistice existente, îndeosebi din zona montană și din cadrul stațiunilor balneare, unde s-a consemnat decăderea continuă până la scoaterea din funcțiune a unor baze specifice din cadrul unor stațiuni (ex. Cojocna, Turda) sau chiar „abandonarea” unor stațiuni (ex. Someșeni, Băița)
Predominarea turismului de tranzit în circuite organizate și cu automobilul personal, cu o durată scurtă a sejurului și cu o eficiență economică redusă	Durata medie a sejurului a înregistrat, atât la nivelul anului 2010, cât și pe durata întregului interval 2005-2010, o valoare mai scăzută decât cea înregistrată la nivel regional și național (datorată mai ales ponderii reduse a turismului balnear în oferta turistică a județului).
Ofertă turistică actuală de nivel scăzut sub aspectul confortului și serviciilor și al ofertei pentru tineret (structuri “lowcost”), dublată de neconcordanța frecventă între prețurile și tarifele percepute și gama puțin	Ponderea redusă a unităților de cazare și alimentație de confort superior (4 și 5 stele) și a restaurantelor cu specific Există doar 2 unități de tip hostel, hotel pentru tineret, popas turistic, camping și 4 de tip motel

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

diversificată și calitatea necorespunzătoare a serviciilor oferite	Nu mai există nicio tabără pentru elevi și preșcolari sau cabană turistică (din 2008 acestea s-au închis)
Disfuncționalități la nivelul pensiunilor turistice și agroturistice repercutate în eficiența economică a domeniului și a imaginii turismului rural pe termen mediu și lung	Existența unui număr foarte redus de pensiuni turistice de confort mediu și ridicat (3 margarete și peste), reprezentând un element discordant față de actualele exigențe și tendințe ale clienților
	Prezența unui număr foarte redus de localități rurale care dispun de o capacitate de cazare capabilă să susțină organizarea unui eveniment generator de turiști
	Pensiunile turistice construite mai recent, special pentru turism, sunt foarte asemănătoare între ele dpdv arhitectural indiferent de zona în care sunt situate, nereflexând ca arhitectură și organizare specificitatea regională
Deficiențe și disfuncționalități la nivelul ofertelor, programelor și produselor turistice existente, a promovării acestora	Numărul redus al ofertelor și programelor destinate unor segmente înguste de turiști practicanți ai diverselor forme de turism de nișă (extrem, aventură, elitiste, alternativ), dublate de neadaptarea celor existente la nișele de piață
	Promovarea turistică minimală ofertei turistice la toate nivelurile
Acoperirea deficitară dpdv numeric cu instituții indispensabile informării și organizării activităților turistice	Lipsa de asociații ale promotorilor turismului din diferite subramuri ale acestuia, sindicatul lucrătorilor din turism etc.
	Puține rețele de informare și promovare a turismului
	Puține centre și puncte de informare (există doar două CIT-uri în județ – la Cluj-Napoca și Turda), puține panouri plasate în fața monumentelor, panouri de informare, materiale promoționale etc.
Absența unui „brand” turistic al județului și susținerea deficitară a obiectivelor cu potențial de brand	Mai ales obiectivele cultural-istorice (castelele medievale), obiectivele religioase (mănăstirile, în primul rând Nicula), localitățile rurale cu potențial estetic-peisagistic și etnografic, arealele/locațiile favorabile practicării turismului de aventură, extrem, de nișă
OPORTUNITĂȚI	
Reabilitarea infrastructurii în vederea creșterii accesibilității spre zonele și obiectivele turistice; una din priorități ar fi modernizarea drumului județean care traversează bazinul Ponor spre Padiș, respectiv Valea Arieșului peste Șaua Ursoaia, legând județul Cluj de Bihor, respectiv de Alba	
Obținerea statutului de capitală culturală europeană 2020 – care va crea premisele unei emulații fără precedent pe toate planurile, cu rol benefic în stimularea circulației turistice și, implicit, a veniturilor obținute din acest sector	
Valorificarea zăcămintelor hidrominerale cu valoare curativă care nu au constituit până în prezent obiectul unor demersuri de acest tip, a celor insuficient amenajate sau a amenajărilor lăsate în paragină	
Oportunități pe piață pentru dezvoltarea turismului de nișă și alternativ, coroborat cu un interes sporit pentru turismul din parcuri naturale, spațiul rural și obiectivele culturale, manifestările de factură religioasă (pelerinaje) și culturală	
Cererea în creștere din partea practicanților sporturilor de iarnă, turismului rural, ecologic și cultural, turismului medical (stomatologic, chirurgie estetică), dar și a formelor de turism de aventură și extreme (alpinism, escaladă, parapantă, cicloturism, river rafting, motocros etc.) obligă la realizarea dotărilor adecvate care să permită afirmarea lor la cotele „dictate” de potențialul existent și interesul manifestat pentru acestea	
Stimularea turismului balnear, de wellness, înfrumusețare și antiageing, prognozele indicând creștere a interesului pentru acestea pe fondul îmbătrânirii populației, creșterii uzurii biologice și a stresului la categoriile de vârstă active și a creșterii preocupării populației urbane pentru o viață sănătoasă, activă, profilaxia unor boli etc.	
Afirmarea speoturismului și turismului cinegetic în condițiile existenței în județ a unor resurse deosebite și a lipsei acestora (fauna cinegetică) în țările din vestul Europei (mari emițătoare de fluxuri turistice de acest tip)	
Demararea unor programe de reconstrucție ecologică și valorificare prin turism a unor areale afectate de alte forme de valorificare	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

economică (minerit, forestier, pastoral) pe fondul creșterii constante a nevoii de conservare și protecție prin turism organizat a unor resurse supuse degradării naturale sau antropice
Prezența / declararea PN Apuseni care integrează o parte importantă a zonei montane a județului și care a impus o concepție unitară de amenajare-valorificare, cu dublă funcționalitate, protectivă și turistică (turism rural și ecologic, recreativ, științific și de vizitare)
“Fortificarea” (prin îmbunătățirea managementului și a promovării) manifestărilor culturale și folclorice de impact organizate anual în diferite locații și inițierea unor evenimente și festivaluri și în alte locații și perioade ale anului
Creșterea numărului celor care consideră turismul ca o șansă a dezvoltării locale și regionale, inclusiv a promotorilor unor activități specifice în domeniu (consolidarea unei mentalități pro turism în cercul investitorilor)
Accesarea unor fonduri interne și externe în vederea reabilitării a monumentelor arhitectonice laice și religioase în vederea introducerii acestora în circuitele turistice funcționale (tematice sau mixte), precum și pentru creșterea și diversificarea capacității de cazare și a dotărilor sportive, de agrement-divertisment și a serviciilor auxiliare de diferite tipuri
Crearea unei imagini de marcă (brand) și promovare județului Cluj ca destinație turistică, care să se focalizeze asupra valorii turistice a potențialului său cultural, balnear și etnografic
Extinderea și îmbunătățirea rețelei de informare turistică astfel încât să răspundă nevoilor turiștilor
Atragerea/angrenarea operatorilor de turism la târgurile naționale și internaționale
Posibilitatea accesării de fonduri structurale europene pentru dezvoltarea turismului grație existenței unor programe europene de dezvoltare a activităților și infrastructurilor turistice
AMENINȚĂRI
Menținerea în stare latentă, ineficiență economic și social, a valorificării potențialului atractiv al județului
Dezvoltarea altor forme de valorificare economică concurențiale (industrie, exploatarea forestieră, agricultură) cu efect negativ asupra structurii și compoziției fondului turistic
Extinderea concurenței nelocale
Slaba diversificare și ineficiența unor amenajări turistice și servicii asociate
Crearea unei imagini negative asupra unor obiective turistice prin vectorul unei cereri turistice nesatisfăcute (îndeosebi pentru segmentul de turism balnear și de nișă)
Întârzierea demarării investițiilor publice și private în amenajări balneare, de agrement și divertisment
Lipsa de diferențiere între ofertele turistice specifice municipiului și județului în raport cu cele regăsite în oferta turistică a altor orașe sau zone turistice
Proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații legale) și dispunerea haotică (în lipsa PUZ-urilor), îndeosebi în cazul reședințelor secundare (caselor de vacanță) care au condus la supraîncărcarea unor areale cu potențial natural ridicat
Pierderea clientelei proprii atrasă de alte zone cu standard turistic superior din țară și străinătate;reorientarea unei părți a cererii interne spre destinații externe estivale și hibernale, dar și pentru zonele învecinate care oferă aceleași tipuri de produse turistice sau similare care si-au conturat deja strategii turistice și au inițiat investiții în amenajări turistice, reușind astfel să atragă turiști în număr mai mare (ex. Hajduszoboszlo, Szeged, Gyula, Băile Felix, respectiv stațiunile montane austriece sau din Transcarpatia ucraineană, Arieșeni, Cavnic etc.).
Atractivitatea destinațiilor turistice din afara județului, în special înspre turismul montan și litoral
Nivel scăzut al cooperării între operatorii liniilor aeriene și agențiile de turism

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Patrimoniu

BISERICI DE LEMN :

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Autenticitate stilistică	Stil caracteristic românesc al bisericilor de lemn (sec. XVIII) din Transilvania și Banat, cu variațiuni de la S la N, ce se referă la elemente particulare de morfologie.
Amplasarea în localitate	Poziționarea pe coline de unde domină localitatea; împrejmuite de cimitir, integrate într-un cadru natural pitoresc, aproape paradisiac; integrarea foarte frumoasă în peisaj;
Accesibilitate	Conectarea la rețeaua de drumuri naționale, județene și locale, relativ bine întreținute (în proporție de 90%);
Caracterul de unicitate și de densitate	Existența unor elemente de unicat: pictura, elemente de mobilier, iconostas, orga, caracteristici volumetrice unice;
Stare de conservare	În proporție de 70% sunt în stare bună, ca urmare a unor intervenții de renovare corecte.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Stare de conservare precară	În proporție de 30% sunt în stare avansată de degradare și necesită intervenții urgente de reparații și consolidare, pentru prevenirea colapsului (distrugerii totale)
Renovări sau intervenții neprofesioniste	Înlocuirea materialelor originale sau specifice cu unele improprii stilului, de exemplu: învelitoare de tablă, etanșarea soclurilor sau fundațiilor, tencuieli peste structura de lemn, încălzirea cu sisteme improvizate și tapetarea interioară cu țesături ce fac imposibilă perceperea structurii.
Inaccesibilitate și izolare	În proporție de 10%; inexistența unei autostrăzi, trasee alternative sau căi de acces modernizate
Ofertă turistică scăzută la nivelul confortului și serviciilor.	Lipsa echipării edilitare sau a modernizării acestora Lipsa dotărilor minime pentru asigurarea serviciilor la standarde ridicate
Grad scăzut de promovare	Lipsa informării prin materiale promoționale, semnalizare locală și la drumurile principale de acces
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului rural și cultural la nivel european, național și local.	
Existența unor valori etnografice și de patrimoniu arhitectural de tip rezidențial, originale și bine conservate (exemple: Măguri, Răcățâu, Răchițele, Mărișel, Vistea, Sic)	
Oferta complementară de atracții turistice (minerit, salin, pastoral, speologic, cinegetic).	
Reconversii funcționale cu programe culturale în cazul monumentelor abandonate.	
Reabilitarea infrastructurii în vederea creșterii accesibilității spre zonele și obiectivele și turistice.	
Obținerea statutului de capitală culturală europeană 2020 va crea premisele unei dezvoltări fără precedent pe	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

toate planurile (reabilitare-conservare edificii, infrastructură tehnico-edilitară, căi de acces, infrastructură de cazare, agrement-divertisment, manifestări multiple etc.), cu rol benefic în stimularea turismului.
Sprijinirea dezvoltării turismului rural pe fondul existenței unor valori etnoculturale valoroase care justifică o astfel de abordare prioritară
Accesarea unor fonduri interne și externe în vederea reabilitării monumentelor arhitecturale laice și religioase în vederea introducerii acestora în circuitele turistice funcționale (tematice sau mixte), precum și pentru creșterea și diversificarea capacității de cazare și a dotărilor sportive, de agrement-divertisment și a serviciilor auxiliare de diferite tipuri
Crearea unei imagini de marcă și promovarea județului Cluj ca destinație turistică, a cărei scop să se focalizeze asupra valorificării turistice a potențialului său cultural, balnear și etnografic
AMENINȚĂRI
Starea fizică degradată cu risc de colaps. Lipsa întreținerii curente ducând la degradare continuă.
Neutilizarea unor biserici recent renovate duce la degradarea fizică (vandalizare, furt, distrugeri).
Intervenții neprofesioniste care duc la apariția unor fenomene care au ca și consecință degradarea clădirii (igrasie, ciuperci, umiditate, prăbușiri etc.)
Lipsa confortului și a serviciilor poate crea o imagine neatractivă, care conduce la scăderea numărului de turiști.
Concurența neloială prin apariția în zona adiacentă monumentelor a unor construcții care nu respectă limita de protecție a monumentelor istorice. Parazitarea monumentelor prin proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații) și dispunerea haotică, îndeosebi în cazul reședințelor secundare.
Nerespectarea PUG-urilor și PUZ-urilor cu regulamentele urbanistice aferente acestora creează imaginea de peisaj dezorganizat și o poluare estetică a peisajului natural, determinând o utilizare intensivă a resurselor, aglomerarea sistemului de transport rutier și presiuni deosebite asupra ecosistemelor naturale prin defrișări de suprafețe forestiere.

BISERICI DE ZIDARIE

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Autenticitate stilistică	Stil autentic: gotic, renaștere, baroc – cu elemente particulare.
Caracterul de unicitate și de densitate.	Existența unor elemente de unicat: pictura, elemente de mobilier, iconostas, orga, caracteristici volumetrice unice
Accesibilitate	Conectarea la rețeaua de drumuri naționale, județene și locale, relativ bine întreținute (în proporție de 90%)
Poziția în localitate	Poziționarea centrală în cadrul localității definește caracterul identitar al locului, alături de alte obiective turistice sau culturale (statui, monumente, mănăstiri, case parohiale).
Stare de conservare	În proporție de 70% sunt în stare bună, ca urmare a unor intervenții de renovare corecte.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Stare de conservare precară	În proporție de 30% sunt în stare avansată de degradare și necesită intervenții urgente de reparații și consolidare, pentru prevenirea colapsului (distrugerii totale)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Renovări sau intervenții neprofesioniste	Înlocuirea materialelor originale sau specifice cu unele improprii stilului, de exemplu: învelitoare de tablă, etanșarea soclurilor sau fundațiilor, tencuieli peste structura de lemn, încălzirea cu sisteme improvizate și tapetarea interioară cu țesături ce fac imposibilă perceperea structurii.
Inaccesibilitate și izolare	În proporție de 10 %; inexistența unei autostrăzi, trasee alternative sau căi de acces modernizate
Ofertă turistică scăzută la nivelul confortului și serviciilor.	Lipsa echipării edilitare sau a modernizării acestora Lipsa dotărilor minime pentru asigurarea serviciilor la standarde ridicate
Grad scăzut de promovare	Lipsa informării prin materiale promoționale, semnalizare locală și la drumurile principale de acces
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului rural și cultural la nivel european, național și local.	
Existența unor valori etnografice și de patrimoniu arhitectural de tip rezidențial, originale și bine conservate (exemple: Măguri, Răcățău, Răchițele, Mărișel, Vistea, Sic)	
Oferta complementară de atracții turistice (minerit, salin, pastoral, speologic, cinegetic).	
Reconversii funcționale cu programe culturale în cazul monumentelor abandonate.	
Reabilitarea infrastructurii în vederea creșterii accesibilității spre zonele și obiectivele și turistice.	
Obținerea statutului de capitală culturală europeană 2020 va crea premisele unei dezvoltări fără precedent pe toate planurile (reabilitare-conservare edificii, infrastructură tehnico-edilitară, căi de acces, infrastructură de cazare, agrement-divertisment, manifestări multiple etc.), cu rol benefic în stimularea turismului.	
Sprijinirea dezvoltării turismului rural pe fondul existenței unor valori etnoculturale valoroase care justifică o astfel de abordare prioritară	
Accesarea unor fonduri interne și externe în vederea reabilitării monumentelor arhitecturale laice și religioase în vederea introducerii acestora în circuitele turistice funcționale (tematice sau mixte), precum și pentru creșterea și diversificarea capacității de cazare și a dotărilor sportive, de agrement-divertisment și a serviciilor auxiliare de diferite tipuri	
Crearea unei imagini de marcă și promovarea județului Cluj ca destinație turistică, a cărei scop să se focalizeze asupra valorificării turistice a potențialului său cultural, balnear și etnografic	
AMENINȚĂRI	
Neutilizarea unor biserici recent renovate duce la degradarea fizică (vandalizare, furt, distrugeri).	
Intervenții neprofesioniste care duc la apariția unor fenomene care au ca și consecință degradarea clădirii (igrasie, ciuperci, umiditate, prăbușiri etc.)	
Lipsa confortului și a serviciilor poate crea o imagine neatractivă, care conduce la scăderea numărului de turiști.	
Concurența nelocală prin apariția în zona adiacentă monumentelor a unor construcții care nu respectă limita de protecție a monumentelor istorice. Parazitarea monumentelor prin proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații) și dispunerea haotică, îndeosebi în cazul reședințelor secundare.	
Nerespectarea PUG-urilor și PUZ-urilor cu regulamentele urbanistice aferente acestora creează imaginea de peisaj dezorganizat și o poluare estetică a peisajului natural, determinând o utilizare intensivă a resurselor, aglomerarea sistemului de transport rutier și presiuni deosebite asupra ecosistemelor naturale prin defrișări de suprafețe forestiere.	

CASTELE ȘI CONACE

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Autenticitate stilistică	Edificate între secolele XVII – XX, majoritatea din perioada barocă, cu amplificări și intervenții în perioadele ulterioare: clasicism, neoclasicism, neogotic, romantism – cu elemente particulare.
Caracter de unicitate	Prin stil, mobilier și decorațiuni interioare, tâmplării, amenajări exterioare și peisagistice. Integrarea în situl pitoresc și variat al amplasamentului, adaptabilitatea la trendul epocii și la nevoile funcționale particulare locale.
Parcuri-grădină	Amenajări stilistice la nivelul european al timpurilor parcurile acestora sunt deosebite prin speciile dendrologice dar și dotări de tip manej, moară, chioșcuri, bazine etc. Organizarea vastelor domenii nobiliare sub forma unui ansamblu armonios de spații construite și spații verzi.
Amplasarea	Integrarea deosebită în peisaj, acces monumental care potențează caracterul incintei; pe parcursul unor trasee turistice
Accesibilitate	Ușor accesibile de la drumuri naționale, județene și locale relativ bine întreținute (în proporție de 80%).
Stare de conservare	Destul de bună, în proporție de 50%
Intervenții de restaurare	Realizate corect: la Castelul Banffy din Bonțida (în curs de restaurare) și Palatul Banffy din Cluj
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Stare de conservare precară	În proporție de 50% sunt în stare avansată de degradare și necesită intervenții urgente de reparații și consolidare, pentru prevenirea colapsului (distrugerii totale)
Renovări sau intervenții neprofesioniste	Înlocuirea materialelor originale sau specifice cu unele improprii stilului, de exemplu: învelitoare de tablă, etanșarea soclurilor sau fundațiilor, tencuieli peste structura de lemn, încălzirea cu sisteme improvizate și tapetarea interioară cu țesături ce fac imposibilă perceperea structurii.
Inaccesibilitate	Lipsă amenajare acces în incintă Inaccesibilitate datorată situației juridice neclare a proprietății și pericolelor ce survin din abandonare
Ofertă turistică scăzută la nivelul confortului și serviciilor.	Lipsa echipării edilitare sau a modernizării acestora Lipsa dotărilor minime pentru asigurarea serviciilor la standarde ridicate
Grad scăzut de promovare	Lipsa informării prin materiale promoționale, semnălizare locală și la drumurile principale de acces
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului cultural în special pentru „Cluj - capitală europeană”	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Existența în proximitate a unor obiective cu caracter identitar puternic - casa parohială, școala, primăria
Existența în proximitate a unor amenajări peisajere și alte elemente cu valori stilistice deosebite, componente ale ansamblului (ex. Șura de la Gilău, moara de la Bonțida).
Oferta complementară de atracții turistice naturale sau/și culturale.
Reconversii funcționale – flexibilitate mare în atribuirea unei noi funcțiuni.
AMENINȚĂRI
Neutilizarea unor biserici recent renovate duce la degradarea fizică (vandalizare, furt, distrugeri).
Intervenții neprofesioniste care duc la apariția unor fenomene care au ca și consecință degradarea clădirii (igrasie, ciuperci, umiditate, prăbușiri etc.)
Lipsa confortului și a serviciilor poate crea o imagine neatractivă, care conduce la scăderea numărului de turiști.
Concurența nelocală prin apariția în zona adiacentă monumentelor a unor construcții care nu respectă limita de protecție a monumentelor istorice. Parazitarea monumentelor prin proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații) și dispunerea haotică, îndeosebi în cazul reședințelor secundare.
Nerespectarea PUG-urilor și PUZ-urilor cu regulamentele urbanistice aferente acestora creează imaginea de peisaj dezorganizat și o poluare estetică a peisajului natural, determinând o utilizare intensivă a resurselor, aglomerarea sistemului de transport rutier și presiuni deosebite asupra ecosistemelor naturale prin defrișări de suprafețe forestiere.

CETĂȚI ȘI CASTRU

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Amplasarea	De obicei în poziții strategice, cu perspective largi asupra zonelor înconjurătoare.
Stare de conservare	Amplificarea elevației zidurilor ruinelor existente și conservarea lor (Castrul legiunii V Macedonică de la Potaissa) Stare de conservare destul de bună
Caracter de unicitate	Prin peisajului natural (cetatea de la Lita) Prin peisajul antropic – izvor nesecat de vestigii arheologice
Accesibilitate	Starea drumurilor din perioada romană este încă destul de bună
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Inaccesibilitate.	Lipsa unui acces pietonal amenajat (cetatea Lita).
Ofertă turistică scăzută la nivelul confortului și serviciilor.	Lipsa dotărilor minime pentru asigurarea serviciilor la standarde ridicate
Grad scăzut de promovare	Lipsa informării prin materiale promoționale, semnalizare locală și la drumurile principale de acces
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului rural și cultural la nivel european, național și local.	
Oferta complementară de atracții turistice (salin, pastoral, de aventură).	
AMENINȚĂRI	
Lipsa confortului și a serviciilor poate crea o imagine neatractivă, care conduce la scăderea numărului de turiști	
Concurența nelocală prin apariția în zona adiacentă monumentelor a unor construcții care nu respectă limita de protecție a monumentelor istorice. Parazitarea monumentelor prin proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații) și dispunerea haotică, îndeosebi în cazul reședințelor secundare.	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

MUZEE

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Autenticitate stilistică	Edificate între sec. XVIII – XIX, în stil baroc – cu elemente particulare ce țin de clasicism sau renaștere.
Caracter de unicitate	Prin spațiile interioare (sala de bal a Muzeului de Etnografie dispusă pe două niveluri), colecțiile pe care le adăpostesc, piese de mobilier (Colecția de Istorie a Farmaciei), pictura murală
Amplasarea	În zona centrală a orașului Cluj-Napoca, în proximitatea altor obiective turistice sau culturale (statui, monumente, piețe urbane, mănăstiri)
Accesibilitate	Foarte bună (auto, pietonal, cicloturism)
Stare de conservare	Destul de bună, cu intervenții (parțiale) corecte de restaurare
Existența unor curți interioare și spații flexibile din punct de vedere al funcțiunii.	Posibilitatea organizării de evenimente culturale diverse.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Stare de conservare	Lipsa amenajării curții interioare a Muzeului de Artă Nefinalizarea intervențiilor de restaurare (sistemul de scurgere a apelor pluviale degradat, fațade deteriorate din aceasta cauză)
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului cultural în special pentru „Cluj - capitală europeană”	
Existența în proximitate a unor obiective turistice cu un caracter identitar puternic (piața Matei Corvin, Biserica Sf. Mihail) și posibilitatea integrării într-o serie de trasee turistice.	
Oferta complementară de atracții turistice diversificate	
AMENINȚĂRI	
Nefinalizarea lucrărilor de restaurare, care poate duce la degradare parțială și afectarea imaginii monumentului	

ANSAMBLUL GOGA

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Amplasarea	Integrarea ansamblului în peisaj, casa de pe stâncă și biserica fiind niște prezențe foarte discrete, iar castelul o prezență destul de impunătoare
Autenticitate stilistică	Stiluri diferite ale construcțiilor care alcătuiesc ansamblul: castelul neogotic, casa de pe stâncă neoromânească, biserica de lemn tipic românească adusă din jud. Sălaj
Accesibilitate	Accesibilitate foarte bună de la drumul european
Elemente de unicitate	Prin stil, mobilier și decorațiuni interioare, tâmplării, amenajări exterioare și peisagistice. Integrarea în situl pitoresc și variat al amplasamentului, adaptabilitatea la trendul epocii și la nevoile funcționale particulare.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Program Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Stare de conservare	Relativ bună, la unele construcții ale ansamblului
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Stare de conservare	Infiltrațiile de apă de la mausoleu reprezintă o problemă care îi poate afecta structura.
	Traseul pietonal și zidul de sprijin de pe stâncă este destul de degradat, având nevoie de intervenții de restaurare.
	Muzeul propriu-zis prezintă semne de degradare, la fel și casa în care a locuit Goga.
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului cultural la nivel european, național și local.	
Existența unor valori etnografice și de patrimoniu originale și bine conservate	
AMENINȚĂRI	
Concurența neloială prin apariția în zona adiacentă monumentelor a unor construcții care nu respectă limita de protecție a monumentelor istorice. Parazitarea monumentelor prin proliferarea amenajărilor ad-hoc (fără autorizații)	

CENTRE URBANE

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Stiluri arhitecturale	Bogăția stilistică, din epoci diferite, atât la nivelul orașului cât și la nivel de obiect arhitectural (gotic, renaștere, baroc, clasicism, neoclasicism, neobaroc, artnouveau, modernism, postmodernism).
Autenticitate stilistică	Stiluri arhitecturale nealterate, păstrate în întregime la nivelul anumitor monumente (Casa Matei, Palatul Banffy, zidurile orașelor medievale etc.)
Influențe stilistice culturale	Influențe din diverse epoci, cu amprente de proveniențe germane, maghiare, austriece, românești (în special după 1918)
Oferte cultural-turistice	Varietatea și numărul obiectivelor cultural-turistice care pot fi integrate în trasee pietonale (muzee, case memoriale, piațete de relaxare, hoteluri, pensiuni, moteluri, restaurante)
Accesibilitate	Ușor accesibile, fiind străbătute de DN1 și E60, legate de magistrale feroviare și căi aeriene internaționale
Imagine urbană	Imaginea coerentă și încheată a zonelor centrale se datorează în special regulamentelor urbanistice specifice fiecărei perioade dar și continuității acestora.
Cluj-Napoca – centru universitar cu tradiție	Numărul mare de Universități existente în oraș, asigură specialiști în domenii diverse precum: economie, filologie, turism, agronomie, construcții, arhitectură și urbanism, arte etc.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Starea de conservare	Imaginea urbană este alterată, chiar și în cazul instituțiilor publice, datorită finisajelor învechite, a lucrărilor de finisare nefinalizate sau realizate în stadii

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	diferite.
Intervenții neprofesioniste	Parazitarea unor monumente, prin apariția unor construcții neadecvate sau neautorizate în zonele protejate
Politici administrative neadecvate	Aducerea voită la stadiul de ruină a unor clădiri valoroase pentru a satisface anumite interese private (ex: Casa Călăului -Cluj)
Grad scăzut de promovare	Lipsa conceptelor de marcare și signalectică pe parcursul pietonal, care să atenționeze turistul sau cetățeanul neavizat.
	Număr și grad scăzut de vizibilitate al materialelor informative
	Insuficiența traseelor pietonale în zonele de interes public (cu excepția zonelor pietonale deja constituite din orașele Cluj-Napoca și Turda)
Mobilitate.	Legături slabe între diferite mijloace de transport
	Insuficiența sau lipsa traseelor pentru biciclete
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea cererii turismului cultural la nivel european, național și local.	
Obținerea statutului de capitală culturală europeană 2020 va crea premisele unei dezvoltări fără precedent pe toate planurile (reabilitare-conservare edificii, infrastructură tehnico-edilitară, căi de acces, infrastructură de cazare, agrement-divertisment, manifestări diverse etc.), cu rol benefic în stimularea turismului și a investițiilor economice în toate domeniile	
Existența unor festivaluri internaționale specifice Clujului: Festivalul Internațional de Film – TIFF; Zilele Arhitecturii – ZA; Festivalul de Teatru etc. și a unor târguri de promovare a produselor tradiționale (Zilele Orașului, Festivalul Berii etc.)	
Creșterea semnificativă a rolului polarizator al orașului Cluj-Napoca în cadrul județului, ceea ce implică un număr mare de studenți, turiști, creșterea forței de muncă, toate acestea având ca și consecință creșterea economică	
AMENINȚĂRI	
Nerespectarea PUG-urilor și PUZ-urilor cu regulamentele urbanistice aferente acestora creează imaginea de peisaj dezorganizat și o poluare estetică a peisajului, determinând o utilizare intensivă a resurselor și aglomerarea sistemului de transport rutier.	
Nefinalizarea centurii ocolitoare a orașelor duce la aglomerarea șoselelor în perioadele de vârf și la lipsa fluenței traficului.	
Insuficiența parcărilor subterane sau supraterane împiedică fluența traficului pietonilor și bicicliștilor, ceea ce poate reprezenta un pericol pentru aceștia.	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

ANEXA – Capitolul 4

Anexa 4.1. Prezentarea principalelor obiective de patrimoniu construit

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1055	CJ-II-a-A-07568	Ansamblul „Octavian Goga”	Sat CIUCEA; comuna CIUCEA	5	Sec. XIX – XX
FUNCȚIUNI	Reședința unei familii în care a intrat și Ady Endre; reședința familiei Goga; în prezent muzeu/expoziție etnografică				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Ansamblu format din: castel cu structură de sec XIX și reconstrucție în stil neogotic între 1921-1926; casa pe stâncă în stil neoromânesc; mausoleum 1930 (proiect G.M. Cantacuzino); biserică de lemn 1575 cu o organizare interioară aparte prin faptul că are un gol deschis în proporția 1/3; mănăstirea cu plan paralelipipedic cu un singur nivel, anexe.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Castel neogotic, casă neoromânească, biserică în stil maramureșean, mausoleul în stil neoraționalist.				
UNICITATE	Mausoleul placat cu mozaic bizantin.				
STAREA FIZICĂ	Stare relativ bună, cu excepția mausoleului, unde sunt infiltrații de apă				
NECESITĂȚI	Expertiză tehnică și intervenție de urgență.				
Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1009	CJ-II-m-B-075633	Cetatea Bologna	Sat BOLOGA; comuna POIENI	5	Sec. XIII- XV
FUNCȚIUNI	Cetate cu funcțiune de pază și apărare; actualmente ruină.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE, VOLUMETRICĂ	Cetatea a cunoscut mai multe etape de construcție, inițial existând doar un turn patrulater în jurul căruia în timp s-au construit alte elemente.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Arhitectură militară
UNICITATE	Prezența foarte frumoasă în peisaj.
STAREA FIZICĂ	Ruină
NECESITAȚI	Amenajarea unui acces și a unei zone de staționare.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1010	CJ-II-a-A-07534	Castelul Banffy din Bonțida	Sat BONȚIDA; comuna BONȚIDA	152-154	1652, amplif. 1750-1850

FUNCȚIUNI	Reședința familiei Banffy; actualmente Școală de Restaurare.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	<p><u>Dionisie Bánffy</u> (1638-1674), a fost cel care a inițiat construcția ansamblului la aceste dimensiuni, sub controlul arhitectului italian <u>Agostino Serena</u>.</p> <p>Prima clădire a fost proiectată ca un ansamblu fortificat, cu bastioane în cele 4 colțuri, un turn înalt la intrare și o grădină dispusă în sudul ansamblului.</p> <p>Moștenitorul său, <u>Dionisie Bánffy al II-lea</u>, a inițiat reconstrucția castelului, începând din 1745 în stil baroc austriac, după planurile arhitectului vienez <u>Joseph Emanuel Fischer von Erlach</u>. În primă fază reconstrucția s-a concentrat asupra curții de onoare din fața clădirii porții, inspirându-se din arhitectura barocă vieneză au fost create noi clădiri: manejul, grajdul, remiza și locuințele servitorilor. Tot el a dat o nouă formă castelului, sub forma a două aripi așezate în poziția literei U. Acum va fi creat și parcul de agrement de pe malul <u>Someșului</u> (proiectat de <u>Johann Christian Erass</u>), în același stil baroc, cu alei, lac, statui și fântâni arteziene. În secolul al-XIX-lea se adaugă o logie de factură romantică în stil neogotic, orientată către parc.</p>

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	În prezent accesul în incintă se face prin axul grajdurilor, exedra construită în afara incintei renaștentiste. În aceeași zonă a grajdurilor există un corp cu funcțiunea de moară în curs de restaurare în vederea amenajării unui muzeu.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Nucleul complexului de edificii este <u>renascentist</u> , extinderile ulterioare au fost făcute în secolul al XVIII-lea în <u>stil baroc</u> , iar în secolul al XIX-lea în <u>stil romantic</u> (inclusiv galeria <u>neogotică</u> de la 1890).
UNICITATE	Cel mai impresionant ansamblu baroc din Transilvania supranumit Versailles-ul Transilvaniei. Moara - capodoperă a clasicismului timpuriu.
STAREA FIZICĂ	Ansamblul se află în prezent în proces de restaurare.
NECESITAȚI	Amenajarea parcului, aflat în degradare și valorificarea acestuia

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1253	CJ-II-a-A-07742	Castelul Banffy din Răscruci	Sat RĂSCRUCI; comuna BONȚIDA	Str. Principală, 484	Sec. XVIII –XIX

FUNCȚIUNI	Reședința familiei Banffy; Școală specială; În prezent fără funcțiune.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Planimetrie tipică de „chalet” franțuzesc cu un hol central și un acces către stradă și unul către terasă și parc, clădirea fiind dispusă simetric față de această axă a intrării.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Castel de factură clasicistă.
UNICITATE	Cel mai „franțuzesc” castel din Transilvania. În sala centrală are lambriuri din lemn excepționale, foarte bine păstrate.
STAREA FIZICĂ	În proces de degradare
NECESITAȚI	Atribuirea unei funcțiuni; Amenajarea parcului, aflat în degradare, și valorificarea acestuia

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

618	CJ-I-s-A-07208	Castrul legiunii V Macedonică de la Potaissa	Municipiul Turda	„Dealul Viilor-Cetății”	Sec. II –III p.Chr. Epoca romană
FUNCȚIUNI	Castru, în prezent ruină				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Volumetric - sub cota terenului, ceea ce se vede este o supraînălțare a cotelor de fundație.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Arhitectură de factură militară.				
UNICITATE	Impresionant prin integrarea în peisaj; perspective largi spre Turda.				
STAREA FIZICĂ	Continuarea în aceeași manieră a lucrărilor de amplificare .				
NECESITAȚI	Protejarea peisajului înconjurător.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1107	CJ-II-m-A-07613	Biserica „Cuvioasa Paraschiva” a Episcopiei Feleacului și Vadului	Sat FELEACU; comuna FELEACU	475	1486
FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Realizată de meșteri occidentali cu structură gotică, adaptată cultului ortodox, de dimensiuni mici cu o sală inițială aproape pătrată. În perioada interbelică, sala a fost extinsă cu încă o travee de către Kos Karoly, când i se adaugă și turnul clopotniță conturându-se astfel o silueta bine integrată în peisaj. Este o biserică-sală cu 2 travee boltite în cruce pe <u>ogive și absidă</u> poligonală decroșată cu boltă pe nervuri.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Construcție tipică pentru un gotic provincial, cu elemente de pietrărie, ferestre, chenare specifice - care în context românesc este o realizare de excepție.				
UNICITATE	Elemente gotice, atipice unei biserici ortodoxe.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Biserica a fost restaurată în anul 1925, sub patronajul regelui <u>Ferdinand al României</u> , după planurile arhitectului <u>Károly Kós</u> , când a fost ridicat și turnul. Starea actuală e bună și nu necesită intervenții.
NECESITĂȚI	Protejarea peisajului.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1318	CJ-II-m-A-07805	Biserica „Adormirea Maicii Domnului” a Mănăstirii Vadului	Sat VAD; comuna VAD	98	Sec. XV

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă, ctitorie a lui Ștefan cel Mare .
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Apropiată de volumetria bisericilor moldovenești, cu două travei. Boltirile din ambele travei au fost demolate și înlocuite cu boltiri de sec XVIII. Biserica a fost modernizată în perioada barocă, atunci adăugându-se și pridvorul.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Spre deosebire de Feleac care are plan tricong, la biserica din Vad, în exterior, sunt exprimate absidele, în formă poligonală. Ca planimetrie este mai apropiată de stilul moldovenesc.
UNICITATE	Ca ciudățenie structurală e faptul că nava are 2 travei
STAREA FIZICĂ	Bună
NECESITĂȚI	Protejarea peisajului, restricții de construire.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1211	CJ-II-m-A-07706	Biserica reformată	Sat MĂNĂSTIRENI; comuna MĂNĂSTIRENI	307	Sec. XIII, ref. sec. XVIII

FUNȚIUNI	Biserică reformată
----------	--------------------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica unei foste mănăstiri cu zid de incintă, a fost gândită cu 2 turnuri în fațada vestică, astăzi păstrându-se doar unul. Biserica nu mai are boltire, azi fiind tăvănită cu un tavan casetat cu pictură interesantă. Acoperișul turnului, clopotnița, a fost refăcut de Kos Karoly, silueta bisericii devenind tipică pt ținutul Calatei. Tot el a intervenit la structura acoperișului bisericii.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica Reformată-Calvină din <u>Mănăstireni</u> este un prețios monument cu arhitectură romanică, construită, probabil, curând după mijlocul secolului al XIII-lea;
UNICITATE	Siluetă tipică ținutului Calatei
STAREA FIZICĂ	Biserica e restaurată și ușor accesibilă
NECESITAȚI	Semnalarea

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1228	CJ-II-m-A-07722	Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”	Sat NICULA; comuna FIZEȘU GHERLII	253	1650

FUNCȚIUNI	Biserică din lemn. Biserică zidită sec.XIX de rit ortodox.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica de lemn a fost ridicată inițial în satul Țop, se presupune în jurul anului 1600. De acolo a fost adusă în anul 1935 în Năsal Fânațe. De aici, a fost transferată în Mănăstirea Nicula în 1974, după distrugerea bisericii vechi de lemn, în urma unui incendiu. Turnul era mic, modest, cu galerie simplă, coiful având 8 fețe. Cea construită în sec. XIX e deosebită prin dimensiunile mari pentru societatea românească. Biserica de lemn are dublă absidă, dar nu e caz unic. Actualmente 5 biserici + corpul de chilii cu influență cubistă
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica de lemn este puțin valoroasă fiind adusă în 1870 din Maramureș;
UNICITATE	Iconostasul bisericii zidite are un sistem special de glisare a icoanei. Biserica de lemn are doua abside.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Bună
NECESITĂȚI	Protejarea peisajului natural.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1271	CJ-II-m-A-07759	Biserica reformată calvină	Sat SIC; comuna SIC	Str. a II-a, 38	Sec. XIII
FUNȚIUNI	Fostă mănăstire catolică; în prezent biserică reformată.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Existând sare în sec XIII, localitatea înflorește. Biserica stă într-o poziție minunată, cu structură bazilicală, încadrată în goticul timpuriu, gotic de tip Cistercian, cu capiteli cu crosete, boltirea în altar este intactă, nava centrală și corpurile laterale mai simple lucrate ca și corul.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Pictura valoroasă, care aparține goticului timpuriu, este restaurată parțial, găsimu-se doar fragmente.				
UNICITATE	Poziționare deosebită. Una dintre primele biserici gotice de tip cistercian.				
STAREA FIZICĂ	Intervențiile lui Kos la clopotniță au produs tasări, și azi sunt vizibile tasări semnificative. Sunt necesare consolidări, expertiză clară care să ia în considerare și traficul din apropiere. Biserica, altfel, fără tasări, e în stare bună.				
NECESITĂȚI	Expertiză tehnică la nivelul structurii, solului și cauzelor care au determinat tasările.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
974	CJ-II-m-A-07497	Muzeul de artă, Palatul Banffy	Municipiul Cluj-Napoca	P-ța Unirii 30	1774-1785
FUNȚIUNI	Reședința familiei Banffy, Cinematograful „Progresul”, primul cinematograful al Clujului, Muzeu de artă.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Banffy cumpără 3 proprietăți, de pe care demolează clădirile în vederea construirii actualului palat. Clădirea acestuia are în plan o formă dreptunghiulară, circumscriind o curte de onoare de forma unui pătrat. Pe cele patru laturi, curtea este înconjurată de foișoare. La subsol bolțile sunt medievale, la parter, arcurile corespund unor calote sprijinite pe stâlpi articulați spre exterior cu pilaștrii. La etajul tăvănit, foișorul are coloane ionice și arhitrave.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Cel mai coerent palat baroc din Transilvania, mai rafinat din punct de vedere stilistic decât palatul Bruckental din Sibiu.
UNICITATE	
STAREA FIZICĂ	De curând, s-a făcut un fel de toaletare a vegetației interioare. Fațada curții e alterată de sistemul de scurgere a apelor; subsol uscat, fără funcțiune în prezent
NECESITAȚI	Refacerea curții, a fațadelor curții interioare și lucrări la soclu; întreținere curentă

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
880	CJ-II-m-B-07407	Muzeul Etnografic al Transilvaniei („Reduta”)	Municipiul Cluj-Napoca	Str. Memorandumului 21	1810 -1812

FUNCȚIUNI	Fost han din renaștere. Casă în care s-a judecat procesul memorandiștilor, azi Muzeul Etnografic al Transilvaniei.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Piesa specială, sala de bal care nu se citește în fațadă, sală realizată pe 2 niveluri, după modelul Palazzo Farnese.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Se păstrează un chenar renascentist în gang, în formă actuală, început de sec XIX, cu elemente de clasicism, cu piese baroce.
UNICITATE	Sala de bal pe două niveluri
STAREA FIZICĂ	Bună

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

NECESITĂȚI	Restaurare turnuleț din tablă, cu ceas.				
Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
973	CJ-II-m-B-07495	Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Colecția de Istorie a Farmaciei	Municipiul Cluj-Napoca	P-ța. Unirii 28 și str. Gh. Doja nr.1	Sec. XV - XVIII
FUNȚIUNI	Cea mai veche farmacie din sec. XVIII, azi reședință la etaj, farmacie la parter				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Clădirea de sec. XVIII, boltiri de sec. XIX, azi Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Colecția de Istorie a Farmaciei; la etaj este proprietate privată; acoperiș foarte înalt cu o singură pantă, pod liber;				
CONSIDERAȚII STILISTICE	În interior piese și mobilier din sec. XIX, păstrată și o pictură barocă de curând restaurată, distrusă de cablurile de la troleibuz.				
UNICITATE	Pictura barocă.				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI	Lucrări de conservare.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1112	CJ-II-m-B-07616	Biserica romano catolică	sat FLOREȘTI; comuna FLOREȘTI	Str. Iancu Avram, 217	sec. XIV - XV
FUNȚIUNI	Biserică romano-catolică				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică tipică de sat, cu sală și altar poligonal. Biserica a fost transformată în perioada barocă, turnul clopotniță supraînălțat. Incinta este aproximativ rotundă. Sala tăvănită, altarul cu boltire și tribuna barocă. Există un corp pe latura nordică dar care a fost demolat la restaurare, azi se				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	citește fostul arc gotic înspre N, lăsat doar cu zidărie tencuită.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică gotică. În 1950-60 s-a scos tencuiala, s-a eliminat cât mai mult din substanța barocă - acum e rezultat al intervențiilor restauratorilor.
UNICITATE	Atmosfera incintei
STAREA FIZICĂ	Imaginea e ușor periclitată de blocurile din jur. E restaurată, singura problemă fiind gardul viu-buxusul, care acoperă zidul incintei.
NECESITĂȚI	-

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1196	CJ-II-m-B-07694	Biserica reformată	sat LUNA DE SUS; comuna FLOREȘTI	219	sec. XVIII

FUNȚIUNI	Poziționată în sat pe locul unei biserici mai vechi, într-o piață de formă triunghiulară.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de sec. XVIII - construcție tipică pentru o biserică reformată, cu elemente de structură și concepție, simple ce țin de gotic.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Gotică, cu elemente renașcentiste și baroce.
UNICITATE	Atmosfera pieței.
STAREA FIZICĂ	Bună
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

1279	CJ-II-m-B-07767	Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" și "Sf. Nicolae"	sat STOLNA; comuna SĂVĂDISLA	47	1730
FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de lemn, sec. XVIII cu un pridvor pe latura sudică, aflată la capătul opus al satului de la șosea.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică în stil maramureșean				
UNICITATE	Amplasare și panoramă deosebită				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITAȚI	Învelitoare din tablă schimbată cu șindrilă. De curând s-au făcut etanșări cu poliuretan, care ar trebui mascate. Zona dintre drum și biserică ar trebui reglementată pentru a evita apariția unor noi construcții.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1327	CJ-II-m-B-07812	Biserica romano-catolică	sat VLAHA; comuna SĂVĂDISLA	46	sec. XIV
FUNȚIUNI	Biserică romano-catolică				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Din exterior nu prezintă un interes deosebit. Foarte frumos amplasată, are o pajiște în față de care este legată printr-un podet				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Gotică, foarte mult transformată, cu pictură foarte valoroasă				
UNICITATE	Elementul excepțional este pictura murală din zona altarului				
STAREA	Bună				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FIZICĂ	
NECESITĂȚI	Remedierea traseelor electrice prin pictură

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1108	CJ-II-a-A-07614	Ansamblul bisericii " Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil " Biserica de lemn " Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil " Clopotnița de lemn	sat FINIȘEL; comuna SĂVĂDISLA	120	1758
1109	CJ-II-m-A-07614.01				1758
1110	CJ-II-m-A-07614.02				sec. XVIII - XIX
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică foarte modestă, din lemn, cu turn clopotniță separat, destul de masiv, după model de biserică reformată; Perspective foarte frumoase spre sat.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Sec. XIVV				
UNICITATE	Panorama și amplasarea deosebită;				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI	Protejarea peisajului din zona bisericii; interdicții de construire, în extravilan, pe drumul spre Săvădisla				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1265	CJ-II-m-B-07753	Castelul Mikes, azi Sanatoriul TBC	sat SĂVĂDISLA; comuna SĂVĂDISLA	347	sec. XIX
FUNȚIUNI	Reședința familiei Mikes, astăzi sanatoriu TBC;				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Construcție coerentă de sec. XIX cu parc foarte frumos în față;
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stilul romantic cu aluzii la stilul neogotic, elemente constructive deosebite; jaluzele de lemn foarte frumoase dar alterate
UNICITATE	Elementele constructive deosebite și parcul.
STAREA FIZICĂ	Destul de bună
NECESITAȚI	Lucrări de restaurare și întreținere

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1024	CJ-II-m-B-07539	Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului"	sat BUCEA; comuna CIUCEA	46	1791
FUNCTIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de lemn de la sfârșitul sec. XVIII, toate caracteristicile bisericilor de lemn din zonă, biserică modestă. Biserica nouă de zidărie, străină stilului tradițional.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică în stil maramureșean				
UNICITATE	Înscrisă excepțional în peisaj, în cimitirul satului				
STAREA FIZICĂ	Stare bună, de curând restaurată. Învelitoarea a fost de schimbată cu una din șindrilă				
NECESITAȚI	Semnalare				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1240	CJ-II-m-B-07732	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil "	sat PĂDURENI; comuna CIURILA		1750

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică din lemn cu un pridvor special, care cuprinde latura sudică și absida. Nu există tavan deasupra pridvorului, ceea ce face vizibil intradosul bolții. Are un turn pe fațada vestică, care de 2-3 ani a fost învelit cu tablă (lucrări ilegale).
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică în stil maramureșean
UNICITATE	Satul este foarte frumos/autentic, lipsa șoselei determinând păstrarea valorilor tradiționale și a peisajului rural.
STAREA FIZICĂ	Bună
NECESITAȚI	Refacerea învelitorii din tablă a turnului cu una din lemn. Atenție la amplasarea noilor construcții!

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1215	CJ-II-m-B-07710	Biserica "Pogorârea Sf. Duh"	sat MICEȘTI; comuna TURENI	200	1794

FUNȚIUNI	Biserică Greco-catolică
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de zidărie cu trei travei care au tipul de boltiri din zidărie, similar cu cel al locuințelor din Cluj. Alăturarea a 2 travei tip avelă. Nava cu un turn exterior. Acoperișul e cu o învelitoare de tablă.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Boltiri baroce, conformația unei biserici greco-catolice.
UNICITATE	Interesant e faptul că o biserică de sec. XVIII e făcută din zidărie.
STAREA FIZICĂ	Finisajele folosite sunt improprii unei biserici (tencuiala exterioară: terasit)
NECESITAȚI	Schimbarea finisajelor și refacerea secțiunii acoperișului

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

1079	CJ-II-m-B-07588	Conacul Rhedy	sat DĂBĂCA; comuna DĂBĂCA	158	sec. XVIII
FUNȚIUNI	Reședință; în prezent este abandonat.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Clădirea prezintă o organizare simetrică, cu un corp central și un pridvor. Încăperile sunt foarte mari și acoperite cu un planșeu din beton – intervenție ulterioară. În partea din spate, în deal, se văd zidurile din piatră ale unor foste pivnițe, abandonate. Grădina este și ea abandonată.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Limbaj clasicist cu elemente de baroc.				
UNICITATE	Amplasare și perspective frumoase .				
STAREA FIZICĂ	Stare destul de proastă – acoperișul și tâmplăriile lipsesc în mare parte.				
NECESITĂȚI	Identificarea proprietarilor. Restaurarea și amenajarea ansamblului.				
Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1080	CJ-II-m-B-07589	Biserica reformată	sat DĂBĂCA; comuna DĂBĂCA	312	1743
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de dimensiuni foarte mici, are o planimetrie tradițională cu navă și altar poligonal.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	În altar sunt urme și ferestre de factură gotică, chenarul intrării din fațada vestică este renașcentist, păstrat foarte bine. Tavanul este casetat cu o pictură modestă, recentă.				
UNICITATE	Chenarul de renaștere – foarte clar – și foarte bine păstrat, aici fiind o diferență clară între aceasta și altarul cu elemente gotice.				
STAREA FIZICĂ	De curând restaurată.				
NECESITĂȚI	Protejarea peisajului				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1336	CJ-III-m-B-07821	Monumentul comemorativ al răscoalei din 1437	sat BOBĂLNA; comuna BOBĂLNA		1957
FUNȚIUNI	Monument comemorativ al răscoalei				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Construit în anii 1950 de către Virgil Salvano jr. Calități artistice deosebite, robustețe, eleganță, influențe moderniste.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Arată ca și cum ar fi interbelic.				
UNICITATE	-				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI					

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1026	CJ-II-m-B-07542	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil "	sat CALNA; comuna VAD	63	1671
FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică foarte mică, modestă, tipică				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică maramureșeană				
UNICITATE	Pridvor cu lespezi de piatră foarte frumoasă, intrarea e pe latura S având un chenar de lemn împletit foarte frumos				
STAREA FIZICĂ	Destul de proastă - are tavanul găurit				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

NECESITĂȚI	Renovare; identificare finanțare
------------	----------------------------------

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1111	CJ-II-m-B-07615	Biserica reformată	sat FIZEȘU GHERLII; comuna FIZEȘU GHERLII	315	sec. XVII
FUNCȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Conformație de biserică catolică, în partea de răsărit cu o absidă poligonală. Biserica a fost restaurată de Debreceny, este tăvănită, navă altar și turn, dar la interior este o sală unică.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Tipică				
UNICITATE	Debreceny - introduce un tip de fereastră aparte				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1316	CJ-II-m-B-07803	Castelul Wass	sat ȚAGA; comuna ȚAGA	139	sec. XVIII
FUNCȚIUNI	Castelul familiei Wass; locuințe (la demisol); grădiniță; în prezent abandonat				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	De dimensiuni foarte mici, cu doar 3-4 încăperi. Pridvor cu un fronton triunghiular.				
CONSIDERAȚII	Clasicism				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STILISTICE	
UNICITATE	Amplasare deosebită, cap de perspectivă
STAREA FIZICĂ	Distrus în exploatare, abandonat
NECESITĂȚI	Identificarea proprietarului și a funcțiunii. Restaurare.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1226	CJ-II-m-B-07720	Biserica reformată	sat NĂSAL; comuna ȚAGA		sec. XV
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Tipică				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Cu elemente gotice. Turnul este refăcut în sec. XIX. Sala tăvănită, altarul decrosat, ferestrele la altar cu chenare gotice				
UNICITATE	Așezare în mijlocul satului				
STAREA FIZICĂ	Igrasie foarte mare.				
NECESITĂȚI	Înlăturarea igrasiei. Expertiză hidro-biologică pentru depistarea surselor de umezeală				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1227	CJ-II-m-B-07721	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat NĂSAL; comuna ȚAGA	138	1804 - 1808
FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Altarul nedecrosat, un semipoligon care vine în continuarea pereților, semicircular. Și partea vestică e poligonală, dar e închisă și folosită ca magazin. 2 abside				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică maramureșeană
UNICITATE	Amplasarea acesteia pe un deal, ceea ce permite vizibilitatea acesteia. Atât altarul cât și partea vestică sunt poligonale. Drum de coamă între județe
STAREA FIZICĂ	Relativ bună, cu excepția învelitorii din table.
NECESITAȚI	Înlocuirea învelitorii din tablă cu șindrilă. Semnalizarea.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1117	CJ-II-m-B-07621	Castelul Beldi	sat GEACA; comuna GEACA	364	sec. XIX

FUNȚIUNI	Reședință; școală; în prezent abandonat, dar posibil să fi fost schimbată funcțiunea în motel pentru pescari
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Compoziție simetrică cu regim de înălțime P+E. Accesul se face pe sub un balcon (cu o feronerie foarte frumoasă) susținut de coloane circulare masive din zidărie. La interior se află o scară balansată din lemn, puternic degradată. În parcul conacului s-a construit o școală nouă.
CONSIDERAȚII STILISTICE	De factură eclectică.
UNICITATE	Poziția deosebită, chiar pe malul unui lac.
STAREA FIZICĂ	Acoperișul prăbușit
NECESITAȚI	Atribuirea unei funcțiuni și restaurarea acestuia.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1028	CJ-II-m-B-07544	Conacul Kemeny	sat CĂMĂRAȘU; comuna CĂMĂRAȘU	121	sec. XVIII – XIX

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FUNȚIUNI	Reședință, CAP; în prezent abandonat.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Pridvor, peristil neoclasic, care mai susține doar o grindă de lemn
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil neoclasic
UNICITATE	Integrarea în peisaj
STAREA FIZICĂ	Ruină, fără acoperiș, fără tâmplărie
NECESITAȚI	Intervenții majore, urgente fiind intervențiile la nivelul acoperișului.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
994	CJ-II-m-B-07518	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat APAHIDA; comuna APAHIDA	Str. Crișan 14	1806
FUNȚIUNI	Biserică; în prezent abandonată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Este o biserică de mici dimensiuni, fără pridvor, cu absidă decrosată și cu un turn mic pe latura vestică. Prin anii 1960 a fost restaurată, iar de 5 ani s-a refăcut învelitoarea din lemn.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Tipică				
UNICITATE	Foarte bine păstrată dar goală, fapt care o pune în valoare.				
STAREA FIZICĂ	De curând restaurată.				
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1186	CJ-II-m-B-07686	Castel	sat JUCU DE SUS; comuna JUCU	463 -464	a doua jumătate a sec. XIX
FUNCȚIUNI	Reședință; azi școală				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Regimul de înălțime este P+1, fiind o clădire relativ mare. Așezată pe o colină, ea domină intrarea în sat. Planul este în forma de L, fără alte elemente speciale. Chenarele și bosajele sunt realizate din tencuială.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Clasicism				
UNICITATE	Încadrarea în peisaj				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITAȚI	Refacerea elementelor decorative.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1239	CJ-II-m-B-07731	Biserica reformată	sat PANTICEU; comuna PANTICEU	82	sec. XVII
FUNCȚIUNI	Biserică; în prezent abandonată.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Tipică				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică inițial gotică, pe laterală având ferestre gotice, are ușă de intrare renascentistă și turnul baroc cu un coif baroc. În urmă cu ceva vreme coiful turnului s-a prăbușit, azi fiind fără acoperiș.				
UNICITATE	Prezența elementelor gotice, renascentiste și baroce.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Destul de proastă
NECESITĂȚI	Acoperiș provizoriu pe turn, atribuirea unei funcțiuni.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
995	CJ-II-m-B-07519	Biserica de lemn "Sf. Îngeri"	sat AȘCHILEU MARE; comuna AȘCHILEU	176	1825

FUNCȚIUNI	Biserică; în prezent abandonată
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica are dimensiuni impresionante, fiind una dintre cele mai înalte biserici din județul Cluj.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Clasicistă-barocă
UNICITATE	Deși este integral din lemn, prezintă elemente specifice zidăriei și stucăturii, elemente realizate prin sculptare.
STAREA FIZICĂ	Învelitoare din tablă. La interior placată cu PFL melaminat, inclusiv pe bolți.
NECESITĂȚI	Restaurare, schimbarea învelitorii cu una de lemn, expertiză biologică.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
996	CJ-II-m-B-07520	Biserica de lemn "Sf. Îngeri"	sat AȘCHILEU MIC; comuna AȘCHILEU	41	1801

FUNCȚIUNI	Biserică; în prezent abandonată
-----------	---------------------------------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de dimensiuni mari și cu structură tipică: navă cu altar descrosat, pridvor pe latura sudică, turn cu coif foarte înalt pe fațada vestică.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Tipică.
UNICITATE	Elegantă în cadrul tipologiei.
STAREA FIZICĂ	De curând restaurată.
NECESITAȚI	Păstrarea peisajului.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1321	CJ-II-m-B-07808	Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului"	sat VECHEA; comuna CHINTENI		1726
FUNȚIUNI	Biserică, în prezent este folosită rar, și atunci datorită cimitirului din vecinătate.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică mică, cu un turn pe latura vestică și cu goluri circulare .				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Tipică				
UNICITATE	Portalul de pe latura sudică				
STAREA FIZICĂ	Biserica este într-o stare relativ bună, doar turnul este învelit cu tablă.				
NECESITAȚI	Înlocuirea învelitorii de tablă cu una din șindrilă.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1171	CJ-II-a-B-07673	Castelul Wass -Banffy	sat GILĂU; comuna GILĂU	Str. Principală	Sec. XV- XIX

FUNȚIUNI	Reședință nobiliară, școală specială, în prezent abandonat, proprietate a Consiliului Județean; a fost revendicat și este proprietate privată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Regim de înălțime S+P+E. Fostul grajd aflat pe una din laturi, are o structură foarte frumoasă, o sală amplă, tip hală, cu boltiri baroce, care se pretează la organizarea de evenimente. Se presupune ca în zona din spate ar putea fi un castru roman.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Alura generală tipică de castel renașcentist, mult transformat, curte pătrată, 4 turnuri circulare. În apropierea lui este și o șură valoroasă care merită restaurată				
UNICITATE	Unul din puținele castele renașcentiste păstrate integral. Accesul către el este spectaculos, pe o alee centrală care urcă prin parcul dendrologic al castelului.				
STAREA FIZICĂ	Castelul e în stare relativ bună.				
NECESITĂȚI	Intervenții de urgență la șarpanta șurii (verificare proprietate șură). Refacerea scării elicoidale, distrusă în întregime, din interiorul castelului.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1052	CJ-II-m-B-07565	Biserica romano-catolică "A Tuturor Sfinților"	sat CHINTENI; comuna CHINTENI	65	1796

FUNȚIUNI	Biserică romano-catolică				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Sală, turn pe fațada vestică, către stradă, absida spre deal. Acoperiș din tablă				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Gotică, cu nervuri gotice la cor, sală tăvănită, în sec. XVIII se adaugă un turn baroc.				
UNICITATE	Particularitate în ce privește absida altarului – semicirculară la exterior și poligonală la interior, probabil modernizare din sec. XVIII				
STAREA	Afectată de umiditate foarte mare, altfel în stare bună				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FIZICĂ	
NECESITĂȚI	Expertiză hidro – biologică și identificare cauză umiditate

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1030	CJ-II-m-B-07547	Biserica reformată	sat CĂPUȘU MARE; comuna CĂPUȘU MARE	149	1753
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Are un zid de incintă care conturează o imagine deosebită a ansamblului				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Începuturi romanice, portal vestic de factură romanică, excepțional. Biserica este tăvănită, planșeu casetat de sec. XVII, tribună neoclasică de sec. XIX				
UNICITATE	Portalul și tavanul casetat				
STAREA FIZICĂ	De curând restaurată				
NECESITĂȚI	Semnalare la intrarea de pe șosea				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1032	CJ-II-m-B-07549	Biserica reformată	sat CĂPUȘU MIC; comuna CĂPUȘU MARE	280	sec. XVIII
FUNȚIUNI	Biserică reformată				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică din zidărie, amplasată într-o margine a satului, în cimitir, foarte frumoasă ambianță acesteia. Are tavan casetat, elemente gotice, intervenții foarte puternice – 2 pridvoare, V și S – probabil ale lui Kos Karoly. Corul e împărțit în două și are o tribună. De aici se vede frumos nașterea gotică a bolților gotice.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic, ușor rusticizat, aspect popular datorită intervențiilor lui Kos Karoly
UNICITATE	Amplasare specială, aproape "paradisiacal"
STAREA FIZICĂ	Stare bună
NECESITĂȚI	

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
985	CJ-II-m-B-07508	Biserica de lemn "Sf. Treime"	sat AGÂRBICIU; comuna CĂPUȘU MARE	179	sec. XVII

FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Una dintre cele mai frumoase biserici de lemn din Cluj, cu un turn foarte înalt, poziție deosebită, în valea satului, în cimitir, pe un teren relative plat, are împrejmuire și poartă de acces deosebite. Nu are construcții în vecinătate
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă
UNICITATE	Una dintre cele mai frumoase biserici, poziție excepțională și pictură valoroasă.
STAREA FIZICĂ	Are mari probleme. Turnul se înclină
NECESITĂȚI	Expertiză la structură și fundație, studii geotehnice.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1082	CJ-II-m-B-07591	Biserica de lemn "Sf. Gheorghe"	sat DÂNGĂU MARE; comuna CĂPUȘU MARE	113	sec. XVIII

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă în prezent nefuncțională				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Structură tipică cu turn pe latura vestică, altar poligonal decrosat, turn cu pridvor și 4 turnulețe și, din păcate, pereții verticali au fost îmbrăcați cu șindrilă.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă				
UNICITATE	-				
STAREA FIZICĂ	Stare bună				
NECESITAȚI	Înlăturarea șindrilei de pe pereți				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1083	CJ-II-m-B-07592	Biserica de lemn "Pogorârea Sf. Duh"	sat DÂNGĂU MIC; comuna CĂPUȘU MARE	45	1764

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă, se organizează slujbe ocazional.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Dimensiuni mai mici decât cea din Dângău Mare, cu turn cu 4 turnulețe.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă				
UNICITATE	Altarul nu este pentagonal, ci cu 4 laturi; Superb amplasată în cimitir.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Relativ bună
NECESITĂȚI	Introducerea unui regulament pentru construcțiile noi din cimitire, să se admită doar morminte/crucii de lemn.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1003	CJ-II-m-B-07527	Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului"	sat BĂLCEȘTI; comuna CĂPUȘU MARE	15	sec. XVIII- XIX
FUNȚIUNI	Biserică de lemn ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Amplasare monumentală, pe un soclu de piatră mai înalt, acoperită cu eternit. Poziționată în sat, lângă școală. Școală tradițională/interbelică, cu structură de lemn, tencuită, în prezent abandonată				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională				
UNICITATE	Învelitoarea din eternit				
STAREA FIZICĂ	Stare relativ bună				
NECESITĂȚI	Renovare și atribuire funcțiune pentru școală.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1103	CJ-II-m-B-07609	Biserica reformată	sat DUMBRAVA; comuna CĂPUȘU MARE	63	sec. XVIII
FUNȚIUNI	Biserică unitariană și fostă primărie/poștă/cabinet				
DESCRIERE	Biserică, cu un volum uriaș, foarte mare, cu o prezență specială. Realizată pe structură de cărămidă, sală cu o parte absidală (de la început ca biserică				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

VOLUMETRICĂ	reformată), în mod tradițional cu absidă, chiar dacă aceasta nu avea funcțiune (amintire din perioada catolică) .
CONSIDERAȚII STILISTICE	Fără stil
UNICITATE	Una dintre puținele biserici săsești cu orgă, de mici dimensiuni. Centrul satului e foarte frumos, cu o piațetă triunghiulară, în mijlocul pieței existând un chioșc, ca și punct de întâlnire.
STAREA FIZICĂ	Stare bună
NECESITAȚI	Protejare peisaj – centrul satului; Restaurare fostă primărie

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1104	CJ-II-m-B-07610	Primăria veche	sat DUMBRAVA; comuna CĂPUȘU MARE	76	sec. XX

FUNȚIUNI	Primărie; în prezent poștă și cabinet medical
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Structură parter, construită în jurul anilor 1940, de către Kos Karoly. Corpul de primărie, din păcate, nu este protejat dar face parte din piațetă.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Interbelic, placat cu cărămidă roșie
UNICITATE	Participă alături de biserică, la atmosfera pieței centrale a satului.
STAREA FIZICĂ	Stare bună, dar alterată de renovări incorecte datorită schimbării funcțiunii
NECESITAȚI	Restaurare și igienizare. Imagine unitară

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

1244	CJ-II-m-B-07734	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat PĂNICENI; comuna CĂPUȘU MARE	154	1730
FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă, în prezent neutilizată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	De dimensiuni mici, cu pridvor și intrare la sud, turn și navă.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Tipică, biserică tradițională				
UNICITATE	Amplasarea bisericii pe un deal, peisaj deosebit				
STAREA FIZICĂ	Stare fizică alterată				
NECESITĂȚI	Învelitoare, intervenție de urgență.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
986	CJ-II-m-B-07509	Biserica reformată	sat AGHIREȘU; comuna AGHIREȘU	30	sec. XIII - XV
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Altar poligonal				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică în stil gotic, realizată din zidărie.				
UNICITATE	Restaurată de Debreceny care a introdus niște contraforti cu formă modernă, eleganți				
STAREA	Bună				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FIZICĂ	
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
987	CJ-II-m-B-07510	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat AGHIREȘU; comuna AGHIREȘU	157	1780

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă, în prezent nefuncțională.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Parcelă foarte mare pe parcela cimitirului, turn cu 4 turnulețe pe acoperiș. Ambianță plăcută dată de incinta mare a cimitirului, dominate de biserică.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă				
UNICITATE	Amplasare deosebită				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITAȚI	Semnalare				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
989	CJ-II-m-B-07512	Biserica de lemn "Nașterea Maicii Domnului"	sat AGHIREȘU-FABRICI; comuna AGHIREȘU	284	sec. XVIII

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Mult mai modestă, naos, pronaos, fără turnulețe pe turn. Așezată pe un deal, în afara satului.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională
UNICITATE	-
STAREA FIZICĂ	Relativ bună
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere; Semnalare

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1179	CJ-II-m-A-07679	Biserica reformată	oraș HUEDIN	Piața Republicii	sec. XIII - XIV

FUNCȚIUNI	Biserică reformată
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de importanță națională, monument de categorie A , excepțional.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Începuturi romanice, pe urmă transformată, în perioada gotică, s-a demolat altarul romanic și s-a construit un altar gotic, după care lucrările au fost întrerupte și biserica este cu cor gotic și navă romanică. Partea cu nava a fost refăcută în sec. XVII când s-a introdus un tavan casetat.
UNICITATE	Particularitate - Altarul gotic mult mai mare decât nava; Tavanul casetat foarte valoros.
STAREA FIZICĂ	Zidul nordic e foarte tare deplasat/inclinat.
NECESITAȚI	Expertiză și intervenție la zidul nordic

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1267	CJ-II-m-B-07755	Biserica reformată	Sat SÂNCRAIU;	308	sec. XIII - XV

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

			comuna SÂNCRAIU		
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Cap de perspective din ambele direcții, un semnal în peisaj. Biserica are altar poligonal, turn cu 4 turnulețe, specific ținutului Calatei. Era un simbol al puterii – oraș liber regesc, drept de judecată și execuție (de tip medieval)				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic.				
UNICITATE	Amplasare și vizibilitate deosebită.				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI	Semnalare la șosea				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1320	CJ-II-m-B-07807	Biserica reformată	sat VĂLENI; comuna CĂLĂȚELE	189	sec. XII - XV
FUNȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica are turn clopotniță cu 4 turnulețe, tavan casetat și elemente gotice. Există un zid de incintă circular, cu o poartă de sec. XIX cu un turnuleț.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic				
UNICITATE	Cea mai frumos amplasată biserică din județul Cluj, biserica este sus pe deal, posibil să fi avut și o fortificație				
STAREA FIZICĂ	Bună. Acoperișul peste poartă, posibil degradat				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere, semnalare la drum.
------------	--

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1211	CJ-II-m-A-07706	Biserica reformată	sat MĂNĂSTIRENI; comuna MĂNĂSTIRENI	307	sec. XIII, ref. sec. XVIII

FUNCȚIUNI	Biserică reformată				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica unei foste Mănăstiri benedictine. A fost concepută cu 2 turnuri în fațada vestică, din care s-a realizat 1 turn. Are tavan casetat și a fost restaurată de Kos Karoly cu un limbaj puternic, acoperișul fiind prelungit peste contraforti.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic cu urme sculptate romanice, printre care și sirena cu 2 cozi (sculptură foarte primitivă) – pe turnul SV, este înglobat un leu care ar fi din perioada romană – nu se știe de unde provine (posibil de la Gilău)				
UNICITATE	Volumetria specială, piesele sculptate.				
STAREA FIZICĂ	Bună				
NECESITĂȚI	Semnalare la DN				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1004	CJ-II-m-B-07528	Biserica "Înălțarea Domnului"	sat BEDECIU; comuna MĂNĂSTIRENI	153	sec. XV

FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică din zidărie, excepțională. În plan este foarte simplă, o nava cu altar poligonal cu influențe gotice, contraforti diformi făcuți ca un adaos, zidăria foarte primitivă, făcută de meșteri locali. Au fost importate 2 piese de piatră deosebite: fereastra gotică la altar și o fereastră renescentistă pe				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	fațada vestică. Are un turn-clopotniță, destul de mare, din lemn.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Din perioada/epoca gotico-renascentistă dar cu planimetrie tradițională.
UNICITATE	Construită de la început ca biserică ortodoxă din zidărie - valoare excepțională; piesele de pietrărie
STAREA FIZICĂ	Tencuită cu ciment, învelitoare de tablă, amenajare și decorare interioară – improprii.
NECESITĂȚI	Semnalare la DN; Desfacerea tencuiei, înlocuirea acoperișului din tablă și reamenajare interioară.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1007	CJ-II-m-B-07531	Biserica de lemn "Înălțarea Domnului"	sat BICA; comuna MĂNĂSTIRENI	40	1765

FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică foarte mică și foarte frumoasă. A avut un iconostas unic, mult mai vechi decât biserică.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică tradițională ortodoxă.
UNICITATE	Unic este iconostasul, în prezent în posesia Muzeului de Artă din București.
STAREA FIZICĂ	Destul de bună. Restaurată de curând.
NECESITĂȚI	Recuperarea iconostasului.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
		Biserica catolică	comuna BACIU		Sec XVIII
FUNȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica a fost transformată barocă, dar mai păstrează un chenar gotic foarte valoros și un portal de secol XV				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Gotică				
UNICITATE	-				
STAREA FIZICĂ	Starea este bună, dar tencuiala exterioară incorectă. Soclul, de asemenea, necesită intervenții.				
NECESITĂȚI	Restaurare soclu exterior				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1324	CJ-II-a-B-07811	Ansamblul bisericii reformate	sat VIȘTEA; comuna GÂRBĂU	179	sec. XVI
FUNȚIUNI	Inițial biserică catolică, apoi biserică reformată.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică simplă, sală, cu absida altarului de formă pătrată. S-au descoperit elemente de pictură gotică (din perioada catolică) foarte frumoase. Lângă este turnul clopotniță cu o structură aparentă foarte masivă din lemn. De curând s-au descoperit niște sculpturi primitive, azi depozitate în pridvorul bisericii.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic.				
UNICITATE	Relieful e special, în mijlocul satului fiind un deal pe care e așezată biserica și care contribuie la atmosfera pieței centrale.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Se afla într-o stare bună.
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1225	CJ-II-m-B-07719	Conacul Lazsaj-Filip	sat NĂDĂȘELU; comuna GĂRBAU	62	sec. XVIII - XIX

FUNȚIUNI	Reședință; Centru de copii; Centru de ajutor social.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Un volum compact, cu rezalitul intrării puternic ieșit pe niște coloane neoclasic. La interior fără elemente deosebite, într-un stil neoclastic autentic (nu vernacular ca în alte cazuri), mediu.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Neoclastic, sec. XIX
UNICITATE	Exemplu de neoclasicism autentic.
STAREA FIZICĂ	Stare destul de bună. Curtea a suferit niște intervenții nefericite, fiind betonată.
NECESITĂȚI	Refacerea curții interioare.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1268	CJ-II-m-B-07756	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat SÂNPAUL; comuna SÂNPAUL	138	1722

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Așezată pe un deal, are intrare atipică pe latura vestică tocmai din cauza reliefului care nu permite accesul dinspre sud. Este destul de mică, fiind una dintre primele biserici de lemn care a căpătat învelitoare de tablă.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițional ortodoxă.
UNICITATE	Integrarea în peisaj.
STAREA FIZICĂ	Stare bună
NECESITĂȚI	Înlocuirea învelitorii de tablă.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1287	CJ-II-m-B-07775	Ruinele bisericii reformat	sat ȘARDU; comuna SÂNPAUL	64	cca. 1300

FUNCȚIUNI	Biserica inițial catolică apoi reformată; în prezent ruină.
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Este așezată în afara satului, accesul la aceasta făcându-se printr-o proprietate privată.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica simplă gotică, sala cu altar. În prezent ea nu mai are acoperiș, în interiorul ei crescând vegetație.
UNICITATE	Destul de bună pentru o ruină.
STAREA FIZICĂ	
NECESITĂȚI	Toaletarea vegetației din interior, amenajarea accesului și a împrejurimilor.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1114	CJ-II-m-B-07618	Biserica de lemn Gârbău	sat GÂRBĂU; comuna GÂRBĂU	173	sec. XIX
FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Destul de modestă. Pridvorul turnului lipsește, turnul având doar niște goluri circulare.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă				
UNICITATE	Coiful e pe plan rotund nu poligonal.				
STAREA FIZICĂ	Destul de bună.				
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1292	CJ-II-m-B-07780	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat TICU; comuna AGHIREȘU	14	1641
FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Destul de modestă, cu pridvor pe latura sudică.				
CONSIDERAȚII	Biserica tradițională ortodoxă				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STILISTICE	
UNICITATE	
STAREA FIZICĂ	Relativ bună.
NECESITĂȚI	Necesită lucrări de întreținere.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1293	CJ-II-m-B-07781	Biserica de lemn "Sf. Varvara"	sat TICU-COLONIE; comuna AGHIREȘU	78	1735

FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Destul de mică, cu pridvor și acces pe latura nordică.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă
UNICITATE	După înființarea coloniei, biserica a fost strămutată făcându-i-se o amenajare modernistă (aproximativ în anii '20), cu scări monumentale din piatră, și cu taluzuri înierbate. Accesul în biserică se face pe nord, deși încă de la strămutare a fost corect amplasată pe direcția est-vest.
STAREA FIZICĂ	Destul de bună
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

1280	CJ-II-m-B-07768	Biserica de lemn "Sf. Trei Ierarhi"	sat STRAJA; comuna CĂPUȘU MARE	57	sec. XVII
FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Destul de mică, cu absida semicirculară din lemn. Aceasta s-a realizat cu ajutorul unor „cărămizi” curbe din lemn, imitând zidăria. Este așezată pe o parcelă mare unde se află și cimitirul.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă.				
UNICITATE	Absida semicirculară din lemn și integrarea în peisaj.				
STAREA FIZICĂ	Destul de bună.				
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
		Biserica ortodoxa	PETREȘTII DE JOS		
FUNCȚIUNI	Biserică ortodoxă				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică de lemn tencuită, dorința de a face din lemn structuri asemănătoare celor din zidărie. Destul de mică.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă.				
UNICITATE	Structura de lemn.				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

STAREA FIZICĂ	Relativ bună
NECESITĂȚI	Necesită lucrări de întreținere.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1263	CJ-II-m-B-07751	Biserica "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil"	sat SĂNDULEȘTI; comuna SĂNDULEȘTI	164	sec. XV - XVII
FUNȚIUNI	Biserică greco-catolică; abandonată; biserica greco-catolică.				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Are un altar poligonal peste care este o boltă destul de primitivă, barocă. Are niște contraforti rudimentari plasați incorect, făcuți de meșteri populari.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserica tradițională ortodoxă.				
UNICITATE	Așezată într-o dumbrovă, înconjurată pe 3 laturi de pădure și pe a patra latură sunt terenuri agricole.				
STAREA FIZICĂ	Restaurată de curând.				
NECESITĂȚI	Lucrări de întreținere.				

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1264	CJ-II-a-B-07752	Biserica unitariană	sat SĂNDULEȘTI; comuna SĂNDULEȘTI	202	sec. XV
FUNȚIUNI	Biserică unitariană				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserică din zidărie tip sală, cu zid de incintă din piatră și turn pe fațada vestică
CONSIDERAȚII STILISTICE	Biserică de sat cu elemente baroce
UNICITATE	Amplasare deosebită
STAREA FIZICĂ	Bună
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere, amenajare peisagistică

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
1183	CJ-II-m-B-07683	Biserica unitariană	sat IARA; comuna IARA	Str. Libertății 394	sec. XIII - XV, ref.sec.XVIII

FUNCȚIUNI	Biserică unitariană
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Biserica are turnul baroc cu urme romanice la etaj, fereastra biforă, elemente gotice și boltă gotică, refăcută masiv în secolul XIX. Situată în piațeta satului care are o formă dreptunghiulară și aproape un caracter urban.
CONSIDERAȚII STILISTICE	Stil gotic cu elemente baroce.
UNICITATE	Caracterul urban al pieței în care se afla biserică.
STAREA FIZICĂ	Restaurată de curând.
NECESITAȚI	Lucrări de întreținere.

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
----------	---------	----------	------------	--------	--------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

384	CJ-I-m-A-07090.01	Cetate medievală Lita	sat LITENI; comuna SĂVĂDISLA	DJ Băișoara – Valea Ierii	Epoca medievală sec. XI - XVII
FUNȚIUNI	Fostă reședință a comitatului Cluj, după invazia tătară; în prezent ruina cetății				
DESCRIERE VOLUMETRICĂ	Așezată în vârf de munte, pe teritoriul comunei Băișoara.				
CONSIDERAȚII STILISTICE	Cetate medievală				
UNICITATE	Integrarea în peisaj și panorama deosebită				
STAREA FIZICĂ	Ruină, fără acces și alte amenajări.				
NECESITĂȚI	Amenajarea unui acces din direcția Băișoara - Valea Ierii;				

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CAPITOLUL 5

CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ, EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

5.1. Demografie (Populație)

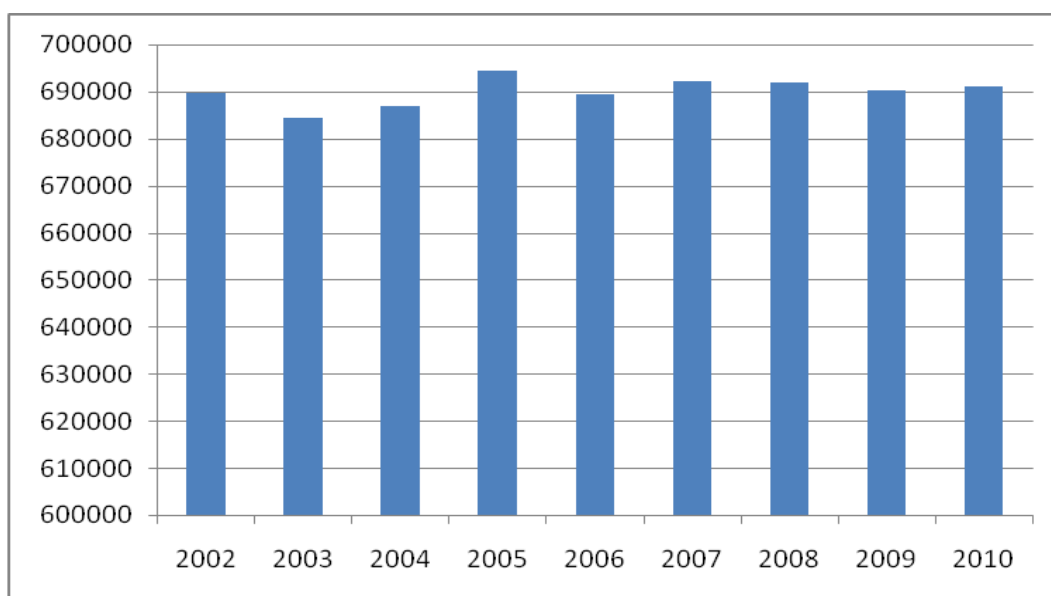
5.1.1. Evoluția populației

La 1 iulie 2010 județul Cluj avea o populație stabilă de 691.048 persoane, distribuită în 6 localități urbane și 75 de comune. Două treimi din populația județului locuia în mediul urban și 44,2% locuia în municipiul Cluj-Napoca. Județul Cluj avea un grad de urbanizare ridicat, comparativ atât cu regiunea Nord-Vest (53,3% urban), cât și cu întreaga țară (55% urban), la nivelul anului 2010.

Densitatea populației în județul Cluj este vizibil mai mare decât la nivelul regiunii Nord-Vest: 103,7 locuitori/km pătrat, comparativ cu 79,7 locuitori/km pătrat.

Volumul populației, în 2010, era foarte apropiat de cel din 2002, fiind cu doar 1.310 persoane mai mare (Figura 5.1.1).

Figura 5.1.1. Populația județului Cluj, 2002-2010

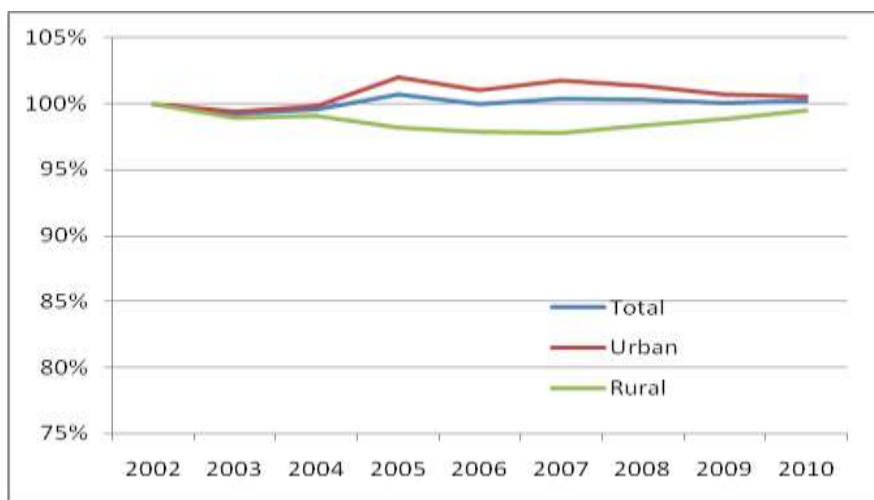

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: Tempo online

Fluctuațiile, în această perioadă, sunt minore (Figura 5.1.2.) și se datorează într-o mai mică măsură sporului natural în creștere din mediul urban și în mai mare măsură migrației, județul Cluj și în special mediul urban, fiind atractiv pentru migrația internă și având prin urmare un spor migratoriu pozitiv. În aceeași perioadă, atât populația regiunii, cât și a țării scade ușor (cu 1,4-1,7%). Tendința de creștere a populației rurale, concomitent cu descreșterea celei urbane se datorează fenomenului migrației din urban către zonele peri-urbane (ex. localitatea Florești).

Figura 5.1.2. Evoluția populației județului Cluj, pe medii de rezidență, având ca nivel de referință populația existentă în anul 2002

Sursa: Tempo online

5.1.2. Structura populației

Structura pe sexe a județului Cluj este echilibrată, fiind apropiată de cea de la nivel național și regional:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Tabel 5.1.1. Numărul și ponderea populației feminine în județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România, pe medii, în 2010

	Total	Urban	Rural	Total (%)	Urban (%)	Rural (%)
Județul Cluj	358.510	241.570	116.940	51,9	52,6	50,4
Regiunea de Nord-Vest	1.393.211	754.581	638.630	51,3	52,2	50,3
România	10.997.155	6.166.031	4.831.124	51,3	52,3	50,2

Sursa: Tempo, INS

Dintre localitățile urbane din județ, municipiul Cluj-Napoca are cea mai mare pondere a populației feminine (162.538 femei în 2010, reprezentând 53,2% din populația municipiului). Restul localităților urbane au o pondere a femeilor în total populație între 51,2% (Câmpia Turzii) și 51,9% (Turda). Localitățile cele mai feminizate din mediul rural, cu o pondere a femeilor în jur de 52% și peste sunt Sâncraiu (53,6%), Sânmartin, Recea-Cristur, Cuzdrioara, Feleacu, Poieni, iar localitățile cu ponderea cea mai scăzută a femeilor (sub 48%) sunt Valea Ierii (46,3%), Beliș, Ploscoș, Tritenii de Jos, Frata. Feminizarea mai puternică a urbanului este explicată prin speranța de viață mai mare în urban și de faptul că la vârstele înaintate predomină persoanele de sex feminin.

Structura pe etnii. Populația județului Cluj este una multietnică. Majoritatea populației este de etnie română, care reprezenta 62,2% din populația județului în anul 1930, și care a crescut la 79,4% în anul 2002, conform rezultatelor recensământului. Cea mai numeroasă etnie minoritară este cea maghiară, care reprezenta 29,3% în 1930, reducându-se la 17,4% din populația județului în anul 2002, cauza principală fiind emigrația în străinătate în anii 1980 și 1990. A scăzut și ponderea altor etnii, în special ponderea germanilor și a evreilor, tot din cauza emigrării, dar și a deportărilor din anii 1940-44. Populația romă a crescut numeric și procentual, deși recensământul din anul 2002 a surprins doar o parte mai redusă a populației rrome, din mai multe motive: o parte a populației aparținând etniei rrome nu are acte de identitate, altă parte nu are locuință stabilă, nefiind astfel recențată, iar o altă categorie este reprezentată de cei care s-au declarat români, din cauza prestigiului scăzut al comunității rrome din România.

Figura 5.1.3. Structura pe etnii a populației din județul Cluj, la recensămintele din 1930 și 2002

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

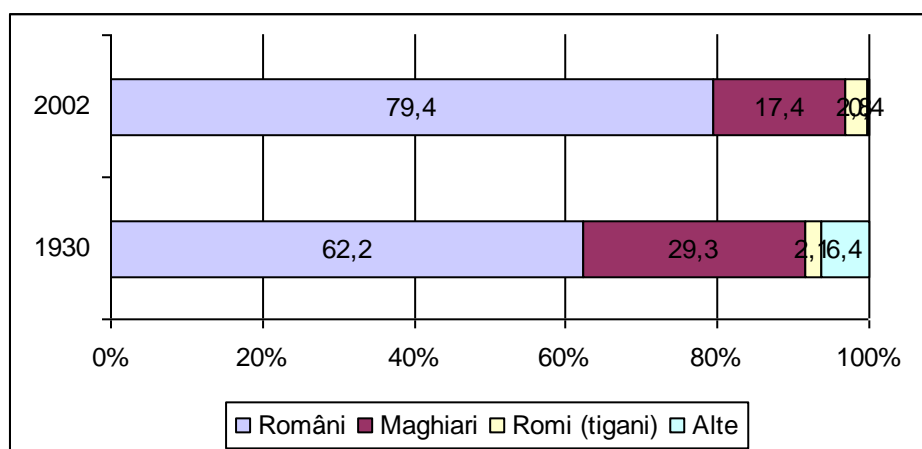
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: Recensământul din anul 2002, INS.

Structura pe vârstă. Din Tabelul 5.1.2. se remarcă la nivelul județului, o creștere a ponderii grupei de vârstă de peste 65 ani, de la 14,2% în 2002 (respectiv 98.205 persoane) la 15,6% în 2010 (respectiv 107.524 persoane). Concomitent, scade ponderea copiilor (0-14 ani) de la 15,2% la 13,2% (corespunzător unui număr de 104.951, respectiv 91.520 copii). Ponderea adulților (15-64 ani) crește de la 70,5% în 2002 (respectiv 486.582 persoane) la 71,2% în 2010 (respectiv 492.004 persoane). Mediul urban are o structură pe vârste vizibil mai tânără decât mediul rural, cu doar 12,9% vârstnici (peste 65 de ani) în 2010, comparativ cu 21,9% în rural și cu 74,5% adulți (15-64 ani), comparativ cu doar 62,7% în rural. În cifre absolute, în 2010 erau 59.437 vârstnici în urban și 48.087 în rural.

Tabel 5.1.2. Structura pe grupe de vârstă, în județul Cluj, pe medii de rezidență, 2002, 2005, 2010 (%)

	0-14 ani			15-64 ani			65 și peste		
	2002	2005	2010	2002	2005	2010	2002	2005	2010
Județ	15,2	13,3	13,2	70,5	71,8	71,2	14,2	14,8	15,6
Urban	14,8	12,5	12,5	74,1	75,7	74,5	11,1	11,8	12,9
Rural	17,2	15,0	15,5	61,2	64,0	62,7	21,6	21,0	21,9

Sursa: Tempo online

Comparativ cu regiunea Nord-Vest și cu întreaga țară (Tabelul 5.1.3.), județul Cluj are un

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

procent ușor mai ridicat al vârstnicilor (sub 15% în regiune și în țară), dar și un procent mai ridicat al adulților, evident în detrimentul grupei de 0-14 ani, acest fapt reflectând fertilitatea mai redusă, în acest județ, în ultimii ani. Comparativ cu media europeană, județul Cluj are o pondere mai redusă atât a grupei 0-14 ani (15,7% pentru UE-27), cât și a grupei de 65 ani și peste (17% pentru UE-27).

Urbanul județului este apropiat ca structură pe vârste de cel al regiunii și al țării. Diferențe vizibile sunt între mediul rural al județului și mediul rural al regiunii sau al țării, Clujul rural având 21,9% persoane de 65 ani și peste, comparativ cu 17,3% la nivelul regiunii și 18,4% la nivelul țării.

Tabel 5.1.3. Structura pe grupe de vârstă, în județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România, pe medii de rezidență, 2010 (%)

	0-14 ani (%)	15-64 ani (%)	65 și peste (%)
Județul Cluj	13,2	71,2	15,6
Regiunea Nord-Vest	15,5	70,4	14,1
România	15,1	70,0	14,9
Județul Cluj, urban	12,5	74,5	12,9
Regiunea Nord-Vest, urban	14,2	74,5	11,3
România, urban	13,7	74,3	12,0
Județul Cluj, rural	15,5	62,7	21,9
Regiunea Nord-Vest, rural	16,9	65,8	17,3
România, rural	16,9	64,7	18,4

Sursa: Tempo online, INS

În strânsă legătură cu structura pe vârste se calculează un indicator deosebit de important, și anume, *raportul de dependență* (pe vârste). În forma sa generală, acesta este raportul dintre populația tânără plus ce vârstnică și populația adultă. În cazul structurii folosite aici avem:

$$Rd = (P_{0-15} + P_{65+})/P_{15-64}$$

Această valoare se compune de fapt din două componente: *raportul de dependență a tinerilor*: $Rd_t = P_{0-15}/P_{15-64}$ și *raportul de dependență a vârstnicilor*: $Rd_v = P_{65+}/P_{15-64}$

Acestea arată, în linii mari, presiunea populației tinere, vârstnice sau tinere+vârstnică exercitată asupra populației de vârstă mijlocie, ce aproximează populația în vârstă de muncă.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

O valoare mare a acestui raport indică probleme legate de susținerea populației dependente.

Datele din anexa 5.1.1 arată că raportul de dependență generală este mai mic în județul Cluj față de regiune sau de țară (40,5%, comparativ cu 42%, respectiv 42,9%), însă acest fapt se datorează uneia din componentele sale, și anume raportului de dependență a tinerilor, care este mai mic față de cel din regiune sau din țară, oglindind un segment mai redus al populației cu vârste între 0-14 ani. Dacă ne referim la raportul de dependență al vârstnicilor, acesta este mai mare la nivelul județului, comparativ cu regiunea sau țara (21,9%, comparativ cu 20% în regiune și 21,3% în țară). În general, în mediul rural, presiunea vârstnicilor este vizibil mai ridicată decât în mediul urban, reflectând o structură pe vârste îmbătrânită în rural, însă în ruralul clujean raportul de dependență a vârstnicilor este 34,9%, cu mult mai mare decât 26,3% pentru ruralul din regiunea Nord-Vest și decât 28,5% pentru ruralul din întreaga țară. La nivel european (UE), raportul de dependență a vârstnicilor era la nivelul anului 2008 de 25,3%, iar cel de dependență a tinerilor de 23,3%, valori superioare celor pentru județ.

5.1.2. Mișcarea naturală a populației

Tabelul 5.1.4 arată că la nivelul ratei de natalitate (născuți la 1.000 de locuitori), județul Cluj se situează foarte aproape de nivelul mediu național, cu 10,1‰ în 2010, ceea ce în cifre absolute înseamnă 6.839 născuți vii, din care 4.609 în mediul urban și 2.230 în rural. Natalitatea în mediul urban al județului este similară nivelului regional și puțin peste cea la nivel național, însă în mediul rural natalitatea este mai redusă decât la nivel regional sau național, datorită structurii pe vârste mult mai îmbătrânite în ruralul clujean (a se vedea și Tabelul 5.1.3).

Natalitatea la nivelul județului Cluj a avut tendințe similare celor manifestate la nivel național și regional (Tabelul 5.1.4), și anume o creștere în perioada 2002-2006, o ușoară scădere în 2007, urmată de o creștere în 2008-2009, cu o ușoară scădere la nivelul anului 2010. Nivelul ratei de natalitate a rămas sub media din Uniunea Europeană, de 10,9‰ în 2008.

La nivel național scăderea la nivelul anului 2010 este mai accentuată. Județul Cluj avea în 2002 o rată brută de natalitate sensibil mai scăzută față de cea națională (8‰, față de 9,7‰), însă ritmul de creștere în anii următori a fost mai accentuat și în 2010 ajunge la un nivel superior celui național, cu 10,1‰, față de 9,9‰.

Interesant este că această creștere din ultimii ani se regăsește atât în mediul urban cât și în cel rural. Creșterea natalității în ruralul clujean, comparativ cu stagnarea în ruralul la nivelul țării,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

se poate datora migrației familiilor tinere în zonele rurale din vecinătatea Clujului (ex. Florești).

Tabel 5.1.4. Rata brută de natalitate (%), județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România, pe medii de rezidență, 2002-2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Județul Cluj	8	8,3	8,8	9,5	9,8	9,3	9,7	10,2	10,1
Regiunea Nord-Vest	9,8	10	10,2	10,7	10,5	10,2	10,7	10,6	10,3
România	9,7	9,8	10	10,2	10,2	10	10,3	10,4	9,9
Județul Cluj, urban	7,7	7,9	8,7	9,7	10	9,5	9,9	10,4	10,3
Regiunea Nord-Vest, urban	8,8	8,9	9,7	10,6	10,6	10,1	10,8	10,6	10,3
România, urban	8,5	8,7	9,4	9,9	10,1	9,8	10,3	10,3	10
Județul Cluj, rural	8,4	9,1	8,9	9	9,3	8,9	9,2	9,8	9,6
Regiunea Nord-Vest, rural	10,8	11,1	10,8	10,8	10,4	10,3	10,6	10,7	10,3
România, rural	11	11	10,7	10,6	10,3	10,2	10,4	10,4	9,8

Sursa: Tempo online, INS

În ceea ce privește nivelul mortalității, exprimate prin rata brută de mortalitate (decese la 1.000 locuitori) (Tabelul 5.1.5), județul Cluj era în 2010 cu puțin sub media națională, cu o rată de 11,6‰, ceea ce în cifre absolute înseamnă 7.894 decedați. Nivelul mortalității în mediul rural la nivelul județului este 15,2‰, mai mare decât cel pentru ruralul național, de 14,7‰, însă acest lucru este în strânsă legătură cu structura pe vârste, mai îmbătrânită, în ruralul clujean decât cel național, decesele fiind mai frecvente în rândul persoanelor vârstnice. În 2010, în mediul rural clujean au decedat 3.537 persoane și 4.357 în urban.

Tabel 5.1.5. Rata brută de mortalitate (%), județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România, pe medii de rezidență, 2002-2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Județul Cluj	12,5	12	12	12,4	12,3	11,6	11,4	11,5	11,6
Regiunea Nord-Vest	12,6	12,4	12,4	12,4	12,2	11,7	11,6	11,8	11,8
România	12,4	12,3	11,9	12,1	12	11,7	11,8	12	12,1
Județul Cluj, urban	10,1	9,8	9,8	10,2	10,1	9,5	9,5	9,6	9,7
Regiunea Nord-Vest, urban	9,9	9,7	9,7	9,9	9,8	9,5	9,4	9,7	9,7

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

România, urban	9,8	9,7	9,6	9,9	9,8	9,7	9,7	9,9	10
Județul Cluj, rural	17	16,2	16,3	16,5	16,7	15,6	15,2	15,2	15,2
Regiunea Nord-Vest, rural	15,5	15,2	15,5	15,2	14,9	14,1	14	14,3	14,1
România, rural	15,3	15,2	14,7	14,9	14,6	14,2	14,3	14,6	14,7

Sursa: Tempo online, INS

În ceea ce privește evoluția mortalității infantile, exprimate în decese înainte de vârsta de un an la 1.000 nou-născuți (Tabelul 5.1.6), județul Cluj a făcut progrese mai însemnate decât la nivel național sau regional. Nivelul a rămas însă peste cel european (UE27), care a fost de 4,3% în anul 2009.

De la 14,7% în 2002 (respectiv 80 decedați sub vârsta de un an) ajunge la doar 6,1% în 2010 (42 decedați sub un an), cu mult sub 9,8% înregistrat la nivel național, sau 8,9% la nivel regional. Progresele au fost foarte vizibile în mediul urban, unde de la 11,4% în 2002 (40 decese) s-a ajuns la 3,9% în 2009 (18 decese), cu o creștere apoi în 2010, la 5,4% (25 decese). Creșterea ratei mortalității infantile la nivelul anului 2010 nu s-a regăsit la nivel național sau regional, aici continuând scăderea.

Mortalitatea infantilă în mediul rural al județului Cluj a avut o evoluție cu scăderi și creșteri mari de la un an la altul: de la 20,4% în 2002 (40 decese) scade la 12,4% în anul următor (26 decese), pentru ca apoi să crească la 17,5% (36 decese), după care scade iarăși la 12,9% și la 9,8% în 2006 (21 decese), cu un nou vârf (13,7%) în 2008 (29 decese), cu o nouă scădere importantă la nivelul anului 2010, ajungând la 7,6% (17 decese). În mediul rural la nivel regional și național evoluția mortalității infantile în perioada 2002-2010 a fost liniară, în scădere.

Tabel 5.1.6. Rata mortalității infantile (decese sub un an la 1000 nou-născuți) - ‰

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Județul Cluj	14,7	9,2	12,9	10,1	9,1	8,1	10,2	6,5	6,1
Regiunea Nord-Vest	16,7	14,2	15,8	13,5	14,1	11,8	10,9	10,2	8,9
România	17,3	16,7	16,8	15	13,9	12	11	10,1	9,8
Județul Cluj, urban	11,4	7,3	10,5	8,8	8,7	7,1	8,6	3,9	5,4
Regiunea Nord-Vest, urban	13,9	10,8	12,7	11,3	10,9	10,6	8,6	7,6	7,2
România, urban	14,5	13,7	14	12,4	11,2	10,2	8,5	8,1	7,7
Județul Cluj, rural	20,4	12,4	17,5	12,9	9,8	10,3	13,7	11,9	7,6

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Regiunea Nord-Vest, rural	19,1	17,1	18,9	15,9	17,8	13	13,6	13,1	10,8
România, rural	19,8	19,4	19,9	17,9	17,1	14,1	14	12,6	12,3

Sursa: Tempo online, INS

Rămânând în domeniul mortalității, un alt indicator important este durata medie a vieții (Tabelul 5.1.7). Observăm că județul Cluj are valori superioare celor de la nivel național sau regional, atât pentru mediul urban cât și pentru mediul rural, atât pentru bărbați cât și pentru femei. La nivelul întregului județ, locuitorii au o durată medie de viață cu peste un an mai mare decât românii în general și cu 1,85 ani mai mare decât locuitorii regiunii Nord-Vest în general. Sperața de viață la nivel european este însă vizibil mai ridicată: la nivelul anului 2008 era de 76,4 ani pentru bărbați și 82,4 ani pentru femei.

Tabel 5.1.7. Durata medie de viață, 2010 - ani

	Cluj	Romania	Regiunea Nord-Vest
Total, din care:	74,85	73,47	73
Masculin	71,25	69,76	69,3
Feminin	78,52	77,3	76,81
Urban, din care:	75,5	74,38	73,74
Masculin	71,91	70,78	70,04
Feminin	79,01	77,91	77,42
Rural, din care:	73,52	72,26	72,09
Masculin	69,89	68,45	68,39
Feminin	77,55	76,54	76,15

Sursa: <http://ec.europa.eu/health/indicators>

Important pentru dinamica populației este sporul natural, adică diferența dintre numărul nașterilor și al deceselor, sau exprimat în formă de rată, ca diferență între rata de natalitate și cea de mortalitate.

Datele din Tabelul 5.1.8 arată că județul Cluj avea în 2002 un spor negativ mai mare decât la nivel regional sau național (-4,5‰, comparativ cu -2,8‰, respectiv -2,7‰), însă pe fondul creșterii natalității și al scăderii mortalității, mai accentuate decât la nivel național sau

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

regional, Clujul recuperează și ajunge în 2009 la un spor natural tot negativ, dar mai mic decât cel la nivel național, însă în 2010, pe fondul scăderii natalității, sporul natural negativ se accentuează (situație similară la nivel național sau regional). Altfel spus, dacă în 2002 sporul natural al județului era de -3086 persoane, în anul 2009 era doar de -864 persoane și de -1055 persoane în 2010. Câștigurile la sporul natural se datorează în special urbanului, unde după un spor natural de 0% în 2007, în anii următori acesta devine pozitiv, în timp ce în rural rămâne negativ, deși mai redus ca volum. În 2010, urbanul clujean înregistrează un spor natural pozitiv de 252 persoane, în timp ce ruralul se confruntă tot cu un spor negativ, de -1307 persoane. Sporul natural devine pozitiv în mediul urban al județului Cluj mai târziu față de mediul urban al regiunii de Nord-Vest sau național (în 2007, față de 2004-2005).

Tabel 5.1.8. Rata sporului natural (%), județul Cluj, regiunea Nord-Vest și România, pe medii de rezidență, 2002-2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Județul Cluj	-4,5	-3,7	-3,2	-2,9	-2,6	-2,3	-1,7	-1,3	-1,6
Regiunea Nord-Vest	-2,8	-2,4	-2,2	-1,7	-1,6	-1,5	-0,9	-1,2	-1,5
România	-2,7	-2,5	-1,9	-1,9	-1,8	-1,7	-1,5	-1,6	-2,2
Județul Cluj, urban	-2,4	-1,9	-1	-0,5	-0,1	0	0,4	0,8	0,6
Regiunea Nord-Vest, urban	-1,1	-0,8	0	0,7	0,8	0,6	1,4	0,9	0,6
România, urban	-1,3	-1	-0,2	0	0,3	0,1	0,6	0,5	0,5
Județul Cluj, rural	-8,6	-7,1	-7,4	-7,5	-7,4	-6,7	-6	-5,4	-5,6
Regiunea Nord-Vest, rural	-4,7	-4,1	-4,7	-4,4	-4,4	-3,8	-3,4	-3,6	-3,9
România, rural	-4,3	-4,2	-4	-4,3	-4,3	-4	-3,9	-4,2	-4,9

Sursa: Tempo online, INS

La nivelul județului există diferențe enorme între localități în funcție de dimensiunea sporului natural.

Doar 6 din cele 75 de comune au un spor natural pozitiv în anul 2010 (Anexa 5.1.2): Florești, Apahida, Gilău, Baci, Izvoru Crișului, Cămărașu, la care se adaugă Valea Ierii cu spor natural 0. Localitatea Florești are cel mai mare spor natural pozitiv, 18,8% (respectiv 262 persoane), o contribuție importantă având numeroasele familii de tineri care s-au mutat aici în ultimii ani.

Dintre localitățile urbane, municipiul Cluj-Napoca are în 2010 cel mai mare spor natural, de 1,6% (497 persoane), urmat de Huedin (1,3%) și Gherla (0,5%).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sunt 3 comune care au un spor natural negativ de peste -20‰: Aiton -25,1‰, Dăbâca -23,7‰ și Borșa -20,6‰. Evident, situația este strâns legată de structura pe vârste foarte îmbătrânită în aceste localități. De exemplu, în localitatea Aiton, în 2010 s-au născut 8 copii și au decedat 37 persoane. 29 de comune au un spor natural negativ între -10‰ și -20‰. Pentru restul localităților din județ, sporul natural este între 0 și -10‰.

5.1.4. Mișcarea migratorie: migrația interjudețeană și internațională

Pe de o parte, numărul populației din județ este influențat de migrația internațională, de plecările în străinătate, fenomen relativ masiv. Până în anul 2007, acest fenomen nu poate fi urmărit bine în statistici, nefiind înregistrat ca atare, având în vedere că plecările în străinătate au avut, la început, preponderent, formă turistică, acestea neavând nici o urmă în statisticile naționale. Pe de altă parte, mișcarea migratorie internă, atât interjudețeană cât și cea intrajudețeană se înregistrează la momentul schimbării domiciliului, acțiune care de obicei se întâmplă cu un decalaj de 1 sau mai mulți ani după actul mișcării migratorii. Astfel, statisticile mai vechi privind mișcarea migratorie trebuie folosite cu multă atenție, și în cunoștință de cauză. Începând cu momentul intrării țării în UE s-au îmbunătățit metodele de corecție în evidența populației datorită schimbului de informații demografice la nivel UE.

Având în vedere aceste observații, vom recapitula totuși fenomenul mișcării migratorii, așa cum se reflectă în datele statistice oficiale.

Cifrele *migrației internaționale*, în perioada 2005-2009, înregistrate în județul Cluj, privind emigranții, variază între 325 și 557 de persoane, iar numărul imigranților din alte țări a crescut de la 106 la 340 de persoane în anul 2008, și a scăzut la 248 în anul 2009. În timp ce cifrele privind migrația sunt relevante, cele privind emigrația sunt mult prea mici, în condițiile în care, potrivit statisticilor Eurostat, în anii 2009 și 2010 efectivul de rezidenți români, legal înregistrați în statele membre UE, a depășit 2 milioane de persoane (vezi: www.epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics)

Figura 5.1.4. Evoluția numărului de emigranți/imigranți, în județul Cluj, anii 2005-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

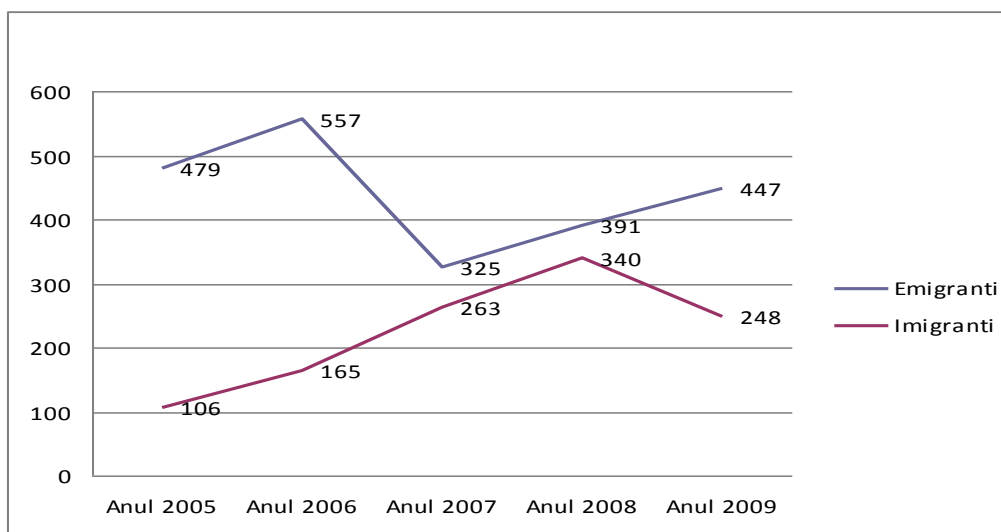
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: Tempo online, INS

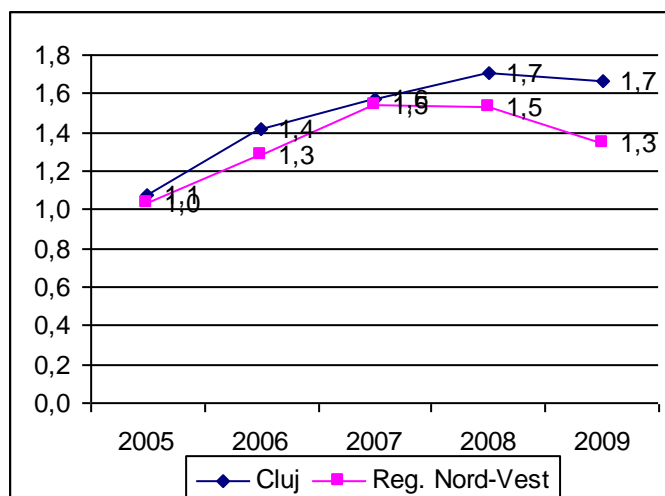
La nivelul migrației interne, între anii 2005-2009 soldul migratoriu intern, realizat prin stabiliri cu domiciliul pe raza județului Cluj,¹ a fost pozitiv, populația județului crescând cu 9.484 persoane. Comparând fenomenul cu regiunea Nord-Vest, rata stabilirilor de domiciliu la 1.000 de locuitori a crescut anual în județ, de la 1‰ până la 1,7 ‰ în anul 2009, similar evoluției din regiunea Nord-Vest, doar că la nivelul regiunii se constată o scădere a ratei în 2009 față de anul 2008, de la 1,5‰ la 1,3‰:

Figura 5.1.5. Rata imigrației interne la 1000 loc. (stabiliri cu domiciliul), în județul Cluj și regiunea Nord-Vest, 2005-2009 - ‰

¹ Indicator care reprezintă diferența dintre numărul persoanelor sosite prin schimbarea domiciliului (imigrate) și numărul persoanelor plecate prin schimbarea domiciliului (emigrate). (conform INS, vezi TEMPO online)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: Tempo online, INS

Soldul migratoriu cu domiciliul este foarte diferit în mediul urban și rural. Acesta a fost în creștere în mediul rural, de la 833 persoane în anul 2005 ajungând la 2.533 în anul 2009, în timp ce în mediul urban, variază de la an la an, în anii 2005 și 2008 fiind negativ, cu un sold de -178, respectiv -211 persoane, iar în anii 2006, 2007 și 2009 fiind pozitiv, dar cu valori modeste, sau aproape 0:

Figura 5.1.6. Sold migratoriu cu domiciliul, județul Cluj, 2005-2009 - persoane

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

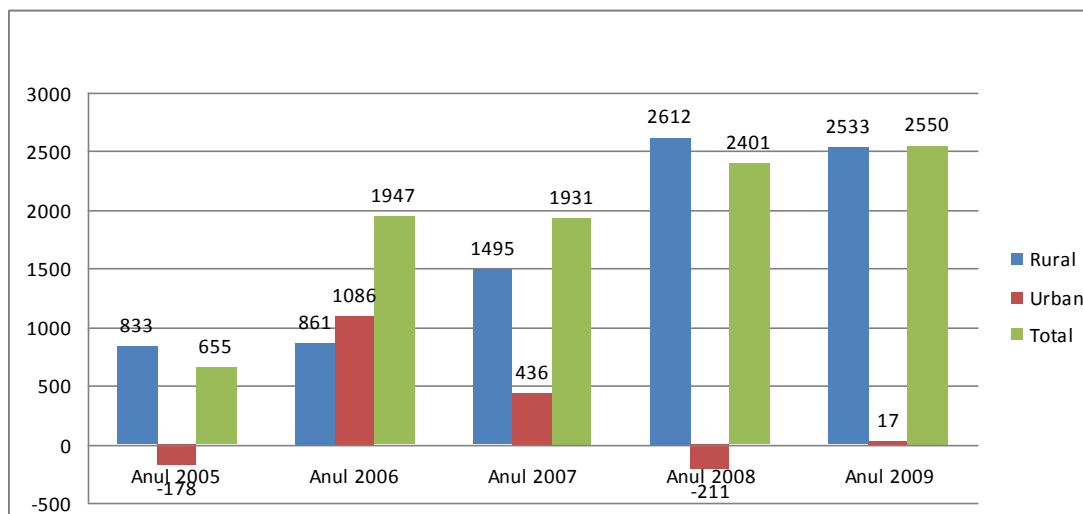
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: Tempo online, INS

Analizând cifrele stabilirilor și plecărilor cu domiciliul, pe localitățile din județ, în anii 2005-2009, în cele mai multe localități putem observa o scădere a populației din cauza migrației. În municipiul Cluj-Napoca soldul migratoriu a fost pozitiv în perioada 2005-2009, soldul mediu de migrație internă a fost de 598,8 persoane, celelalte municipii și orașe din județ având un sold migratoriu mediu negativ, cum aveau și majoritatea comunelor din județ, cu excepția celor din zona metropolitană a Clujului: Florești, cu o rată record de spor migratoriu de 95%, Apahida, Baciuc cu o rată de 20%, Chinteni, Bonțida, Ciurila, Jucu, Feleacu și Gilău cu rate pozitive de spor migratoriu, între 9-13 %, apoi Săndulești cu 15%. Acest fenomen subliniază dezvoltarea intensă a zonei metropolitane clujene, mai ales în formă de suburbanizare, din raționamente financiare, legate de piața imobiliară.

Localitățile de unde plecările sunt cele mai intense sunt: Cătina, Mărișel, Rișca și Valea Ierii, cu valori între -9 și -15%, fiind localități mai izolate.

Analizând **soldul de migrație temporară**, conform schimbărilor de reședință², în mediul urban soldul este pozitiv, cu valori ridicate, cu tendință variabilă. În anul 2005 soldul stabilirilor temporare a fost 20.775 persoane, în anii următori valorile au fost mai mici dar variabile, iar în anul 2010 soldul era 13.784 persoane. Aceste cifre ridicate se datorează efectivului de

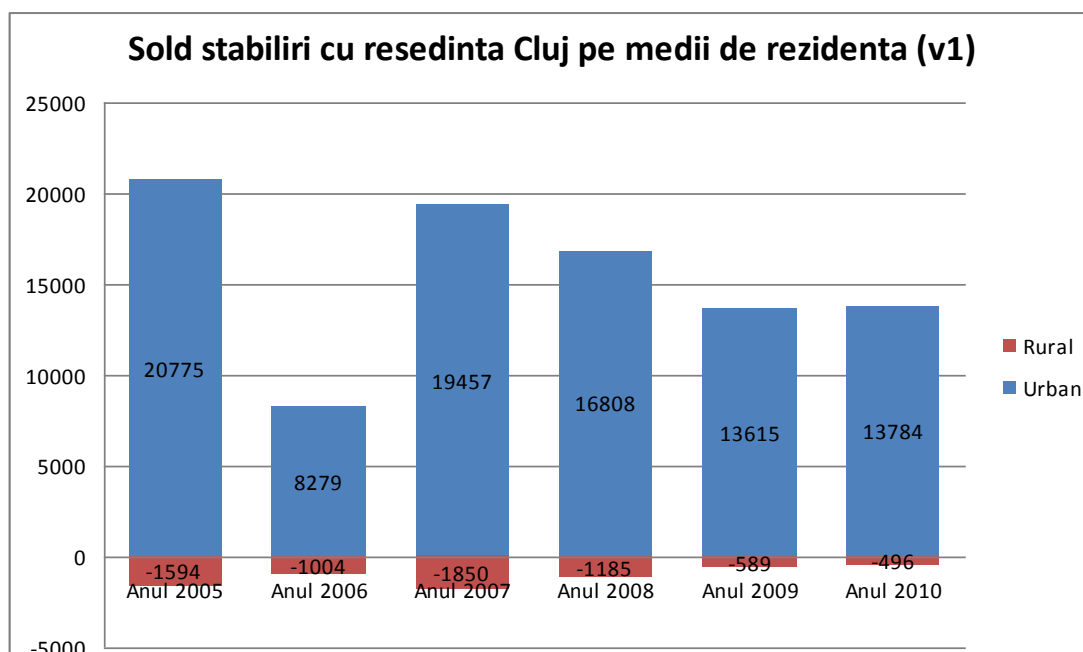
² Soldul schimbărilor de reședință (soldul migrației flotante): indicator care reprezintă diferența algebrică între numărul persoanelor sosite și plecate într-o unitate administrativ-teritorială pentru care viza de stabilire a reședinței este valabilă pentru un an. (conform INS, vezi TEMPO online)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

studenți stabiliți temporar în Cluj-Napoca. În mediul rural soldul e negativ, cu tendință de creștere de la -1.594 în anul 2005 la -496 în anul 2010:

Figura 5.1.7. Sold stabiliri cu reședința în Cluj, pe medii, în perioada 2005-2009 - persoane

Sursa: Tempo online, INS

Analizând fenomenul migrației temporare pe localități, putem constata că marea majoritate a persoanelor s-au stabilit cu reședința în Cluj-Napoca, acesta având un sold pozitiv de 14.048 de persoane. Sold pozitiv se observă și în Dej, Florești, Băciu și Dăbâca, restul orașelor și comunelor având un sold negativ sau aproape de 0, ceea ce arată că au plecat mai multe persoane din localitate decât numărul celor stabiliți temporar acolo.

5.1.5. Prognoza populației

Prognoza populației județului Cluj, pentru anii 2015-2030, s-a realizat prin metoda componentelor. Metoda constă în proiectarea separată a fiecăreia dintre cele trei componente ale evoluției populației: fertilitate, mortalitate și migrație; apoi populația masculină și cea feminină este proiectată separat pe grupe de vârstă pe baza ipotezelor adoptate asupra celor trei componente. Proiectarea noastră a luat în calcul și variabila mediu: urban și rural.

Proiectările au fost realizate în trei variante denumite ca "Pesimistă", "Realistă" și "Optimistă".

Varianta "Pesimistă"

- mortalitate constantă pe toată perioada de proiectare, ca în anii 2009-10
- fertilitate constantă pe toată perioada de proiectare, ca în anii 2005-2009
- sold migratoriu negativ, cu sold migratoriu intern negativ și cu 0 în soldul migrației externe estimate în varianta realistă.

Tabel 5.1.9. Evoluția prognozată a populației conform variantei pesimiste, anii 2005-2030

„Pesimist”	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Cluj urban	465.506	458.984	467.691	470.735	466.959	458.433
Cluj rural	229.005	232.065	234.328	234.434	232.477	228.947
Total județ Cluj	694.511	691.049	702.019	705.169	699.436	687.380

Sursa: Calcule proprii (Veres V.), pe baza datelor INS din Tempo Online

Varianta "Realistă"

- mortalitate în descreștere, cu speranța de viață în creștere de la 1 an la femei și 1,5 ani la bărbați la 5 ani. În decurs de 20 ani se prevăd deci creșteri ale speranței de viață la naștere între 4 și 6 ani în funcție de sex și mediu.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

- fertilitate constantă pe toată durata proiectării, ca în anii 2005-2009
- sold migratoriu pozitiv, cu migrație constantă pe toată durata proiectării, ca media pe anii 2005-2010, în care soldul migrației externe este corectat cu diferența înregistrată la recensământul din 2002 față de populația înregistrată oficial la 1 iulie 2001, în total - 17.525 de persoane. Raportat la 5 ani, pe medii, estimativ: -5.829 în urban și -2.871 în rural.

Tabel 5.1.10. Evoluția prognozată a populației conform variantei realiste, pe anii 2005-2030

“Realist”	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Cluj urban	465.506	458.984	468.893	473.241	470.838	463.712
Cluj rural	229.005	232.065	243.141	252.780	260.782	267.444
Total județ Cluj	694.511	691.049	712.034	726.021	731.620	731.156

Sursa: Calcule proprii (Veres V.), pe baza datelor INS din Tempo Online

Varianta “Optimistă”

- mortalitate în descreștere, cu speranța de viață în creștere de la 1,5 ani la femei și 2 ani la bărbați la 5 ani. În decurs de 20 ani se prevăd deci creșteri ale speranței de viață la naștere între 6 și 8 ani în funcție de sex și mediu.
- fertilitate în creștere progresivă, cu 0,05, astfel încât TFR ajunge la 1,8 în rural și 1,3 în urban
- sold migratoriu pozitiv, cu migrație constantă pe toată durata proiectării, ca media pe anii 2005-2010, în care soldul migrației externe apare ca cea înregistrată oficial.

Tabel 5.1.11. Evoluția prognozată a populației conform variantei optimiste, anii 2005-2030

„Optimist”	2005*	2010*	2015	2020	2025	2030
Cluj urban	465.506	458.984	475.802	488.077	494.132	495.861

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Cluj rural	229.005	232.065	246.488	260.028	272.387	283.808
Total Cluj	694.511	691.049	722.290	748.105	766.519	779.669

Sursa: Calcule proprii (Veres V.), pe baza datelor INS din Tempo Online; *Date reale, Tempo Online.

După cum se vede în tabelele de mai sus, în variantele „pesimistă” și „realistă” numărul populației urbane din județul Cluj crește puțin până în anul 2020, apoi începe să scadă, iar numărul populației rurale crește în ambele cazuri, ca și în varianta optimistă. Structura pe vârste a populației se va schimba însă, în fiecare variantă, fiindcă fertilitatea nu va ajunge la nivelul reproducției simple (TFR=2,1) nici conform variantei optimiste. Am ales varianta realistă să prezentăm evoluția structurii populației județului pe medii și grupe mari de vârstă:

Tabel 5.1.12. Structura pe grupe de vârstă a populației prognozate, varianta „realistă” pe medii

	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Cluj urban						
0-14	12,5	12,5	12,6	12,3	10,5	8,6
15-64	75,7	74,5	70,8	66,3	63,2	61,8
65 și peste	11,8	12,9	16,6	21,4	26,3	29,6
Cluj rural						
0-14	15,0	14,7	12,8	11,8	10,9	10,5
15-64	64,0	64,6	63,1	61,7	61,0	60,5
65-și peste	21,0	20,7	24,1	26,5	28,1	29,0

Sursa: Calcule proprii (Veres V.), pe baza datelor INS din Tempo Online

Putem constata că ponderea populației tinere, sub 15 ani va scădea, în mediul urban, de la 12,5% din anul 2010 la 8,6%, iar populația bătrână va ajunge la 29,6%, de la 12,9%. În

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

mediul rural schimbările vor fi mai mici, dar similare: ponderea populației tinere va scădea la 10%, iar a populația bătrână va ajunge la 29% în anul 2030.

Raportul de dependență, adică raportul numeric dintre tineri și bătrâni pe de o parte și populația de vârstă activă pe de altă parte, tinde să crească în următorii 10 ani de la 40% cât era în anul 2010, până la 50% în 2015, indiferent de varianta de proiectare. În cazul variantei optimiste, ponderea populației de vârstă activă crește în special datorită sporului migratoriu pozitiv, prin diminuarea substanțială a emigrației externe, astfel raportul de dependență se menține aproape de nivelul din 2010.

5.2. Formare profesională continuă

Formarea profesională continuă se referă la calificarea sau recalificarea persoanelor adulte, care au ieșit mai demult din sistemul de învățământ, și au nevoie să dobândească o nouă competență profesională față de cea existentă. Competența profesională este capacitatea reală și demonstrată de a combina cunoștințe specifice, deprinderi, aptitudini și atitudini pentru a produce rezultatele așteptate la un loc de muncă, sau, mai pe larg, într-o ocupație oarecare. (vezi Bul. Inf. CNFPA nr. 5, p7.)

Conform registrului Consiliului Național de Formare Profesională din România, în județul Cluj, instituțiile organizatoare (școli, entități publice, firme și ONG-uri) dețin în 2011 autorizare de funcționare pentru 669 programe de studii și cursuri de specializare, respecializare, de calificare, perfecționare sau de inițiere, pentru un număr de 281 de ocupații/specializări diferite. Cu aceste cifre, Clujul este pe primul loc din țară după capitală în ceea ce privește oferta de formare profesională continuă, cifre apropiate având doar județul Timiș:

Tabel 5.2.1. Numărul ocupațiilor și al programelor autorizate în 2011 de CNFPA

Județul	Nr. programe autorizate	Nr. ocupații/ specializări
Cluj	669	281
Brașov	501	208
Timiș	667	277
Iași	505	256
Constanța	423	204

Sursa: <http://www.cnfpa.ro/afisare/>

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Întrucât oferta de programe de calificare este conectată la cererea de pe piața forței de muncă, putem constata că în județul Cluj cele mai multe programe de formare s-au organizat pentru ocupațiile/specializările de formator, lucrător în comerț, manager de proiect, agent pază și ordine, bucătar, frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist, ospătar (chelner) - vânzător în unități de alimentație, inspector, referent resurse umane, cu peste 10 unități de formare; de asemenea, mai sunt numeroase specializări pentru care numărul de formatori acreditați depășește 5. (vezi tabelul 5.2.2, sau <http://www.cnfpa.ro/afisare/>)

Tabel 5.2.2. Programele cele mai numeroase de formare-instruire profesională, județul Cluj, 2011

Denumirea programului	Nr COR	Nr. unități de formare
Formator	241205	26
Lucrător în comerț	5220.1.1	16
Manager de proiect	241919	16
Agent pază și ordine	5169.1.1	14
Bucătar	5122.2.1	12
<u>Frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist</u>	5141.2.1	11
<u>Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație</u>	5123.2.1	11
<u>Inspector, referent resurse umane</u>	3423.3.2, 342304	5+4
Asistent de gestiune	3433.3.1	9
Lucrător în creșterea animalelor	6121.1.1	7
<u>Instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze</u>	7136.2.2	6
Agent vânzări	341904	6
Contabil	343302	5
Administrator pensiune turistică	5121.2.4	5

Sursa: <http://www.cnfpa.ro/afisare/>

Specializările cu cele mai multe unități de formare sunt în domeniul serviciilor, unde cele pentru formator și manager de proiect sunt cele mai numeroase, numărul lor fiind mult mai mare ca în județul Brașov de pildă, ceea ce arată o reprofilare energetică în domeniul serviciilor, inclusiv în ramuri care necesită un capital cultural ridicat.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În ceea ce privește rata de participare a populației adulte (25-64 ani) la formarea profesională (programe cu o durată de cel puțin 4 săptămâni), la nivel național și regional această este foarte scăzută, situându-se sub 2%. În regiunea Nord-Vest, în anul 2007, rata de participare a fost de 1,3%, în 2008 a crescut la 1,5%. Conform Eurostat, deși această rată are o tendință crescătoare atât la nivel regional cât și județean, sunt mult sub media UE27 de 9,5% în 2008.

Prin diferite programe naționale și europene, se încearcă creșterea ratei de participare a populației adulte la formarea profesională continuă. În cadrul programului POS DRU, lansat de Guvernul României prin MMFPS și MECTS pentru dezvoltarea formării continue a adulților, diferiți actori din județul Cluj au câștigat până în anul 2011 în total 34 de proiecte, din totalul de 519 de proiecte de la nivel național. Per ansamblu, ponderea județului ca număr de proiecte este aproximativ în concordanță cu ponderea populației județului Cluj din totalul țării, însă aplicanții sunt, în marea majoritate cele 4 mari universități din Cluj-Napoca: Universitatea Babeș-Bolyai, Universitatea Tehnică, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară și Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu, iar actorii din afara mediului universitar sunt reprezentați mai slab.

Analizând evoluția numărului de participanți la cursurile de formare profesională organizate de AJOFM Cluj și componența lor socio-demografică, putem constata că în anii 2006-2009 numărul cursanților, anual, variază între 960 și 1.379 persoane, fără o tendință clară. Majoritatea lor covârșitoare sunt femeile, provenind din mediul urban, preponderent persoane peste 35 de ani, cea mai numeroasă grupă de vârstă fiind între 35-45 ani. În anul 2008, numărul cursanților între 35-45 ani a fost 367, urmat de cei între 45 și 55 ani, 306 persoane, între 25-34 ani 276, numărul celor sub 25 ani fiind de 176, iar a celor peste 55 de ani de 143 persoane. (vezi anexa 5.3.1). Cursurile absolvite în anul 2008 de cei mai mulți șomeri au fost: agent de pază și ordine - 129 persoane, manager resurse umane - 117, operator introducere, prelucrare validare date - 125 persoane.

În județul Cluj, în 2005, din cheltuielile din fonduri publice destinate protecției sociale a șomerilor, pentru formare profesională s-au folosit, în cifre absolute, 1.772.873 lei (RON), în ultimii 6 ani sumele fiind din ce în ce mai mici, ajungând la 202.563 lei în anul 2010.

Analizând ponderea cheltuielilor pentru formarea profesională din totalul cheltuielilor privind protecția socială a șomerilor, din județul Cluj, comparativ cu România, regiunea Nord-Vest și câteva județe similare, putem constata că în anul 2005 județul Cluj a cheltuit o pondere record de 4,5%, mult peste media națională și regională, și mult peste alte județe similare din țară, însă în anul 2010 ponderea acestor cheltuieli a ajuns la numai 0,2%, mult sub media națională de 0,5%, dar la nivel similar cu Sibiul și Timișul.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabel 5.2.3. Ponderea cheltuielilor pentru formare profesională în totalul cheltuielilor privind protecția socială a șomerilor, în România, regiunea Nord-Vest și câteva județe, 2005-2010 - %

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
România	1,2	1,6	1,7	2,0	0,8	0,5
TOTAL						
Reg. Nord-Vest	2,1	1,8	1,4	1,5	0,4	0,3
Cluj	4,5	3,1	1,9	2,4	0,3	0,2
Brașov	0,9	1,6	1,7	2,4	1,0	0,9
Sibiu	2,0	2,4	2,3	1,3	0,3	0,2
Iași	0,8	1,3	1,3	2,0	1,2	0,8
Constanța	1,2	0,9	0,9	0,6	0,1	0,1
Municipiul București	0,1	2,8	7,7	11,1	6,1	3,8
Timiș	1,8	2,5	2,7	1,5	0,2	0,2

5.3. Educație

Orașele din județul Cluj, în special Cluj-Napoca, au o tradiție bogată în domeniul educației școlare, Clujul fiind unul dintre cele mai vechi și mai importante centre școlare și culturale din Transilvania. Încă din Evul Mediu avem atestări privind funcționarea de școli, iar bisericile istorice au înființat colegii, licee, dintre care cel mai renumit a fost cel iezuit, unde au studiat multe personalități istorice și de cultură din Transilvania, de diferite etnii și confesiuni.

Începuturile învățământului universitar clujean pot fi regăsite încă din 1579-1581, prin înființarea Academiei Iezuite. Prima universitate ardeleană modernă a fost fondată în Cluj, în anul 1872, a cărei succesoare este Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

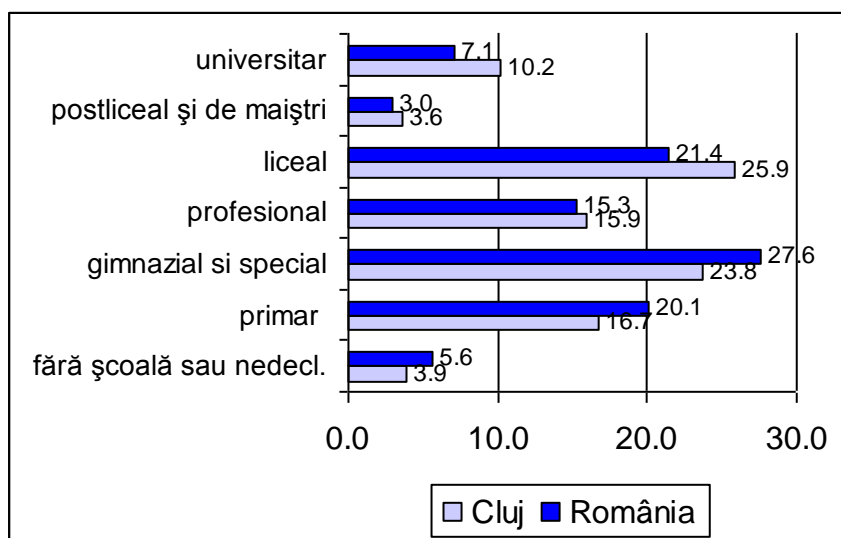
5.3.1. Nivelul de educație al populației

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Calitatea forței de muncă într-un județ depinde foarte mult de ponderea populației cu nivel de școlarizare medie și superioară. Astfel, în rândul populației de 10 ani și peste, în județul Cluj ponderea populației cu studii superioare, de 10,2%, este mult peste media națională de 7,1%; similar, și cea a populației absolvente de liceu, de 25,9%, este peste de media națională de 21,4%. În consecință, ponderea populației mai puțin calificată, care are doar studii la nivel gimnazial și primar este sub nivelul național. Astfel, județul Cluj are o populație mai calificată, mai educată față de media națională și regională, dar mai puțin calificată, cel puțin la nivel superior/terțiar, decât media UE cu cel puțin 5 procente³. De altfel, în Strategia Europa 2020 ținta pentru ponderea populației cu studii terțiare (superioare și postliceale) este de 26,7% pentru România (și 40% pentru UE), pentru populația cu vârsta între 30-34 de ani, ținta națională, în județul Cluj, va fi realizată, cel mai probabil, mai repede decât la nivel național.

Figura 5.3.1. Populația de 10 și peste, după ultima școală absolvită, județul Cluj și România, 2002 - %

Sursă: Recensământul populației din 2002, Institutul Național de Statistică, 2004

³ În cazul populație între vârstele de 25-64 ani ponderea celor cu studii superioare a fost de 20,6% în anul 2007, vezi: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/report08/emploi_en.pdf.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

5.3.2. Structura sistemului județean de învățământ

Învățământul județului Cluj are o structură bine echilibrată, având o ofertă bogată atât în sistemul public, cât și în cel privat, de la nivelul preșcolar până la nivel universitar, în limbile comunităților etnice din județ, adică în limbile română, maghiară și germană.

Legea educației naționale nr. 1/2011, prevede că învățământul din România se compune din învățământ preșcolar, preuniversitar și universitar. Nivelul preșcolar are o durată de 3 ani, copiii fiind înscriși începând cu vârsta de 3 ani. Învățământului preuniversitar se compune din învățământ general obligatoriu, care este de 10 clase și cuprinde învățământul primar și cel gimnazial. urmat de învățământul secundar superior sau liceal, cu durată de 3 ani, care cuprinde clasele de liceu X-XII/XIII, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică; învățământul terțiar non-universitar, care cuprinde învățământul postliceal. Învățământul profesional și tehnic este format din: învățământ profesional, învățământ tehnic și învățământ postliceal. Învățământul liceal, vocațional și tehnologic, învățământul profesional și învățământul postliceal se organizează pentru specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în conformitate cu Registrul Național al Calificărilor. În anul școlar 2010-2011, sistemul de învățământ din județul Cluj a fost organizat potrivit legii educației vechi, durata învățământului liceal fiind încă de 4 ani, până când vor termina efectivele de clase care au început liceul înainte de intrarea în vigoare a noii legi.

Învățământul universitar, la nivel licență are, de regulă, o durată de 3 ani, cu câteva excepții (de ex. medicina). La nivel masterat studiile au o durată de 2 ani, iar ciclul trei este reprezentat de studiile doctorale cu o durată de 3 ani, în general.

În sistemul de învățământ din județul Cluj, în anul școlar 2009-2010, au fost cuprinse 160.032 de persoane, din care 21.706 preșcolari, 77.955 elevi și 60.371 studenți.

5.3.2.1. Învățământul preuniversitar și preșcolar

În anul școlar 2010-11, conform datelor ISJ, la nivelul județului existau 448 unități școlare, din care 218 cu personalitate juridică, 139 în mediul urban și 79 în mediul rural (cu 10% mai puține ca în anul precedent, din cauza restructurării datorate scăderii efectivelor de elevi). La acestea sunt arondate 230 unități școlare, 66 în urban și 164 în rural (tot cu cca 10% mai puține față de anul precedent). După nivelul de învățământ, din totalul instituțiilor cu personalitate juridică, 43 sunt grădinițe, 0+3 (urban+rural) sunt de clasele 1-4 , 27+72 sunt

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

școli generale cu clase 1-8 (și în mediul rural, cu o grupă de grădiniță), 2 școli de arte și meserii, 58+3 licee și grupuri școlare, la care se adaugă 9+1 instituții de învățământ special, pentru persoane cu dizabilități. Liceele, în general, au și nivel primar și gimnazial. Numărul mare de licee din județ, cel mai mare după București (de exemplu, în jud. Brașov, cu o populație totală apropiată, sunt numai 46 de licee, cu 15 mai puțin,) subliniază caracterul de centru cultural și educațional al Clujului, inclusiv la nivelul preuniversitar.

Tabel 5.3.1. Structura sistemului de învățământ preuniversitar în județul Cluj, 2009-2011

Tipul (nivelul) unităților de învățământ	Numărul unităților cu personalitate juridică 2009-2010		Numărul unităților fără personalitate juridică 2009-2010		Numărul unităților cu personalitate juridică 2010-2011		Numărul unităților fără personalitate juridică 2010-2011	
	urban	rural	urban	rural	urban	Rural	urban	rural
Grădinițe	48	0	56	16	43	0	59	24
Școli cu cl. I-IV	0	3	7	155	0	3	6	117
Școli cu cl. I-VIII	35	80	3	23	27	72	1	23
Școli de arte și meserii	2	1	0	0	2	0	0	0
Licee/Grupuri Școlare	58	3	0	0	58	3	0	0
<i>Total (instituții de masă)</i>	<i>143</i>	<i>87</i>	<i>66</i>	<i>194</i>	<i>130</i>	<i>78</i>	<i>66</i>	<i>164</i>
Școli speciale	9	1	0	0	9	1	0	0
Total general	152	88	66	194	139	79	66	164

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Cluj, 2011

Învățământul profesional și tehnic din județul Cluj, în anul școlar 2010-11, s-a desfășurat în 17 unități școlare: colegii tehnice, grupuri școlare și licee speciale, pe trei profiluri principale: servicii, tehnic, resurse naturale și protecția mediului, cu specializări din următoarele domenii de pregătire de bază:

- *Servicii*: tehnicieni în activități economice, turism și alimentație, media, comerț, estetica și igiena omului;
- *Tehnic*: mecanică, mecatronică, electronică, automatizare, electric, industria textilă, fabricarea produselor din lemn, construcții, instalații;
- *Resurse naturale și protecția mediului*: protecția mediului, industrie alimentară.

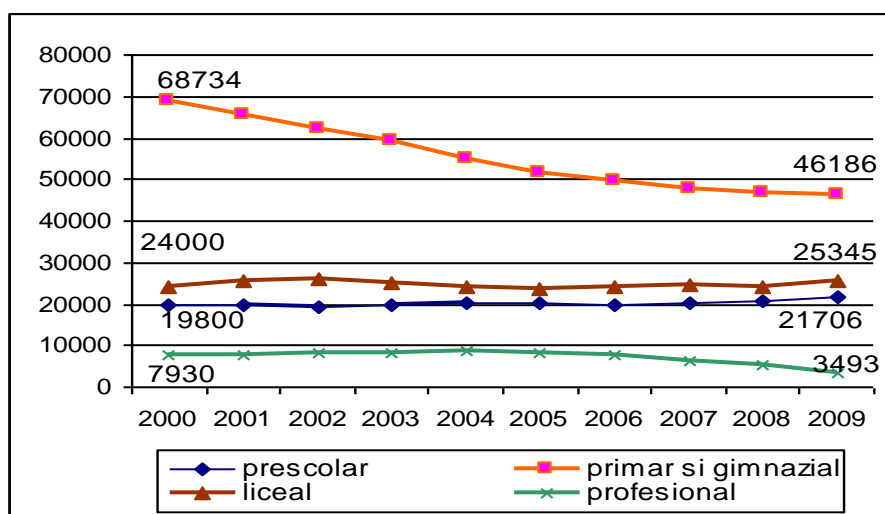

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Populația de vârstă preșcolară, deși a scăzut considerabil în anii 1990 față de anul 1989, în a doua jumătate a anilor 2000 a înregistrat o creștere ușoară, astfel încât în anul școlar 2009-2010 au fost 21.706 copii înscriși în grădinițe, având un personal de 1.429 educatoare, iar numărul mediu de preșcolari pe o educatoare a ajuns la 15,1 sub media națională și regională, ceea ce asigură o pregătire mai bună a copiilor. Diferențele pe limba de predare sunt foarte mari, în timp ce în grupele cu predare în limba română situația e mai bună, de 13,9 copii pe educatoare, la grupele cu predare în limba maghiară numărul mediu de copii ajunge la 33,7 pe educatoare în anul 2009, deși situația s-a îmbunătățit mult față de anul 2005 (48,8 copii/educatoare).

Populația școlară din sistemul preuniversitar din județul Cluj a scăzut treptat din anul 2000-2001, de la 125.568 de elevi și preșcolari, la 105,7 mii elevi până în anul școlar 2005-6, reprezentând o scădere totală de 20,6% între 2000-2009, din care 15,6% până în anul 2005. De atunci, scăderea a încetinit și efectivul stagnează în jurul cifrei de 100 de mii: în anul școlar 2009-10 au fost înscriși 99.661, cu o ușoară tendință de scădere de 5% față de anul 2005.

Figura 5.3.2. Evoluția populației școlare pe nivele de învățământ, 2000-2009

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

Această scădere se regăsește cel mai vizibil în învățământul primar și gimnazial, unde scăderea a fost de la 68.734 elevi între anii 2000-2009, la 46.186 elevi, adică o scădere de

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

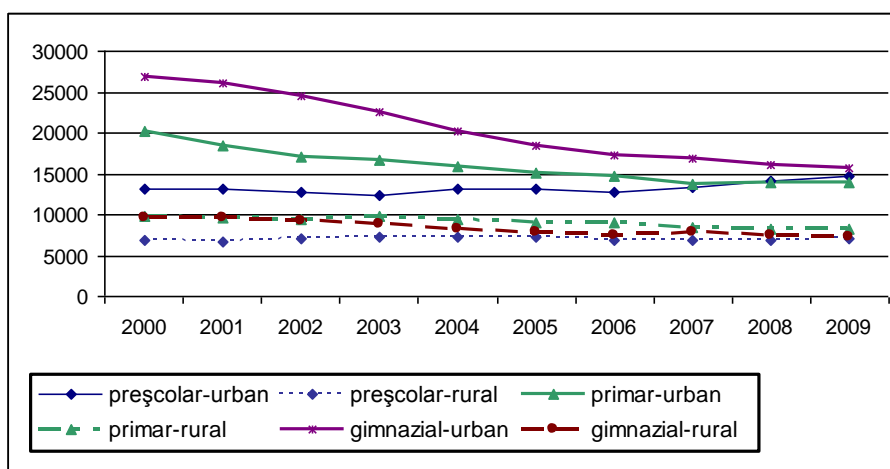

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

32%. La nivel preșcolar s-a înregistrat o creștere de 9,6%, ajungându-se la o cifră de școlarizare de 21.706 copii (aici scăderea s-a produs în cazul copiilor care s-au născut în anii 1990-1992). La nivel liceal putem constata chiar o creștere de 5,6% față de anul 2000 și de 7,6% față de anul 2005, ajungând la cifra de 25.345 elevi, datorită creșterii gradului de cuprindere în învățământul liceal.

Diferențe între mediul urban și rural. Populația școlară din sistemul preuniversitar a scăzut per total atât în urban, cât și în rural, în anul școlar 2009/10 ajungând la 62.063 de elevi în mediul urban și 15.892 în mediul rural (fără preșcolari). Pe nivele de învățământ, evoluția e diferită: la nivel preșcolar se observă o ușoară creștere încă din anul 2003 în urban, și din anul 2001 în rural, urmată de o scădere ușoară din anul 2006, apoi iarăși o creștere din 2008. În mediul urban, populația școlară la nivel primar și gimnazial scade semnificativ în perioada 2000-2005, iar din anul 2006 numărul copiilor din învățământul primar crește ușor, la nivel gimnazial scade ușor în continuare, din cauza natalității scăzute din anii 1990, iar creșterile la vârstele mai mici se datorează creșterii ușoare a natalității în mediul urban din anul 2002 încoace. În mediul rural, numărul efectivilor de școlari e în stagnare, cu mici variații.

Figura 5.3.3. Evoluția populației școlare pe medii și niveluri de învățământ, 2000-2009

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul National de Statistica, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

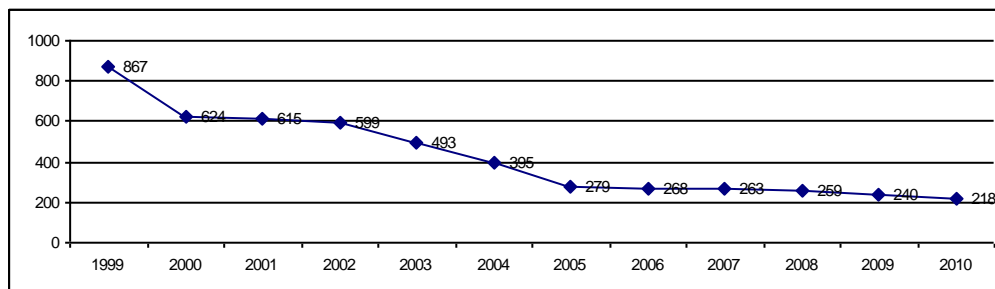
În funcție de limba de predare, diferențele în evoluția populației școlare nu sunt mari, creșterea populației preșcolare cu predare în limba maghiară între anii 2005-2009 este de doar 2,3% față de creșterea numărului copiilor cu predare în limba română (de 8,4%).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Figura 5.3.4. Evoluția unităților școlare din județul Cluj (cu personalitate juridică)

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, și ISJ Cluj, 2011

Analizând dinamica structurii sistemului județean de învățământ, folosind datele INS, și ISJ Cluj, putem constata că s-a realizat o restructurare fundamentală: din anul școlar 1999-2000, de la 867 de unități școlare cu personalitate juridică, numărul s-a redus la 218 unități în anul 2010. Schimbarea s-a produs treptat, în măsură mai mare în anii 2000 și 2003-2004, acest fapt datorându-se și retragerii personalității juridice distincte a grădinițelor și a școlilor generale cu învățământ primar. S-au desființat și școli primare și generale în mediul rural, din cauza efectivului foarte scăzut de elevi. În majoritatea cazurilor, transportul elevilor din alte localități la unitatea școlară unde sunt arondați sau unde pot învăța în limba maternă se realizează cu microbuze școlare.

Pentru a putea determina nivelul de dotare al unităților școlare în ierarhia națională, am studiat numărul de elevi pe cadru didactic, precum și alte dotări materiale, comparativ cu nivelul național, regional, cu capitala și cu județele cu orașe mari, similare Clujului, ca județele Brașov și Timiș, în anul școlar 2009-10. Cifrele arată că numărul mediu de elevi pe un cadru didactic este de 13,6 elevi în județul Cluj, similar cu regiunea Nord-Vest, dar mai scăzut ca în alte județe similare sau la nivel național. Numărul mediu pe elevi pe o sală de clasă este de 33,8, mai mare ca în restul regiunii Nord-Vest, dar mai mic ca în Brașov sau București, și puțin mai mare ca în Timiș. La restul dotărilor, în județul Cluj, numărul de elevi pe un laborator (78,3), sau calculator PC (4,7) este mult mai mic față de alte județe sau regiune, ceea ce arată un acces mai bun al elevilor la infrastructura modernă: în cazul calculatoarelor situația e de aproape 3 ori mai bună ca la nivel național și de cca. 2 ori față de regiunea Nord-Vest, județul Timiș sau București:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabel 5.3.2. Indicatori privind numărul de elevi/dotarea unităților școlare din județul Cluj, anul școlar 2009-2010

	Elevi/ cadru didactic	Elevi/sală de clasă	Elevi/ laborator	Elevi/ teren de sport	Elevi/ calculator (PC)
TOTAL	15,5	34,0	162,2	900,2	12,3
MACROREGIUNEA UNU	14,3	29,7	154,8	834,3	10,3
Regiunea NORD-VEST	13,6	28,7	135,7	786,4	8,8
Cluj	13,6	33,8	78,3	889,1	4,7
Brașov	19,5	44,3	191,5	1241,8	15,1
Timiș	15,1	30,6	96,2	1148,7	9,0
București	19,4	53,4	139,4	2687,2	11,0

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

Situația relativ bună constatată în infrastructura de învățământ din județ se datorează, pe de o parte, faptului că în anii 2006-2008 s-au făcut investiții în multe din orașele și comunele județului, ca și în alte județe, din fonduri centrale, din care s-au modernizat clădiri și s-a investit în infrastructura școlilor, în echipamentele și materialele de învățământ, în special în echipamente IT (în fiecare unitate școlară cu personalitate juridică s-a înființat sau s-a modernizat câte un laborator de informatică). Pe de altă parte, Clujul a avut și proiecte proprii, și ajutoare din orașe înrudite, fapt care aduce județul Cluj în vârful județelor țării, depășind inclusiv capitala. De programul "bani de liceu", finanțat de Guvernul României, în valoare de 150 lei, în județul Cluj au beneficiat 1.492 elevi în anul școlar 2010-11. Putem constata diferențe mari în acești indicatori între localitățile județului.

Figura 5.3.5. Indicatori privind numărul de cadre didactice și numărul de PC-uri/elev, pe localități, județul Cluj, anul școlar 2009-2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

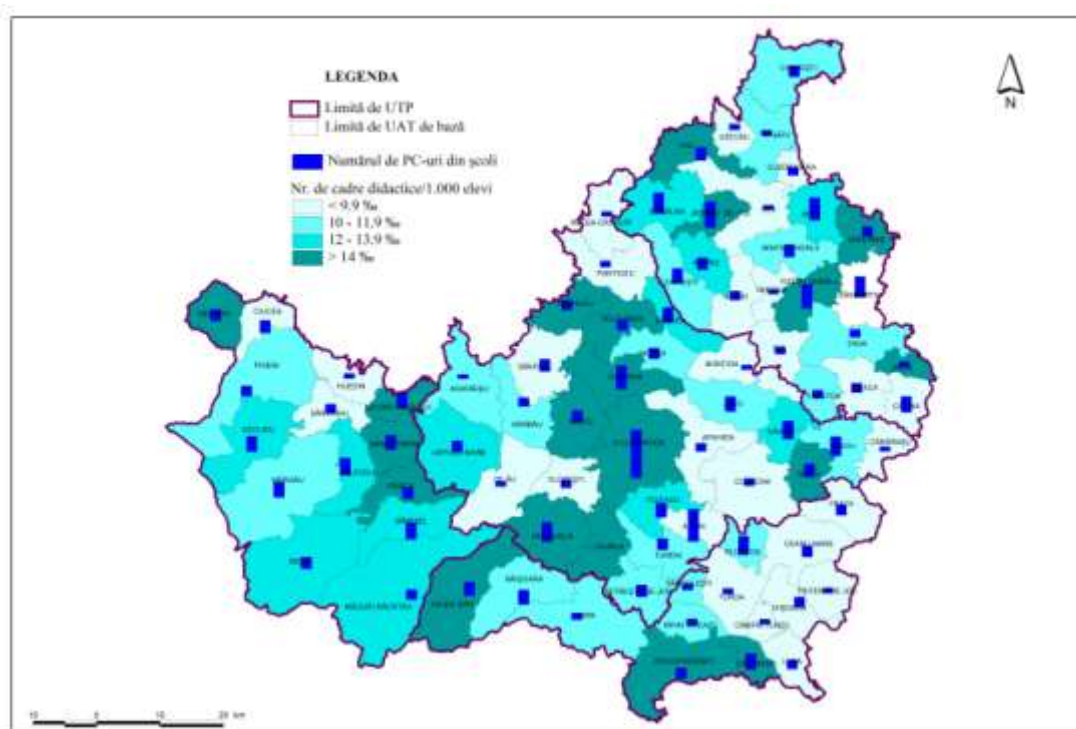
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Analizând numărul de elevi pe cadru didactic, în mediul urban și rural, în anii 2005-6 și 2009-10, constatăm că, în timp ce la nivelul preșcolar în mediul rural numărul mediu de elevi e mai mare, 17,4, decât în urban, unde e 14,3 elevi pe educatoare, în anul școlar 2009-10, la nivel primar și gimnazial situația este inversă, în urban sunt mai mulți elevi pe cadru didactic. În funcție de limba de predare, la unitățile de predare în limba maghiară numărul mediu de elevi pe cadru didactic e mai mare pentru toate nivelele de învățământ decât în unitățile cu predare în limba română, însă situația s-a mai ameliorat între anii 2005-2009 la toate nivelele (vezi tabel 5.3.3)

Tabel 5.3.3. Numărul mediu de elevi per cadru didactic, pe nivele, medii, limbă de predare, în anii școlari 2005-2006 și 2009-2010

Nivel de învățământ	2005-2006		2009-2010	
	Urban	Rural	Urban	Rural
Mediul → Preșcolar	14,5	19,1	14,3	17,4

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Primar	18,8	14	16,7	13,3
Gimnazial	11,1	8,1	11	8,7
Limba de predare →	Română	Maghiară	Română	Maghiară
Învățământ preșcolar	14,2	48,8	13,9	33,7
Primar și gimnazial	11,5	23	11,6	16,2
Liceal	10,5	15,5	11,1	18,4

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

Privind gradul de cuprindere în învățământul preuniversitar obligatoriu, conform PRAO Nord-Vest 2008-2013, pentru anul școlar 2007-2008 județul Cluj se remarcă printr-o rată globală de cuprindere în învățământ (86%) mult mai mare decât media la nivel național (65,4%), în timp ce rata de cuprindere în învățământul obligatoriu (84,1) este ușor mai scăzută decât cea înregistrată pe țară (84,8).

De asemenea, sunt diferențe semnificative între mediul urban și rural, mai ales la nivel gimnazial, în toate județele regiunii. Ca și în alte județe, gradul de cuprindere la nivel gimnazial în urban depășește 95%, în timp ce în mediul rural este sub 80% în ultimii ani (2007-2009).

Rata de părăsire timpurie a școlii, pentru România, este relativ ridicată la nivelul UE, dar a scăzut în perioada 2001-2009, de la 21,7 la 15,9% în 2008. La nivelul județului Cluj, acest indicator este puțin sub media națională, cu 14,8%, mai mică decât în alte județe din regiune, corespunzător cu media UE27, de 14,9 %. Ținta stabilită de strategia *Europa 2020* pentru România este de 11,3%, însă primul benchmark, pentru anul 2010, stabilit de strategia menționată a fost tot 10%. Județul Cluj va putea atinge această țintă doar în anul 2020.

Județul Cluj, ca și Bihorul și Sălajul, înregistrează rate de abandon mai mici decât cele de la nivel național și regional, care sunt de 7-8%. Rata abandonului școlar pentru nivelul învățământului primar și gimnazial este puțin peste nivelul național de 1,8%, respectiv 2,2%, iar la nivel liceal este în continuă scădere în anii 2000, ca și trendul național, fiind între 3- 4% în anii 2006-2008. (Vezi PRAO Nord-Vest, 2008-2013)

5.3.2.2. Învățământul universitar

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

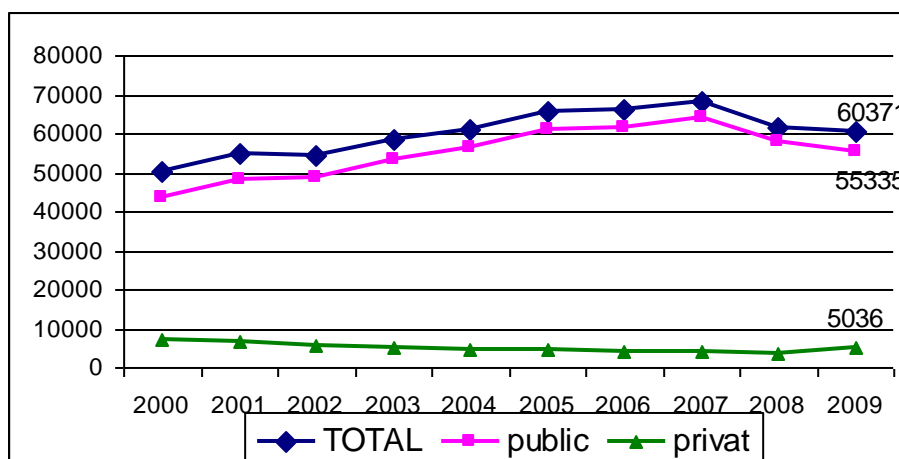

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Centrul universitar Cluj este al doilea ca importanță, după capitală, la nivel național, și cunoscut și la nivel european, bine integrat în sistemul educațional, de mobilitate și de cercetare europeană.

După schimbarea regimului politic din România în decembrie 1989, sistemul universitar clujean, în concordanță cu politica educațională națională, a început să se dezvolte, ajungând de la 6 la 10 instituții, și de la 15 la 56 de facultăți, numărul de studenți înscriși crescând de la 17.758 la 65.691 până în anul 2005, apoi numărul studenților scăzând puțin, la 60.371 în anul 2009/10.

Figura 5.3.5. Evoluția numărului de studenți înscriși în învățământul superior public și privat, 2000-2010

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

În schimb, oferta de resurse umane, s-a îmbunătățit în continuare, ajungând de la 3.525 cadre universitare în anul 2005-6 la 3.932 în anul 2009-10, numărul mediu de studenți pe cadru didactic ajungând la cifra optimă de 15-16 studenți în 2010.

Tabel 5.3.4. Indicatorii sistemului universitar Clujean, 1989/1990 – 2009/2010

1989/ 1990	1994/ 1995	1999/ 2000	2005/ 2006	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Instituții de învățământ superior	6	7	9	10	10	10	10
Facultăți	15	32	56	56	52	51	50
Nr. studenți înscriși	17.758	28.829	45.228	65.691	67.982	61.487	60.371
Nr. personal didactic	1.586	2.464	3.207	3.525	3.561	3.749	3.932
Nr. studenți/cadru didactic	11,2	11,7	14,1	18,6	19,1	16,4	15,4
Nr. studenți/1.000 locuitori	24	40	62	95	98	89	87

Sursă: Anuar statistic Cluj, 2011

În anul academic 2009-2010 infrastructura județeană de învățământ superior, concentrat în mun. Cluj-Napoca, cuprindea 5 unități de învățământ superior de stat, având 43 facultăți, cele mai importante fiind Universitatea Babeș-Bolyai, cea mai mare universitate din România ca număr de studenți (53.000 de studenți la toate nivelele, inclusiv extensii teritoriale), cu 21 facultăți, Universitatea Tehnică cu 9 facultăți, Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu cu 3 facultăți, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară cu 4 facultăți, Academia de Arte și Design cu 2 facultăți, Academia de Muzică cu 4 facultăți.

Pe lângă unitățile de stat, în Cluj-Napoca funcționează și 5 unități de învățământ superior private: Universitatea "Dimitrie Cantemir" cu sediul în București și cu două facultăți în Cluj ca extensie, având 1.896 studenți; Universitatea "Avram Iancu" cu 2 facultăți (cuprinzând 450 studenți); Institutul Teologic protestant cu 93 studenți; Universitatea "Bogdan Vodă" Cluj-Napoca cu 1.514 studenți; Universitatea Sapientia cu o facultate ce cuprinde 1.176 studenți.

Oferta educațională universitară din Cluj-Napoca este foarte bogată, având specializări în toate domeniile de interes general, comparabil cu cea din capitala țării. Un alt avantaj este că Clujul oferă servicii de învățământ superior multicultural, în limbile română, maghiară și germană. Pe lângă aceste posibilități, studenții din țară și cei străini, pot urma specializări predate parțial sau în totalitate în limbi de circulație internațională, în special în engleză, germană și franceză. Oferta educațională în aceste limbi este bogată în special în cazul Universității de Medicină și Farmacie și a Universității Babeș-Bolyai din Cluj.

Comparativ cu alte centre universitare din țară, și față de nivelul național și regional, județul Cluj are indicatorii cei mai buni după capitală în anul 2009: în județul Cluj revin 15,4 de studenți per cadru didactic, în alte județe, cu centre universitare importante, cifrele sunt mai mari, astfel cadrele universitare sunt mai încărcate. În ceea ce privește sumele de cheltuieli de cercetare în total, județul Cluj conduce și în anul 2005, cu 78.843 milioane RON, și 170.166 milioane RON în anul 2009. Clujul are un avantaj față de alte județe și din punct de vedere al numărului personalului de cercetare, avantajul fiind realizat după anul 2005:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabel 5.3.5. Indicatori de calitate privind învățământul superior și de cercetare în județul Cluj comparativ cu alte județe, 2005-2009

	Nr studenți/ cadru didactic		Cheltuieli de cercetare-dezvoltare		Număr personal de cercetare	
	2005	2009	2005	2009	2005	2009
TOTAL	22,7	24,9	1.183.659	2.356.907	33.222	28.398
Regiunea NORD-VEST	18,7	15,9	88.971	194.256	1.757	2.677
Cluj	18,6	15,4	78.843	170.166	1.189	2.182
Brașov	29,4	57,9	25.455	69.797	721	1.177
Iași	17,1	17,6	44.733	126.560	1.280	1.713
Constanța	29,9	37,4	10.581	28.091	312	431
București	22,9	26,7	600.367	1.058.963	18.175	11.816
Timiș	16,1	18,5	30.440	71.369	808	874

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

Gradul de mulțumire față de serviciile unităților de învățământ. Conform rezultatelor anchetei sociologice realizate în rândul populației județului Cluj în iunie 2011, pentru elaborarea strategiei, respondenții au fost invitați să evalueze – pe o scală de la 1 la 4, unde „1” înseamnă foarte mulțumit(ă), iar „4” deloc mulțumit(ă) – gradul lor de mulțumire față de serviciile unităților de învățământ: grădinițe, școli generale, licee, universități și centrele de formare, calificare, recalificare, etc.

Rezultatele sintetice ale aprecierilor clujenilor relativ la acest subiect sunt prezentate în tabelul de mai jos (5.3.6.).

Tabel 5.3.6. Gradul de mulțumire față de serviciile oferite de unitățile de învățământ – eșantion total

Unități de învățământ	Scor
Universități	1,91
Grădinițe	2,12
Școli generale	2,20
Licee	2,27
Centre de formare, calificare, recalificare	2,39

Sursa: Ancheta în rândul populației

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Răspunsurile sunt relativ grupate și omogene, scorurile de mulțumire se situează în intervalul [1,91 - 2,39] și evidențiază o relativă mulțumire a clujenilor față de serviciile unităților de învățământ. Universitățile obțin scorul cel mai bun (1,91) deci oferă satisfacția cea mai mare, în timp ce liceele – cu un scor de 2,27 – și centrele de formare, calificare, recalificare – cu un scor de 2,39 – sunt apreciate mai slab ca sistemul universitar, cu valori medii, ca oferind servicii dar mai degrabă bune.

Opinii privind viitorul rețelei școlare din județ. Respondenții au fost chestionați ce ar face dacă, datorită scăderii numărului de elevi, s-ar desființa școala din zona în care locuiesc, la care merge copilul lor. Varianta care întrunește aproape 39% din răspunsuri este cea conform căreia, clujenii ar opta pentru înscrierea copilului la o altă școală din zonă unde ar face naveta cu microbuzul școlii. Aproape un sfert din respondenți ar alege să înscrie copilul la o altă școală din zonă unde să îl transporte zilnic cu mașina familiei. Doar 15,6% dintre cei care au răspuns la această întrebare ar opta pentru o școală cu internat, unde copilul să fie cazat pe durata săptămânii de lucru. O cincime dintre respondenți (20,9%) au indicat o variantă diferită față de cele menționate până acum.

Respondenții au fost rugați să evalueze importanța a 5 proiecte de îmbunătățire a serviciilor publice școlare, pe o scală mergând de la „1” – „foarte important” la „4” – „deloc important. Răspunsurile adunate evocă o situație interesantă în care trei proiecte au obținut același scor de importanță (1,50):

1. extinderea rețelei de centre de formare a adulților, care să ofere servicii de recalificare a forței de muncă în domenii cu cerere ridicată de personal;
2. reabilitarea și modernizarea rețelei de unități de învățământ existente;
3. dezvoltarea învățământului profesional și vocațional pentru a deservi nevoia de forță de muncă cu studii medii din județ.

Toate proiectele se înscriu în intervalul [1,50 – 2,33], fapt care relevă importanța mare care le este acordată. Cu toate acestea, proiectul care propune restructurarea rețelei de unități de învățământ în sensul desființării școlilor cu număr mic de elevi și predare simultană a obținut cel mai mic scor de importanță.

5.4. Asistență și incluziune socială

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Principalele servicii privind protecția socială pot fi împărțite între cele reglementate și finanțate la nivel național (diferite forme ale prevenirii și gestionării șomajului, alocații pentru încălzire) și cele prestate la nivel local. Acoperirea oferită de prezenta analiză este în mod necesar una selectivă, focusându-se în principal asupra unor arii ale protecției sociale în care se impune o investigație de mai mare profunzime, în vederea relevării unor realități puțin evidente prin exclusivă prezentare a unor indicatori statistici.

Serviciile privind protecția socială la nivel județean

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) este instituția publică de interes județean aflată în subordinea Consiliului Județean Cluj, care are rolul de a asigura, la nivel județean, aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror alte persoane aflate în dificultate. DGASPC Cluj a fost înființată în conformitate cu Hotărârea Consiliului Județean Cluj nr. 208/2004 (în 2005) și este rezultatul unirii Direcției Generale Județene pentru Protecția Drepturilor Copilului cu Serviciul Public de Asistență Socială din subordinea Consiliului Județean.

La nivelul localităților, **serviciile publice de asistență socială** (în municipiul Cluj – Napoca Direcția de Asistență Socială și Medicală) aparținând primăriilor locale au rolul de aplicare pe plan local a politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției familiei, a persoanelor singure, a persoanelor vârstnice, a persoanelor cu handicap precum și a oricăror persoane aflate în nevoie socială.

5.4.1. Protecția copilului

În județul Cluj sunt 122.851 copii (sub 18 ani), conform Anuarului Statistic din 2010.

Analizând datele statistice ale DGASPC din domeniul protecției copilului putem constata rezultate pozitive atât la nivelul prevenirii cât și la nivelul intervenției în domeniu. Numărul de copii asistați în sistemul de protecție (publică sau privată) a crescut de la 1.781 copii (în 2006) la 2.094 copii (în 2010).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Numărul de copii aflați în sistemul de protecție specială în anii 2006-2010 a avut o tendință descrescătoare, diferența între anii 2006 și 2010 fiind de 85 de copii (Tabelul 5.4.1).

Tabel 5.4.1. Numărul total de copii asistați (DGASPC și furnizori privați)

Anul	Nr copii asistați în sistemul de protecție	Nr copii cu măsuri de protecție specială
2006	1.781	1.301
2007	1.763	1.292
2008	1.892	1.289
2009	2.048	1.238
2010	2.094	1.216

Sursă: DGASPC Cluj

Reducerea intrării copiilor în sistemul de protecție specială nu ar fi posibilă fără dezvoltarea serviciilor de prevenire a separării copiilor de părinți. Analizând **serviciile de prevenire**, sub aspectul numărului de copii și/familii care au beneficiat de servicii, atât în cadrul serviciilor sau a centrelor aflate în subordinea DGASPC cât și în cadrul serviciilor publice de asistență socială aflate în subordinea primăriilor sau în centrele organizațiilor neguvernamentale, putem observa că la nivelul anului 2010 numărul total de copii/părinți care au beneficiat de servicii de prevenire în centrele de zi (activități educative, consiliere în scopul prevenirii separării copilului de familie etc.) a fost de 878, comparativ cu 480 de copii înregistrați în anul 2006. La nivelul centrelor de zi din subordinea DGASPC, numărul copiilor asistați a crescut de la 52 de copii în anul 2006 la 140 de copii în anul 2010, iar la nivelul centrelor de zi din subordinea consiliilor locale acesta a crescut de la 76 în anul 2006 la 141 în anul 2010, respectiv de la 352 la 597 de copii în cazul furnizorilor privați autorizați.

Tabel 5.4.2. Copii/părinți asistați în centre de zi

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Centre de zi din subordinea DGASPC	52	49	55	78	140	164
Centre de zi din subordinea Consiliilor locale	76	53	97	101	141	182
Centre de zi din subordinea Furnizorilor privați autorizați	352	369	451	631	597	573

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Total	480	471	603	810	878	919
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Sursă: DGASPC Cluj

Începând cu 1 ianuarie 2005 serviciile publice de asistență socială de la nivelul consiliilor locale sunt principalele responsabile cu dezvoltarea serviciilor de prevenire, ajungând ca la data de 31 decembrie 2010 să ofere pe plan național servicii pentru 33,66% din totalul copiilor beneficiari de astfel de servicii iar pentru 22,76% dintre copii organizațiile neguvernamentale fiind furnizorii acestor servicii (MMFPS, www.copii.ro). În județul Cluj consiliile locale oferă doar 16% din totalul centrelor de zi, majoritatea acestora de 68% fiind oferite de furnizori privați autorizați

În cazul copiilor care au fost separați de familie, ca măsură alternativă la centrele de plasament, se apelează la măsuri de protecție de tip familial: plasamentul copiilor la asistenți maternali, rude până la gradul al IV-lea inclusiv, plasamentul la altă familie sau persoană. Se observă în tabelul 5.4.3. că aceste cifre nu s-au schimbat semnificativ din 2006.

Tabel 5.4.3. Copii cu măsură de protecție de tip familial

Anul	Asistent maternal	Rude gr IV	Alte familii/ persoane	Tutele	TOTAL
2006	266	297	80	47	690
2007	274	312	76	51	713
2008	267	331	83	58	739
2009	240	348	65	66	719
2010	222	338	70	82	712

Sursă: DGASPC Cluj

În ceea ce privește numărul asistenților maternali profesioniști, conform statisticilor MMSSF Clujul a avut la data de 31 decembrie 2010 un număr de 148 asistenți maternali profesioniști – printre cele mai puține din țară (Iași-ul de exemplu are 850, Vaslui 1408, Timiș 607). În ceea ce privește numărul de copii plasați la acești asistenți maternali acesta a scăzut de la 266 de copii plasați la nivelul anului 2006 la 222 la nivelul anului 2010. În cazul copiilor plasați la rude acesta a crescut de la 297 în 2006 la 338 în anul 2010. Numărul copiilor plasați la alte familii sau persoane s-a menținut la aproximativ același nivel, înregistrând o diferență de 10 persoane din 2006 până în 2008. În ceea ce privește măsura tutelei, aceasta a fost instituită pentru 47 de copii în anul 2006 comparativ cu anul 2010 când au fost asistate 82 de cazuri.

În general putem afirma că serviciile de tip familial nu sunt suficient de bine dezvoltate în județul Cluj, procentul beneficiarilor în centre rezidențiale și cel al plasamentelor de tip

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

familial (125%) fiind mai mic decât media pe țară (201%) și media pe regiunea de dezvoltare Nord-Vest (181%). (MMFPS, www.copii.ro)

În **serviciile rezidențiale** din subordinea DGASPC Cluj-Napoca se află copii/tineri separați temporar sau definitiv de tutela părinților, copii pentru care a fost dispus plasament în regim de urgență, tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani și care beneficiază în condițiile legii de protecție specială, copii/tineri ai căror părinți sunt dispăruți, decedați, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești, copii/tineri cu handicap grav, dependenți de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializat, copii cu dizabilități/handicap ușor și mediu.

Numărul copiilor din centrele rezidențiale la nivelul anului 2006 era de 611, respectiv 504 în anul 2010, tendință descrescătoare, caracterizată de normalitate datorită activității serviciilor de prevenire a abandonului. În cazul serviciilor rezidențiale din cadrul DGASPC numărul copiilor care beneficiază de acest tip de măsură scade de la 474 în anul 2006 la 422 în anul 2010. Această diminuare a numărului copiilor instituționalizați este înregistrată și în cazul furnizorilor privați, fiind vorba despre o diferență de 55 de copii între anul 2006 și anul 2010, așa cum se poate observa în tabelul 5.4.4.

Tabel 5.4.4. Copii cu măsură de protecție de tip rezidențial

Anul	DGASPC	Furnizori privați	TOTAL
2006	474	137	611
2007	460	119	579
2008	438	112	550
2009	423	96	519
2010	422	82	504

Sursă: DGASPC Cluj

Analizând numărul și profilul **centrelor rezidențiale** aparținând DGASPC la nivelul diferitelor localități, precum și capacitatea acestora (tabelul 5.4.6 din Anexă) constatăm că centrele rezidențiale mari, de stil vechi, au fost desființate la nivelul orașelor Gherla și Turda, iar în locul lor s-au creat unități de tip familial (4 la Turda și 9 la Gherla). La nivelul orașului Huedin au fost create 3 case de tip familial, dar mai există un centru de plasament (Centrul rezidențial nr. 8), cu o capacitate de 45 de locuri, având ca și beneficiari 37 copiii cu dizabilități ușoare. În municipiul Cluj-Napoca există 3 case de tip familial pentru copii cu dizabilități neuromotorii ușoare, iar pentru copii aflați în dificultate în Apahida-2 unități și în Florești-2 unități). Complexul de Servicii nr.1 încă găzduiește 43 copii în dificultate, fără probleme neuro-psihice și 42 copii cu dizabilități neuropsihice. S-ar constitui într-o prioritate restructurarea acestor unități mari. În județul Cluj, ONG-urile completează paleta serviciilor

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

oferite de centrele rezidențiale cu încă 7 unități (6 în municipiul Cluj-Napoca și 1 la Florești), dintre care 3 se adresează copiilor străzii iar celelalte sunt case de tip familial.

La data de 30.09.2011 la nivelul județului Cluj existau următoarele servicii pentru copii:

- 23 de unități de tip familial (Florești-2 unități, Huedin- 3 unități, Apahida- 2 unități, Gherla-9 unități, Turda-4 unități, Cluj-Napoca-3 unități);
- 3 Centre Maternale (Cluj-Napoca, Gherla, Câmpia Turzii);
- 5 Centre de zi DGASPC: 3 centre pentru copiii cu dizabilități, 1 centru pentru copiii în dificultate în Cluj și 1 centru în Turda pentru copiii străzii.
- 2 adăposturi de zi și de noapte pentru copiii străzii (Cluj-Napoca, Turda);
- 1 adăpost pentru copiii abuzați (Cluj-Napoca);
- 4 Complexe comunitare de servicii pentru copiii (Cluj-Napoca);
- 2 centre pentru tinerii care provin din centrele de plasament și care se pregătesc pentru viața independentă (Gherla, Câmpia Turzii);
- 1 centru pentru primirea copiilor în regim de urgență (Cluj-Napoca);
- 1 Centru de plasament de tip clasic (Huedin);
- 1 centru județean de intervenție pentru copilul abuzat (Cluj-Napoca);
- 4 complexe de servicii: 1 complex de servicii destinate protecției copilului, 1 complex de servicii pentru recuperarea copiilor cu tulburări de comportament, 1 complex de servicii pentru copiii cu probleme neuropsihice ușoare, 1 complex de servicii pentru copiii cu probleme neuropsihice grave;
- 5 centre de zi aparținând DGASPC-urilor;
- 7 centre rezidențiale aparținând furnizorilor privați;
- În ceea ce privește *furnizorii privați autorizați* există 13 centre de zi la nivelul județului, din care 8 centre pentru copiii în dificultate din Cluj-Napoca, 1 centru în Dej și 1 centru în comuna Baci, 1 centru pentru copiii cu tulburări comportamentale și acte de

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

delicvență în Cluj-Napoca, 1 centru pentru copiii străzii în Cluj-Napoca și 1 centru pentru copiii cu dizabilități neuromotorii în Cluj-Napoca.

- 5 centre de zi ale *consiliilor locale*, după cum urmează: 1 centru pentru copiii cu dificultăți în Cluj-Napoca, 1 centru pentru copiii cu probleme neuromotorii în Cluj-Napoca, 1 centru pentru copiii cu deficiențe neuromotorii în Câmpia Turzii, 1 centru pentru copiii cu deficiențe Neuromotorii în Dej, 1 centru pentru copiii cu dizabilități neuropsihice în Cămărașu, 1 centru de recuperare pentru copiii cu probleme psihomotorii în Cluj-Napoca.

La nivelul municipiului Cluj serviciile rezidențiale sunt diversificate, se adresează unei vaste categorii de beneficiari. Centrul maternal din Cluj– Napoca are din păcate doar o capacitate de 5(+1) locuri iar în Câmpia Turzii și Gherla există încă 2 astfel de centre, cu câte 6 locuri, mult prea puține pentru nevoile județului.

În ceea ce privește serviciile rezidențiale adresate tinerilor (16-26) care provin din sistemul de protecție, acestea nu există la nivelul municipiului Cluj-Napoca. În tot județul Cluj există doar 20 de locuri pentru acești tineri (10 pentru băieți la Câmpia Turzii și 10 locuri pentru fete la Gherla), ceea ce în mod evident este sub nevoile tinerilor din județul Cluj. Tinerii care părăsesc sistemul de protecție reprezintă o categorie aflată la risc de marginalizare și excluziune socială. De cele mai multe ori aceștia nu au o locuință sau un loc de muncă adecvat, sunt adesea expuși delicvenței, traficului de persoane sau consumului de droguri. Tinerii care vor părăsi în următorii ani sistemul necesită o atenție deosebită.

Pentru copiii străzii există în județ doar 2 adăposturi: Cluj-Napoca și Turda. Pentru această categorie de beneficiari ar fi necesare centre rezidențiale și în alte localități, necesitate existentă și în cazul copiilor abuzați/neglijăți.

5.4.2. Serviciile și prestațiile sociale privind protecția adulților

Sărăcia și măsurile de protecție socială destinate combaterii acesteia în județul Cluj

Conform datelor oferite de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale în ceea ce privește cantinele sociale în anul 2009, la nivelul regiunii de dezvoltare nord-vest au existat 19 astfel de unități, oferind 3587 de locuri și deservind 2065 de beneficiari, având la bază un buget de 4.459.943 RON. Din acest total, județul Cluj ocupă locul 2 la nivelul regiunii în ceea ce privește numărul de cantine sociale, primul loc fiind ocupat de către județul Bihor care pune la dispoziția persoanelor defavorizate financiar un număr de 6 unități. La nivel național, în Constanța, Huneadoara, Suceava există 6, 7, respectiv 9 astfel de unități în municipiul

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

București. Cifra de 832 de persoane care au beneficiat de acest serviciu, plasează județul Cluj pe locul 5 la nivel național iar bugetul alocat acestor cheltuieli, însumând 1.694.049 RON poziționează acest județ pe aceeași poziție 5. Suplimentar, la nivelul județului există încă 1 astfel de serviciu oferit de către structurile ONG, care a oferit la nivelul anului 2009 un număr de 100 locuri și a dispus de un buget de 90.568 RON pe an. Comparând numărul de beneficiari cu numărul celor care au primit ajutoare sociale este clar că aceste servicii sunt mult prea puține comparativ cu cei care ar avea nevoie de ele.

Ultimele date statistice în ce privește ajutoarele sociale plătite conform Legii privind venitul minim garantat 416/2001 care sunt oferite de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale oferă situația oferirii acestor prestații la nivelul anului 2009, semestrul I. La nivelul județului Cluj au fost oferite 3483 de astfel de prestații, în cuantum de 3.040.249 RON – în medie 872 Ron/familie/persoana pe semestru, 145 Ron/lună. Aceste date plasează județul pe locul 3 la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest în ce privește numărul de beneficiari, un număr mai ridicat al persoanelor deservite existând în județele Bihor, respectiv Maramureș, clasificarea menținându-se și în ceea ce privește cuantumul alocat acestor prestații. Raportându-ne la nivel național, județul ocupă locul 26 în ce privește numărul de beneficiari care beneficiază de această prestație.

Ajutorul social de urgență a fost oferit pentru 400 de persoane la nivelul județului Cluj în primul semestru din anul 2009, însumând 183.648 RON, situând județul Cluj pe poziția 10.

La nivelul anului 2008, alocația familială complementară (oferită familiilor care au venitul net pe persoană până la salariul minim net pe economie) a însumat 3.820.236 RON, oferită unui număr de 6.575 de beneficiari, alocația pentru familia monoparentală (oferită familiilor monoparentale care au venitul net pe persoană până la salariul minim net pe economie) a reprezentat 2.726.888 RON, de care au beneficiat 3406 astfel de familii. Alocația pentru nou-născuți a fost oferită în 5641 de cazuri, reprezentând 1.174.304 RON. Alocația de întreținere pentru plasament familial a fost oferită în 873 de cazuri iar de trusoul pentru nou-născuți au beneficiat reprezentanții legali ai 6591 de copii, în 3158 de cazuri fiind acordat sprijin financiar pentru constituirea familiei. Tot în anul 2008 au fost acordate un număr de 43294 de ajutoare sociale, la 31 decembrie existând un număr de 3799 de cereri în direcția obținerii acestei prestații sociale. La nivelul anului 2010 au fost plătite 3711 ajutoare sociale în cuantum de 7.769.966 RON, având o valoare medie de 174 RON/ familie/persoană pe lună, sumă mult prea mică pentru a asigura nevoile unei familii sau persoane.

În ceea ce privește alocația complementară, realizând o comparație între semestrul II al anului 2008 respectiv 2009 numărul de dosare a înregistrat o creștere în cuantum de 6.98%, dar aceasta este scăzută comparativ cu media înregistrată pe țară, în valoare de 21,59%. Extinzând această comparație la nivelul alocației complementare și venitul minim garantat, la nivelul

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

acelorași ani numărul de dosare a scăzut cu -16,18% în condițiile unei descreșteri de -8,58% înregistrată la nivel național.

Deși comparat cu celelalte județe ale țării, Clujul se situează între acelea în care descreșterea în numărul de beneficiari ai venitului minim garantat și alocației complementare sau de susținere pentru familii monoparentale, numărul familiilor cu copii care au venituri sub venitul minim net pe economie (510 Ron) este foarte mare (în jur de 10.000), precum și cel al familiilor/persoanelor (în jur de 3500-4000) care trăiesc doar din venitul minim garantat, care este o sumă foarte mică.

Din punct de vedere al serviciilor de care pot beneficia persoanele fără venit, care se confruntă cu absența unei locuințe, există 2 adăposturi pentru persoanele fără adăpost în Cluj-Napoca, cu un număr total de 121 locuri și un adăpost de noapte în Turda cu un număr de 50 locuri.

Comunitățile rromie marginalizate. Ca și în alte județe, în județul Cluj trăiesc comunități deprivade de romi, care se confruntă probleme cumulate: nivel de instruire mult sub medie, mulți analfabeți, sărăcie extremă și șomaj.

Sandu, D. (2005) în cadrul proiectului PROROMI, realizat în comunitățile de Romi din România a făcut lista comunităților de romi cu probleme foarte mari. În cazul județului Cluj comunitățile identificate sunt: în localitățile Călățele, Cămărașu, Câmpia Turzii și Dej. Romii din comune stau aproape de sat, dar în cătun separat, iar în cazul orașelor stau îndepărtat de oraș, la Ferma Icar (CT) și la Dej—Triaj. Prin alte proiecte sociale, realizate în ultimii 3 ani, mai putem adăuga la această listă comunități numerice semnificative de romi de la Cluj, Patarât, din Mera, comuna Baci, și cea de la Cojocna. Prin programe de intervenție socială situația lor din anumite puncte de vedere s-a mai îmbunătățit (dobândire de acte de identitate, diminuarea abandonului școlar, inserarea parțială pe piața muncii, după caz).

Direcția de Asistență Socială și Medicală, prin Serviciului Protecția Copilului, Familiei și Dezvoltare Comunitară din cadrul Primăriei Cluj a făcut un studiu în anul 2010 pentru a cunoaște problemele comunității Pata Rât din Cluj-Napoca. În comunitatea Pata Rât locuiesc 803 persoane și este formată din coloniile Rampa de gunoi, Dallas și strada Cantonului.

Printre probleme raportul enumără: 123 persoane (15%) nu au certificate de naștere. Dintre adulți doar 11% lucrează cu carte de muncă, 12% fără carte de muncă, iar 75% nu lucrează. Majoritatea familiilor trăiesc din reciclarea gunoiului. 25% nu sunt înscriși la medic de familie. În comunitate există 284 copii, dintre care 30 (10%) au abandonat școala, iar 42 (15%) sunt neșcolarizați. Potrivit raportului, majoritatea triesc în cocioabe, condițiile de locuit sunt nepotrivite și neigienice, transport public nu există, drumul este lung și poate fi periculos pentru copiii care vin la școală.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Șomajul. Cu un număr de 16.858 de șomeri, județul Cluj, structură teritorial-administrativă a regiunii de dezvoltare Nord-Vest, se înscrie în rândul județelor care în anul 2010 au înregistrat cele mai importante scăderi în rândul numărului de șomeri la nivel țară, 1.026 de persoane reușind să se angajeze în această perioadă.

Rata șomajului corespunzătoare anului 2010 este 4,9, aceasta fiind mai scăzută cu 1 punct comparativ cu rata șomajului specifică regiunii de dezvoltare Nord-Vest care înregistrează valoarea de 5,9. Primul trimestru al anului 2011 ne indică o ușoară descreștere a ratei șomajului comparativ cu anul 2010, schimbare care are la bază o depășire a efectelor crizei economice.

Diferența între numărul șomerilor indemnizați în anul 2009 (an în care au început să se resimtă efectele crizei economice) și 2010 este de 5.631 de persoane. O descreștere similară este raportată și în ceea ce privește șomerii neindemnizați.

Raportat la nivelul de educație al șomerilor indemnizați, aceștia sunt absolvenți ai școlii profesionale în proporție de 58%, absolvenți de liceu în proporție de 30% și absolvenți ai studiilor universitare în raport de 12% din totalul șomerilor indemnizați. Se evidențiază astfel necesitatea unor cursuri de calificare-recalificare profesională în rândul persoanelor absolvente ale școlii profesionale. Cu toate acestea, sumele alocate formării profesionale a șomerilor înregistrează o scădere considerabilă, în anul 2010 acestea reprezentând $\frac{1}{4}$ din suma alocată la nivelul anului 2008. În ceea ce privește rata șomajului în funcție de gen, aceasta este mai ridicată în rândul femeilor pe întreaga perioadă 2005-2010. Acest aspect nu este însă caracteristic nici regiunii de dezvoltare Nord-Vest, nici României, la nivelul cărora se înregistrează rate mai mari ale șomajului în rândul bărbaților. Această rată mai mare a șomajului înregistrată în rândul persoanelor de sex feminin la nivelul județului pe o perioadă prelungită poate fi pusă pe seama creerii în ultimii 5 ani a unor locuri de muncă care necesită în special persoane de gen masculin în vederea realizării sarcinilor specifice. Conform fișei localității, sectorului industrial îi corespunde cel mai mare număr mediu de salariați la nivelul întregului județ (29901).

Din acest punct de vedere, se impune crearea condițiilor specifice pentru atragerea unor angajatori care să ofere locuri de muncă adaptate nevoilor acestora.

Din punct de vedere al șomerilor care au beneficiat de indemnizație de șomaj, municipiul Cluj ocupă a 5-a poziție pe țară la nivelul anului 2010 în raport cu numărul de beneficiari ai acestei prestații sociale. Din totalul cheltuielilor cu protecția socială a șomerilor, sumele cele mai mari sunt alocate cheltuielilor cu indemnizația de șomaj, acesteia fiindu-i alocat un quantum de 77.505.558 RON la nivelul anului 2010. Astfel, cheltuielile cu indemnizațiile șomerilor sunt de aproximativ 5 ori mai mari la nivelul anului 2010 comparativ cu anul 2008 și 1, 5 ori mai mari comparativ cu anul 2009. Cheltuielile destinate protecției sociale a șomerilor ar

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

putea fi distribuite diferit, acestei populații fiindu-i necesare strategii care să îi permită depășirea situației de vulnerabilitate. Astfel, aceste sume ar putea fi direcționate cheltuielilor destinate formării profesionale, combaterii marginalizării sociale și stimulării absolvenților, acestor 3 categorii fiindu-le alocate cele mai mici sume din cadrul programului.

Sumele destinate formării profesionale sunt de aproximativ 4 ori mai mici la nivelul anul 2010 comparativ cu anul 2008. În ceea ce privește stimularea absolvenților suma alocată a înregistrat o creștere la nivelul anului 2009 în raport cu anul 2008, dar scade cu aproape jumătate în anul 2010. Putem ajunge la concluzia conform căreia anul 2008 a reprezentat un exemplu de stabilitate în ceea ce privește distribuția sumelor alocate cheltuielilor sociale cu șomerii.

Conform datelor furnizate de Agenția Națională a Ocupării Forței de Muncă la finalul anului 2010 existau 36.088 de persoane încadrate în măsuri active de stimulare a forței de muncă prin intermediul serviciilor de mediere a locurilor de muncă vacante. În ceea ce privește locurile de muncă ocupate, anului mai sus menționat îi corespund 13.037 de locuri de muncă ocupate, din care 8.599 persoane au provenit din mediul urban și 4.438 din mediul rural, În ceea ce privește vârsta persoanelor încadrate în muncă, avem de-a face cu o încadrare mai bine reprezentată în rândul persoanelor corespunzând intervalului de vârstă 25-35 de ani (3.393 de persoane), respectiv 35-45 de ani (3.826 de persoane) și o mai slabă încadrare în rândul tinerilor cu vârste sub 25 ani (2.547 de persoane) și a persoanelor care depășesc 50 de ani (1.391 de persoane). Raportându-ne la categoriile de vârstă cu o mai slabă încadrare în câmpul muncii, trebuie menționate atât dificultatea absolvenților de studii liceale și profesionale, cât și de facultate în a realiza trecerea de la mediul universitar/școlar la viața profesională, cât și stereotipurile legate de vârstă și neadaptarea condițiilor de muncă ale diferiților angajatori la nevoile acestor categorii (carte de muncă, maxim 14 ore de activitate/zi, viață de familie). În ceea ce privește raportul de gen, numărul bărbaților care și-au identificat un loc de muncă îl depășește pe cel al femeilor cu aproximativ 13%. Absolvenții învățământului liceal și profesional au fost cei care s-au încadrat într-o activitate plătită în cea mai mare măsură (încadrării acestora corespunzând cifre de 3.552, respectiv 3.287 de persoane). Cel mai scăzut număr de angajați a provenit din rândul persoanelor cu studii postliceale, respectiv universitare (514, respectiv 1.134 angajați). Raportul în ceea ce privește indemnizarea/nonindemnizarea acestor șomeri a fost aproximativ egal.

În ceea ce privește șomajul pe lungă durată, la nivelul anului 2010, aceasta a înregistrat un procent de 39% la nivelul anului 2010, la un nivel apropiat de cel corespunzând României și regiunii de dezvoltare Nord-Vest (40,41%, respectiv 43,15%).

Tabel 5.4.5. Procentul șomerilor de lungă durată

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Ani	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Procentul șomerilor neindemnizați	61,32	56,22	69,06	58,26	33,61	39,01

Proporția șomerilor neindemnizați în totalul șomerilor înregistrați în 2010 a fost cu 5.4% mai ridicată decât în 2009 (39.01% dintre șomeri), ceea ce indică o rată mai mare a șomajului de lungă durată. Cu toate acestea atât în 2010 cât și în 2009 proporția șomajului de lângă durată e mult mai mică decât în anii precedenți datorită în primul rând pierderii masive a locurilor de muncă din acești ani.

Conform datelor obținute de Institutul Național de Statistică la nivelul anului 2009 în municipiul Turda din cadrul județului Cluj existau 11.174 de persoane salariate, la nivelul anului 2010 existând un număr mediu de 1.984 de șomeri înregistrați, ceea ce presupune un procent de 17,75% din totalul populației active pe piața muncii. Anul 2009 confirmă pentru municipiul Gherla existau 5.547 de persoane angajate, care raportate la numărul de 996 de persoane fără loc de muncă din anul 2010 presupun un procent de 17,95% al șomerilor din totalul angajaților. În cazul municipiului Dej, 10.510 persoane aveau un loc de muncă la nivelul anului 2009, în anul 2010 existând un număr mediu de 1665 șomeri în localitate. Realizând un procent, vom ajunge la 15,84% din totalul populației active. Câmpia Turzii înregistrează un număr de 6.829 de persoane angajate în anul 2009 și un număr mediu de 1.018 șomeri în anul 2010, corespunzându-i un procent de 14,90% iar orașul Huedin însumează 2058 de persoane angajate în anul 2009 și un număr mediu de 488 șomeri în anul 2010, obținând un procent de 23,17%. În anul 2009 în Municipiul Cluj-Napoca au existat 128.785 de persoane angajate, în anul 2010 înregistrând un număr mediu de 5.698 șomeri, așadar un procent de 4,41%. Poate fi observat astfel procentul pe care șomerii îl ocupă în totalul populației active la nivel de reședință de județ, comparativ cu celelalte municipii de pe teritoriul acestuia.

Asistența vârstnicilor. Procesul accelerat de îmbătrânire a populației care se manifestă la nivelul întregii țări este prezent și la nivelul județului Cluj. La nivelul anului 2010, populația vârstnică din județul Cluj însuma 161.436 persoane pensionate. Din anul 2005 până în 2010 se poate observa o creștere progresivă a numărului de pensionari, cifra modificându-se în timp de la 152.973 de persoane la 161.436. În ceea ce privește pensia de agricultor, procesul este unul invers, de diminuare a numărului de pensionari agricultori, anul 2010 corespunzându-i un număr de 20.841 de persoane.

Județul Cluj ocupă locul 4 la nivelul întregii țări în ceea ce privește valoarea pensiei medii, reprezentând contravaloarea sumei de 798 RON. Acesta ocupă un loc fruntaș și în ceea ce privește numărul pensionarilor la nivel de țară, ocupând același loc 4.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În ceea ce privește serviciile de asistență pentru vârstnici, conform datelor oferite de Direcția de Muncă și solidaritate socială Cluj, în anul 2011 la nivelul județului există un număr de 6 centre de zi, 10 centre de îngrijire la domiciliu și 18 cămine și centre de asistență și îngrijire pentru vârstnici. Dintre acestea, există 6 cămine de vârstnici aflate în subordinea DGASPC în municipiul Cluj-Napoca, Turda și Gherla și comunele Recea Cristur, Moeciu și Luna care oferă servicii acreditate conform legislației în vigoare. Acestea dispun de o capacitate însumată de 80 de locuri, existând 29 de cereri în așteptare. Trebuie menționată diferența dintre căminele de bătrâni și centrele de îngrijire și asistență care includ și persoane vârstnice cu handicap. Numărul total de locuri pentru vârstnici din căminele de vârstnici aparținând DGASPC corespunde cifrei de 378 de locuri, restul locurilor fiind oferite de căminele neacreditate conform legislației în vigoare. Pentru a beneficia de un loc în căminele publice există un număr de 256 de cereri în așteptare.

Cămine private există în 8 localități, cu un număr total de aproximativ 450-500 de beneficiari.

Centrele de zi cu o singură excepție în municipiul Cluj-Napoca, funcționează cu implicarea primăriilor. În Cluj-Napoca, cele 3 centre de zi deservește 211 beneficiari. În ceea ce privește centrele de îngrijire la domiciliu, în Cluj-Napoca există 6 centre, toate private, deservește în total 1.321 beneficiari. În Turda, Dej, Gherla și Câmpia Turzii există centre de îngrijire publice, cu implicarea primăriilor locale, numărul de beneficiari variind între 35 (Dej) și 150 (Câmpia Turzii).

Numărul de locuri existent la ora actuală la nivelul județului Cluj este limitat în raport cu cererile înregistrate, respectiv cu nevoia tot mai acută de servicii adaptate nevoilor vârstnicilor. Costurile necesare susținerii unui bătrân într-un cămin sau centru de îngrijire și asistență de stat presupun valori echivalente cu quantumul pensiei persoanei respective dar pot ajunge până la valori medii de 1.500 RON/lună în cazul variantei private a acestor instituții. Majoritatea serviciilor rezidențiale private din județul Cluj percep taxe care depășesc quantumul pensiei unui vârstnic sau presupun ca acesta să beneficieze de o pensie. Situația devine problematică în cazul vârstnicilor fără venituri sau în cazul celor cu venituri scăzute, dar care se află pe listele lungi de așteptare.

La planificarea serviciilor trebuie avut în vedere pericolul izolării sociale a vârstnicilor. Pentru a evita acest pericol, posibile soluții constau în implicarea acestora în activități de tutoriat, voluntariat, mentorat în cadrul diferitelor instituții din cadrul comunității (instituții de învățământ, centre speciale pentru diferite categorii de persoane defavorizate social) în vederea creșterii coeziunii sociale.

Asistența persoanelor cu dizabilități. La finalul anului 2010 în România exista un număr de 672.644 de persoane cu dizabilități atât instituționalizate, cât și neinstituționalizate, din care 61.254 copii, încadrați în diferite grade de handicap, de la handicap grav la handicap ușor. În

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

cea ce privește județul Cluj acesta deține un procent de 3,22% din totalul persoanelor cu dizabilități existente la nivel național, ocupând poziția 6 în rândul județelor din țară, conform datelor oferite de către Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și locul 1 la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest. Conform aceleiași surse, procentajul se menține la aceleași nivel și în ceea ce privește ponderea persoanelor cu dizabilități în totalul populației județului cu o valoare de 3,20%. În ceea ce privește gradele de handicap, la nivelul județului exista la finele anului 2010 un număr de 8.178 de persoane încadrate în gradul de handicap grav, iar în gradul de handicap mediu, un număr de 2.731 de persoane. În ceea ce privește tipul de handicap, la sfârșitul anului 2010 exista un număr de 6.905 persoane cu handicap fizic, dintre care 32 de persoane instituționalizate. În ceea ce privește handicapul somatic, în județul Cluj au fost declarate 4340 de persoane, din care 9 persoane se află în instituții. În ceea ce privește handicapul auditiv, în Cluj există 669 de persoane cu dizabilități legate de auz, din care 1 persoană instituționalizată. În județul Cluj sunt declarate 2.854 de persoane cu handicap vizual, din care 16 persoane instituționalizate. În ceea ce privește handicapul mental la data raportării existau un număr de 4.199 de persoane, dintre care 180 de persoane instituționalizate. Handicapul psihic există în rândul a 1.645 de persoane, dintre care 26 instituționalizate. În ceea ce privește handicapul asociat, există un număr de 1.298 de persoane, dintre care 34 instituționalizate.

În ceea ce privește centrele rezidențiale putem observa în tabelul 5.4.14. că în municipiul Cluj-Napoca nu există niciun centru rezidențial pentru adulții cu nevoi speciale, aceasta însemnând că în cazul în care familia nu este capabilă să îngrijească persoana cu dizabilitate, ea va fi nevoită să se mute într-o altă localitate. La nivelul municipiului Cluj există câteva centre de zi, care funcționează sub egida ONG-urilor

În ceea ce privește încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități, județul Cluj se plasează pe locul 13 la nivel național, cu un număr de 1.120 de persoane încadrate în muncă, după următoarele tipuri de handicap: fizic- 452 de persoane, somatic- 277 de persoane, auditiv- 142 de persoane, vizual- 120 de persoane, mental- 44 de persoane, psihic- 41 de persoane, asociat- 29 de persoane, HIV/Sida- 15 persoane. Se poate astfel observa, că încadrarea în muncă este mai reprezentată în cazul persoanelor cu dizabilitate fizică și mai puțin reprezentată în cazul persoanelor cu handicap mintal, psihic, precum și HIV/Sida- tipuri de dizabilitate asociate în general cu mai multe prejudecăți.

Raportat la evaluarea periodică și monitorizarea situației persoanelor cu dizabilități, în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj există Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

5.5. Sănătate

5.5.1. Starea de sănătate a populației

Starea de sănătate a populației în județul Cluj este reflectată, pe de o parte de datele centralizate de către Direcția de Sănătate Publică a județului Cluj, iar pe de altă parte de datele de la medici de familie și din spitale.

Analizând morbiditatea generală a județului între anii 2006 și 2010, constatăm o scădere a fenomenului îmbolnăvirilor până în anul 2008, apoi, probabil în asociere și cu generalizarea crizei economice, cazurile s-au înmulțit, mai vizibil în 2010, când numărul lor s-a ridicat la 549.278 cazuri. Principalele categorii de boli care afectează populația județului sunt ale aparatului respirator, acestea reprezentând 45% din total în anul 2010, boli ale aparatului digestiv 21,2 %, restul bolilor, mai rare, se încadrează la boli ale aparatului genito-urinar, boli ale pielii și țesutului celular subcutanat, boli ale sistemului osteoarticular, alte și neidentificate.

Rata morbidității, incidența la 1.000 locuitori variază de la o boală la alta în anii 2006-2010: incidența bolilor aparatului respirator a scăzut substanțial, de la 423 la 278, revenind apoi la 336 de cazuri/1.000 loc. Bolile aparatului digestiv au fost tot în scădere, apoi cu o ușoară revenire până la 147,2‰, restul categoriilor de boli, mai rare, au avut aceeași evoluție în timp:

Tabel 5.5.1. Incidența (la 1.000 de locuitori) a morbidității generale în județul Cluj, în anii 2006-2010 - ‰

Cauze de îmbolnăvire	2006	2007	2008	2009	2010
Total	849,3	774,1	590,9	597,8	794,8
Boli ale aparatului respirator	423,4	403,5	283,1	278,7	336,7
Boli ale aparatului digestiv	166,7	133,5	119,1	129,3	147,2
Boli ale aparatului genito-urinar	38,3	37,2	34,4	31,4	34,2
Boli ale pielii și țesutului celular subcutanat	38,6	29,2	27,3	27,3	83,7
Boli ale sistemului osteoarticular	41,2	36,3	26,9	29,2	33,0

Sursa: Direcția de Sănătate Publică a județului Cluj, 2011

Aceeași imagine, de creștere, este arătată și de evoluția numărului spitalizațiilor, după nivelul morbidității spitalicești, până în anul 2009. În 2010, a scăzut față de 2009, de la 246.459 la 236.446, în timp ce morbiditatea generală a arătat o creștere importantă în 2010:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Tabel 5.5.2. Morbiditatea generală, morbiditatea spitalicească și externați

	2006	2007	2008	2009	2010
Morbiditatea generală	585.638	535.932	408.919	412.639	549.278
Morbiditatea spitalicească	221.796	225.728	237.267	246.459	236.446
Număr externați din spitale	226.260	229.694	239.659	246.459	236.446

Sursa: Direcția de Sănătate Publică a județului Cluj, 2011

Această situație reflectă faptul că mulți bolnavi au fost tratați ambulator, chiar dacă ar fi necesitat internare, din cauza restricțiilor financiare.

Analizând numărul bolnavilor cronici la 100 de locuitori (vezi tabel 5.5.1 în anexa), raportați de medicii de familie, observăm în total o creștere în ultimii 5 ani, de la 28,6% în anul 2006 la 33,8% din populație în 2010, cele mai mari creșteri realizându-se la bolnavii de diabet zaharat, de la 2,8 la 4,3%, la boli hipertensive de la 10,3 la 12%, la boli cerebro-vasculare de la 1 la 1,3 și la tumori de la 1,8 la 2,3%:

După cum se observă, bolile cronice cele mai des întâlnite sunt boli hipertensive: 12% din populație, și cardiopatiile ischemice: 5 % din populație.

Starea sănătății populației, pe de altă parte, este reflectată cel mai bine de valorile duratei medii a vieții (speranței de viață) la naștere, pe sexe și medii.

Putem constata că județul Cluj are valori superioare celor la nivel național sau regional, atât pentru bărbați cât și pentru femei, atât în mediul urban cât și în mediul rural. La nivel județean, în anul 2009, populația are o durată medie de viață de 74,5 ani, cu peste un an mai mare decât media națională, și cu 1,7 ani mai mare decât locuitorii regiunii Nord-Vest în general, dar cu aproape 5 ani sub media UE. (vezi tabelul 5.1.8 de la Populație) Femeile au o durată medie a vieții de 78,3 ani în Cluj, cu 1,2 ani mai mare decât în România, și cu aproape 2 ani mai mare decât în regiunea Nord-Vest în general, dar cu 4 ani sub media UE din 2007, iar bărbații trăiesc în medie 70,8 ani în Cluj, tot cu cca. 1,2 ani peste nivelul național și cu 1,5 ani peste media regională, și cu peste 5 ani sub media UE din 2007. Femeile din mediul urban din județ trăiesc în medie cu aproape un an mai mult, 78,97ani, decât în mediul rural, unde media este 77,2 ani. La bărbați valorile sunt în urban 71,65 iar în rural 69,3, cu o diferență de peste 2 ani!

5.5.2. Structura sistemului județean de sănătate

Structura sistemului județean de unități sanitare s-a schimbat față de situația din anii 1990. În cadrul reformei din sistemul sanitar dispensarele medicale s-au transformat în alte unități sanitare, în special în cabinete medicale de familie și în locul policlinicilor s-au înființat cabinete medicale de specialitate, mare parte dintre ele private. Începând cu anul 2006, numărul de spitale crește în județul Cluj, datorită apariției clinicilor și spitalelor private, cabinetelor stomatologice, laboratoarelor, farmaciilor. O dată cu începerea crizei, din anul 2009, numărul acestora stagnează, datorită lipsei de fonduri și diminuării fondurilor alocate pentru tratamentele persoanelor asigurate.

În anul 2009, în județ au funcționat 26 spitale, 431 cabinete medicale de specialitate, 360 cabinete medicale de familie pentru servicii de medicină în general, iar pentru servicii stomatologice au funcționat 620 cabinete stomatologice și 146 laboratoare de tehnică dentară. Pentru accesul la medicamente stau la dispoziție 251 farmacii.

Tabel 5.5.2. Categoriile de unități sanitare la nivel județean, 2010

Denumire	Număr
Spitale	26
Policlinici	4
Dispensare medicale	6
Sanatorii TBC	0
Cabinete medicale școlare	35
Cabinete medicale studențești	8
Cabinete stomatologice	620
Laboratoare medicale	188
Creșe	16
Farmacii	251
Puncte farmaceutice	0
Centre de sănătate	2
Centre de sănătate mintală	2
Laboratoare de tehnică dentară	146
Depozite farmaceutice	32
Centre medicale de specialitate	26
Cabinete medicale de medicina generala	62
Cabinete medicale de familie	360

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Societate medicala civila	1
Centre de diagnostic si tratament	0
Ambulatorii de specialitate	6
Ambulatorii integrate spitalului	17
Cabinete stomatologice școlare	24
Cabinete medicale de specialitate	431
Societate civilă medicală de specialitate	2
Centre de transfuzie	1
Alte tipuri de cabinete medicale	11

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Comparativ cu alte județe, Clujul are cele mai multe spitale din țară după București (58), urmat de Iași cu 21, și de Brașov cu 19 spitale, iar pe cap de locuitori depășește și Bucureștiul. Totodată, în cazul cabinetelor medicale de specialitate Clujul e depășit mult de județele Timiș (591) și Iași (590), situație care se repetă și în cazul cabinetelor medicale de familie, unde e depășit numeric semnificativ de județele Iași (606) și Timiș (513).

Analizând distribuția unităților sanitare pe raza județului, putem constata că fiecare oraș are câte un spital și sunt 3 comune care au câte un centru de sănătate: Săvădisla, Iara și Moeciu. Cluj Napoca este, după București, cel mai mare centru spitalicesc din țară, având 11 spitale și institute medicale de specialitate, îndeplinind rolul de centru spitalicesc regional al Transilvaniei. (vezi tabelul 5.5.3)

Tabel 5.5.3. Instituții sanitare cu paturi din județul Cluj, 2010

Denumire
Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca
Spitalul Clinic de Urgență "Prof.Dr. O. Fodor" Cluj-Napoca
Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Cluj-Napoca
Spitalul Clinic Municipal Cluj-Napoca
Spitalul Clinic Boli Infecțioase Cluj-Napoca
Spitalul Clinic de Recuperare Cluj-Napoca
Spitalul Clinic de Pneumofiziologie "Leon Daniello" Cluj-Napoca
Sanatoriul TBC Săvădisla (aparține de Spitalul Clinic de Pneumofiziologie "Leon Daniello" Cluj-Napoca)
Spitalul Municipal Dej
Spitalul Municipal Turda

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Centrul de Sănătate Iara (aparține de Spitalul Municipal Turda)
Spitalul Municipal Câmpia-Turzii
Spitalul Municipal Gherla
Spitalul Orășenesc Huedin
Spitalul de Boli Psihice Cronice Borșa
Centrul de Sănătate Mociu
Institutul de Boli Cardiovasculare N. Stăncioiu Cluj-Napoca
Institutul Oncologic "Prof.Dr. I.Chiricuta" Cluj-Napoca
Institutul de Urologie și Transplant Renal Cluj-Napoca

Sursa: Direcția de Sănătate Publică a județului Cluj, 2011

Calitatea serviciilor medicale din mediul urban și rural diferă foarte mult, în defavoarea ruralului. Unele comune au rămas fără cabinete medicale de familie, sau funcționarea lor e deficitară.

5.5.3. Resurse umane și indicatori de calitate

Efectivul personalului sanitar a crescut, în ansamblul, din 2005 până la anul 2009, însă situația nu este satisfăcătoare nici în prezent, întrucât numărul lor a fost foarte scăzut, iar situația diferă de la o categorie la alta. Numărul medicilor, fără stomatologi, a crescut de la 3.082 la 3.457, din care 525 sunt medici de familie, al stomatologilor de la 608 la 677, însă a scăzut numărul personalului mediu și auxiliar (acesta este un fenomen național): numărul asistenților a ajuns de la 5.229 la 4.894, în timp ce numărul de moașe a scăzut aproape la jumătate. Infermierii și alți auxiliari au crescut de la 2.576 în 2005 la 3.098:

Tabel 5.5.4. Evoluția personalului sanitar și numărului de paturi, în județul Cluj, 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Medici (exclusiv stomatologi)	3.082	3.115	3.158	3.284	3.457
din care: medici de familie	359	362	354	357	525
Stomatologi	608	641	645	633	677
Farmaciști	562	535	533	537	458
Asistenți medicali	5.229	5.446	5.611	5.578	4.894
Asistenți-moașe	202	204	189	181	117

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

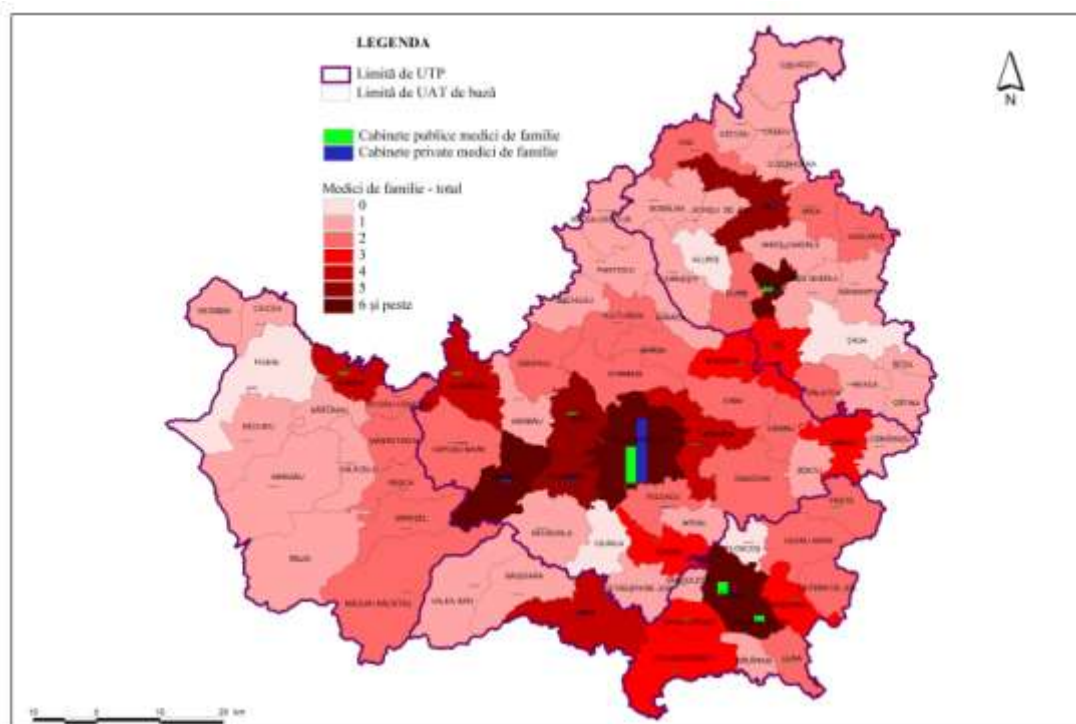
Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Personal auxiliar	2.576	2.743	2.860	3.096	3.098
Număr de paturi	7.044	7.055	7.150	7.011	7.066

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Există diferențe mari între mediul urban și rural din județ în ceea ce privește numărul de personal sanitar, în defavoarea ruralului. Unele comune au rămas fără cabinete medicale de familie, sau funcționarea lor e deficitară (Aluniș, Ciurila, Ploscoș, Țaga)

Figura 5.5.1. Numărul medicilor de familie și al cabinetelor medicale de familie, pe localități, județul Cluj, 2010

Sursa: INS, Tempo online, 2011

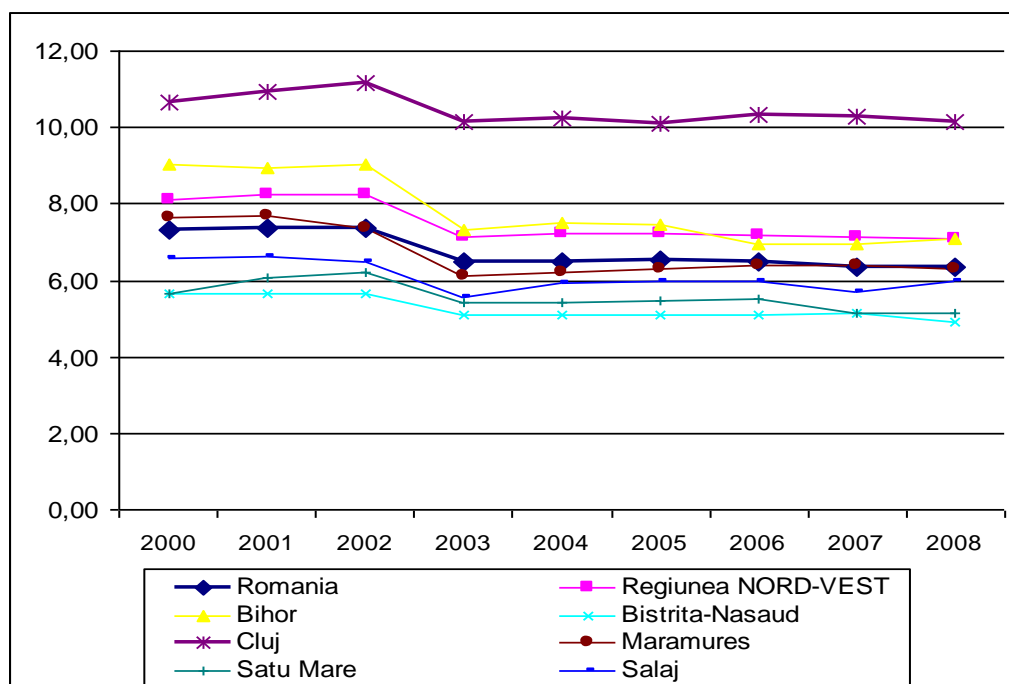

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Dacă analizăm situația numărului de medici, comparativ cu alte județe din regiune, putem constata că în județul Bistrița-Năsăud situația e și mai gravă, numărul medicilor a scăzut în perioada 1999-2009 în Satu Mare, iar în Maramureș a crescut nesemnificativ.

Numărul de paturi în spitale și în alte unități medicale, în cifre absolute, variază în jurul cifrei de 7.000 în ultimii ani, cu o ușoară creștere de la 7.044 la 7.066 paturi între 2005 și 2009. Unul dintre indicatorii de calitate ai sistemului de sănătate este numărul de paturi la 1.000 de locuitori. Conform acestui indicator, județul Cluj, cu peste 10 paturi în medie la 1.000 de locuitori, se situează mult peste media națională de 6-7 paturi, în perioada 1999-2009. Datele de mai jos arată că acest indicator a scăzut puțin în România și în județele regiunii Nord-Vest, în județul Cluj ajungând de la 10 în 1997 la 11 în 2002, scăzând înapoi la puțin peste 10 în anii următori, situându-se cu această valoare pe primul loc în regiune și printre primele la nivel național.

Figura 5.5.2. Numărul de paturi din spitale la 1.000 de locuitori, în România, regiunea Nord-Vest și județul Cluj, 1997-2009

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică, 2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Comparând numărul personalului sanitar la 100.000 de locuitori, se observă diferențe importante între județe, care se păstrează în perioada 2000-2009. Numărul medicilor la 100.000 de locuitori în județul Cluj a crescut de la 450 la 501 între anii 2005-2009, în timp ce, în anul 2009, la nivel național cifra a fost de doar 234, în regiunea Nord-Vest 262, iar în majoritatea județelor din regiune chiar sub 200 medici la 100.000 de locuitori. Chiar și în context european Clujul se află peste media UE, de 346 medici, depășind numărul medicilor la 100.000 locuitori din Germania (356), Austria (468), UK (270) Belgia (401), din anii 2007-2008.⁴

Numărul asistențelor la 100.000 locuitori în România și în majoritatea județelor din regiunea Nord-Vest variază în jurul a 5-600, Clujul fiind o excepție, unde în anul 2000 rata a fost de 693, în 2005 se ridică la 750, iar în anul 2009 a scăzut puțin la 709 asistenți. S-au accentuat discrepanțele între județele regiunii, în județele Satu Mare și Bistrița-Năsăud numărul asistențelor a scăzut sub 500 asistenți la 100.000 locuitori. Comparativ, media UE, în anul 2008, a fost mai mică decât în județul Cluj, cu doar 648 asistenți, în Germania indicatorul era mai mare, de 857, iar în majoritatea statelor UE numărul asistențelor calificați era mai mic.

Tabel 5.5.5. Numărul medicilor și personalului mediu (asistenți) la 100.000 de locuitori, în România și regiunea Nord-Vest, pe județe, 1997-2009

	Număr medici/100.000 loc.			Număr asistenți/100.000 loc.		
	2000	2005	2009	2000	2005	2009
România	204	219	234	532	570	603
Reg. NORD-VEST	234	229	262	574	606	617
Bihor	216	199	274	567	634	664
Bistrița-Năsăud	134	133	127	515	522	473
Cluj	450	442	501	693	750	709
Maramureș	151	146	154	527	565	634
Satu Mare	131	144	142	518	497	491
Sălaj	129	128	140	511	494	589

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Analizând echipamentul spitalelor și policlinicilor, se observă că s-au făcut investiții importante în perioada 2000-2010, Cluj-Napoca fiind cel mai dotat centru medical din regiune și din nordul țării. Cu toate acestea, o parte considerabilă a aparaturii județene este învechită,

⁴ Vezi: <http://ec.europa.eu/health/indicators>.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

mai ales față de dotările din alte țări membre UE, fapt care îi determină pe unii clujeni să treacă granița pentru a beneficia de servicii medicale mai bune. De asemenea, în ultimul deceniu fenomenul național de emigrare a personalului calificat spre Europa de Vest, inclusiv medici și asistenți, afectează și județul Cluj.

Analizând ratele de mortalitate pe vârste și sexe, se poate observa un nivel mai redus al mortalității la toate vârstele în județul Cluj comparativ cu nivelul național. O creștere vizibilă a ratei de mortalitate la bărbați are loc la grupa de vârstă 50-54 ani, când ajunge la 11,7% (comparativ cu 6,3% pentru grupa de vârstă 45-49 ani). La femei rata de mortalitate crește vizibil de la grupa 65-69 ani, când ajunge la 15,6% (comparativ cu 8,7% pentru grupa 60-64 ani). După aceste vârste, atât la bărbați cât și la femei ratele de mortalitate cresc rapid, iar diferențele dintre sexe se accentuează, în defavoarea bărbaților. De la vârstele de 50-54 ani în sus, ratele de mortalitate pentru bărbați sunt de 2-3 ori mai ridicate decât pentru femei.

Analizând cheltuielile bugetare pentru sănătate, în județul Cluj, în anul 2010, au fost cheltuiți 562.656.252,6 lei, din care cheltuielile de spitalizare de zi reprezintă 31.002.383,8 lei, funcționarea dispensarelor tbc 1.856.776,8 lei, unitățile ambulatorii de specialitate au consumat 26.014.472,75 lei, iar marea majoritate a cheltuielilor au fost pentru funcționarea spitalelor, 534.121.481,2 lei noi.

Tabel 5.5.6. Cheltuielile bugetare pentru unitățile sanitare din județul Cluj, în anul 2010

Total cheltuieli realizate	din care:				Spitale
	Spitalizare de zi	Dispensare tbc	Unități ambulatorii de specialitate		
Suma totală (RON)	562.656.252,6	31.002.383,8	1.856.776,8	26.014.472,75	534.121.481,2
Cheltuieli/ locuitor	814,7	44,9	2,7	37,7	773,4

Sursa: Direcția de Sănătate Publică a județului Cluj, 2011

Gradul de mulțumire față de serviciile sociale și de sănătate. Respondenții la ancheta în rândul populației au fost invitați să evalueze – pe o scală de la „1” = foarte mulțumit(ă) la „4” – „deloc mulțumit(ă)” – 8 servicii sociale și de sănătate oferite în județul Cluj. Respondenții

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

au avut la dispoziție și varianta de răspuns „Nu am beneficiat de aceste servicii”. Sintetic, rezultatele evaluării sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel 5.5.7. Gradul de mulțumire al clujenilor față de serviciile sociale și de sănătate – eșantion total

Nr. crt.	Servicii sociale și de sănătate	Scor ⁵
1	Serviciul de ambulanță și SMURD	1,98
2	Cabinetele stomatologice	2,14
3	Cabinetele medicilor de familie	2,36
4	Cantinele sociale	2,46
5	Centrele de zi pentru copii și adulți	2,50
6	Azilele pentru bătrâni	2,55
7	Ambulatoriu (policlinici, dispensare)	2,58
8	Spitalele din județ	2,60

Sursa: Ancheta în rândul populației

Conform declarațiilor respondenților care au beneficiat de serviciile evocate în această întrebare, s-a înregistrat cel mai mare grad de mulțumire în cazul „serviciului de ambulanță și SMURD” (1,98) și, respectiv, în cazul „cabinetelor stomatologice” (2,14), ambele având valori foarte apropiate de „2” ceea ce semnifică „mulțumit(ă)”.

Cabinetele medicilor de familie (2,36), cantinele sociale (2,46) și centrele de zi pentru copii și adulți (2,50) prin scorurile înregistrate pot fi clasificate în categoria „mai degrabă mulțumit”, în timp ce azilele pentru bătrâni (2,55), ambulatoriu (2,58) și spitalele din județ (2,60) deși se situează – și ele la jumătatea distanței între „mulțumit” și „nemulțumit” – pot fi incluse în categoria „mai degrabă nemulțumit”.

La întrebarea: „V-ați confruntat cu situația în care nu ați putut fi tratat pentru afecțiunea dumneavoastră în județ și ați fost nevoit să vă deplasați în alt județ/altă țară pentru a beneficia de tratament?” Doar 12% din respondenții au răspuns că au fost nevoiți să se deplaseze în alt județ sau în altă țară pentru a beneficia de tratament. Aceasta denotă un grad mare de acoperire și satisfacere a nevoilor medicale din județ.

Proiectele prioritare în opinia populației. La întrebarea „Cât de importante considerați că sunt următoarele proiecte pentru îmbunătățirea calității serviciilor medicale din județul Cluj?” Conform anchetei în rândul populației, respondenții au fost rugați să evalueze

⁵Pentru calcularea scorurilor de mulțumire, s-a eliminat răspunsurile la varianta “nu am beneficiat de aceste servicii”

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

importanța a 9 proiecte de îmbunătățire a serviciilor medicale în parte, de la „1” = foarte important, la „4” = deloc important, trecând prin „2” – important și „3” – neimportant. Scorurile obținute relevă cu claritate importanța majoră pe care clujenii o acordă serviciilor sociale și de sănătate. Cu toate acestea, aceleași scoruri, ne permit să nuanțăm importanța proiectelor și să propunem următoarele categorii de proiecte:

1. proiecte de primă prioritate: „modernizarea și dotarea cu aparatură a spitalelor de stat din județ” care a obținut un scor foarte apropiat de „1” (1,15);
2. proiecte prioritare: „cumpărarea de noi ambulanțe și reducerea timpului de intervenție al acestora” (1,31); „angajarea de noi medici și cadre medicale medii” (1,55); „înființarea de noi centre pentru persoanele fără adăpost” (1,65);
3. proiecte importante: „înființarea de centre în care copii să își petreacă timpul după terminarea cursurilor (1,74); „înființarea de noi centre pentru bătrâni” (1,85); „înființarea de noi cantine sociale” (1,88);
4. proiecte de importanță medie: „înființarea mai multor spitale private” (2,07) și „înființarea de noi farmacii” (2,49).

5.6. Cultură și sport

5.6.1 Cultura

Județul Cluj este unul dintre cele mai importante centre ale țării nu numai în privința învățământului ci și în cea a vieții culturale și artistice.

Reședința județului, municipiul Cluj-Napoca este o adevărată cetate culturală cu prestigiu recunoscut și peste hotarele țării. Aici funcționează o filială a Academiei Române, filiale ale uniunilor de scriitori, compozitori și artiști plastici, Teatrul Național și Opera Română de Stat, Teatrul Maghiar și Opera Maghiară de Stat, Teatrul de păpuși cu secții în limba română și maghiară, Filarmonica de Stat, studiouri teritoriale ale Societăților Naționale de Radio și Televiziune, posturi private de radio și televiziune prin cablu, Muzeul de Artă, Muzeul de Istorie, Muzeul Zoologic, Muzeul Etnografic al Transilvaniei cu o secție în aer liber, muzee care, prin numărul impresionant de exponate, reprezintă cultura materială și spirituală a

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

populației române și a etniilor conlocuitoare din Transilvania făurită și trăită de-a lungul secolelor de viață comună.

De asemenea, funcționează de mulți ani un teatru dramatic în municipiul Turda, muzeele de istorie din Turda, Dej și Gherla, Muzeul memorial "Octavian Goga" din comuna Ciucea, Grădina botanică din Cluj-Napoca - puternic centru de atracție a turiștilor români și străini - care dispune de o colecție de specii rare realizate prin colaborarea cu instituții de profil de pe diferite meridiane ale globului.

Rețeaua instituțiilor de cultură deține și 8 cinematografe care au prezentat în cursul anului 2009, 31.025 spectacole.

În anul 2009, în județ au funcționat 394 de biblioteci. Numărul de biblioteci s-a redus ușor la nivel de județ, datorită amplitudinii pe care a luat-o fenomenul „GOOGLE”, implicat a accesării în condiții ușoare a internetului. În anul 2005, în județul Cluj erau 403 biblioteci, pentru ca, în anul următor, numărul acestora să crească la 432. Din anul 2006, numărul bibliotecilor continuă să scadă, în anul 2009, înregistrându-se 394 de biblioteci.

Tabel 5.6.1. Număr de biblioteci în județul Cluj, 2005-2009

Categoriile de biblioteci	2005	2006	Ani 2007 Număr	2008	2009
Total	403	432	420	412	394
Ale instituțiilor de învățământ superior	12	12	12	12	12
Specializate	68	69	60	61	48
Școlare	242	270	267	258	253
Publice	81	81	81	81	81
Județene	1	1	1	1	1
Municipale și orașenești	5	5	5	5	5
Comunale	75	75	75	75	75

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Numărul de muzee a crescut o dată cu intrarea României în UE și cu schimbarea regimului politic, astfel, zona având un trecut istoric bogat, reprezintă un obiectiv turistic important, pentru cei aflați în trecere și nu numai:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

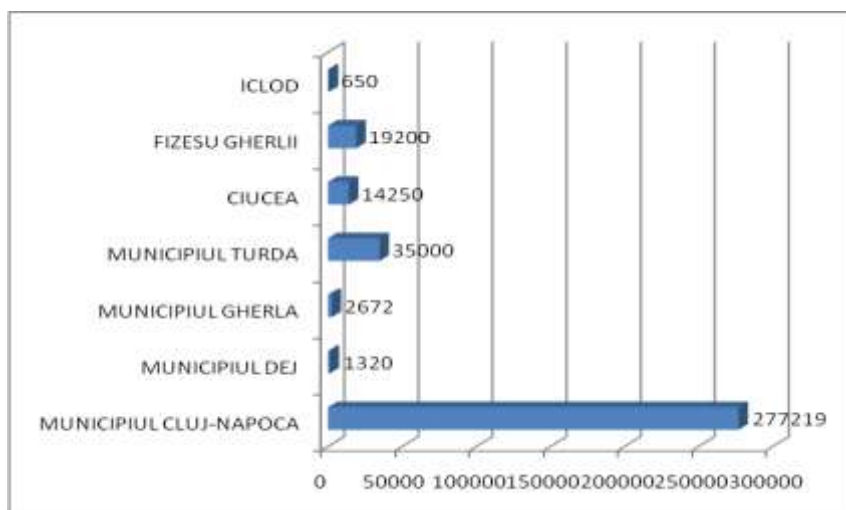
Tabel 5.6.2. Numărul de muzee în județul Cluj, 2005-2009

Localități	Ani				
	2005	2006	2007	2008	2009
Total	19	19	21	24	24
Municipiul Cluj-Napoca	13	13	14	17	17
Municipiul Dej	1	1	1	1	1
Municipiul Gherla	1	1	1	1	1
Municipiul Turda	2	2	2	2	2
Ciucea	1	1	1	1	1
Fizeșu Gherlii	1	1	1	1	1
Iclod	0	0	1	1	1

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Se observă că, în Municipiul Cluj, muzeele au fost cele mai vizitate, în 2009, de 277.219 vizitatori, urmat apoi de municipiul Turda cu 35.000 vizitatori. Acest lucru era de așteptat, deoarece și numărul populației, și atractivitatea turistică îl justifică.

Figura 5.6.1. Număr vizitatori în muzee/localități în județul Cluj, 2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În județ sunt 8 instituții de spectacol, dintre care 7 în Cluj-Napoca și 1 în Turda. Numărul instituțiilor de spectacol a fost constant pe localități pe parcursul anilor, exceptând municipiul Cluj-Napoca, care avea, în anul 2007, 9 instituții de spectacol.

Din tabelele atașate se poate observa cum numărul spectatorilor la teatru și operă a scăzut din 2005 până în 2009. Din grafic reiese clar dezinteresul populației, mai ales la nivel de regiune față de cultură. La nivel de județ, scăderea nu este la fel de bruscă ca și la nivel de regiune.

Tabel 5.6.3. Evoluția numărului de spectatori la reprezentații artistice în județul Cluj, 2005-2009

Categoriile de instituții de spectacol	Ani				
	2005	2006	2007	2008	2009
	Număr spectatori				
Total	210.744	137.764	135.524	137.504	130.911
Dramatice (inclusiv teatru)	59.374	53.230	61.817	53.706	48.919
De păpuși și marionete (inclusiv de teatru)	21.360	21.125	20.000	24.008	27.000
Opere	120.318	56.316	45.427	51.370	45.842
Filarmonica și orchestre simfonice	9.692	7.093	8.280	8.420	9.150

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Figura 5.6.2. Evoluția numărului de spectatori în regiunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

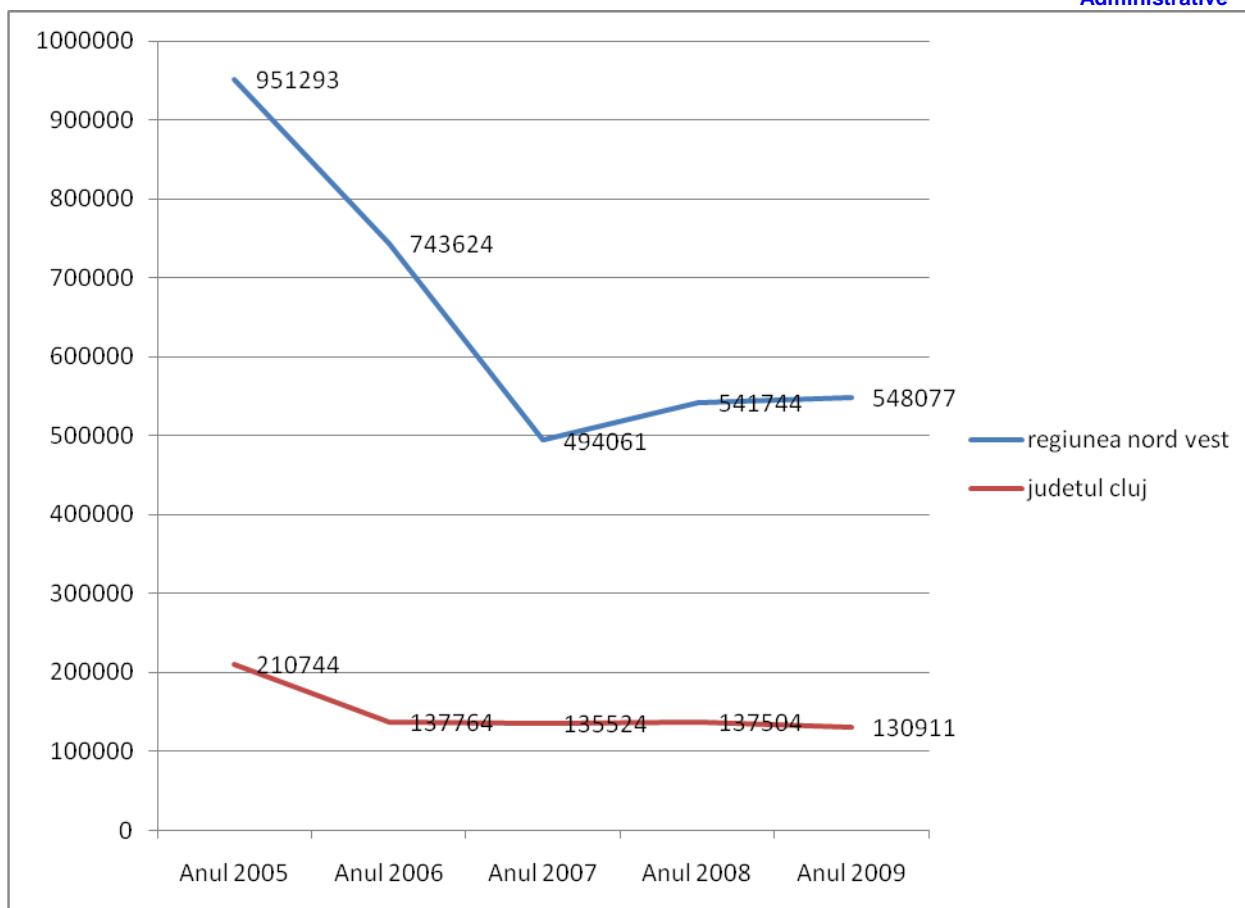
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Se observă o creștere a numărului de cinematografe, în special în județul Cluj, de la 4 din 2006 la 8 în anul 2009, datorită faptului că s-au deschis mall-urile care găzduiesc și săli de cinematograf.

Figura 5.6.3. Evoluția numărului de cinematografe în reigunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

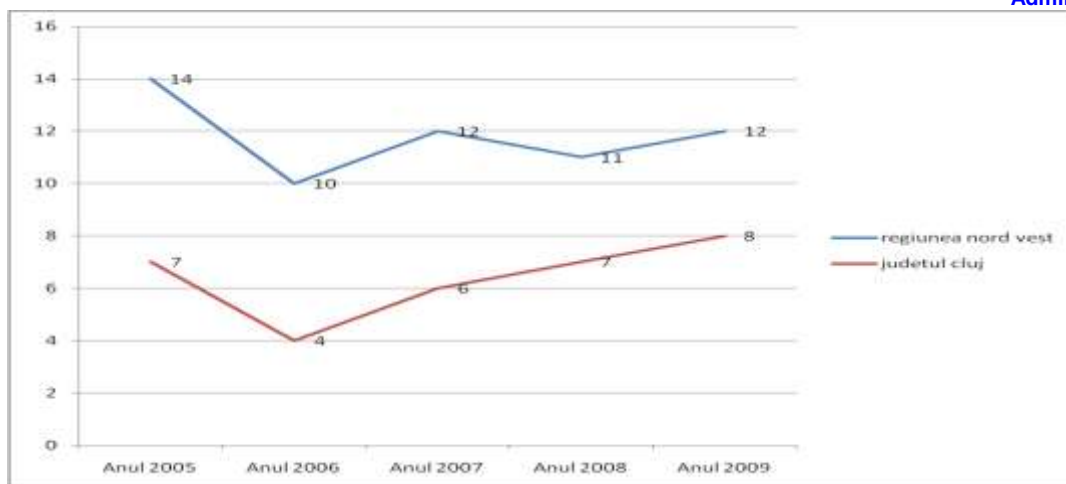
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

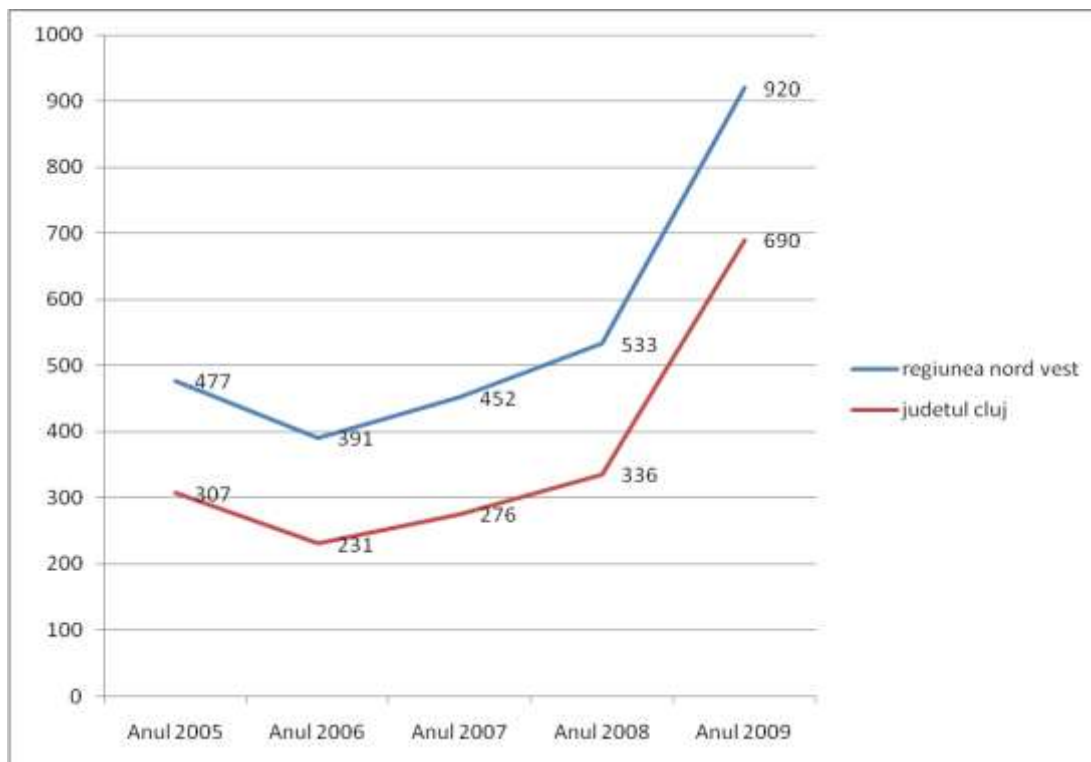

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Figura 5.6.4. Evoluția numărului de spectatori în cinematografe în reigunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009 (mii persoane)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Creșterea numărului de spectatori în cinematografe este direct proporțională la nivel județean cu nivelul regiunii. Astfel, în județul Cluj, numărul a crescut de la 307 mii de spectatori, la 690 mii de spectatori, iar la nivel regional, de la 477 mii de spectatori, la 920 mii de spectatori.

Indicatori de evaluare a activității culturale din județ, comparativ cu nivelul regional și național

Indicatorii de evaluare a activităților culturale din județului Cluj pot fi calculate raportat la populația județului, și apoi pot fi comparate cu indicatorii de la nivelul regiunii Nord-Vest și al țării. Indicatorii de evaluare a activității culturale sunt grupați în 3 categorii. Prima categorie se reflectă, în mod cantitativ, prin numărul instituțiilor de cultură, pe categorii și numărul de locuri disponibile, calculate la 100.000 de locuitori stabili.

Numărul bibliotecilor la 100.000 de locuitori în județul Cluj este similar cu media națională, de 56-57 biblioteci, mai puține decât cele din regiunea Nord-Vest. În schimb, numărul volumelor per locuitor, de 15 cărți în perioada 2005-2009, e stabil, și aproape dublu față de alte județe, iar numărul cărților eliberate la 100 de locuitori din județ a scăzut de la 691 cărți din 2005 până la 492 volume în anul 2009, dar totuși a rămas mult peste media națională de 290 cărți și peste cel al regiunii cu 302 cărți în anul 2009. (vezi tabel 5.6.4)

Tabel 5.6.4. Numărul instituțiilor și numărul de locuri în instituții de cultură pe cap de locuitor, în România, regiunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009

		2005	2006	2007	2008	2009
Nr. biblioteci la 10.000 loc.	România	57,5	55,9	57,3	57,4	56,9
	Reg. Nord-Vest	66,6	65,8	67,2	67,0	66,8
	Jud. Cluj	57,8	63,2	60,5	59,5	57,1
		2005	2006	2007	2008	2009
Volume existente în biblioteci per loc.	România	8,1	7,9	8,0	8,1	8,2
	Reg. Nord-Vest	8,9	8,8	8,9	9,1	9,1
	Jud. Cluj	15,0	15,4	15,2	15,2	15,2
		2005	2006	2007	2008	2009
Volume eliberate de biblioteci	România	326,5	322,1	305,1	304,8	290,9
	Reg. Nord-Vest	379,0	362,5	340,4	322,4	302,8

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

per 100 loc.	Jud. Cluj	691,8	633,1	580,9	529,3	492,0
		2005	2006	2007	2008	2009
Locuri în sălile de cinematograf	România	231,9	206,6	199,7	217,3	232,0
pe 100.000 loc	Reg. Nord-Vest	217,2	184,1	187,8	226,1	303,8
	Jud. Cluj	384,4	283,7	358,5	588,4	869,8
		2005	2006	2007	2008	2009
Locuri în sălile de spectacole	România	175,8	190,7	185,1	205,3	190,1
pe 100.000 loc	Reg. Nord-Vest	182,6	181,6	183,7	194,0	210,8
	Jud. Cluj	346,4	349,1	347,6	389,3	400,5

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În ceea ce privește oferta de spectacole pe 100.000 locuitori, județul Cluj are un avantaj net față de nivelul național și județean. (vezi tabelul 5.6.5) Oferta a crescut, în anii 2005-2009, mult la cinematografe, și puțin, dar semnificativ la spectacole dramatice/teatrale.

Numărul spectatorilor la cinematografe și vizitatori la muzee și colecții, raportat la 100 de locuitori a crescut mult în anii 2005-2009, depășind media națională în 2009 (fiind sub media României la vizitatori în muzee în 2005). Numărul spectatorilor la reprezentații artistice (teatru, opera, concerte) însă a scăzut mult, ajungând sub media regională și națională în anul 2009 (vezi tabel 5.6.6)

Tabel 5.6.5. Numărul spectacolelor de cultură p cap de locuitor, în România, regiunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009

		2005	2006	2007	2008	2009
Spectacole și concerte la instituții de spectacole pe 100.000 loc.	România	80,1	86,8	92,7	91,5	91,8
	Reg. Nord-Vest	84,6	94,5	85,7	88,0	89,1
	Jud. Cluj	135,1	125,2	123,0	116,6	135,7
		2005	2006	2007	2008	2009
Spectacole dramatice/teatru, pe 100.000 loc.	România	33,3	35,9	37,2	39,7	39,8
	Reg. Nord-Vest	30,6	33,3	36,7	36,1	37,2
	Jud. Cluj	42,6	47,5	48,0	42,3	55,3
		2005	2006	2007	2008	2009
Spectacole cinematografice pe 100.000 loc.	România	484,5	443,9	458,4	594,0	861,9
	Reg. Nord-Vest	695,8	477,9	567,3	661,1	1480,9
	Jud. Cluj	1043,3	568,4	868,4	1223,8	4492,5

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Tabel 5.6.6. Numărul spectatorilor, vizitatorilor și cititorilor pe cap de locuitor, în România, regiunea Nord-Vest și județul Cluj, 2005-2009

		2005	2006	2007	2008	2009
Cititori înscriși la biblioteci per locuitor	România	23,0	22,7	21,8	21,6	21,3
	Reg. Nord-Vest	22,1	21,5	20,8	21,0	20,8
	Jud. Cluj	26,5	28,6	25,9	26,4	26,3
Spectatori la cinematografe pe 100.000 loc	România	13,1	12,9	13,4	17,6	24,5
	Reg. Nord-Vest	17,4	14,3	16,6	19,6	33,8
	Jud. Cluj	44,0	33,8	39,8	48,6	99,9
Vizitatori în muzee și colecții publice pe 100 loc.	România	48,4	46,9	56,8	49,6	47,3
	Reg. Nord-Vest	28,4	24,9	28,3	29,0	33,1
	Jud. Cluj	33,6	32,8	30,4	39,7	50,7
Spectatori și auditori la reprezentării artistice per 100 loc.	România	18,7	19,8	20,3	25,0	30,2
	Reg. Nord-Vest	34,7	27,2	18,1	19,9	20,1
	Jud. Cluj	30,2	20,2	19,5	19,9	19,0

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

5.6.2. Sport

La finele anului 2009, în județul Cluj existau 322 de secții sportive, în creștere cu 95% față de anul 2005, trendul ascendent accentuându-se din anul 2007. Creșterea la nivelul regiunii a fost mai accentuată, de la 484 la 1.028 unități sportive. Totodată, Clujul, în anul 2009, a fost pe primul loc din România la numărul de unități sportive, după capitală, depășind Brașovul (258), Iașiul (229) și Timișul (295).

Figura 5.6.5. Numărul de secții sportive din județul Cluj și regiunea Nord-Vest, 1995-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

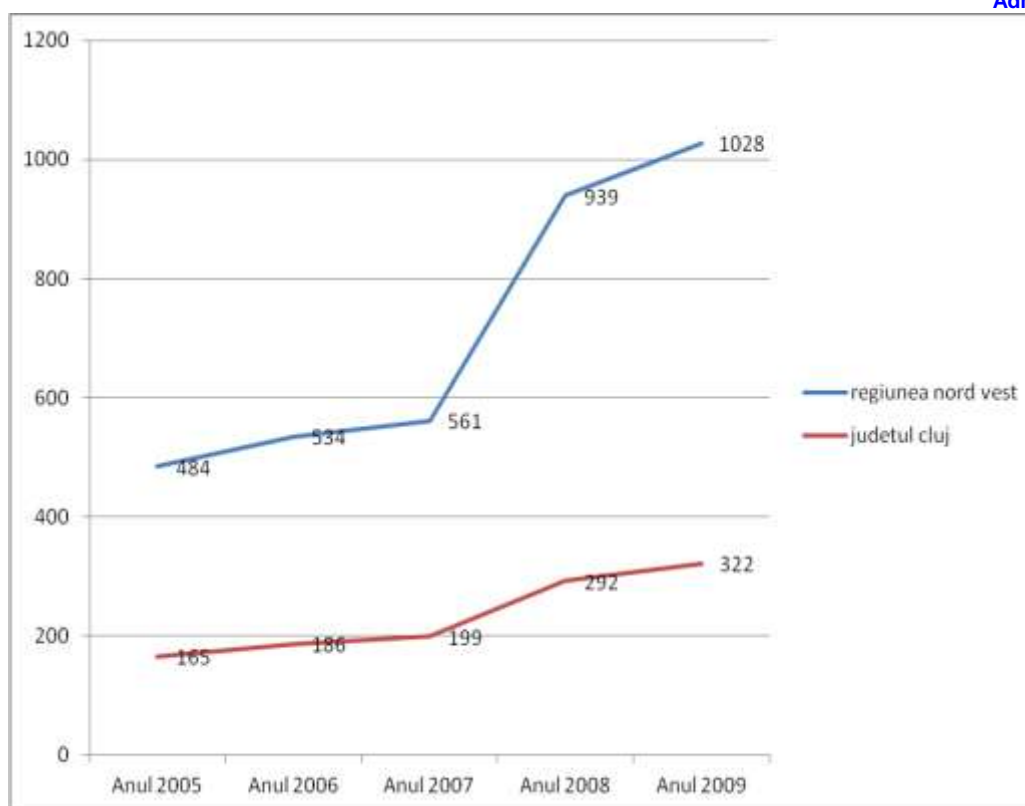
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

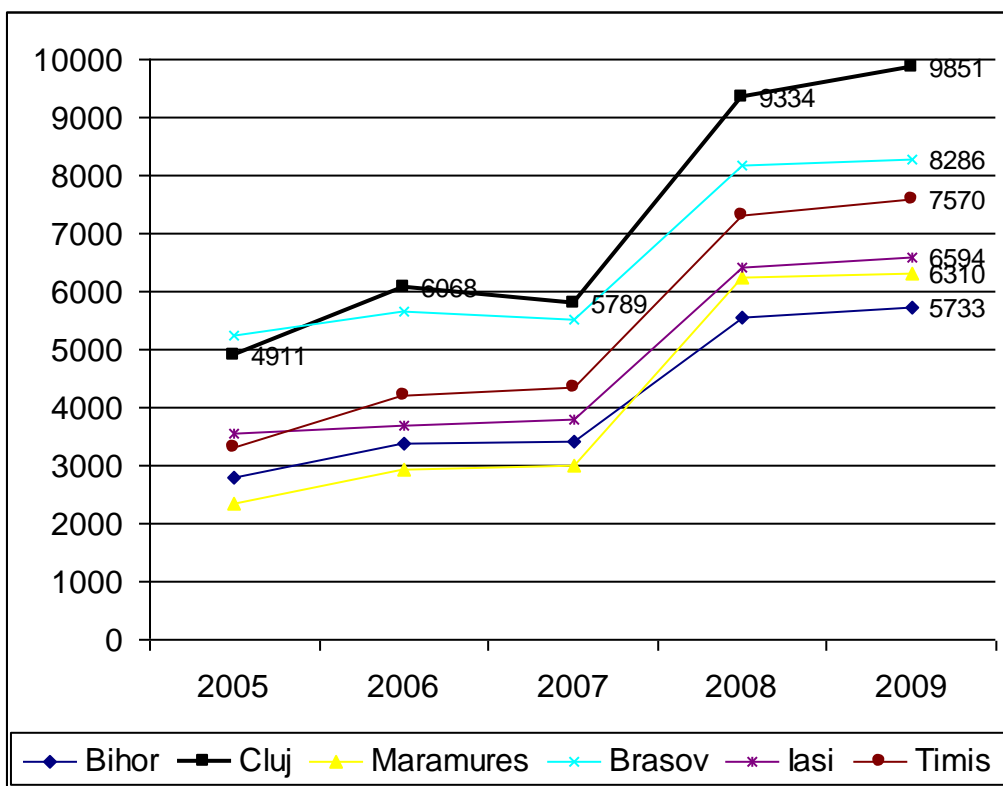
Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Numărul de sportivi legitimați în județul Cluj era, în anul 2009, de 9.851, cu o creștere de 50% față de anul 2005, trend similar ca în întreaga regiune Nord-Vest sau în alte județe. Comparând Clujul cu alte județe, cu orașe mari, se observă o dinamică similară, Clujul fiind pe primul loc după capitală și la acest indicator. Mai mult, în județul Cluj, se observă o creștere mai intensă a numărului de sportivi în anii 2008-2009, depășind Brașovul încă din anul 2006, și mărinđ distanța față de alte județe în ultimii ani.

Figura 5.6.6. Numărul de sportivi legitimați în județul Cluj și alte județe, 1995-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În ceea ce privește numărul de sportivi înregistrați la 1.000 de locuitori, în anul 2009 județul Cluj se afla pe primele locuri împreună cu Satu Mare la nivelul regiunii Nord-Vest, cu peste 14%, față de o medie regională de 11,9% și una națională de 11,4%. Acest indicator arată un interes sporit al clujenilor pentru sportul profesionist, în comparație cu alte zone ale țării.

Figura 5.6.7. Numărul de sportivi legitimați la 1.000 de locuitori, în județele regiunii Nord-Vest, 2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

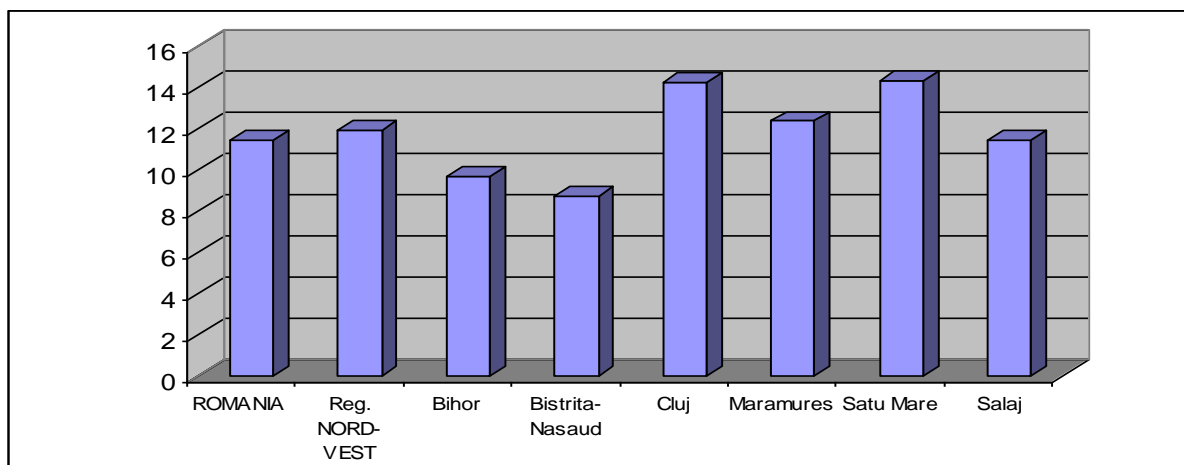
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În ceea ce privește personalul de specialitate, la nivelul județului existau, în anul 2009, 336 de antrenori, 169 de instructori și 446 de arbitri sportivi. În ultimii 5 ani, se observă o creștere semnificativă a numărului de arbitri față de dinamica instructorilor și antrenorilor. Ca și în cazul numărului de sportivi, Clujul își păstrează locul fruntaș la nivel național, și la numărul de antrenori și arbitri. La numărul de instructori însă, multe alte județe depășesc județul Cluj, datorită, pe de o parte, numărului mai mic de antrenori în alte județe, dar și extinderii serviciilor sportive private.

Figura 5.6.8. Dinamica personalului calificat în domeniul sportului, în județul Cluj, 2005-2009

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

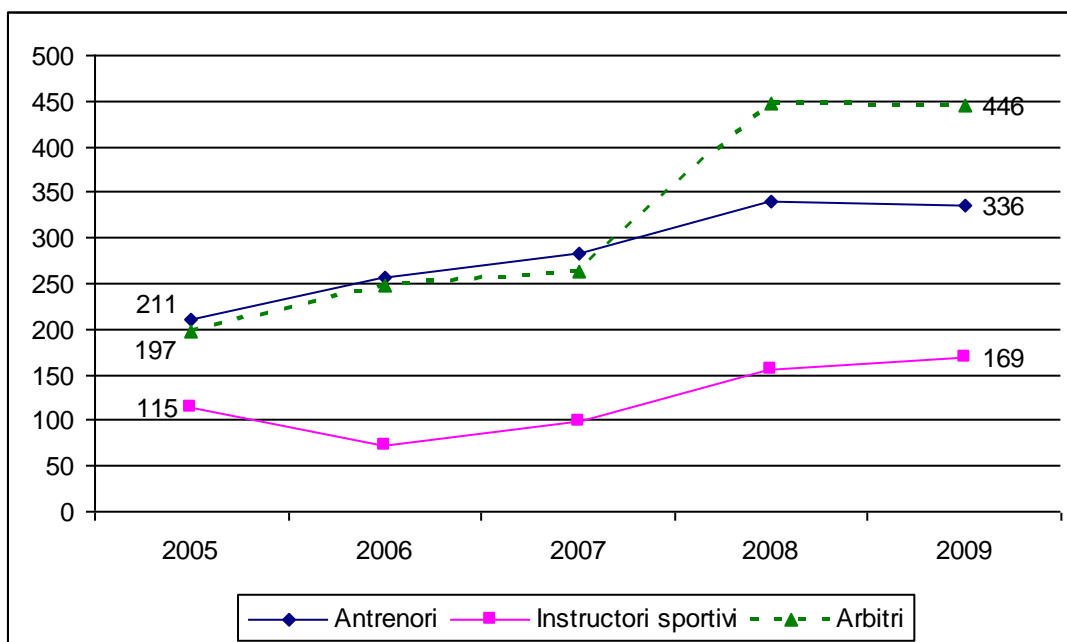
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Concluzii

(Demografie) Populație

Evoluția demografică a județului Cluj în perioada 2002-2009/2010 a însemnat o serie de progrese, dar în același timp și o deteriorare, mai ales în mediul rural. Astfel, județul Cluj are un grad de urbanizare ridicat, este atractiv pentru migrația internă, a înregistrat progrese importante în reducerea mortalității infantile, localizate însă în special în mediul urban.

Durata medie a vieții este mai ridicată decât la nivel național pentru ambele sexe, atât în mediul urban, cât și în rural, dar mai scurtă cu 4 ani față de media UE.

În perioada 2002-2009, natalitatea județului a crescut, mai vizibil în urban, însă majoritatea localităților județului au spor natural negativ, iar singura localitate urbană cu spor natural pozitiv este municipiul Cluj-Napoca. La nivelul întregului județ sporul natural este negativ, însă mai redus ca intensitate decât cel de la nivel național.

Situația demografică a mediului rural îndepărtat al județului Cluj cunoaște însă o deteriorare continuă din punct de vedere a structurii pe vârste, în localitățile cu o pondere ridicată a persoanelor vârstnice natalitatea este scăzută iar mortalitatea ridicată, ceea ce duce la un spor natural puternic negativ, care în timp poate duce la depopularea anumitor localități clujene.

Sporul migratoriu cu domiciliul (intern) este pozitiv în anii 2005-2010, doar în zona metropolitană a Clujului, în restul orașelor fiind negativ, inclusiv migrația internațională. Rata sporului migratoriu a fost negativă sau aproape de 0 în celelalte municipii, orașe și comune din județ. Emigrația internațională, identificabilă în cifre doar la nivel național, are o balanță negativă, și afectează numeric populația în vârstă de muncă din județ.

Prognoza populației arată, conform variantelor „pesimistă” și „realistă”, că numărul populației urbane din județul Cluj crește puțin până la anul 2020, apoi începe să scadă, iar numărul populației rurale crește în ambele cazuri, ca și în varianta optimistă. Structura pe vârste a populației se va schimba însă, ponderea populației tinere, sub 15 ani va scădea, în mediul urban de la 12,5% din anul 2010 la 8,6%, iar populația de peste 65 de ani va ajunge la 29,6%, de la 12,9%. În mediul rural schimbările vor fi mai mici, dar similare: ponderea populației tinere va scădea la 10%, iar a populația de 65 de ani și peste va ajunge la 29% în anul 2030. Raportul de dependență, tinde să crească până la 50% în 2015, indiferent de varianta de proiectare.

Formare continuă

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În județul Cluj, instituțiile organizatoare de formare continuă dețin, în 2011, autorizare de funcționare pentru 669 programe de studii și cursuri de specializare, Clujul este pe primul loc din țară după capitală în ceea ce privește oferta în formarea profesională continuă,

În ceea ce privește rata de participare a populației adulte (25-64 ani) la formare profesională (programe cu o durată de cel puțin 4 săptămâni) atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord-Vest este foarte scăzută, situându-se sub 2%, deși are tendința crescătoare atât la nivel regional cât și județean, ratele fiind mult sub media UE27 de 9,5% în 2008.

Sumele destinate formării profesionale sunt de aproximativ 4 ori mai mici la nivelul anul 2010 comparativ cu anul 2008.

Educație

Populația școlară din sistemul preuniversitar din județul Cluj a scăzut treptat din anul 2000-2001, de la 125.568 de elevi și preșcolari, la 105,7 mii elevi până în anul școlar 2005-2006, reprezentând o scădere totală de 20,6% între 2000-2009, din care 15,6% până în anul 2005

În structura sistemului județean de învățământ s-a realizat o restructurare fundamentală: din anul școlar 1999-2000, de la 867 de unități școlare cu personalitate juridică, numărul s-a redus la 218 unități în anul 2010.

Dotarea și infrastructura școlară este relativ bună, peste media națională și regională.

Învățământul profesional și tehnic din județul Cluj, în anul școlar 2010-2011, a avut trei profiluri principale: servicii, tehnic și resurse naturale și protecția mediului, cu specializări în diferite domenii de pregătire de bază.

Clujul are un centru universitar care în ultimii 5 ani s-a dezvoltat, având peste 60.000 studenți, cel mai mare centru universitar după București, cu 4 universități între primele 12 cotate în țară.

Asistență și incluziune socială

În ceea ce privește **protecția copilului**, se poate urmări îmbogățirea gamei serviciilor și creșterea progresivă a numărului beneficiarilor al celor mai multe tipuri de servicii în ultimii 5 ani, cu excepția serviciilor de tip familial. În ceea ce privește prevenirea separării copilului de familie, aceste servicii, conform statisticilor DGASPC au fost furnizate în primul rând de ONG-uri, și mai puțin de consiliile locale, a căror responsabilitate principală ar fi, conform legislației.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Centrele de zi se caracterizează printr-un număr suficient de mare de locuri și gamă largă de servicii oferite. Calitatea acestora însă nu este monitorizată.

Serviciile de tip familial nu sunt suficient de bine dezvoltate în județul Cluj. Slaba dezvoltare a acestora se concretizează prin numărul mic de asistenți maternali comparativ cu alte județe, precum și prin punerea unui accent insuficient pe plasamentul copilului la rude sau la alte persoane. Trebuie menționat și faptul că numărul de copii aflați în plasament familial este mai mic decât în majoritatea altor județe.

În ceea ce privește centrele rezidențiale, deși numărul de copii aflați în centrele de plasament a scăzut ca și număr în ultimii 5 ani, scăderea nu poate fi considerată semnificativă. Mai există în județ două centre rezidențiale de tip vechi, cu un număr mare de copii plasați (Complexul de servicii nr 1 din Cluj-Napoca și nr.8 din Huedin), restructurarea acestora trebuie să fie o prioritate. În localitățile Gherla și Turda s-a reușit crearea unui complex de servicii de tip familial. Desigur crearea structurilor nu este în sine de ajuns, fiind necesară monitorizarea calității serviciilor oferite.

În ceea ce privește serviciile oferite tinerilor care au crescut în sistemul de protecție, acestea sunt foarte puține: există în total 20 locuri în centre rezidențiale, specializate pe asistența și sprijinul acestei categorii de tineri.

Centrele maternale sunt insuficiente ca număr și capacitate. Scăderea abandonului se poate realiza prin prevenirea timpurie, prin acordarea ajutorului și sprijinului tinerelor mămici, care prezintă risc crescut de abandon.

Serviciile pentru anumite categorii de beneficiari sunt subreprezentate pe paleta ofertelor DGASPC Cluj. Astfel merită pus accent pe deschiderea de noi centre rezidențiale și de consiliere pentru copii abuzați/neglijăți, pe deschiderea unor noi centre de noapte și de zi pentru pentru copiii străzii și crearea unor servicii pentru copii care au comis infracțiuni.

În ceea ce privește **rata șomajului** la nivelul județului Cluj, aceasta înregistrează o descreștere importantă la nivelul anului 2010, tendința menținându-se și la nivelul primului trimestru al anului 2011. Comparativ cu rata șomajului la nivel regional și național, aceasta este mai scăzută cu aproximativ 1 procent comparativ cu cea la nivel regional și respectiv 2 procente în raport cu rata șomajului la nivel național. În ceea ce privește rata șomajului în funcție de genul persoanelor, atât la nivel național, cât și regional se înregistrează rate mai mari ale șomajului în rândul bărbaților. Aspect care nu este însă caracteristic județului Cluj unde se înregistrează rate mai mari ale șomajului în rândul femeilor. Rata șomajului în orașele județului Cluj, exceptând municipiul Cluj-Napoca este îngrijorătoare: între 14 - 25%. În 2009-2010 rata șomajului de lung durată a scăzut considerabil comparativ cu cel de scurtă durată.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

În același timp, începând cu anul 2009 se înregistrează o dublare a sumei alocate cheltuielilor aferente indemnizațiilor de șomaj atât pentru șomerii cu experiență cât și pentru cei fără experiență în muncă. La nivelul anului 2010, suma alocată acestei categorii de cheltuieli crește, înregistrând valoarea cea mai ridicată la nivelul perioadei 2005-2010, deși numărul șomerilor a scăzut comparativ cu anul 2009. Cheltuielile cu indemnizațiile șomerilor sunt de aproximativ 5 ori mai mari la nivelul anului 2010 comparativ cu anul 2008 și 1,5 ori mai mari comparativ cu anul 2009. În paralel, la nivelul sumelor alocate formării profesionale, stimulării absolvenților, combaterii marginalizării sociale a șomerilor și stimulării angajatorilor au scăzut. Sumele destinate formării profesionale sunt de aproximativ 4 ori mai mici la nivelul anul 2010 comparativ cu anul 2008.

În ceea ce privește **asistența vârstnicilor**, la nivelul anului 2010, în județul Cluj existau un număr de 6 centre de zi, 10 centre de îngrijire la domiciliu și 18 cămine și centre de îngrijire și asistență pentru vârstnici. Din punct de vedere al problemelor existente la acest nivel, putem constata insuficiența numărului de locuri în unitățile de îngrijire a vârstnicilor, acces limitat pentru vârstnicii cu venituri scăzute și aparținătorii acestora concretizat într-un număr insuficient de locuri gratuite, precum și o listă lungă de așteptare. Se estimează că între anii 2010-2050 structura populației va suferi o modificare fundamentală, persoanele cu vârste peste 65 de ani urmând să reprezinte peste 30% din totalul populației. Un efect secundar al îmbătrânirii populației este cel al sărăciei în rândul acestor persoane. Din acest punct de vedere, serviciile de asistență socială acordate la nivelul județului Cluj ar trebui să se centreze asupra dezvoltării capacităților individuale și de grup ale acestei categorii de persoane.

În ceea ce privește **asistența adulților cu dizabilități**, în județul Cluj există prea puține servicii destinate acestei categorii. În municipiul Cluj-Napoca nu există nici centre rezidențiale și nici locuințe protejate pentru această categorie. Centrele de zi sunt oferite de ONG-uri care se confruntă cu dificultăți de finanțare. La nivelul întregului județ se pune un accent prea mic pe asigurarea locuințelor protejate. Există foarte puține servicii care să asigure integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități

Cultură

Județul Cluj este unul dintre cele mai importante centre ale țării, nu numai în privința învățământului ci și în ceea ce privește viața culturală și artistică, în special municipiul Cluj-Napoca. Aici funcționează o filială a Academiei Române, filiale ale Uniunilor de scriitori, compozitori și artiști plastici, 3 teatre, 2 opere, 8 cinematografe, Filarmonica de Stat, studiouri teritoriale ale Societăților Naționale de Radio și Televiziune, posturi private de radio și televiziune prin cablu, Muzeul de Artă, Muzeul de Istorie, Muzeul Zoologic, Muzeul Etnografic al Transilvaniei.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Conform indicatorilor de evaluare a activității culturale, județul se situează peste media regională și națională privind activitățile culturale. În ceea ce privește oferta de spectacole la 100.000 de locuitori, județul Cluj are un avantaj net față de nivelul național și județean. În anii 2005-2009, oferta a crescut mult la cinematografe, și puțin, dar semnificativ, la spectacole dramatice/teatrale.

Numărul spectatorilor în cinematografe, respectiv vizitatorilor la muzee și colecții, raportat la 100 de locuitori, a crescut mult în anii 2005-2009, depășind media națională în 2009 (fiind sub media României la vizitatori în muzee în 2005). Numărul spectatorilor la reprezentații artistice (teatru, opera, concerte), însă, a scăzut mult, ajungând sub media regională și națională în anul 2009.

Sport

Pe baza indicatorilor activității sportive, atât din punct de vedere al numărului de sportivi înregistrați, cât și în cazul numărului de unități sportive, remarcăm o dinamică pozitivă a activității sportive începând cu anul 2006 în județ. Clujul este pe primul loc la nivel național după capitală din punct de vedere al valorilor indicatorilor sportivi analizați.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

5.7. Analiza SWOT – Resurse umane

Populație și sănătate

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Volumul populației relative stabil în perioada 2002-2010.	O diferență (cu plus) de 1.310 persoane în 2010 față de 2002.
Grad de urbanizare ridicat	Două treimi din populația județului locuiește în mediul urban, 44,3% în municipiul Cluj-Napoca. La nivel național, 55% locuiesc în urban.
Structură pe sexe echilibrată	Aproximativ 52% populație feminină în 2010
Creșterea ratei de natalitate	În 2002, rata brută de natalitate era 8‰, față de 9,7‰ națională. În 2009 ajunge la 10,2‰, foarte apropiat de cea națională. În perioada 2002-2009, natalitatea crește în urban și în ruralul din vecinătatea municipiului Cluj-Napoca.
Scăderea mortalității infantile în mediul urban.	Rata mortalității infantile în județ era 14,7‰ în 2002 și doar 6,1‰ în 2010, cu mult sub 8,9‰ la nivel regional și 9,8‰ național. Progresele au fost foarte vizibile în mediul urban, unde de la 11,4‰ în 2002 s-a ajuns la 3,9‰ în 2009.
Durata medie a vieții superioară celei de la nivel național, pentru ambele sexe.	71,25 ani pentru bărbați și 78,52 pentru femei în județul Cluj, comparativ cu 69,76 pentru bărbați și 77,3 pentru femei la nivel național.
Spor migratoriu (intern) pozitiv.	Între anii 2005-2009 soldul migratoriu intern a fost de 9.484 persoane
Rețea de instituții sanitare bine dezvoltată în mediul urban.	Fiecare oraș are câte un spital, 3 comune au câte un centru de sănătate. Cluj-Napoca este, după București, cel mai mare centru spitalicesc din țară (11 spitale și institute medicale de specialitate), îndeplinind rolul de centru spitalicesc regional al Transilvaniei.
Capacitate de primire mare a sistemului medical din județ	Județul Cluj, cu peste 10 paturi în medie la 1.000 de locuitori, se situează cu mult peste media națională de 6-7 paturi, în perioada 1999-2009
Personal sanitar la 1.000 locuitori mai numeros decât la nivel național sau regional.	5,01 medici la 1.000 locuitori în 2009, în județul Cluj, comparativ cu doar 2,34 la nivel național. 7,09 asistenți la 1.000 de locuitori, comparativ cu 6,03 la nivel național.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Accentuarea îmbătrânirii populației în mediul rural.	Clujul rural are 21,9% persoane de 65 ani și peste, comparativ cu 17,3% la nivelul regiunii și 18,4% la nivelul țării. În ruralul clujean raportul de dependență a vârstnicilor este 34,9%, comparativ cu 26,3% pentru ruralul din regiunea Nord-Vest și cu 28,5% pentru ruralul din întreaga țară.
Raport de dependență a vârstnicilor mai mare decât în regiune sau țară.	21,9%, comparativ cu 20% în regiune și 21,3% în țară, la care contribuie în mare măsură mediul rural, mai îmbătrânit decât ruralul național sau regional.
Fluctuații mari în nivelul mortalității infantile de la un an la altul în mediul rural.	Rata mortalității infantile scade de la 20,4‰ în 2002 la 12,4‰ în anul următor, crește apoi la 17,5‰, după care scade iarăși la 12,9‰ și la 9,8‰ în 2006, cu un nou vârf (13,7‰) în 2008, scăzând apoi la 7,6‰ în 2010.
Spor natural pozitiv în foarte puține localități ale județului, spor negativ foarte mare în multe localități rurale.	Doar 6 din cele 75 de comune au un spor natural pozitiv în anul 2010: Florești (cu cel mai mare spor natural, de 18,8‰), Apahida, Gilău, Baci, Izvoru Crișului, Cămărașu, la care se adaugă Valea Ierii cu spor natural 0. Dintre localitățile urbane, municipiul Cluj-Napoca are în 2010 cel mai mare spor natural, de 1,6‰ (497 persoane), urmat de Huedin (1,3‰) și Gherla (0,5‰). Sunt 3 comune care au un spor natural negativ de peste -20‰: Aiton -25,1‰, Dăbâca -23,7‰ și Borșa -20,6‰. 29 de comune au un spor natural negativ între -10‰ și -20‰. Pentru restul localităților din județ, sporul natural este între 0 și -10‰.
Resurse materiale lipsă sau insuficiente în spitale	Buget redus față de media UE Conform anchetei în rândul populației, „Serviciul de ambulanță și SMURD” este cel mai apreciat de către clujeni, în timp ce „spitalele din județ” tind să provoace mai degrabă o ușoară nemulțumire
Lipsește cu desăvârșire unități medicale cu paturi pt. îngrijire paleativă	Date calitative/ interviuri cu medici
Număr insuficient de paturi pentru urgențe, în ciuda legii	În loc de 75 de paturi rezervate, cum cere legea, sunt doar, în medie, 10 paturi (observație participativă)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

O parte considerabilă a aparatului medical din județ este învechită, mai ales față de dotările din alte țări membre UE, și conform opiniei populației județului Cluj.	Conform anchetei în rândul populației, respondenții relevă cu claritate importanța majoră pe care clujenii o acordă serviciilor sociale și de sănătate. Cel mai important proiect de realizat este: „modernizarea și dotarea cu aparatură a spitalelor de stat din județ” care a obținut un scor foarte apropiat de „1” (1,15)
Analiza morbidității arată o degradare a stării de sănătate a populației după declanșarea crizei economice din anul 2008.	Analizând morbiditatea generală a județului între anii 2006 și 2010, constatăm o scădere a fenomenului îmbolnăvirilor până în anul 2008, apoi, probabil în asociere și cu generalizarea crizei economice, cazurile s-au înmulțit, mai vizibil în 2010, când numărul lor s-a ridicat la 549.278 cazuri. Principalele categorii de boli care afectează populația județului sunt ale aparatului respirator, acestea reprezentând 45% din total în anul 2010, boli ale aparatului digestiv 21,2 %.
OPORTUNITĂȚI	
Continuarea creșterii sporului natural pozitiv în mediul urban, în special pe fondul creșterii natalității.	
Dezvoltarea intensă a zonei metropolitane clujene	
AMENINȚĂRI	
Accentuarea continuă a îmbătrânirii în mediul rural, pericolul depopulării unor sate (cele în care sporul natural negativ este foarte accentuat).	
Emigrația internațională a populației cu studii superioare, inclusiv a personalului sanitar poate afecta grav performanța sistemului sanitar, dar și alte domenii de activitate.	

Educație și formare

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Infrastructura relativ bună în învățământul preuniversitar (Numărul de calculatoare per elev e cel mai ridicat din țară)	Numărul mediu de elevi pe un cadru didactic este de 13,6 elevi în județul Cluj, similar cu regiunea Nord-Vest.
	Numărul mediu pe elevi pe o sală de clasă este de 33,8, mai mare ca în restul regiunii Nord-Vest
	La restul dotărilor, în județul Cluj numărul de elevi pe un laborator (78,3), sau calculator PC (4,7) este mult

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	mai mare față de alte județe sau regiune, ceea ce arată un acces mai bun al elevilor la infrastructura modernă: în cazul calculatoarelor situația e de aproape 3 ori mai bună ca la nivel național și de cca. 2 ori față de regiunea Nord-Vest, județul Timiș sau București
Cea mai extinsă și specializată rețea de licee din Transilvania (și din țară, după București)	Numărul mare de licee din județ, cel mai mare după București (în jud. Brașov de exemplu sunt numai 46 de licee, cu 15 mai puțin, cu o populație totală apropiată) subliniază caracterul de centru cultural și educațional al Clujului, inclusiv la nivelul preuniversitar.
Cel mai extins și specializat centru universitar din România după București.	În anul academic 2009-2010 infrastructura județeană de învățământ superior, concentrată în municipiul Cluj-Napoca, cuprinde 10 unități de învățământ superior, având 43 facultăți, cele mai importante fiind Universitatea Babeș-Bolyai (53.000 de studenți, inclusiv extensii teritoriale), cu 21 facultăți, Universitatea Tehnică cu 9 facultăți, Universitatea de Medicină și Farmacie cu 3 facultăți, Universitatea Agricolă și Medicină Veterinară cu 4 facultăți, Academia de Arte și Design cu 2 facultăți, Academia de Muzică cu 4 facultăți.
Numărul mare al ofertelor de formare profesională continuă, pentru care instituțiile organizatoare dețin autorizație de funcționare	Conform registrului Consiliului Național de Formare Profesională din România, în județul Cluj, instituțiile organizatoare (școli, entități publice, firme și ONG-uri) dețin în 2011 autorizare de funcționare pentru 669 programe de studii și cursuri de specializare, respecializare, de calificare, perfecționare sau de inițiere, pentru un număr de 281 de ocupații/specializări diferite. Cu aceste cifre, Clujul este pe primul loc din țară după capitală, cifre apropiate având doar județul Timiș:
Cele mai multe unități de formare oferă specializări în domeniul serviciilor	În județul Cluj cele mai multe programe de formare s-au organizat pentru ocupațiile/specializările de formator, lucrător în comerț,

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	manager de proiect, agent pază și ordine, bucătar, frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist, ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație, inspector, referent resurse umane, cu peste 10 unități de formare;
Număr mare de proiecte pe POSDRU câștigate la nivelul județului	Actorii instituționali din județul Cluj au câștigat până în anul 2011 în total 34 de proiecte OIPOSDRU, din totalul de 519 de proiecte la nivel național.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Reducerea numărului de clase și grupe ca urmare a declinului demografic	
Numeroase localități rurale au rămas fără școli primare sau gimnaziale	Din anul școlar 1999-2000, de la 867 de unități școlare cu personalitate juridică, numărul s-a redus la 218 unități în anul 2010. Schimbarea s-a produs treptat, în măsură mai mare în anii 2000 și 2003-2004.
	S-au desființat și școli primare și generale în mediul rural, din cauza efectivului foarte scăzut de elevi.
Fluctuație mare a cadrelor didactice în învățământul preuniversitar rural din județ	Conform statisticilor ISJ Cluj privind numărul suplینitorilor
Numărul absolvenților la diferite specializări nu este corelat cu nevoile forței de muncă	Numărul relativ mare de absolvenți în domeniul științelor socio-umane și economice, față de studenții de la politehnică, nu este în corelație cu numărul de locuri de muncă vacante, sau cu cerințele forței de muncă
Dinamica ofertei de meserii și specializări	
OPORTUNITĂȚI	
Noua Lege nr. 1/2011 a educației naționale are în vedere reforma sistemului național de învățământ, iar implementarea legii își face efectul deja la momentul elaborării Strategiei Cluj.	
Descentralizarea sistemului național de învățământ va avea efecte clare și la nivelul județului Cluj	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Se așteaptă un nou set curricular bazat pe formarea de competențe, și pe educației centrată pe elev
În învățământul universitar reforma vizează creșterea performanțelor științifice și a inovării
Conform anchetei de populație, clujenii consideră că primele trei proiectelor de îmbunătățire a serviciilor de învățământ – în ordinea descrescătoare a importanței sunt: <ul style="list-style-type: none"> - (1) extinderea rețelei de centre de formare a adulților, - (2) reabilitarea și modernizarea rețelei de unități de învățământ existente - (3) dezvoltarea învățământului profesional și vocațional
Existența documentelor de planificare strategică pe termen mediu a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS)
AMENINȚĂRI
Restructurarea sistemului județean de învățământ, duce la creșterea numărului de localități care rămân fără unități școlare, și efectele pot fi creșterea abandonului școlar și creșterea ratei de părăsire timpurie a școlii în mediul rural
Salarizarea slabă în sistemul preuniversitar poate să ducă la plecarea profesorilor talentați
Scăderea populației școlare
Salarizarea slabă a profesorilor și subfinanțarea cronică a instituțiilor școlare (problemele generale ale sistemului național preuniversitar de învățământ)

Asistență și incluziune socială

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
În domeniul protecției copilului se poate urmări o creștere progresivă a numărului beneficiarilor în majoritatea serviciilor pe perioada ultimilor 5 ani.	Numărul de copii asistați în sistemul de protecție a crescut de la 1781 la 2094 (în 2010), cu 17,5%
Centrele de zi pentru copii reprezintă o resursă importantă, contribuind la prevenirea separării copilului de familie prevenirea abandonului școlar, delinvenței juvenile, traficului de persoane.	Numărul de beneficiari ai centrelor de zi a crescut de la 480 (2006) la 878 (2010), cu 83% A scăzut numărul copiilor cu măsura protecției speciale de la 1301 (2006) la 1216 (în 2010)

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

A scăzut numărul copiilor în centrele rezidențiale	De la 474 (în 2006) la 422 (în 2010) în cadrul DGASPC, și de la 137 (în 2006) la 82 (în 2006) la furnizori privați
Majoritatea centrelor rezidențiale sunt de tip familial, cu un număr mic de beneficiari	Din cele 33 centre rezidențiale au rămas doar 2 centre de tip vechi
Serviciile rezidențiale sunt diversificate, se adresează unei vaste categorii de beneficiari	Există 4 unități pentru copii cu dizabilități, 2 pentru copii fără probleme neuro-psihiice, există unitate specială pentru copii cu probleme de comportament, un centru pentru copii străzii, un centru de tranzit (de primire în regim de urgență), cu o componentă rezidențială, un centru pentru copii străzii, un adăpost pentru copii abuzați/neglijați.
Există o gamă largă de servicii pentru vârstnici	La nivelul anului 2010, în județul Cluj existau un număr de 6 centre de zi, 11 centre de îngrijire la domiciliu și 13 cămine.
Sector ONG puternic și activ în domeniul asistenței persoanelor vârstnice Asigurării unei asistări susținute, pe diferitele paliere: socializare, servicii medicale, îngrijiri paleative.	Majoritatea serviciilor: centrele de zi și serviciile de îngrijire la domiciliu și căminele sunt derulate prin ONG-uri, sau biserici. Există și câteva cămine private.
Rata șomajului este în descreștere	În ceea ce privește rata șomajului la nivelul județului Cluj, aceasta înregistrează o descreștere importantă la nivelul anului 2010, tendința menținându-se și la nivelul primului trimestru al anului 2011.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Serviciile de asistență socială locale nu au dezvoltat suficiente servicii	Consiliile locale oferă doar 16% a serviciilor în centrele de zi comparative cu media pe țară, care este de 33,66%
La nivelul localităților rurale există doar puține servicii pentru copii	Există centre de tip familial doar în Apahida și Florești, și doar câteva centre de zi: la Baciu și Cămărașu
Serviciile de tip familial sunt subdezvoltate, în mod special asistența maternală	În privința numărului de asistenți maternali (148) județul Cluj se situează sub media pe

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	țară (282,7).
Există încă două centre rezidențiale care găzduiesc un număr mare de copii	Unul în Cluj-Napoca, în care sunt găzduiți 85 copii, dintre care 42 cu probleme neuropsihice și unul în Huedin – acest centru găzduiește 35 copii cu probleme neuropsihice)
Insuficiente locuri în centre maternale	Există 3 centre maternale : în Cluj-Napoca (5 locuri), 1 în Câmpia Turzii (6 locuri) și în Gherla (6 locuri), în 2011 existând un total de 22 copii găzduiți în aceste centre
Insuficiente servicii pentru tinerii care provin din sistemul de protecție	În tot județul Cluj există doar 20 de locuri pentru acești tineri (10 pentru băieți la Câmpia Turzii și 10 locuri pentru fete la Gherla, ceea ce clar este sub nevoile acestei categorii de beneficiari din județul Cluj.
Pentru anumite categorii de beneficiari copii (copii străzii, abuzați-neglijăți, cu comportament deviant) sunt doar puține servicii	Există 1 centru de zi pentru copii cu comportament delicvent (15 copii)
	Pentru copii străzii există centre doar în Cluj-Napoca și Turda
	S-a propus în strategia DGASPC crearea a 2 noi centre de consiliere pentru copilul abuzat – neglijat la nivelul județului, deocamdată nu s-a realizat
Insuficiente cantine sociale	Există 6 cantine sociale, cu un număr de 832 beneficiari
Insuficiente servicii rezidențiale, de zi și de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici	Număr insuficient de locuri în căminele pentru bătrâni (319 locuri în subordinea DGASPC), completat de un număr insuficient de locuri gratuite și de o listă lungă de așteptare, eliberarea unui loc constând în decesul unei persoane.
Insuficiente servicii pentru persoanele cu dizabilități	În municipiul Cluj-Napoca nu există nici centre rezidențiale și nici locuințe protejate.
	Centrele de zi sunt oferite de ONG-uri care se confruntă cu dificultăți de finanțare.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	<p>La nivelul întregului județ există un număr limitat de locuri în cadrul locuințelor protejate: 19 locuri în subordinea DGASPC</p> <p>Există foarte puține servicii care să asigure integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități (DGASPC, ONG-uri).</p>
<p>Mai există în județ comunități segregate, locuitorii în majoritate romi fără condiții minimale de igienă, fără acces la transport, rezolvarea condițiilor de locuit integrate, a accesului la locuri de muncă, a copiilor la școală ar trebui să constituie prioritate</p>	<p>Este de exemplu cazul comunității Patarât din Cluj-Napoca, în apropierea rampei de gunoi, unde transport public nu există</p> <p>15% dintre persoanele din această comunitate nu au certificate de naștere. Dintre adulți 75% nu lucrează. 25% nu sunt înscriși la medic de familie. 10% din copii au abandonat școala iar 15% sunt neșcolarizați</p>
<p>Scăderea fondurilor alocate anumitor aspecte ale integrării profesionale a șomerilor, a combaterii marginalizării sociale a acestora</p>	<p>Sumele alocate formării profesionale, stimulării absolvenților, combaterii marginalizării sociale a șomerilor și stimulării angajatorilor au scăzut. Sumele destinate formării profesionale sunt de aproximativ 4 ori mai mici la nivelul anul 2010 comparativ cu anul 2008.</p>
<p>Insuficiente servicii pentru persoanele fără adăpost</p>	<p>Pentru persoanele fără adăpost există în Cluj-Napoca 121 locuri, iar în Turda 50 locuri</p>
<p>Măsuri ineficiente de combatere a sărăciei</p>	<p>Venitul minim garantat pentru o familie este insuficientă pentru asigurarea nevoilor</p>
<p>Număr mare al familiilor din județ care realizează venituri nete sub valoarea salariului net pe economie</p>	<p>9.981 persoane au primit alocație complementară sau de sprijin pentru familiile monoparentale</p>
OPORTUNITĂȚI	
Disponibilitatea fondurilor EU	
Existența standardelor minime obligatorii în ceea ce privește personalul specializat implicat în asistarea copiilor	
Prezența la nivelul județului a unor furnizori de formare și specializare în domeniul protecției	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

copilului;

AMENINȚĂRI

Riscul creșterii sărăciei în rândul vârstnicilor. Instabilitatea locurilor de muncă, fenomen care caracterizează întreaga economie.

Dificultatea multor familii de a sigura îngrijirea necesară vârstnicilor, concomitent cu întreținerea familiei;

Dificultățile tot mai accentuate în ceea ce privește îmbinarea creșterii și îngrijirii copiilor cu condițiile tot mai competitive ale pieții muncii.

Anexe Capitolul 5

5.1.1. Raportul de dependență în județul Cluj, regiunea de Nord-Vest și România, pe medii de rezidență, 2010 - %

		Raport de dependență		
		generală	tânăă	vârstnică
Județul Cluj	Total	40,5	18,6	21,9
	urban	34,2	16,8	17,4
	rural	59,6	24,7	34,9
Regiunea Nord-Vest	Total	42,0	22,0	20,0
	urban	34,3	19,1	15,2
	rural	51,9	25,7	26,3
Romania	Total	42,9	21,6	21,3
	urban	34,6	18,4	16,2
	rural	54,6	26,1	28,5

Sursa: TEMPO, INS

5.1.2. Sporul natural, natalitate și mortalitate la 1.000 locuitori a populației în județul Cluj în 2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

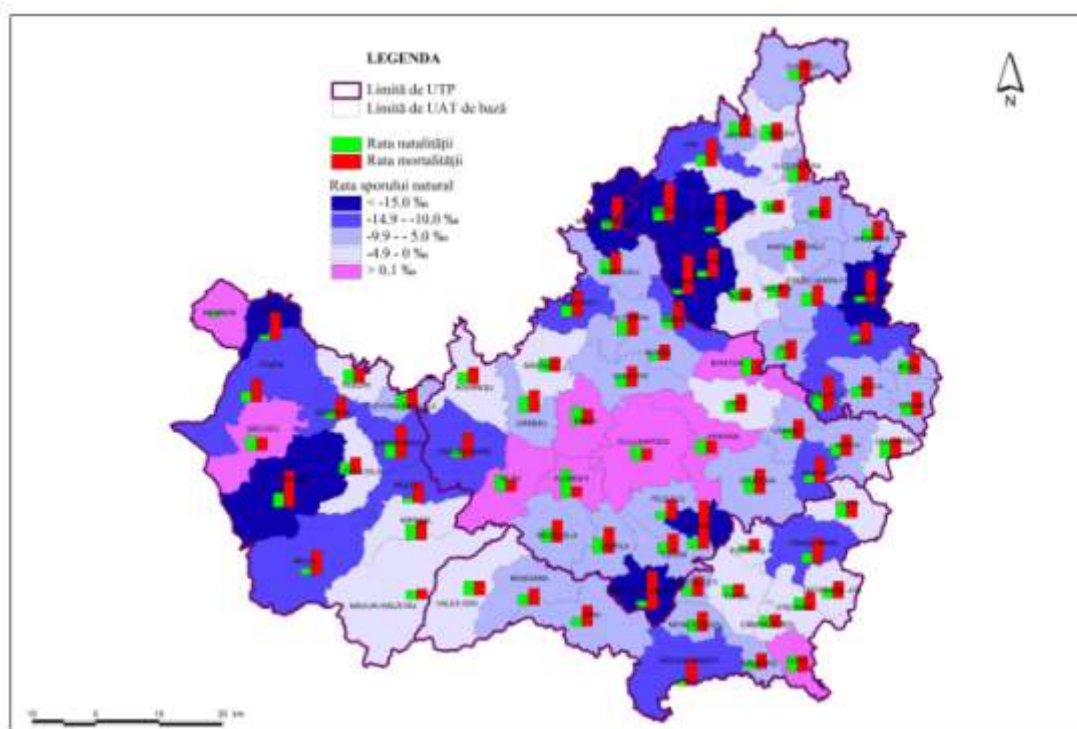
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: TEMPO, INS

5.1.3. Sporul și rata sporului migratoriu cu domiciliul pe localități (inclusiv migrația externă), județul Cluj, 2005-2009

Localități	Ani					Sold migratoriu mediu (2005-2009)	Populația totală medie (2005-2009)	Rata spor migratoriu cu domiciliu ‰
	2005	2006	2007	2008	2009			
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	72	1245	988	423	266	598,8	308.165,8	1,94
MUNICIPIUL CAMPIA TURZII	-190	-201	-241	-135	-36	-160,6	26.535	-6,05
MUNICIPIUL DEJ	-163	-190	-203	-266	-201	-204,6	38.612	-5,30

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

MUNICIPIUL GHERLA	-73	-79	-110	-114	-29	-81	22.158,4	-3,66
MUNICIPIUL TURDA	-133	-37	-26	-181	-131	-101,6	57.564,4	-1,76
ORAS HUEDIN	-24	-10	-37	14	-44	-20,2	9.692,6	-2,08
AGHIRESU	-17	14	12	20	-21	1,6	7.203	0,22
AITON	16	5	3	-1	6	5,8	1.250,2	4,64
ALUNIS	-10	-6	-8	-8	-6	-7,6	1.322,2	-5,75
APAHIDA	170	123	230	243	215	196,2	9.430,2	20,81
ASCHILEU	-7	0	3	2	-14	-3,2	1.758,6	-1,82
BACIU	80	74	162	250	305	174,2	8.474,4	20,56
BAISOARA	7	-22	-4	-16	-11	-9,2	2.345,8	-3,92
BELIS	-11	-12	-2	7	-20	-7,6	1.347,4	-5,64
BOBALNA	16	3	17	27	-6	11,4	1.699,8	6,71
BONTIDA	48	76	82	60	32	59,6	5.020,2	11,87
BORSA	15	0	0	-12	-3	0	1.590,6	0,00
BUZA	-5	-17	7	-2	-2	-3,8	1.357,2	-2,80
CAIANU	9	4	-5	19	-2	5	2.478,8	2,02
CALARASI	8	-4	1	13	8	5,2	2.561,6	2,03
CALATELE	19	-11	4	-34	-18	-8	2.602,2	-3,07
CAMARASU	-20	-8	-12	-34	-33	-21,4	2.812,8	-7,61
CAPUSU MARE	-10	10	2	9	-6	1	3.497,6	0,29
CASEIU	7	37	10	33	16	20,6	4.947,4	4,16
CATCAU	23	15	8	60	4	22	2.454,2	8,96
CATINA	-23	-5	-22	-26	-26	-20,4	2.074,2	-9,84
CEANU MARE	7	-9	0	0	-18	-4	4.210,2	-0,95
CHINTENI	12	11	35	53	45	31,2	2.777,6	11,23
CHIUIESTI	-4	-1	-12	0	-21	-7,6	2.673,6	-2,84
CIUCEA	-4	3	-14	-8	-17	-8	1.718,8	-4,65
CIURILA	-1	6	23	59	17	20,8	1.491,2	13,95
COJOCNA	-1	31	34	4	-21	9,4	4.422	2,13
CORNESTI	9	12	-11	3	-6	1,4	1.710,2	0,82
CUZDRIOARA	35	23	39	22	13	26,4	3.025,4	8,73
DABACA	19	10	20	15	-8	11,2	1.645,6	6,81

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

FELEACU	17	27	49	42	43	35,6	3.629	9,81
FIZESU GHERLII	9	22	-18	15	8	7,2	2.650,6	2,72
FLORESTI	87	274	582	1455	1990	877,6	9.158,4	95,82
FRATA	-18	-20	-31	-24	-27	-24	4.260,8	-5,63
GARBAU	26	9	17	16	3	14,2	2.620,4	5,42
GEACA	2	-1	-2	7	-8	-0,4	1.719,8	-0,23
GILAU	60	78	45	103	78	72,8	8.262,6	8,81
IARA	11	12	-16	-17	-8	-3,6	4.545	-0,79
ICLOD	-10	4	9	0	-26	-4,6	4.436	-1,04
IZVORU CRISULUI	-	10	13	2	-6	4,75	1.626,8	2,92
JICHISU DE JOS	11	-4	6	-2	15	5,2	1.267,8	4,10
JUCU	31	40	76	66	64	55,4	4.139,6	13,38
LUNA	17	26	33	49	26	30,2	4.710	6,41
MAGURI-RACATAU	-23	-8	-13	-18	-15	-15,4	2.328,4	-6,61
MANASTIRENI	-2	0	-13	-16	-12	-8,6	1.712,8	-5,02
MARGAU	-2	4	-1	-11	-5	-3	1.672,8	-1,79
MARISEL	-12	-18	-20	-7	-21	-15,6	1.531,8	-10,18
MICA	23	7	29	40	28	25,4	3.864,4	6,57
MIHAI VITEAZU	52	41	39	53	32	43,4	5.788,2	7,50
MINTIU GHERLII	29	30	61	33	23	35,2	3.929,8	8,96
MOCIU	-25	-14	-1	32	-12	-4	3.551,2	-1,13
MOLDOVENESTI	79	26	33	0	2	28	3.584	7,81
NEGRENI	-4	5	-6	-8	4	-1,8	2.580,6	-0,70
PALATCA	-13	-2	16	-25	-4	-5,6	1.257,8	-4,45
PANTICEU	4	-3	-16	5	1	-1,8	1.890,8	-0,95
PETRESTII DE JOS	-5	-3	11	-4	-6	-1,4	1.756,2	-0,80
PLOSCOS	-18	-7	-3	8	-6	-5,2	700,6	-7,42
POIENI	-10	0	-1	-42	-26	-15,8	5.507	-2,87
RECEA-CRISTUR	7	3	1	1	-5	1,4	1.590,2	0,88
RISCA	-48	-24	-13	-22	-20	-25,4	1.652,4	-15,37

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

SACUIEU	-6	-21	-14	-15	-8	-12,8	1.539,2	-8,32
SANCRAIU	9	7	-1	4	15	6,8	1.723	3,95
SANDULESTI	47	26	3	60	13	29,8	1.921,2	15,51
SANMARTIN	8	-12	-13	-6	-10	-6,6	1.628,6	-4,05
SANPAUL	18	-17	11	11	-3	4	2.566,6	1,56
SAVADISLA	9	9	53	19	41	26,2	4.397,2	5,96
SIC	13	-9	-2	-7	-3	-1,6	2.609,2	-0,61
SUATU	-4	0	-3	-1	-12	-4	1.863,2	-2,15
TAGA	19	11	-2	-13	2	3,4	2.099,4	1,62
TRITENII DE JOS	-7	-11	-12	-18	-19	-13,4	4.924,8	-2,72
TURENI	-6	0	6	22	14	7,2	2.525	2,85
UNGURAS	-13	-15	-10	-1	-17	-11,2	2.978,4	-3,76
VAD	8	3	20	14	-9	7,2	2.040,2	3,53
VALEA IERII	-5	-11	-14	-10	-14	-10,8	950	-11,37
VIISOARA	21	-10	1	36	8	11,2	5.959,8	1,88
VULTURENI	-1	1	7	25	16	9,6	1.444,8	6,64

Sursa: TEMPO, INS

5.1.4. Sold migratoriu cu reședința, la 1 ianuarie 2010, județul Cluj

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

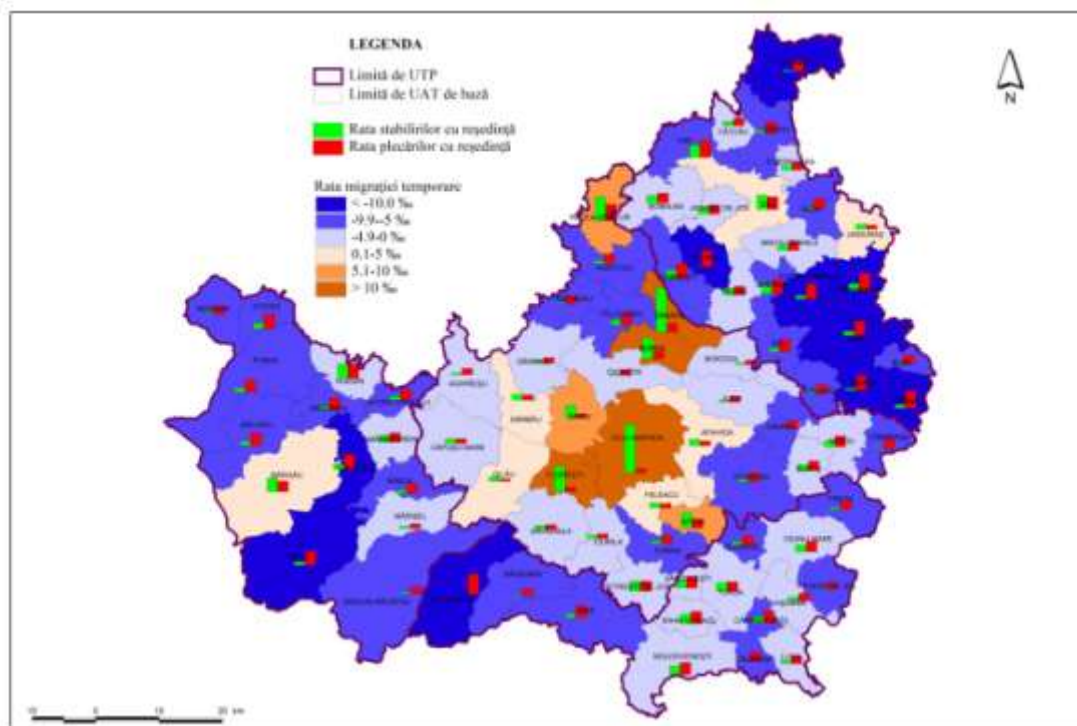
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: TEMPO, INS

5.3.1. Totalul participanților la cursurile de formare profesională organizate de AJOFM Cluj pe sexe, medii de rezidență și grupe de vârstă, 2006-2009

An	Total cursanți	Femei	Bărbați	Mediu urban	Mediu rural	Vârstă				
						<25	25/34	35/44	45/55	>55
2006	1.379	1.023	356	1.036	343	231	339	467	342	0
2007	960	702	258	648	312	127	240	348	238	123
2008	1.125	821	304	774	351	176	276	367	306	143
2009 (Trim 1)	265	209	56	202	63	34	65	97	69	28

Sursa: PRAO Regiunea Nord-Vest, 2009-2013

5.3.1. Unitățile școlare cu învățământ profesional din județul Cluj, pe specializări, 2010

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	Forma de învățământ	Limba de predare	Profil	Domeniul pregătirii de bază	Specializare	Nr. locuri	Invăt. pt. romi	Ultima medie (2009)	Cod specializare
----------	------------------------	---------------------	------------------	--------	-----------------------------	--------------	------------	-----------------	---------------------	------------------

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

1	Liceul Teoretic "Apacsal Csere Janos" Cluj-Napoca	zi	maghiară	servicii	economic	tehnician în activități economice	30	2	7,50	162
2	Grupul Școlar "Aurel Vlaicu" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	meccanică	tehnician mecatronist	30	2	4,53	163
					electronică automatiz.	tehnician proiectant CAD	30	2	4,77	164
3	Grupul Școlar Industrial "Tehnofrig" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	meccanică	tehnician operator tehnică de calcul	30	2	5,43	165
					electronică automatiz.	tehnician mecatronist	30	2	5,23	166
					servicii	tehnician în gastronomie	30	2	6,29	167
					turism și alimentație	tehnician în gastronomie	30	2	4,86	168
4	Grupul Școlar Material Rulant "Unirea" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	produse media	tehnician operator procesare text/imagi	30	2	5,85	169
					meccanică	tehnician transporturi	30	2	4,82	170
5	Colegiul Tehnic Energetic Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	comerț	tehnician în achiziții și contractări	30	2	4,46	171
					electric	tehnician în instalații electrice	30	2	7,07	172
					electronică automatiz.	tehnician energetician	30	2	6,94	173
6	Grupul Școlar de Chimie Industrială "Terapia" Cluj-Napoca	zi	română	resurse nat și prot.med.	protecția mediului	tehnician ecolog, protecția calității mediului	30	2	7,47	174
				tehnic	chimie industrială	tehnician chimist de laborator	30	2	6,24	175
				tehnic	chimie industrială	tehnician în chimie industrială	30	2		

(continuare)

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	Forma de învățământ	Limba de predare	Profil	Domeniul pregătirii de bază	Specializare	Nr. locuri	Invăt. p. romi	Ultimele medii (2009)	Cod specializare
7	Grupul Școlar de Protecția Mediului Cluj-Napoca	zi	română	resurse nat și prot.med.	protecția mediului	tehnician ecolog și protecția calității mediului	30	2	6,86	176
				tehnic	fabricarea produselor din lemn	tehnician designer mobilă și amenajări interioare	30	2	4,56	177
8	Colegiul Tehnic de Transporturi "Transilvania" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	electronică automatiz.	tehnician în automatizări	30	2	6,82	178
					electric	tehnician electrician electronist auto	60	4	6,66	179
					meccanică	tehnician transporturi	60	4	6,41	180
					meccanică	tehnician transporturi	30	2	5,51	181
9	Colegiul Tehnic de Comunicații "Augustin Maior" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	electronică automatiz.	tehnician de telecomunicații	60	4	7,93	182
					economic	tehnician operator tehnică de calcul	30	2	7,86	183
10	Grupul Școlar "Alexandru Borza" Cluj-Napoca	zi	română	resurse nat și prot.med.	protecția mediului	tehnician ecolog și protecția calității mediului	30	2	6,46	184
				tehnic	electric	tehnician electrician electronist auto	30	2	6,39	185
11	Colegiul Tehnic "Napoca" Cluj-Napoca	zi	română	servicii	economic	tehnician în activități economice	30	2	7,27	186
				tehnic	ind. textilă și pielărie	tehnician designer vestimentar	60	4	4,83	187
12	Colegiul Tehnic "Raluca Ripan" Cluj-Napoca	zi	română	servicii	turism și alimentație	tehnician în turism	30	2	7,29	188
				resurse nat și prot.med.	industrie alimentară	tehnician analize produse alimentare	60	4	4,97	189
13	Colegiul Tehnic "Anghel Saligny" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	construcții, instalații și lucrări publice	tehnician desenator pentru construcții și instalații	60	4	4,85	190
					economic	tehnician în activități economice	60	4	8,80	191
					comerț	tehnician în achiziții și contractări	30	2	8,26	192
14	Colegiul Economic "Iulian Pop" Cluj-Napoca	zi	română	servicii	turism și alimentație	tehnician în hotelărie	30	2	8,02	193
					electronică automatiz.	tehnician operator tehnică de calcul	30	2	4,88	194
					electric	tehnician electrician electronist auto	30	2	4,22	195
15	Colegiul Tehnic "Edmond Nicolau" Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	electronică automatiz.	tehnician electromecanic	30	2	4,22	196
					produse media	tehnician operator procesare text/imagi	30	2	6,68	197
16	Liceul pentru Deficienți de Auz Cluj-Napoca	zi	română	tehnic	electronică automatiz.	tehnician operator tehnică de calcul	12	2	-	-
17	Școala de Arte și Meserii „Samus” Cluj-Napoca (începând cu 01.09.2010 se va numi Grupul)	zi	română	servicii	estetică și igiena corpului omnesc	coafor stilist	30	2	6,55	198

Sursă: Inspectoratul județean Cluj, www.isjclj.ro

5.3.2. Numărul mediu de copii din grădinițe pe educatoare, județul Cluj și nivel național, regional, pe limbi de predare, 2005-2010

Limba de predare	Regiune/județ	2005	2006	2007	2008	2009
		Total	România TOTAL	18,1	17,8	17,4
	Reg. NORD-VEST	16,9	16,6	16,1	15,9	15,9

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	Cluj	15,8	15,3	15,4	15,7	15,2
Limba de predare romana	România TOTAL	17,9	17,5	17,2	16,8	17,2
	Reg. NORD-VEST	15,8	15,4	15,1	14,9	14,9
	Cluj	14,2	13,7	13,9	14,4	13,9
Limba de predare maghiara	România TOTAL	19,7	19,9	19,2	19,2	19,2
	Reg. NORD-VEST	28,3	28,4	25,3	26,4	25,5
	Cluj	48,8	47,8	44,5	38,0	33,7

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul National de Statistica, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

5.3.3. Evoluția populației școlare pe nivele și limbi de predare în județul Cluj, 2005-2009

Nivel de învățământ	Limba de predare	2005	2006	2007	2008	2009	Creștere 2005/2009
Învățământ preșcolar	română	17.300	16.897	17.406	18.124	18.761	8,4
	maghiară	2.734	2.536	2.624	2.662	2.798	2,3
Învățământ primar și gimnazial	română	44.183	42.525	41.327	39.971	39.568	-10,4
	maghiară	5.765	5.473	5.010	5.356	5.049	-12,4
Învățământ liceal	română	21.019	21.633	22.162	21.729	22.831	8,6
	maghiară	2.350	2.246	2.180	2.225	2.321	-1,2

Sursă: Baza de date TEMPO, Institutul National de Statistica, 2011, Anuar statistic Cluj, 2011

Tab. 5.4.1. Numărul de unități și locuri în centrele rezidențiale aparținând DGASPC pe localități. (pe protecția copilului)

Localități	In dificultate		Tulb. comp.		Abuzați		Tineri din S.P.		Copiii străzii		Centru maternal		Dizabilități psihice ușoare		Dizabilități neuropsihice grave		Dizabilități psihoneuro motorii	
	Nr. unit	Nr. copii	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc	Nr. unit	Nr. loc
Cluj	2	59	1	12	1	12			1	7	1	4	1	11	2	57	4	89
Turda	4	27							1	9					1	22		
Câmpia Turzii	1	11					1	10			1	7						

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Gherla	10	84					1	10			1	11						
Huedin													3	26	1	37		
Apahida	2	12																
Florești	2	15																

Tab. 5.4.2. Dinamica copiilor cu dizabilități 2005-2010

Grad de dizabilitate	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Total	1.302	1.442	1.634	2.010	2.191	2.596	22.350
Grav	636	692	742	1.047	1.039	1.147	5.303
Accentuat	268	308	276	225	212	217	1.506
Mediu	398	442	614	738	940	1.232	4.364
Ușor	0	0	2	0	0	0	2
Urban	908	975	1.140	1.408	1.502	1.777	7.710
Rural	394	467	494	602	689	819	3.465

Sursă: DGASPC Cluj

Tab. 5.4.3. Dinamica adulților cu dizabilități, neinstituționalizați 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Total	7.886	9.956	18.009	18.243	18.840	19.168	92.102
Grav	3.025	4.118	5.545	6.273	7.326	7.473	33.760
Accentuat	4.693	5.709	10.466	10.073	10.107	10.241	51.289
Mediu	168	129	1.997	1.896	1.405	1.451	7.046
Ușor	0	0	1	1	2	3	7
Urban	4.674	5.850	11.664	11.423	11.607	11.749	56.967
Rural	3.212	4.106	6.345	6.820	7.233	7.419	35.135

Sursă: DGASPC Cluj

Tab. 5.4.4. Dinamica persoanelor adulte instituționalizate în anii 2005-2010

Adulți	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Grav	84	84	110	120	163	197
Accentuat	78	89	136	127	138	182
Mediu	44	35	40	50	33	74

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Usor	0	0	4	0	1	12
Fără dizabilități	178	166	134	126	131	117
TOTAL GENERAL	384	374	424	423	466	582

Sursă: DGASPC Cluj

Tab. 5.4.5. Rata șomajului

Sexe	Regiune/Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 martie
bărbați	Regiunea Nord-Vest	4,4	4	3,1	3,3	7,4	6,4	5,5
	Cluj	4,4	3,2	2,7	2,6	6,1	4,8	4,3
	România	6,4	5,7	4,2	4,4	8,4	7,5	6,5
femei	Regiunea Nord-Vest	3,6	3,1	2,8	3,3	6,1	5,3	4,3
	Cluj	4,5	3,7	3,4	3,3	6,5	5	4,1
	România	5,2	4,6	3,9	4,4	7,1	6,2	5,2

Sursă: Tempo, Institutul Național de Statistică

Tab. 5.4.6. Indemnizații șomeri

Categoriile de șomeri	Regiune/Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 feb.
Total șomeri înregistrați	Regiunea Nord-Vest	51.782	47.031	36.944	45.670	87.849	69.398	61.068
	Cluj	14.891	11.801	10.408	11.300	22.288	15.697	15.697
	România	548.022	477.309	383.989	444.907	740.982	740.982	539.666
Șomeri neindemnizați	Regiunea Nord-Vest	29.840	28.476	23.932	25.990	29.213	31.187	31.917
	Cluj	9.132	6.635	7.188	6.583	7.491	6.122	6.588
	România	314.593	302.536	255.632	270.054	281.824	299.478	307.945

Sursă: Tempo, Institutul Național de Statistică

Tab. 5.4.7. Cheltuieli cu protecția socială a șomerilor

Categoriile de cheltuieli	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă)	19.883.932	17.327.672	15.756.213	14.961.103	54.332.269	77.505.558
Indemnizație de șomaj (șomeri fără experiență în	940.004	485.298	360.896	353.067	754.336	2.027.559

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

muncă)						
Cheltuieli pentru formarea profesională	1.772.873	1.263.761	761.233	885.308	233.240	202.563
Plata absolvenților	3.183.093	4.213.815	3.119.467	2.848.811	1.815.999	1.616.281
Plăți pentru stimularea absolvenților		53.510	86.145	87.610	98.132	57.581
Plăți pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj	577.580	412.308	509.650	561.083	640.668	1.174.121
Combaterea marginalizării sociale	:	192.894	226.319	223.749	227.521	178.499
Plăți pentru stimularea mobilității forței de muncă	36.159	24.720	30.860	16.769	54.660	97.236
Plăți pentru stimularea angajatorilor care angajează șomeri din categoria defavorizați	2.164.120	2.897.005	3.213.759	4.503.137	1.955.386	1.541.868
Plăți compensatorii efectuate în cadrul programelor de restructurare, privatizare și lichidare	746.334	946.407	2.472.769	764.778	408.009	295.040
Alte cheltuieli	10.282.009	13.288.722	13.638.767	12.094.067	24.607.944	4.0353.063

Sursă: Tempo, Institutul Național de Statistică

Tab 5.4.8. Tipuri de asigurări sociale

Tipuri de asigurări sociale	2005	2006	2007	2008	2009	2010
De asigurări sociale de stat	152.973	153.622	154.556	156.380	159.040	161.436
Agricultori	37.850	28.219	25.854	23.953	22.141	20.481

Sursă: Tempo, Institutul Național de Statistică

5.4.9. Furnizori privați/DGASPC/capacitate centre rezidențiale persoane cu dizabilități

Nr. Crt.	Localitate	Tip serviciu	beneficiari	Furnizori
1.	Câțcău	Rezidențial	77	DGASPC
2.	Câțcău	Locuințe protejate	2	DGASPC
3.	Luna de Jos	Rezidențial (vârstnici)	110	DGASPC
4.	Gherla	Rezidențial	41	DGASPC
5.	Turda	Tratament, de zi	17	DGASPC
6.	Jucu	Rezidențial	42	DGASPC

Sursă: DGASPC Cluj

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

5.4.10. Furnizori privați/publici centre pentru vârstnici

Nr. crt.	Localitate	Tip serviciu			Furnizori
		Rezidențial	Centru de zi	Îngrijire la domiciliu	
1.	Cluj-Napoca	1	2		DGASPC, DAS
2.	Cluj-Napoca	4	1	6	privat
3.	Dej		1	1	primărie
4.	Gherla	1		1	DGASPC
5.	Gherla	1			privat
6.	Turda	1	1	1	SPAS
7.	Turda	1			privat
8.	Câmpia Turzii		1	1	primărie
9.	Com. Recea Cristur	1			DGASPC
10.	Com. Luna	1			DGASPC
11.	Com. Mociu	1			DGASPC
12.	Com. Florești	2			privat
13.	Loc. Copăceni	1			privat
14.	Loc. Sălicea	1			privat
15.	Loc. Livada	1			privat
16.	Comuna Baci, sat Mera	1			privat

Sursă: DGASPC Cluj

5.4.11. Alți beneficiari

Nr. Crt.	Localitate	Tip serviciu	Beneficiari	Furnizori
1.	Câmpia Turzii	Rezidențial pt persoane aflate în situații de criză	3	DGASPC
2.	Câmpia Turzii	Victime ale violenței domestice	5	DGASPC

Sursă: DGASPC Cluj

CONSILIUL JUDEȚULUI CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CAPITOLUL 6

INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

6.1. Infrastructura de transport rutier

6.1.1. Infrastructura de transport rutier de interes național

Județul Cluj este străbătut de patru drumuri europene. Cel mai important, E60, este orientat vest-est și leagă județul înspre Oradea, Budapesta și restul Europei de vest pe de o parte și Târgu Mureș, Brașov și Constanța pe de altă parte. Drumul european E81 este orientat în principal nord-vest - sud-est, și conectează județul cu Zalău, Satu Mare și Halmeu pe de o parte, și cu centrul și sudul țării (pe ruta Alba Iulia - Sibiu - Pitești - București) pe de altă parte. Nordul județului este străbătut pe o lungime de 22 de kilometri de drumul european E58, care urmărește traseul Viena - Bratislava - Uzhgorod - Baia Mare - Dej - Suceava - Chișinău - Odessa - Rostov-pe-Don. În sfârșit, drumul european de clasă B E576, se desfășoară integral în interiorul județului, pe ruta Cluj-Napoca - Dej, și face practic legătura între cele două magistrale vest-est ce traversează nordul țării: E58 și E60.

Funcțional sunt clasificate ca drumuri naționale principale centura Gherla, varianta de trafic greu Bună Ziua - Fagului precum și centura Cluj nord-est (aflată în construcție) și nord (prelungirea bulevardului Muncii).

Rețeaua de drumuri europene este complementată de o serie de drumuri naționale secundare. Astfel, DN 16 face legătura între Apahida și Reghin; DN 75 leagă Turda de Câmpeni, DN 1G conectează orașul Huedin cu drumul european E81 (la Zimbor). În sfârșit, două drumuri au fost reclasificate, relativ recent, din drumuri județene în drumuri naționale secundare: DN 18B (fostul DJ 182), care realizează legătura între Dej și Baia Mare prin Târgu Lăpuș și DN 1R (fostul DJ 108) care traversează Munții Apuseni de la nord la sud, pe ruta Huedin - Călățele - Beliș - Poiana Horea - Albac.

Majoritatea drumurilor naționale au fost reabilitate începând cu anul 1995 și până în prezent, în următoarea ordine: Huedin - Oradea (1994 - 1998), Cluj-Napoca - Alba Iulia (1995 - 1998), Turda - Târgu Mureș (1998 - 2000), Cluj-Napoca - Zalău (1998 - 2001), Cluj-Napoca - Dej - Bistrița (2004 - 2010). De asemenea, DN 16 între Apahida și Reghin a fost supus unui proces de reabilitare primară (în principal constând în așternerea unui covor asfaltic). Drumul a fost reabilitat însă doar pe teritoriul județului Cluj, porțiunea din județul Mureș fiind în stare proastă. În 2011 au început lucrările de reabilitare a drumului Dej - Baia Mare, acestea urmând a fi terminate în 2013.

Cu toate acestea, alte patru drumurilor naționale (Turda - Câmpeni, Dej - Târgu Lăpuș, Huedin - Zimbor și Huedin - Albac) se află într-o stare medie sau proastă și nu există

prevederi pentru termen scurt și mediu privind reabilitarea acestora⁶. De asemenea, DN 1 între Cluj-Napoca, Turda și Alba Iulia va necesita destul de curând lucrări semnificative de ranforsare, datorită timpului scurs de la reabilitare și valorilor de trafic din ce în ce mai mari desfășurate pe acest sector.

Județul Cluj va fi de asemenea deservit de Autostrada Transilvania - cel mai mare proiect de infrastructură de transport rutier din Europa, în lungime de 416 km. Magistrala va conecta județul cu vestul Europei, conectându-se la autostrăzile M4, M35 și M3 din Ungaria, precum și cu centrul și sud-estul României. Pe termen lung, prin construcția altor axe rutiere rapide, cum ar fi Autostrada Târgu Mureș - Iași, drumul expres Zalău - Baia Mare - Satu Mare sau drumul expres Oradea - Arad, se vor realiza legături și spre direcții poziționate aproximativ transversal pe axa autostradală Budapesta - Cluj-Napoca - București.

În perioada 2004 - 2010 au fost construiți și dați în exploatare doar 52 de kilometri din această autostradă, între Gilău și Câmpia Turzii. În ciuda faptului că întreaga autostradă trebuia finalizată până în 2012, nu au fost însă demarate lucrări la alte porțiuni din județul Cluj sau județele învecinate. Astfel, perspectiva privind construcția autostrăzii este, la acest moment, neclară.

În 2007 au fost realizate studii pentru alte două proiecte de infrastructură rutieră rapidă: Autostrada Urbană Cluj-Napoca (cu continuare înspre Dej și Bistrița) și Drumul Express Turda - Sebeș. Ambele proiecte au fost însă pe moment abandonate.

Figura 6.1.1. prezintă rețeaua de drumuri naționale din județul Cluj, inclusiv extinderea acesteia în județele învecinate.

Figura 6.1.1. Infrastructura rutieră de interes național din județul Cluj

---

⁶În fapt, pentru DN18B și DN 1R există porțiuni care trebuie efectiv modernizate, de vreme ce sunt acoperite doar cu piatră.

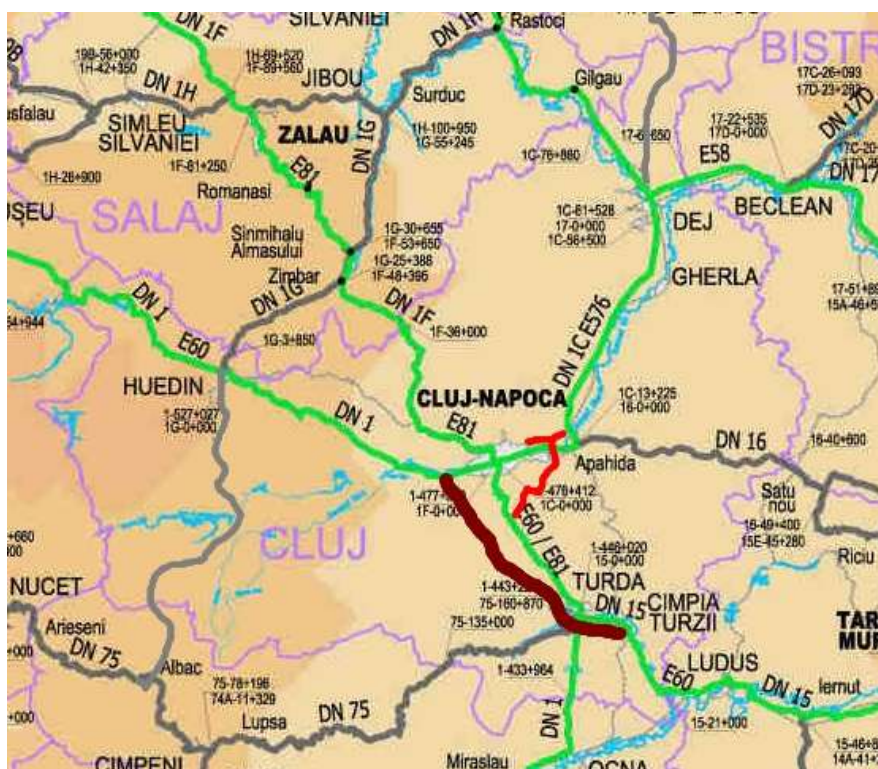
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabelul 6.1.1. prezintă indicatorii de bază ai rețelei de drumuri naționale.

Tabel 6.1.1. Rețeaua de drumuri naționale pe categorii și stare, județul Cluj, 2010

Total drumuri naționale, km	511
<i>...dintre care, după categorie:</i>	
Autostrăzi	52
Drumuri europene	273
Drumuri naționale principale	36
Drumuri naționale secundare	151
<i>...dintre care, după stare:</i>	
bună și foarte bună	386
mediocră	?
proastă	?

Sursă: prelucrare proprie

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Traficul pe toate intrările principale înspre municipiul Cluj-Napoca se desfășoară îngreunat o parte semnificativă a timpului. În ordine, cele mai problematice intrări sunt dinspre Gilău și Florești, dinspre Baci, dinspre Turda și dinspre Apahida. Cu toate acestea, situația s-a îmbunătățit în mod apreciabil prin finalizarea autostrăzii Câmpia Turzii – Gilău și a prelungirii Bd. Muncii. În viitor, deschiderea traficului pe centura Apahida – Vâlcele va aduce de asemenea îmbunătățiri.

În privința altor orașe din județ, nu se remarcă probleme privind desfășurarea circulației la intrări și ieșiri. Acest fapt se datorează și finalizării centurii Gherla, precum și autostrăzii ce funcționează ca o centură pentru orașele Turda și Câmpia Turzii.

Din punctul de vedere al capacității de circulație interurbane, aceasta este depășită pe rețeaua existentă de drumuri naționale pe relațiile Cluj-Napoca - Turda (pe porțiunea Feleacu - Cluj-Napoca, unde există doar trei benzi), Turda - Târgu Mureș și Cluj-Napoca - Dej. Reconstrucția acestui drum cu platformă de 12 m lățime ("o bandă și jumătate pe sens") a ajutat la reducerea congestiei, însă a crescut semnificativ numărul accidentelor rutiere.

În privința traficului rutier pe rețeaua de drumuri naționale, în ansamblu, în zona metropolitană Cluj-Napoca, problematica desfășurării acestuia este cel mai bine abordată considerând întregul sistem Cluj-Napoca - Turda ca un singur nod unde converg drumuri naționale din șapte direcții:

- DN 1C înspre nord (Dej) iar apoi înspre nord-vest (Baia Mare) și est (Bistrița, Suceava);
- DN 16 înspre est (Reghin, Toplița și chiar Târgu Neamț și Iași);
- DN 15 înspre est (Târgu Mureș, Piatra Neamț, Bacău, Iași) și înspre sud-est (Brașov, București, Constanța);
- DN 1 înspre sud (Alba Iulia, Sibiu, Deva, Craiova și alternativ spre București);
- DN 75 înspre sud-vest (Câmpeni, Abrud);
- DN 1 înspre vest (Oradea, Budapesta - Viena) și înspre sud-vest (Arad, Timișoara, Belgrad);
- DN 1F înspre nord-vest (Zalău, Satu Mare, Halmeu dar și alternativ spre Budapesta via Carei și Nyiregyhaza).

Figura 6.1.2 prezintă cele șapte direcții de trafic, precum și infrastructura rutieră relevantă în desfășurarea tranzitului în zona nodului Cluj-Napoca - Turda.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Figura 6.1.2. Direcții de trafic rutier în zona metropolitană Cluj-Napoca

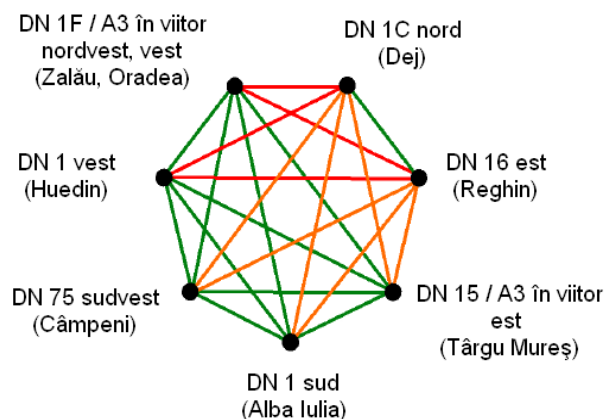

Așadar, o analiză judicioasă a desfășurării traficului de tranzit în această zonă trebuie să ia în calcul eficiența desfășurării tranzitului între toate perechile posibile de relații. Figura 6.1.3. arată eficiența relativă estimată a tranzitului rutier între toate perechile posibile din cele șapte direcții majore de călătorie ce converg în zona Cluj-Napoca.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

Figura 6.1.3. Eficiența tranzitului rutier în contextul finalizării Autostrăzii Transilvania și a centurilor municipiului Cluj-Napoca (verde-foarte bună, portocaliu-satisfăcătoare înspre proastă, roșu-proastă)

Se poate observa că tranzitul între DN 1C și DN 16 pe de o parte și toate celelalte direcții de trafic se desfășoară practic nesatisfăcător. Cum DN 1C se continuă cu DN 17 înspre Bistrița și Suceava (un drum național care a fost recent reabilitat și constituie principala axă de acces înspre nordul țării), se poate estima că vor fi un număr semnificativ de mișcări pe relația vest - est ce traversează orașul Cluj-Napoca.

6.1.2. Infrastructura de transport rutier de interes județean și local

Județul Cluj are o foarte bogată rețea de drumuri județene, în lungime de 1.044,2 kilometri, din care 810,16 km sunt efectiv administrați ca drumuri județene (restul traseelor suprapunându-se cu străzi în municipii sau cu alte categorii de drumuri). Din punct de vedere al stării, 40% din rețea (318,5 km) este clasificată ca fiind în stare bună, în vreme ce restul rețelei se află în stare mediocră (253,6 km) sau rea (238,1 km). Doar 19% din rețea este însă modernizată permanent (îmbrăcămiți asfaltice grele sau îmbrăcămiți din beton de ciment – se remarcă faptul că doar 30 km sunt înzestrați cu acest tip de îmbrăcăminte), primând drumurile împietruite (239,6 km) și cele cu îmbrăcămiți asfaltice ușoare (222,8 km).

La ora actuală, prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013 se modernizează două axe rutiere interjudețene: DJ 108C / DJ 763 între județele Cluj și Bihor care traversează zona turistică Padiș (proiectul "Modernizarea infrastructurii de acces în zona turistică Răchițele-

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Prislop-Ic Ponor”) și DJ 108A între județele Cluj și Sălaj (proiectul „Reabilitarea drumului Ciucea – Crasna – Vîrșoț”).

În 2011, Consiliul Județean a demarat un program extrem de ambițios de modernizare a rețelei de drumuri județene. Până în 2015, urmează a fi modernizați 741 km de drum județean, în cadrul a nouă contracte de lucrări. În cele două tabele de mai jos sunt prezentate tronsoanele de drum județean care vor fi abordate în cele două etape în care este structurat acest program.

ETAPA I

Nr. crt.	Traseu drum județean	Pozitie kilometrica	Lungime [km]
0	1	2	3
1	DJ108C Garbou - Leghia	5+600 - 23+290	17.69
	DN1 - Manastireni	28+050 - 36+050	8
2	DJ764B Valea Draganului	0+000 - 17+600	17.6
3	DJ103K Rasca - Belis(DN1R)	27+955 - 35+155	7.2
4	DJ107P Gilau (DN1)-Somesu Rece-Marisel - DN1R	0+000 - 44+260	44.26
5	DJ107S Gura Rasca - Maguri Racatau	0+000 - 11+000	11
LOT I			105.75
1	DJ107M Luna de Sus-Baisoara-Buru-lim.jud.Alba	0+000 - 42+000	42
2	DJ107R Faget - Ciurila	8+300 - 21+350	13.05
3	DJ103G DN75 - Cheile Turzii	27+300 - 30+400	3.1
4	DJ103M Valcele - Rediu - Aiton	0+000 - 8+180	8.18
LOT II			66.33
1	DJ109A Chinteni-Vutureni-recea Cristur-Dealul Jurcii	10+200 - 48+500	38.3
2	DJ109 Rascruci - Borsa - Aschileu - lim.jud.Salaj	0+000 - 32+670	32.67
3	DJ161A Apahida-Cojocna	0+000 - 12+000	12
LOT III			82.97
1	DJ150 Viisoara - Ceanu Mare - Frata - Mociu	0+600 - 40+300	39.7
2	DJ161 Fundatura(DN1C)-Dabaca - Panticeu-Sarata	17+000 - 44+370	27.37
3	DJ109E Dej - Vad - lim.jud. Salaj	1+710 - 17+000	15.29
LOT IV			82.36
1	DJ109C Gherla - Taga - Camaras	1+400 - 39+200	37.8
2	DJ161D Nires - Unguras - VI.Ungurasului	10+400 - 30+950	20.55
3	DJ161G Palatca - Vaida Camaras	10+885 - 21+200	10.315
4	DJ161E Habadoc - Buza - Feldioara	8+000 - 25+420	17.42
LOT V			86.085

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nr. Crt	Traseu drum județean	Pozitie	Lungime
		kilometrica	[km]
0	1	2	3
1	DJ108C Manastireni - Calata-Margau	36+050-59+000	22,95
2	DJ103J Sacuieu-Vladeasa	10+200-20+200	10
3	DJ103J DN1R Sancraia-Alunis	0+000-7+000	7
4	DJ103N DN1-Lim.jud Salaj	0+000-2+800	2,8
5	DJ103H Sacuieu-DJ108C	12+250-19+250	7
6	DJ108N Aghires(DJ108C)-lim.jud.Salaj	0+000-2+800	2,8
7	DJ107N Gura Rasca-Somesul Rece(DJ107P)	28+612-36+200	7,588
TOTAL LOT I			60,138
1	DJ107N Baisoara-Valea Ierii- Plopi	0+000-14+000	14
2	DJ107L Petresti- Lita	14+900-30+950	16,05
3	DJ 103G lim.jud.Alba-Moldovenesti-Sandulesti-Ceanu Mic-Aiton	13+200-27+300 30+400-54+287	37,987
4	DJ107F lim.judAlba-DN1F Lunca	9+860-14+370	4,51
5	DJ107R Filea de Jos-Sacel(DJ 107M)	21+350-28+650	7,3
6	DJ10R Mt. Baisorii- MT Mare	47+350-58+650	11,3
TOTAL LOT II			91,147
1	DJ105T Cluj-Napoca-Popesti-Corus-Salitea Veche; Berind-DN1F	3+447-14+447 19+470-21+670	13,2
2	DJ109S Deus-Macicas-Giula	0+000-14+320	14,32
3	DJ109B Fundatura-Cornesti	0+000-17+100	17,1
4	DJ161C Iclod-Alunis Alunis Corneni	0+000-10+300 10+300-13+000	10,3 2,7
5	DJ108B lim.jud Salaj-Bobalna-Viile Dejului	21+200-44+000	22,8
LOT III			80,42
1	DJ109C Gherla	0+000-1+400	1,4
2	DJ161H DN16 -Suatu	0+000-4+000	4
3	DJ 161F Valea Calda-Catina	0+000-1+500	1,5
4	DJ182E Chiuiesti-Manastirea	0+000-7+000	7
5	DJ109D Sic-Visa Coasta-DN1	17+000-34+120	17,12
6	DJ161E (DJ172A)Habadoc-Buza-Feldioara- Hodaie	25+420-27+510	2,09
7	DJ172F Mica-Sinmarghita-lim.jud.BN Gherla-Mintiu-Mica	16+560-22+570 1+400-16+650	6,01 15,25
8	DJ 161B Turda-Bogata-Calarasi	30+647-40+647	10
9	DJ 161A Iuriu de Campie-Ceanu Mare	22+610-29+800	7,19
10	DJ 151C lim. Jud. Mures -Tritenii de Jos	12+500-22+700	10,2
11	DJ 161G Sucutard - Petea	0+000-4+280	4,28
LOT IV			86,04
TOTAL GENERAL			317,745

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

În acest context, în condițiile asigurării finanțării necesare pentru implementarea acestui program, până în 2015, va fi modernizată cea mai mare parte a rețelei de drumuri județene.

Pe de altă parte, drumurile comunale și celelalte drumuri locale rurale ale județului sunt (ca în restul României) în mare parte nemodernizate. Rețeaua de drumuri forestiere depășește 200 km. Programele guvernamentale din ultimii ani, în special cele cofinanțate de Uniunea Europeană, au permis unui număr important de comunități locale să modernizeze legăturile rutiere înspre rețeaua de drumuri județene sau naționale.

6.2. Infrastructura de transport feroviar

Județul Cluj este deservit în principal de magistrala feroviară 300, care face legătura înspre Oradea pe de o parte, și Brașov și București pe de altă parte. Nordul județului este traversat de magistrala feroviară 400, Brașov - Dej - Satu Mare. Cele două magistrale sunt legate de linia 401, Apahida - Dej. Majoritatea rețelei feroviare funcționale din județul Cluj (182 km din totalul de 220 km) este cu cale dublă, însă doar liniile Cluj-Napoca - Teiuș și Apahida - Dej - Bistrița sunt electrificate (în total 129 km).

Trebuie menționată și existența liniei simple 305 de 9 km Câmpia Turzii - Turda (folosită doar de traficul de marfă) și a liniei înguste 309, de 93 km, cu ecartament de 760 mm între Turda, Baia de Arieș, Câmpeni și Abrud, în prezent închisă. În perioada în care linia era operațională, timpul de parcurs între Turda și Abrud era de peste șase ore. În sfârșit, se poate menționa și linia 311 Huedin - Călățele (14 km), care însă a fost închisă și desființată la începutul anilor '90.

Figura 6.2.1. prezintă rețeaua feroviară, precum și conexiunile ei în județele învecinate.

Figura 6.2.1. Rețeaua feroviară din județul Cluj și împrejurimi

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Deși operatorul feroviar de stat asigură legături directe înspre multe dintre marile orașe ale țării, datorită stării proaste a infrastructurii de transport feroviar din țară, timpii de parcurs sunt foarte mari. Astfel, conform Mersului Trenurilor de Călători în vigoare, duratele de deplasare ale celor mai rapide trenuri între Cluj-Napoca și câteva orașe din România se prezintă astfel: Satu Mare (5 ore 32 de minute, 5:32), Timișoara Nord (5:43), Brașov (6:05), Craiova (7:54), Iași (8:59), București Nord (9:53), Constanța (13:35).

Infrastructura feroviară s-a degradat continuu în ultimii 20 de ani. Acest lucru poate fi demonstrat comparând datele din Mersul Trenurilor din 1989/1990 și cel din 2010/2011. Tabelul 6.2.1. prezintă timpii de parcurs și vitezele medii comerciale pentru cele mai rapide trenuri ce deserveau, respectiv deservesc, patru relații de călătorie ce originează din Cluj-Napoca.

Tabel 6.2.1. Comparatie între duratele de deplasare și vitezele medii cu trenul în 1989 și 2011, pe câteva relații originând în Cluj-Napoca

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Relația	Mersul Trenurilor 1989 – 1990		Mersul Trenurilor 2010 – 2011		Creșterea % a duratei de deplasare
	Durata (hh:mm)	Viteza medie (km/h)	Durata (hh:mm)	Viteza medie (km/h)	
Cluj-Napoca – Oradea	2:12	69	2:39	57	21%
Cluj-Napoca – Dej	0:47	75	1:17	46	64%
Cluj-Napoca – Câmpia Turzii	0:46	67	0:54	57	17%
Cluj-Napoca – Brașov	4:47	69	6:05	54	27%

Sursă: prelucrare proprie

Concluziile acestei comparații sunt, fără discuție, sumbre. În ultimii 20 de ani, durata de deplasare a crescut, de exemplu, pe relația Cluj-Napoca - Dej cu 30 de minute - așadar, durata de deplasare cu trenul este în 2011 la 164% față de valoarea din 1990! De asemenea, față de 21 de ani în urmă, trenul face de la Cluj-Napoca la Brașov cu o oră și 18 minute în plus.

Pentru comparație, tabelul 6.2.2. prezintă duratele de deplasare și vitezele medii pentru alte relații din țară. Se poate așadar concluziona că infrastructura de transport feroviar este, chiar și pentru standardele actuale din România, în stare proastă.

Tabel 6.2.2. Durate de deplasare și viteze medii cu trenul pentru câteva relații din România

Relația	Durata de deplasare		Distanța	Viteza medie
	ore	minute		
Bucuresti Nord - Ploiesti Vest	0	40	59	89
Bacau - Suceava Nord	1	59	148	75
Bucuresti Nord - Craiova	2	57	209	71
Arad - Alba Iulia	3	4	212	69
Ploiesti Sud - Buzău	1	2	69	67

Sursă: prelucrare proprie

Din punctul de vedere al trenurilor "personale", acestea sunt operate de către CFR Călători dar și de către operatorii privați SC Transferoviar Călători SRL pe rutele Cluj-Napoca - Dej - Bistrița Nord, Cluj-Napoca - Oradea și Cluj-Napoca - Războieni - Târgu Mureș și SC Regiotrans SRL pe ruta Cluj-Napoca - Alba Iulia.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

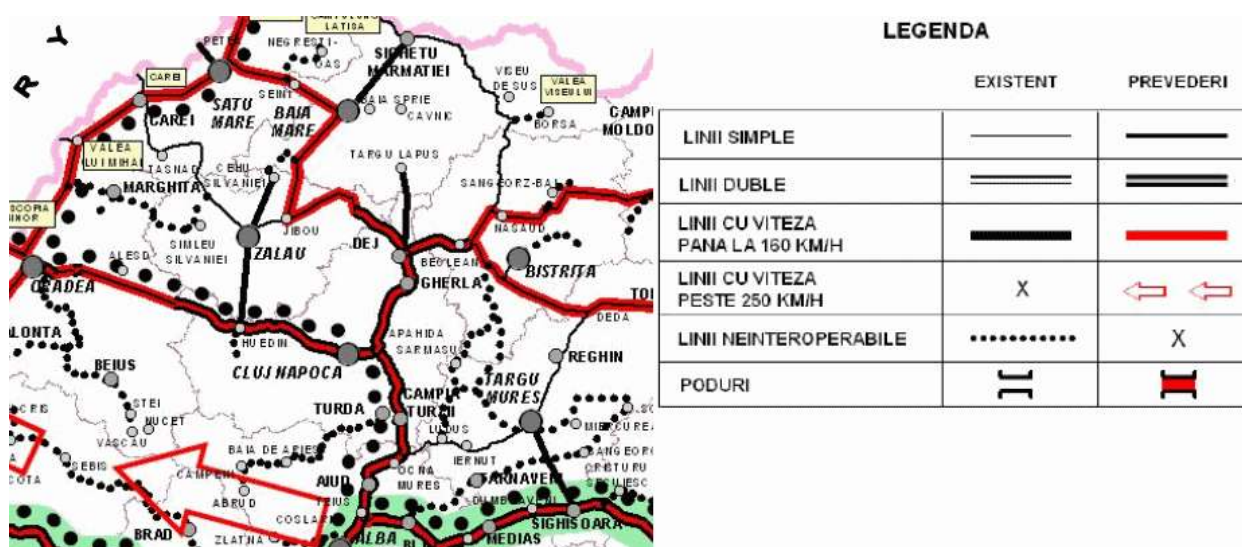
GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Conform prevederilor Legii 363 din 2006 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea I - Rețele de transport, într-un orizont nedefinit se va realiza modernizarea tuturor liniilor principale din județul Cluj pentru circulație cu viteze de până la 160 km/h, dar și construcția unor noi căi ferate între Dej și Târgu Lăpuș, și între Huedin și Zalău, precum se arată în Figura 6.2.2.

Figura 6.2.2. Prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Național în privința dezvoltării rețelei feroviare în județul Cluj

Sursa: PATN

Tot în acest document se prevede construcția unei căi ferate de mare viteză (peste 250 km/oră) pe relația Budapesta - București. Legea 363/2006 nu specifică însă traseul acesteia.

Pentru perioada de programare 2007 - 2013, CFR Infrastructură va realiza în județul Cluj, cu finanțare în principal din Fondul European de Dezvoltare Regională, lucrări privind reabilitarea a două poduri și a unui podet, precum și modernizarea a trei treceri la nivel drum - cale ferată.

6.3. Infrastructura de transport aerian

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

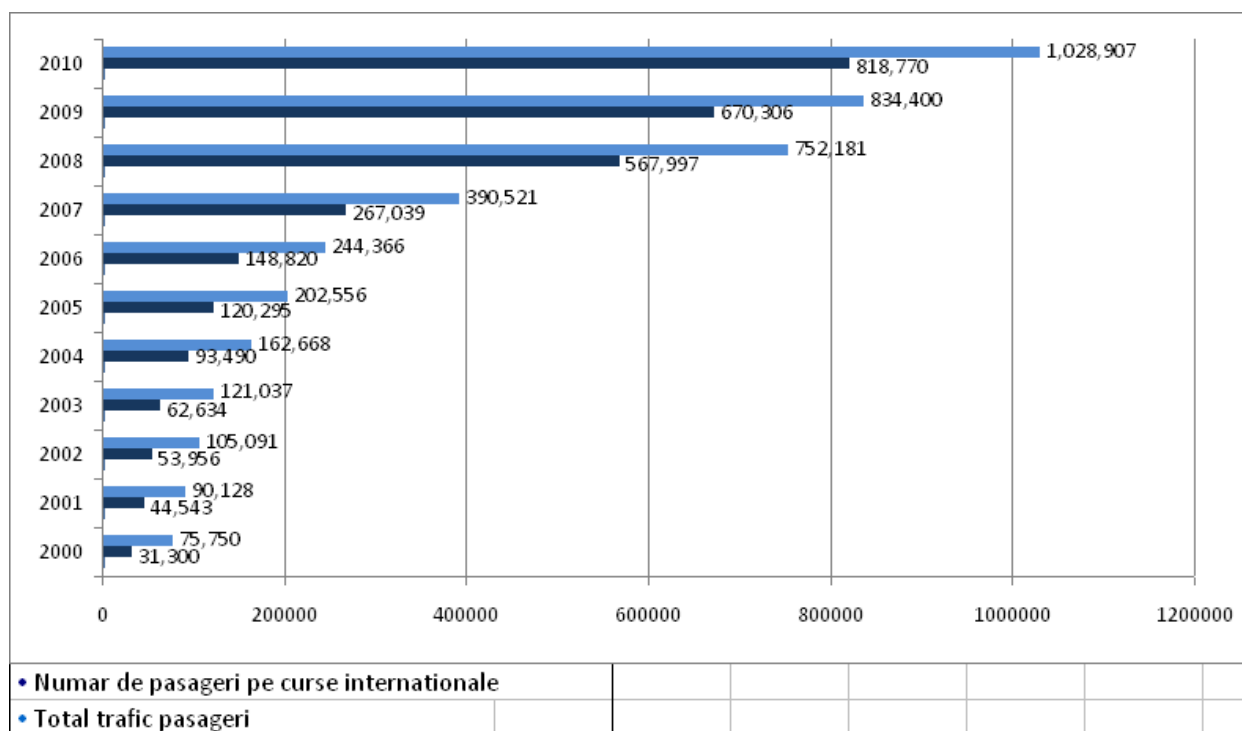
Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Județul Cluj este unul dintre cele 16 județe din România care beneficiază de prezența unui aeroport.

Aeroportul din Cluj-Napoca a fost înființat în 1932, însă zboruri regulate de pasageri (pe ruta Cluj - București) au avut loc însă din 1928. În 1935 se înregistrează primele zboruri pe o rută internațională, Moscova - Cluj - Praga. Deși aeroportul a fost practic total distrus în 1944, cu ocazia celui de-al doilea război mondial, abia în 1969 a fost inaugurată noua aerogară. Aceasta a funcționat până în 2009, ocazie cu care au fost date în folosință actualele terminale moderne de plecări și sosiri.

În ultimii zece ani, traficul de pasageri pe acest aeroport a crescut practic exponențial, după cum se observă în Figura 6.3.1. Astfel, în 2010 s-au înregistrat de 11 ori mai mulți pasageri decât în anul 2001 - o evoluție care a depășit cu mult cele mai optimiste așteptări.

Figura 6.3.1. Variația traficului de pasageri pentru cursele aeriene regulate pe aeroportul din Cluj-Napoca

Sursă: Pagina de Internet a Aeroportului Internațional Cluj-Napoca

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Se poate afirma, fără echivoc, că niciun alt aeroport din țară nu a cunoscut o dinamică a dezvoltării traficului de pasageri comparabilă cu cea a aeroportului din Cluj.

În principiu, actuala infrastructură a aeroportului deservește bine necesarul de trafic. Pista de decolare-aterizare are o lungime de 2.100 m și o lățime de 30 m (beton de ciment) cu parametri PCN 36 / R / D / W / T. Aeroportul dispune la ora actuală de o platformă de parcare (L = 311,5 m, l = 117 m) care permite staționarea simultană a zece aeronave mediu-curier. Aerogara are o capacitate de 750 de pasageri pe oră de vârf. O problemă o constituie starea relativ proastă a pistei de decolare-aterizare din punctul de vedere al planeității.

Pe termen mediu se intenționează extinderea actualei piste de decolare-aterizare la o lungime de 3.500 m, pentru a putea face față eventualelor cereri de operare cu aeronave de lung curier. Pe termen scurt, se dorește extinderea suprafețelor de mișcare aeroportuare.

Din punctul de vedere al zborurilor regulate operate la ora actuală, există o ofertă relativ diversificată. Principalul operator aerian, Wizzair, oferă zboruri directe spre 14 destinații în șapte țări europene. Operatorul național TAROM asigură un număr important de legături zilnice înspre București Henri Coandă, precum și câteva zboruri săptămânale spre Viena și Frankfurt. Lufthansa, Malev și Carpatair operează zboruri zilnice spre huburile din München, Budapesta, respectiv Timișoara. De asemenea, operatorul român Blueair a inaugurat în vara 2.011 zboruri înspre Roma și Dublin.

Ca deficiențe în actuala ofertă de zboruri de pasageri regulate se pot menționa lipsa legăturilor spre marile aeroporturi europene (Paris CDG, Londra LHR și Amsterdam), prețuri ridicate datorită monopolului pe anumite rute (de exemplu, spre București și Timișoara) precum și lipsa suficientelor posibilități de legătură spre zboruri spre alte continente.

Ca problemă importantă poate fi menționată insuficiența infrastructurilor și serviciilor care să permită transportul terestru al pasagerilor de la aeroport la originea sau destinația acestora.

6.4. Transportul urban

La ora actuală sunt deservite de transport în comun public urban orașele Cluj-Napoca, Dej și Turda. La nivelul anului 2010, parcul de transport comun totaliza 370 de vehicule, din care 241 de autobuze, 95 de troleibuze și 34 de tramvaie. Față de anul 2005, parcul auto s-a redus cu 26,9%, scădere resimțită la toate tipurile de mijloace de transport în comun. Cu toate acestea, numărul de pasageri transportați a crescut în ultimii cinci ani, precum se va arăta mai

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

departe. Acest lucru echivalează cu o creștere a eficienței utilizării parcului de transport în comun.

Tabel 6.4.1. Principalii indicatori privind transportul urban la nivelul județului Cluj, 2009

INDICATOR	U.M.	Valoare	Ponderea județului	Locul
Lungimea totală simplă a liniei de tramvai	Km	26,40	3,0	8
Călători transportați cu tramvaie	Mii căl.	32.965	5,2	5
Lungimea simplă a liniei de troleibuz	Km	44,10	9,3	4
Călători transportați cu troleibuze	Mii căl.	43.890	22,2	2
Numărul vehiculelor (autobuzelor) din inventar	Nr.	290	4,8	4
Călători transportați cu autobuze	Mii căl.	80.194	7,4	3

Se observă că ponderea infrastructurii de transport public electric este importantă. Conform datelor din tabelul de mai sus, Cluj-Napoca are a patra cea mai extinsă (și a doua cea mai utilizată) rețea de troleibuz din România. În privința rețelei de tramvai, Cluj-Napoca ocupă locul 8 pe țară ca lungime și locul 5 ca număr de pasageri transportați.

Cu toate acestea, anumite investiții privind extinderea rețelei de troleibuz, în speță extensia înspre est până la aeroport și extensia din Piața Cipariu pe Bd. C. Brâncuși au fost în mod nejustificat abandonate, în ciuda faptului că o mare parte din infrastructură era deja realizată.

Tabel 6.4.2. Evoluția numărului de vehicule pentru transport public local, județul Cluj

Tipuri de vehicule pentru transport public local de pasageri	Localități	Ani					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Număr					
Tramvaie	TOTAL	51	42	40	40	39	34
-	MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	51	42	40	40	39	34
Autobuze și microbuze	TOTAL	336	331	313	299	290	241

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

-	MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	256	253	238	226	217	204
-	MUNICIPIUL DEJ	25	25	23	23	22	17
-	MUNICIPIUL TURDA	55	53	52	50	51	20
Troleibuze	TOTAL	119	110	110	108	104	95
-	MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	119	110	110	108	104	95

În Municipiul Cluj-Napoca transportul în comun este asigurat de 204 autobuze, 34 de tramvaie și 95 de troleibuze, în Turda de 20 de autobuze, iar în Dej de 17.

Figura 6.4.1. Parcul de autovehicule pentru transport public local de pasageri, județul Cluj, 2005-2010

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

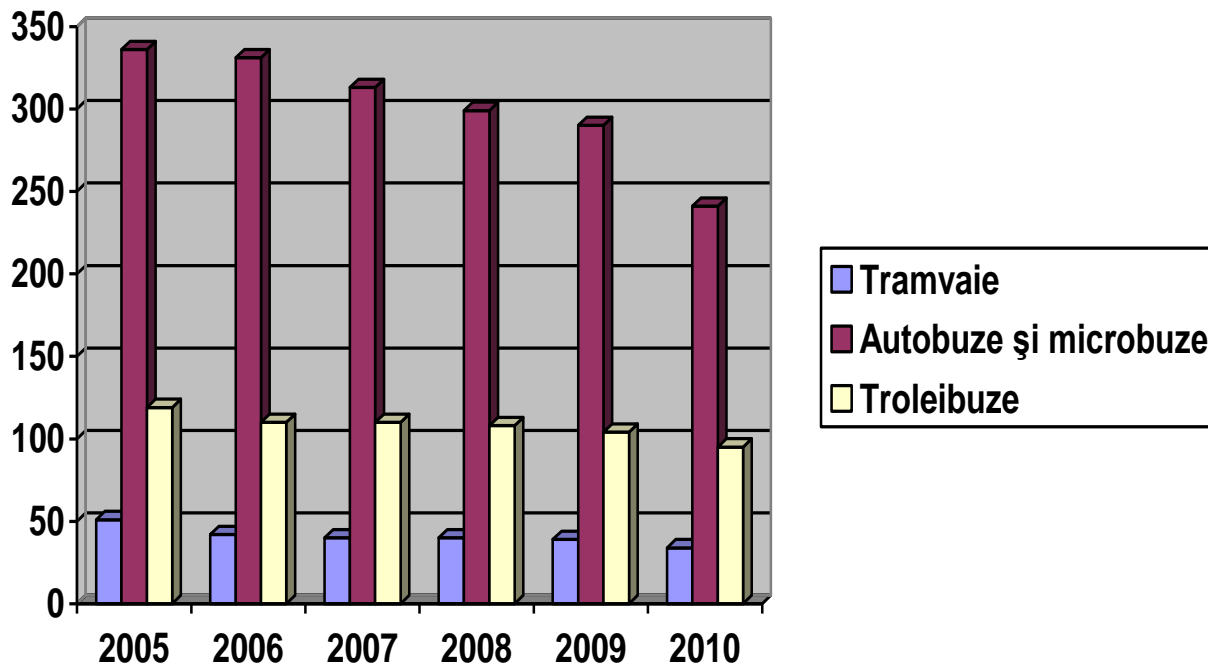
UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Numărul de pasageri transportați în sistemul de transport în comun a fost, în anul 2010, de 168,184 de milioane, în creștere cu 33,3% față de anul 2005. Creșterea a fost resimțită mai ales pe traseele de autobuz (+56,9%) și troleibuze (+19,8%), în timp ce numărul pasagerilor transportați pe liniile de tramvai din Cluj-Napoca a scăzut ușor, cu 1,2%.

Această scădere poate fi pusă pe seama reducerii dinamicii în activitatea industrială și comercială din zona industrială est (zona Bd. Muncii).

Tabel 6.4.3. Numărul de pasageri transportați pe tipuri de mijloace de transport în comun, județul Cluj, 2005-2010 – mii persoane

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Mii persoane					
Tramvaie	27.695	26.713	29.952	33.901	32.965	27.197
Autobuze și	62.290	60.191	69.817	75.457	80.194	97.759

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

microbuze

Troleibuze

36.092

38.551

44.691

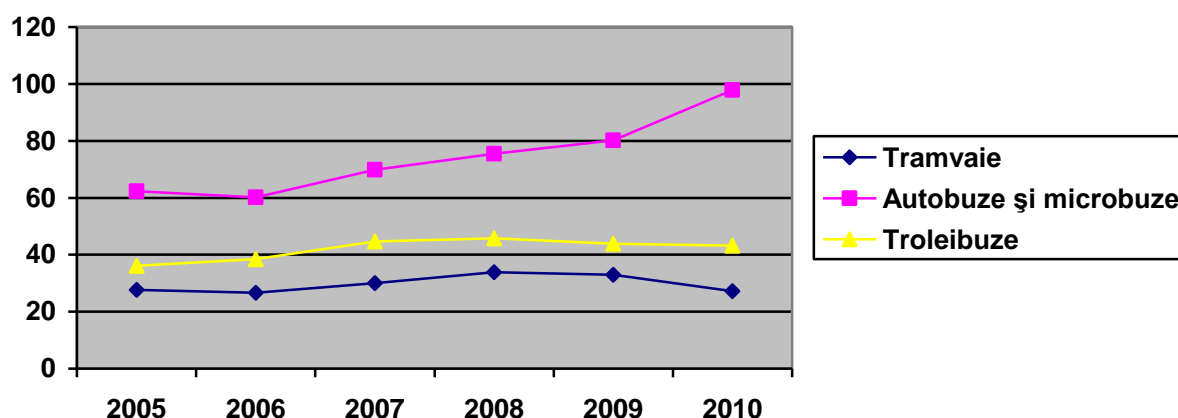
45.783

43.890

43.228

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Figura 6.4.2. Numărul de pasageri transportați pe tipuri de mijloace de transport în comun, județul Cluj, 2005-2010

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Primăria Cluj-Napoca a decis reabilitarea și modernizarea liniei de tramvai, inițial dată în exploatare în octombrie 1987, și achiziția de noi vagoane, pentru a spori confortul pasagerilor și numărul acestora. Proiectul desfășurat în cadrul unui proiect finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional, este la ora actuală în curs de execuție.

6.5. Rețele edilitare

6.5.1. Infrastructura de producție și transport de energie electrică

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

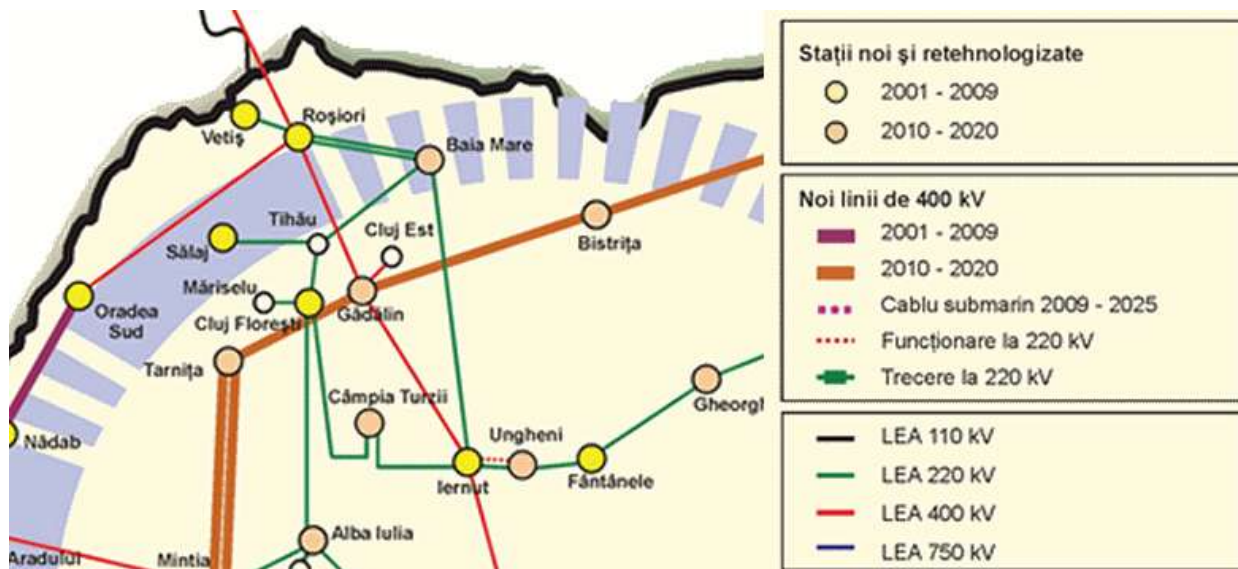
GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Județul Cluj este traversat de magistrala de transport de 400 kV Roșiori - Gădălin - Iernut, precum și de o LEA 220 kV cu câteva ramificații, în principal orientată pe direcția nord - sud, cum se observă în harta de mai jos.

Figura 6.5.1. Principalele componente ale rețelei electrice de distribuție în județul Cluj și împrejurimi

Cea mai mare investiție planificată a fi realizată în județul Cluj până în 2020 este construcția Hidrocentralei cu Acumulare prin Pompaj (CHEAP) Tarnița - Lăpușești. Aceasta va avea o capacitate instalată de 1.000 MW. Valoarea investiției va fi de peste un miliard de euro, iar lucrarea va genera cca. 4.000 de locuri de muncă pe perioada execuției. Se estimează semnarea contractului de execuție în 2012, și punerea în funcțiune la capacitate finală în 2019, în sinergie temporală cu realizarea reactoarelor 3 și 4 de la centrala nucleară de la Cernavodă.

În aceeași perioadă se va realiza și construcția unei noi LEA de 400 kV pe ruta Minția - Tarnița - Gădălin (pentru conectarea CHEAP Tarnița - Lăpușești la rețeaua națională de distribuție de energie electrică), precum și închiderea inelului național de 400 kV prin construcția LEA Gădălin - Bistrița - Suceava.

În plus, în zona metropolitană Cluj-Napoca sunt prevăzute lucrări de extindere a rețelei electrice de 110 kV, inclusiv construcția a două noi stații de transformare 110/20 kV (Someșeni și Cluj Centru 2).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

SC Hidroelectrică SA intenționează să crească procentul de exploatare a potențialului hidroenergetic a județului, prin realizarea (estimată pentru perioada 2016 - 2019) a amenajărilor hidroelectrice Someșul Rece - Răcătău (în valoare de 36 de milioane de euro) și Someș pe sectorul Dej - Jibou (în valoare de 280 milioane de euro, cu o putere de 109,5 MW).

6.5.2. Infrastructura privind asigurarea serviciilor de alimentare cu gaze naturale, alimentare cu apă potabilă și canalizare

SNTGN Transgaz SA Mediaș va demara în curând construcția conductei de gaz Aghireș - Huedin - Aleșd. Contractul pentru construcția conductei de transport de 63 km, în valoare de 49 de milioane de lei, a fost semnat în 2011, însă deocamdată lucrările nu au început datorită lipsei finanțării. Se estimează finalizarea acestei lucrări până în 2014, iar pentru perioada 2014 - 2020 SNTGN Transgaz Mediaș nu are în perspectivă alte lucrări de investiții în județ.

De asemenea, E.ON Gaz Distribuție SA intenționează să modernizeze cca. 50 de kilometri de rețea anual, și să extindă rețeaua de distribuție cu cca. 40 de kilometri anual.

Analizând consumul de gaz în ultimii 20 de ani, se constată o situație foarte interesantă. Astfel, deși în ultimii 20 de ani lungimea rețelei de distribuție practic s-a dublat, consumul de gaz a scăzut la o treime față de cel din 1989. Iar acest lucru nu se explică doar prin reducerea activității industriale pentru că, precum se vede din tabelul de mai jos, în cazul utilizatorilor casnici nivelul consumului în 2008 este la jumătate față de cel de la mijlocul anilor '90.

Această observație poate conduce la semne de întrebare privind sensul și viabilitatea unor viitoare investiții în infrastructura de transport și distribuție de gaze naturale.

Tabel 6.5.1. Rețeaua de distribuție a gazelor naturale și volumul distribuit, județul Cluj

	1989	1991	1993	1996	2000	2006	2007	2008
Lungimea simplă a conductelor de distribuție (km)	889	944	999	1153	1365	1584	1611	1625
Gaze distribuite (milioane m ³)	1488	1132	965	965	693	536	480	485
... din care pentru uz casnic	288	350	443	469	402	190	171	190

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Din 1989 până în 2008, rețeaua de distribuție a apei potabile în județul Cluj a crescut cu 767 km, din care majoritatea (558 km) în mediul rural. Cu toate acestea, și consumul de apă potabilă a scăzut la aproximativ jumătate din valoarea înregistrată în 1989. Scăderea s-a datorat în principal consumatorilor non-casnici, în sectorul casnic scăderea fiind de doar 19%.

Tabel 6.5.2. Rețeaua de distribuție a apei potabile și volumul distribuit, județul Cluj

	1989	1991	1993	1996	2000	2006	2007	2008
Lungimea simplă a rețelei de distribuție (km)	1429	1450	1520	1663	1783	1977	2135	2196
... din care în municipii și orașe	716	727	732	752	776	800	942	925
Apă potabilă distribuită (mii m ³)	95830	100046	90261	105921	73912	40868	51792	52306
... din care pentru uz casnic	49283	48453	47992	68183	53088	23575	35741	39945

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

În ultimii zece ani rețeaua de canalizare din județul Cluj a crescut cu 27%. Din cei 169 de kilometri de rețea nou-construită, majoritatea (120 km) este aferentă mediului urban, municipiului Cluj-Napoca revenindu-i 95 km de rețea nouă.

Tabel 6.5.3. Rețeaua de canalizare, județul Cluj

	2000	2002	2004	2006	2008	2009
Lungimea simplă a rețelei de canalizare (km)	615	626	633	689	734	784
... din care în municipii și orașe	552	563	568	591	622	672

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Mai jos sunt prezentate date statistice privind numărul de localități din județul Cluj ce beneficiază de alimentare cu gaze naturale și apă potabilă precum și de servicii de canalizare, în comparație cu celelalte județe în regiune precum și cu situațiile cumulate la nivel regional și național.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Tabel 6.5.4. Principalii indicatori privind rețeaua de distribuție a gazelor naturale, apei și de

	Localități în care se distribuie gaze naturale (număr) - la sfârșitul anului 2008 -		Lungimea totală simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km) - la sfârșitul anului 2008 -	Volumul gazelor naturale distribuite (mii m ³)	
	Total	din care: municipii și orașe		Total	din care: pentru uz casnic
Total România	815	232	31927	11048689	2731434
Total Regiunea Nord-vest	119	30	4650	923647	408775
Bihor	17	5	453	31557	16513
Bistrița-Năsăud	16	3	598	79045	41493
Cluj	28	5	1625	484618	190013
Maramureș	27	9	1024	124374	73631
Satu Mare	19	4	553	114663	58901
Sălaj	12	4	397	89390	28224

	Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă (număr) - la sfârșitul anului 2008 -		Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km) - la sfârșitul anului 2008 -
	Total	din care: municipii și orașe	
Total România	2123	317	56809
Total Regiunea Nord-vest	354	43	8844
Bihor	84	10	2153
Bistrița-Năsăud	36	4	848
Cluj	74	6	2196
Maramureș	63	13	1652
Satu Mare	47	6	1072
Sălaj	50	4	923

canalizare, în România, regiunea Nord-Vest și județele componente

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	Localități cu instalații de canalizare publică (număr) - la sfârșitul anului 2008 -		Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare publică (km) - la sfârșitul anului 2008 -
	Total	din care:	
		municipii și orașe	
Total România	760	309	20364
Total Regiunea Nord-vest	254	97	5975
Bihor	110	41	2857
Bistrița-Năsăud	24	10	951
Cluj	12	4	353
Maramureș	32	6	734
Satu Mare	27	11	346
Sălaj	10	6	321
	5	4	152

Sursa: INS, Tempo Online, 2011

Concluzii

Starea actuală a infrastructurii de transport în județul Cluj se poate caracteriza ca fiind:

- **foarte bună** pentru **infrastructura aeroportuară** (cu excepția pistei de decolare-aterizare, însă în luna septembrie 2011 a început construcția noii piste de 3.500 m);
- **mediocră înspre bună** pentru **rețeaua de drumuri naționale** și pentru **rețeaua de străzi din orașe**;
- **proastă** pentru **infrastructura de transport rutier rapid**, pentru **rețeaua de drumuri județene și comunale** și pentru **rețeaua de căi ferate**.

Transportul în comun în municipiul Cluj-Napoca cunoaște un trend pozitiv, atât din punctul de vedere al numărului de utilizator, cât și privind transformarea acestuia într-un transport cât mai ecologic.

Privind echiparea localităților cu rețele de utilități, județul Cluj este într-o poziție mai bună decât celelalte județe din regiune precum și decât media națională. Diferența este însă minoră dacă luăm în considerare situația din restul statelor Uniunii Europene.

Problemele-cheie identificate în domeniul infrastructurii de transport pot fi rezumate astfel:

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Izolarea județului față de magistralele rutiere și feroviare rapide naționale și continentale. Singurul proiect relevant în această direcție, Autostrada Transilvania, a fost oprit – iar perspectivele privind continuarea acestuia sunt nesigure. Pe de altă parte, nu există niciun alt proiect (construcția altor autostrăzi sau drumuri rapide, electrificarea și modernizarea căilor ferate) care să aibă parte de o reală susținere la nivel național.

Traficul urban și periurban în zona Cluj-Napoca. Cu toate că finalizarea autostrăzii Câmpia Turzii – Gilău și a centurii de est Apahida – Vâlcele au adus o ameliorare pe moment a problemei traficului în oraș, nu există soluții pe termen mediu și lung privind rezolvarea acestei probleme. În contextul constrângerilor existente în oraș (imposibilitatea extinderii căilor de transport, lipsa bulevardelor largi), singurele soluții viabile sunt construcția de căi de comunicații denivelate (un sistem de transport public cu cale dedicată – parțial suspendată, parțial în subteran, precum și o rețea de autostrăzi urbane și periurbane).

6.6. Analiza SWOT – Infrastructură

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Cele mai importante drumuri naționale ce deservește județul sunt în stare bună.	Drumurile naționale dinspre Cluj-Napoca înspre Oradea, Zalău, Dej, Târgu Mureș și Alba Iulia au fost reabilitate.
Aeroportul Internațional Cluj-Napoca are cea mai puternică dinamică privind traficul de pasageri din întreaga țară.	Numărul de pasageri a crescut practic exponențial în ultimii zece ani - în 2010 s-au înregistrat de 11 ori mai mulți pasageri decât în 2001.
Existența unei rețele dense de drumuri județene (nemodernizate, într-adevăr), care acoperă toate zonele județului (inclusiv zona montană din sud).	Județul Cluj dispune de 1.229 km de drumuri județene, mai mult decât oricare alt județ din România.
Municipiul Cluj-Napoca a fost eliberat de o parte semnificativă din traficul de tranzit rutier.	Prin construcția tronsonului Gilău - Câmpia Turzii a Autostrăzii Transilvania precum și a centurii de est, traficul pe o parte din relațiile de tranzit nu mai trebuie să traverseze municipiul Cluj-Napoca.
Județul Cluj ocupă o poziție importantă în rețeaua de producție și distribuție a energiei electrice.	Hidrocentrala de la Tarnița este a patra cea mai mare din România, iar odată cu finalizarea LEA de 400 kV Mintia - Tarnița - Gădălin - Bistrița - Suceava județul Cluj va

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

	deveni cel mai important punct în rețeaua de energie electrică din nordul țării.
Rețea extinsă de distribuție a gazelor	În ultimii 20 de ani lungimea rețelei de distribuție s-a dublat
Creșterea rețelei de distribuție a apei potabile	Rețeaua de distribuție a apei potabile în județul Cluj a crescut cu 767 km, din care majoritatea (558 km) în mediul rural
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Municipiul Cluj-Napoca, principalul nod rutier al județului, are probleme importante în gestionarea volumelor de trafic rutier.	Artele rutiere ale municipiului sunt congestionate în special pe relația vest – est, datorită lipsei unei variante pentru traficul de tranzit între perechea de relații DN 1F spre Zalău și DN 1 spre Oradea pe de o parte, și DN 1C spre Dej și DN 16 spre Reghin pe de altă parte.
Județul Cluj are în execuție și în plan mult prea puține axe rutiere rapide (drumuri expres sau autostrăzi). Viziunea actuală consideră municipiul Cluj-Napoca doar ca un punct pe Autostrada Transilvania, în loc să se dorească ca acesta să devină un nod de autostrăzi.	În afară de Autostrada Transilvania, niciun alt proiect de autostradă sau drum expres nu este promovat și susținut în mod formal de către factorii de decizie și influență.
Accesul din zona urbană Cluj-Napoca la Autostrada Transilvania este foarte prost.	Autostrada trece foarte departe de oraș și nu au fost construite (de asemenea nu sunt planuri ferme pentru construcția unor) bretele de acces (eventual autostradale) înspre Cluj-Napoca.
Drumurile naționale secundare și drumurile județene sunt în mare parte în stare mediocră sau proastă.	DN 75, DN 1G, DN 1R și DN 18B sunt în stare nesatisfăcătoare. Majoritatea drumurilor județene și comunale sunt în stare proastă.
Rețeaua rutieră de interes național este depășită din punctul de vedere al capacității de trafic pe porțiuni extinse.	Traficul pe tronsoanele Cluj-Napoca - Huedin, Cluj-Napoca - Feleacu, Turda - Târgu Mureș, Cluj-Napoca - Dej se desfășoară cu greutate datorită capacității depășite a drumurilor ce deservește aceste relații.
Datorită infrastructurii feroviare degradate, vitezele medii comerciale ale trenurilor sunt scăzute.	La ora actuală, cele mai rapide trenuri înregistrează viteze medii scăzute pe toate relațiile principale: Cluj-Napoca - Oradea (57 km/h), Cluj-Napoca - Dej (47 km/h).

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Nu există o legătură feroviară convenabilă dinspre Cluj-Napoca înspre Zalău și Satu Mare.	Legătura feroviară existentă ocolește semnificativ, via Dej și Jibou.
Cursele regulate de transport aerian de pasageri nu deservește suficiente destinații și nu oferă legături suficiente de bune spre alte continente.	Aeroporturi importante din Europa, precum Paris CDG, Amsterdam, Londra LHR, Bruxelles nu sunt deservite prin curse directe.
Nu există curse interne directe înspre alte orașe din România cu excepția Timișoarei și Bucureștiului.	Nu există curse spre aeroporturi precum Iași și Bacău, în ciuda legăturilor terestre foarte proaste între Cluj-Napoca și Moldova.
Transportul public în comun este asigurat doar în 3 orașe ale județului:	Cluj-Napoca, Dej și Turda
Reducerea parcului auto	Față de anul 2005, parcul auto s-a redus cu 26,9%, scădere resimțită la toate tipurile de mijloace de transport în comun.
Gradul de încărcare al mijloacelor de transport în comun a crescut simțitor.	Pe fondul creșterii numărului de pasageri (cu 33% în ultimii 5 ani) și a restrângerii parcului auto (cu 26,9% în aceeași perioadă)
Lipsa de competiție cauzează prețuri incorect de ridicate pe anumite relații de transport.	De exemplu, prețurile pe rutele Cluj-Napoca – Timișoara (Carpatair), Cluj-Napoca – București Henri Coandă (TAROM) și toate rutele de legătură oferite de Lufthansa prin München sunt mult prea ridicate.
Gradul redus de extindere a rețelei de canalizare în mediul rural	Din cei 169 de kilometri de rețea nou-construită, majoritatea (120 km) este aferentă mediului urban, municipiului Cluj-Napoca revenindu-i 95 km de rețea nouă.
OPORTUNITĂȚI	
Județul Cluj dispune de o poziție geostrategică foarte bună, fiind practic punctul în care se intersectează principalele viitoare axe vest – est (Borș – Oradea – Cluj-Napoca – Târgu Mureș – Iași) și nord – sud (Halmeu – Baia Mare – Zalău – Cluj-Napoca – Brașov – București – Giurgiu) ale României.	
Aeroportul Internațional Cluj-Napoca are posibilitatea de a atrage practic tot traficul aerian din Transilvania.	
Existența, în județul Cluj, a două noduri feroviare importante pentru zona de nord a țării (Cluj-Napoca - mai exact Apahida - și Dej).	
Existența proiectelor drumului expres Turda – Sebeș și a Autostrăzii Urbane Cluj-Napoca, cu continuare înspre Dej și Bistrița.	
Modernizarea liniei de tramvai și achiziția de noi vagoane, pentru a spori confortul pasagerilor	

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

și numărul acestora în municipiul Cluj-Napoca
Construcția Hidrocentralei cu Acumulare prin Pompaj (CHEAP) Tarnița – Lăpușești, cu o capacitate instalată de 1.000 MW
Construcția unei noi LEA de 400 kV pe ruta Minția - Tarnița - Gădălin (pentru conectarea CHEAP Tarnița - Lăpușești la rețeaua națională de distribuție de energie electrică), precum și închiderea inelului național de 400 kV prin construcția LEA Gădălin - Bistrița - Suceava.
Lucrări de extindere a rețelei electrice de 110 kV, inclusiv construcția a două noi stații de transformare 110/20 kV (Someșeni și Cluj Centru 2)
Construcția conductei de gaz Aghireș - Huedin – Aleșd
AMENINȚĂRI
Dezvoltarea axei rutiere Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Sibiu – Pitești – București ca alternativă la autostrada A3 Borș – Cluj-Napoca – Brașov – București
Degradarea și mai accentuată a infrastructurii de transport feroviar, la nivelul la care ar fi nevoie de investiții de mare anvergură pentru aducerea sa în parametri normali de funcționare.
Depășirea capacității de circulație pe din ce în ce mai multe tronsoane de drum național, inclusiv pe centura Cluj-Napoca
Preluarea, de către aeroporturile Târgu Mureș, Budapesta sau Sibiu, a unei părți semnificative din traficul aerian din Transilvania.
Posibilitatea degradării accentuate a axelor rutiere DN 75 Turda – Câmpeni și DN 1G Huedin – Zimbor, drumuri naționale care la ora actuală nu sunt prinse în nicio strategie de reabilitare sau modernizare.
Exacerbarea congestiei cauzate de traficul intrametropolitan în zona municipiului Cluj-Napoca și, în consecință reducerea mobilității intrametropolitane.
(Pe termen lung) Depășirea capacității de circulație pe Autostrada Transilvania, ca urmarea a funcționării acesteia atât ca axă vest-est (Oradea - Constanța și Oradea - Iași) cât și ca axă nord-sud (Halmeu - Giurgiu).
În contextul creșterii prețului gazelor naturale, nu există niște planuri bine-definite privind surse alternative de energie.

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ